

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

Predvolilno tehtanje programov

Prejšnji teden sta se Krčanom predstavila kandidata za predsednika predsedstva Slovenije dr. Jože Pučnik in Milan Kučan — Obakrat polna dvorana

KRŠKO — Torek in sredo v preteklem tednu sta bila dneva, ko sta se domala neposredno soočila volilna programa Demosa in ZK — stranke demokratične prenovne. Da gre sedaj zares, je dokazal tudi obisk v veliki dvorani krškega kulturnega doma. Pučnika, Omana in druge predstavnike Demosa je prišlo poslušat čez 600 Krčanov, Kučana, ki je nastopil v sredo, pa malo manj kot 700.

Predsednik socialdemokratske zveze Slovenije dr. Jože Pučnik je v uvodnem, profesorsko zastavljenem nagovoru najprej predstavil socialdemokracijo na splošno. Teoretično izhodišče socialdemokracije je človek s svojimi potrebami, demokracija pa je tehnika urejanja vseh javnih zadev. Demokracija seveda lahko deluje samo v pravni državi, kjer si ne more niti ena stranka pripisati izključne prednosti. Na kratko je predstavil program Slovenske kmečke zveze tudi njen prvak Ivan Oman, medtem ko prof. Lojzeta Peterleta, prvaka krških demokratov, ni bilo v Krško.

Po uvodnih besedah pa se je začela razprava, v kateri so Krčani načeli vrsto aktualnih vprašanj. Med drugim je vpraševalce zanimalo, zakaj se je dr. Pučnik vrnil iz Nemčije, zakaj je začel politično delovati in tudi, če se je res bavil s Picassom, Marxom in podobno. Dr. Pučnik je na vsa ta vprašanja potrpežljivo odgovarjal. Med vprašanji pa so bila tudi taka, ki so zadevala državo in vojsko, dajatve gospodarstva, zdrav-

stveno politiko, srbsko gospodarsko blokado, morebitni revansizem, ukinitve politične policije. Pučnik je dejal, da

KUČAN V KRŠKEM — Kandidat za predsednika predsedstva SR Slovenije Milan Kučan je predstavil program svoje stranke Evropa zdaj. V veliki dvorani krškega kulturnega doma ga je poslušalo okoli 700 ljudi. (Foto: J. S.)

bo treba državni aparat zmanjšati, pa tudi za potrebe federacije bo treba pipo priviti. Nasprotno pa je menil, da bo treba dajatve zmanjšati za tista podjetja, ki bodo odpirala nova delovna mesta. Glede zdravstva je menil, da ga ni mo-

• Krčane je posebej zanimalo, kaj bo z JE Krško. Ciril Baškovič, član predsedstva CK ZKS, je dejal, da je to predvsem strokovno vprašanje, saj bo treba natančno oceniti, kako je z energetsko bilanco, morebitno zaprtje JE Krško pa bi bilo tudi precej drago. Kot najrealnejša možnost se kaže zmanjšanje porabe električne energije, pa tudi večja poraba plina. Na vprašanje glede onesnaženosti, ki jo povzroča Videm Krško pa je njen direktor Silvo Gorenc dejal, da bodo bistveno zmanjšali izpuste z uporabo plina v Posavju ter z napeljavo novih čistilnih naprav. Vsa vlaganja v ekologijo pa bodo Videm stala okoli 60 milijonov dolarjev.

goče zmanjšati, vendar pa ga bo treba organizirati bolj smotno. O gospodarski prenovi je dejal, da je nujna, in pri tem opozoril na prislovčno marljivost Slovencev, ovira za gospodarstvo Slo-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Direktor Lisce V. Glas ni dobil dovolj glasov

Moreče vzdusje med sodelavci dosedanjega direktorja

SEVNICA — Ko so na delavskem svetu družbenega podjetja Lisca v Sevnici pretekli teden po tajnem glasovanju o imenovanju glavnega direktorja podjetja in njegovega namestnika objavili rezultate, so bili nekateri presenečeni, drugi osupli, bolj redki pa šokirani.

Mednje gotovo spada Vili Glas, dolgoletni vodilni delavec Konfekcije Lisca, nazadnje v. d. direktorja in zdaj spet kandidat za čelni položaj v tem največjem sevniškem kolektivu. Glas je dobil le 9 glasov za in 16 proti. (Kot zanimivost omenimo še, da je njegov dosedanji namestnik Brane Ogorevc tokrat kot kandidat za namestnika glavnega direktorja Lisce dobil 24 glasov za in le eden član delavskega sveta je bil proti!)

Bolj kot same te številke o glasovih za in proti se ob tem sproža vprašanje o vzrokih, ki so pripeljali celotno vodilno garnituro Lisce v moreče negotov položaj po takem izidu glasovanja. Kajti Glas si je izbral te in take sodelavce, do katerih je bil neizprosen, tako kot do sebe, saj je vedno poudarjal, da je na prvem mestu delo, potem pa vse ostalo. Trdo, teamsko delo, tudi ob sobotah in nedeljah, pravijo Glasovi sodelavci, je z izidom glasovanja postavljeno v nepredvidljivo (čeprav povsem legitimno) koleseje samoupravnega odločanja o usodah ljudi, podjetja. Več prihodnji!

P. PERC

Predlagajo referendum o zaprtju JE

Pobuda iz Brežic

BREŽICE — ZSMS in Zeleni še naprej bombardirajo občinske organe s številnimi pobudami in odprtimi pismi. Tokrat so dali pobudo občinski skupščini, naj razpiše referendum o zaprtju jedrske elektrarne v Krškem.

K pobudi so pripisali obširno obrazložitve, v kateri trdijo, da jedrski odpadki, ki se trenutno skladiščijo na območju same elektrarne, pomenijo nevarnost za prebivalce Posavja. Menijo, da s odločitvijo o trajnem odlagališču prelag iz Jugoslavije na Slovenijo, od tu pa ki na samo JEK. »Po zadnji seji medrepubliške koordinacije za področje RA (Krško, 17. 1. 1990) je jasno, odlagališča ne bo še vsaj šest let, torej bo ta odpad še naprej kopičil v Krško. Se več, ker bo za skladiščenje zmanjk prostora do konca leta 1992, potrebno zgraditi dodatno sklad znotraj JEK,« pravijo v obrazložitvi svoje pobude.

Predstavnike Zelenih in ZSMS tudi sprenevanje o usodi izrabljene gradiva. Ob izgradnji elektrarne, javnost obvestili, da je v bazenih J. prostora za 17 let, iz odgovorov brežiških skupščin v lanskem letu pa sledi, da sedanje zmogljivosti zadoščajo za trideset let odlaganja. Taka nedoslednost navaja v različna ugibanja. Tudi o tem, ali ni morda skladišče že dograjeno, ali ni del izrabljenega goriva odpeljan drugam in ali ni morda spremenjena tehnologija!

Zato ZSMS in Zeleni predlagajo razpis referenduma, na katerem naj bi se prebivalci odločili, ali so še pripravljeni čakati na odločitev o trajnem odlagališču ali pa so za takojšnje zaprtje JEK.

B. D.

ZAHVALA VOJAKOM

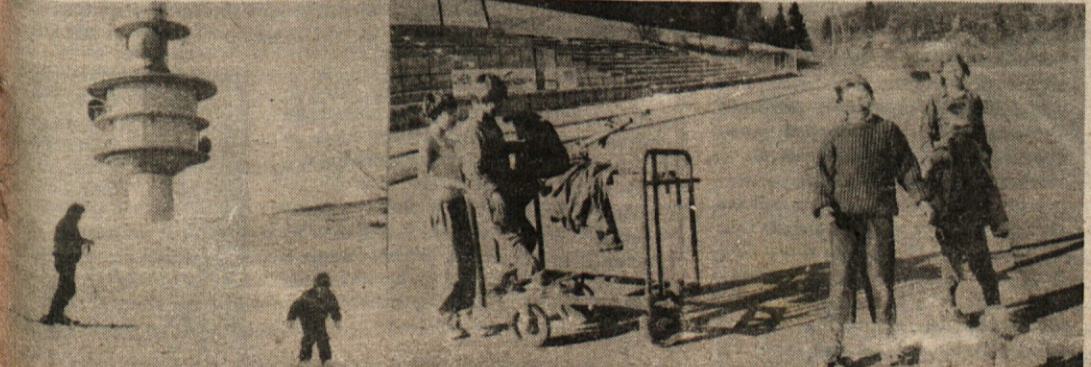
SEVNICA — Sevniki občini so, kot smo že poročali, ob lanskim ujmah pomagali tudi vojaki. Pripadniki JLA iz VP 4680 iz Celja so se zelo izkazali pri popravilu cest v hribovitih, manj razvitih predelih sevniške občine: na Vetrniku, Škovicu, Primštalu, Murnicah, Zdolgh, Grački gori, Osredku, Orehovu, Canju, v Stržišču, Pustem Grabnu itd. Vojakom in starešinam, katerih pomoč so zelo cenili tudi sami krajanji, ki so se vojakom pridružili pri delu in jim ponudili prigrizek in pijačo, se je sevniški izvršni svet ob pregledu poročila o delu pripadnikov JLA ponovno iskreno zahvalil za dragoceno pomoč.

SEVANJE V STAVBI MILICE?

METLIKA — Dokazano je, da hiše, grajene iz elektrofiltrske opeke, škodujejo zdravju v njih živčevih ljudi zaradi sevanja radona. Ta problem dviguje veliko prahu zlasti v celjskem koncu, kjer so pred leti največ gradili s to opeko. Nekaj stavb pa je bilo zgrajenih iz elektrofiltrske opeke tudi drugje, med njimi je tudi hiša, v kateri je metliška postaja milice. Ljudje, ki v tej hiši delajo in živijo, so seveda zaskrbljeni, če posebej zato, ker jasne besede o tem sevanju in njegovih posledicah za zdravje ljudi ni nihče noče izreči. V takem ozračju pa se govorice in pretiravanja še posebej bujno razraščajo.

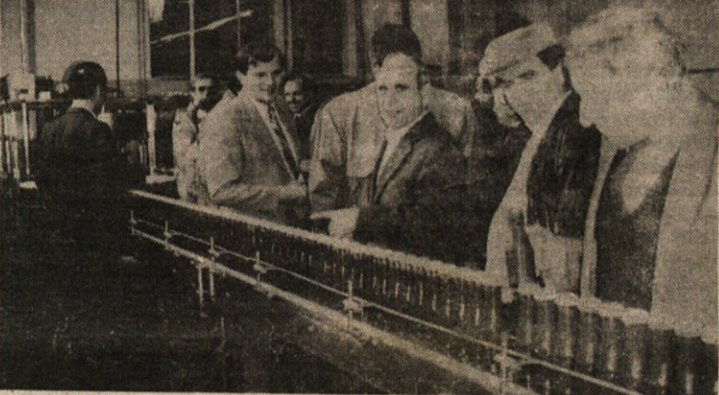
NOV MEDICINSKI APARAT — Minuli teden so na intenzivnem oddelku novomeške bolnišnice prvič uporabili avtomatski šivalnik, nov medicinski aparat, ki smo ga v solidarnostni akciji kupili Dolenjci. Naprava pomaga kirurgu pri spajanju črevesja, kadar gre za takšne poškodbe ali bolezni, ko je potrebno del črevesja odstraniti. Na Dolenjskem je kar velik odstotek ljudi s kolostomo (vrečko), ob uporabi novega instrumenta pa bo teh bolnikov manj. Nakup dragega instrumenta je omogočil sklad za drage medicinske instrumente pri OO RKKS Novo mesto, denar zanj pa so prispevali obrtniki zadruge Hrast kar tri setrine potrebnega denarja — 174.101 din, bolnišnica pa je primaknila še 1.841 din. Na sliki: posvet kirurške ekipe pred odhodom v operacijsko dvorano. Od leve proti desni so: g. Paul Sigmund iz Dunaja, zastopnik firme USC iz ZDA, ki je dobavil instrument, dr. Žunič, dr. Janež in dr. Morela. Več v naslednji prilogi Dolenjskega lista. (Foto: Janež Pavlin)

DVE PODOBI ISTEGA VIKENDA — Višinska razlika med tema dvema fotografijama je okoli 1000 metrov. V soboto popolnoma sta se oče in sinček smučala na tanki zaplati snega na Trdinovem vrhu tik pod televizijskim stolpom, v nedeljo pa so se otroci veselo igrali na toplem soncu na novomeškem stadionu. (Foto: A. Bartelj)

BERITE DANES!

- na 3. strani: ● Kmet za delež zadrugi in proti
- na 4. strani: ● Žalosten konec celodnevne šole
- na 6. strani: ● Elektron ne bo geto za invalide
- na 8. strani: ● Usmerjeno uničevanje šolstva
- na 10. strani: ● Pogovor z Milanom Kučanom
- na 18. strani: ● Še desetletja po slabih cestah
- na 24. strani: ● Kramberger s komunisti v želodcu

DELOVNO PRAZNOVANJE — Črnomlanci so letošnji občinski praznik praznovali delovno, brez dragih akademij in svečanosti. Denar pa so raje namenili v humanitarne namene. Zbrali so se le na otvoritvi nove proizvodne linije ketchupa v Belsadu, obratu Kolinske (na fotografiji). Ob priložnosti je Jože Mrzljak, predsednik črnomaljskega izvršnega sveta spregovoril o razvoju občine v preteklem letu, Lojze Deželak, generalni direktor Belske, o razvoju njihovega podjetja, Milka Spreizer, direktorica Belsada pa o novi pridobitvi, proizvodnji ketchupa. Podelili so plakete občine, v kulturnem programu pa so nastopili učenci črnomaljske glasbene šole. (Foto: M. Bezek-Jakše)

Poslej manj krivic za obrtnike?

Viktor Žakelj, podpredsednik SZ: Vse instrumente moramo naravnati na razvoj malega in srednjega gospodarstva — Kdaj manjše obremenitve?

NOVO MESTO — »Eden velikih grehov preteklosti je popolnoma neustrezen odnos med velikim, srednjim in malim gospodarstvom. V nekaj letih po vojni je izginilo vse, kar je nastajalo 50 let, obrt, trg, šole, zametki podjetništva, s čimer je bi zavrnjen velik kapital in pogojene mnoge negativne posledice. Tuj koncept gospodarskega razvoja je, presajen v občutljivo slovensko okolje, povzročil popolno polomijo, naša gospodarska struktura je neprimerljiva s tisto, s katero hoče in mora tekmovali. Naše prepričanje je, da moramo vse instrumente naravnati na razvoj malega in srednjega gospodarstva,« je v razgovoru s člani novomeške obrtne zadruge pretekli ponedeljek poudaril podpredsednik slovenske Socialistične zveze Viktor Žakelj.

Novomeški obrtniki so hoteli vrsto konkretnih odgovorov, kaj se jim obeta, kaj jim nudi Socialistična zveza, da bi na volitvah glasovali zanjo. Predsednik novomeške obrtne zadruge Ivan Kranjc: »Obrtnikom so se vseskozi

POGOVOR S SEMOLIČEM

KRŠKO — Medobčinski svet Socialistične zveze Slovenije za Posavje organizira v petek, 23. februarja, ob 16. uri v veliki dvorani kulturnega doma razgovor z Dušanom Semoličem, sekretarjem RK SZS, in dr. Petrom Novakom, predsednikom sveta za varstvo okolja. Oba bosta predstavila volilni program socialistične zveze v »luči sedanjega časa.«

dogajale velike krivice, z določanjem velikosti delavnic, števila zaposlenih. Kdaj bo birokracija nehala metati po-

• Žakelj se je strinjal, da so obremenitve obrtni res velike. Toda ko je sredstev premalo, se vse »vsede« tja, kjer jih je še kaj. V Sloveniji imamo družbeni standard in socialne pravice vzpostavljene tako, kot bi imeli 12.000 dolarjev narodnega dohodka na prebivalca, imamo pa ga le 6.000 dolarjev, zaradi česar računa nikoli ni mogoče skleniti. Poleg tega so vedno večje zahteve federacije, v 10 letih Slovenija razpolaga z 20 odstotki manj svojega družbenega proizvoda, kar je nemogoče držati. Glede vračanja nacionaliziranega bogastva je Žakelj zatrdil, da se SZ zavzema za poravnavanje krivic, storjenih v preteklosti, toda selektivno, saj časa ni mogoče kar vrniti za 40 let nazaj.

• Stane Lisac pa je menil, da je nujna ali vrnitev imetja ali pravična odškodnina. Na vprašanje o možnostih Markovića za uspeh, kar seveda zadeva in skrbi tudi obrtnike, je Žakelj dejal, da si želi, da bi premieru uspelo, saj v inflaciji izgublja tisti, ki kaj ima.

lena pod noge tistemu, ki bi rad začel delati, in skrivati svojo nesposobnost in

VREME
Do nedelje, ko se bo pooblačilo, se bo nadaljevalo suho in toplo vreme.

VIKTOR ŽAKELJ V ČRNOMLJU

ČRNOMLJE — V ponedeljek, 26. februarja, bo ob 18. uri v tukajšnjem kulturnem domu predstavitev programa in volilnih aktivnosti Socialistične zveze. Gost bo Viktor Žakelj, podpredsednik republiške konference SZ. Vabljeni vsi, ki jim je blizu socialistična ideja!

ZAČETEK VINSKIH POKUŠENJ

Podružnica Društva vinogradnikov na Trški gori je imela minulo soboto v prostorih Srednje kmetijske šole Grm lokalno pokušnjo vin letnika 1989. V oceno je bilo poslano 82 vzorcev rdečih in belih vin. Vina so dobila kar visoke ocene, čeprav jih nekatera niso zaslužila. Vseeno zapišimo imena vinogradnikov, ki so na tej pokušnji dobili za svoje vzorce dobre ocene. Za dolensko belo vino Stane Trante, najboljši cviček ima Krkina klet, najvišjo oceno za dolensko rdečo vino je dobila Angelca Milavič, za sortna vina pa Vid Bauer. (Foto: J. Pavlin)

Naših štirideset let

Dolenjsko novinarstvo ni od včeraj, staro je dobrih 105 let. Prvo črko mu je zapisal podjetni tiskar Janez Krajec, ki je imel nos za časnikarstvo pa tudi za posel, sicer ne bi v prvo številko novorojenega lista samozavestno napisal, da je najnovejši v Novem mestu to, da so začele izhajati Dolenjske novice. Dolenjski list je mnogo mlajši, je pa zato postal največji in najdaljšim obdobjem izhajanja.

Začelo se je na petek, slab začetek, 17. februarja 1950, iz nič. Vse je bilo skromno, začetniško in negotovo. Kaj lahko bi shiralo še v plenih. Časopis se ne da narediti brez bralcev in nič ne gre na hitro. Ljudi je treba zanj pridobiti, in kar je še težje, obdržati, zato pa je potrebno srčno in zagnano delo, četudi veš, da novica živi samo en dan. Potrditi se je treba vsak teden znova, tisočim očem ne moreš skrivati slabega dela ali nedela, če hočeš obstati. Fenomen, imenovanemu Dolenjski list, se je to posrečilo. Čeprav najmlajši, je postal največji pokrajinski list v Jugoslaviji in v vrhu se drži še danes. Predvsem zato, ker je vseskozi sledil preizkušeni načeli: biti sredi življenja in imeti občutek za utrip družbe. V času direktivnega življenja to oblasti ni bilo vedno povšeči, bili so zagovori, zamere, ukori, toda izplačalo se je, seveda tudi po zaslugi zvestobe bralcev in sodelavcev.

Na prehojeno pot samorastniškega ustvarjalnega novinarstva smo ob jubileju upravičeno ponosni. Izborili smo si — pa ne šele včeraj — neodvisnost od oblasti, ker smo se že zdavnaj zavedeli odvisnosti od življenja in naših ljudi. Pluralističen čas prinaša Dolenjskemu listu, krepkemu štiridesetletniku, samo še nove možnosti rasti in samopotrjevanja.

MARIAN LEGAN

Kako gospodariti s kabelsko TV

Lokalni program postaja najzanimivejši del televizije — V Topoliščici o vseh vprašanih razpečevanja RTV programov — V Avstriji vzdrževalina 150 šilingov

Navzlic vsem težavam, zlasti zaradi neizkušenosti ljubiteljskih gradbenih odborov in občutnega padca življenjske ravni, rastejo kabelska razdelilna omrežja, še posebno v Sloveniji, pa tudi v Jugoslaviji, kot gobe po dežju.

Po nepopolnih podatkih je bilo lani v Jugoslaviji na taka omrežja priključnih več kot 200.000 gospodinjstev, skoraj polovica od tega v Sloveniji. Dobro tretjino slovenskih pa imajo v Mariboru, kjer so začeli graditi že pred osmimi leti. Od 45.000 gospodinjstev v mestu je priključenih na omrežje kar 37.000, torej več kot štiri petine!

Rast kabelskih omrežij, po domače »kabelske televizije«, je po zaslugi slovenske Socialistične zveze nekako usla s vajeti in močno prehitela pravne in tehnične predpise. Zdj se se novepečeni, tako imenovani »kabelski operaterji« znašli pred celo vrsto vprašanj, na katere ob navdušenem zaletu v gradnje sploh niso pomislili.

Zato sta Odbor za koordinacijo dejavnosti na področju kabelske in satelitske televizije pri republiški konferenci Socialistične zveze in Republiški komite za informiranje SRS priredila od 8. do 10. februarja v Topoliščici pri Šoštanjnu posvetovanje o odprtih vprašanih kabelske televizije in razpečevanja drugih RTV programov po kabelskih razdelilnih omrežjih.

Med tridnevnim posvetovanjem se je pred več kot sto udeleženci iz vse Jugoslavije ter gosti iz Madžarske in Avstrije zvrstilo 36 poročevalcev o lastniških, pravnih, organizacijskih in tehničnih zagatah današnje in bodoče televizije.

Kabelska televizija, še pred letom dni sramežljiva nezakonska hič monopolnega televizijskega in radijskega javnega občila, se je zdaj že kar samozavestno in vsaj formalno enakopravno postavljala v vseh razpravah. Posvetovanje v Topoliščici, kjer so se zares zbrali vsi, ki v slovenski televiziji in jugoslovanski radioteleviziji (JRT) kaj pomenijo, naj bi seveda vplivalo na nastajajočo zakonodajo; saj so bili prisotni tudi vplivni predstavniki oblasti in Zvezne uprave za promet in zveze.

Nekaj zanimivosti: s takimi omrežji upravljajo po svetu kabelski operaterji, podjetja, ki si morajo za razpečevanje

posameznih programov pridobiti ustrezna dovoljenja. Za dovoljenje je treba pri nekaterih lastnikih programov plačati uporabnino, nekateri so zastojni, nekateri lastniki programov pa so celo pripravljivi plačati, če bi operater njihov program vključil v svoje omrežje. Ti zadnji se seveda pred naročniki reklam potem postavljajo, kot na primer: nas gledajo v 20 milijonih evropskih domov!

Avstrijsko kabelsko omrežje ponuja 16 tujih programov (med njimi tudi Ljubljano 1 in 2!) za 150 šilingov (150 dinarjev) na mesec. Avstrijska zemljiska programa Avstrija 1 in 2 nista v kabelskem omrežju, gledalci pa morajo zanj še posebej odšteti po 190 šilingov na mesec. Za kabelski priključek velja enotna cena 4.150 šilingov (ne glede na stanovanjske bloke!), kolikor približno stane v tamošnji trgovini najpreprostejši barvni sprejemnik.

Na Madžarskem imajo nekaj sto (!) neodvisnih lokalnih televizijskih postaj, ki so močno razbale krajevno družbeno, kulturno in gospodarsko življenje, hkrati pa spodbudile številne amaterje in mladino za sodelovanje v programih. So morda prispevale tudi k hitrejšemu napredu demokracije? V večjih mestih je v kabelska omrežja vlagala država, v naseljih z dva do tri tisoč prebivalci pa ljudje sami z okrog 5.000

forinti za priključek. Programska izbira s satelitov je približno taka kot pri nas. V Sloveniji se s pripravami za lokalni program v kabelskem omrežju ukvarjajo v kakšnih desetih krajih, v dveh ali treh tudi več ali manj redno oddajajo, čeprav tovrstnega javnega obveščanja še niso uradno prijavili. Poročevalci na

• **Novomeška mestna konferenca Socialistične zveze bo v kratkem sklicala ustanovno skupščino lastnikov priključkov na kabelsko omrežje, kar naj bi pospešilo gradnjo v Kandiji, na Grmu in na Drski, pozneje pa še v Smitelu in Regrič vasi. Skupščina lastnikov bo tudi odločila, kdo naj bo bodoči novomeški kabelski operater, se pravi, kdo in kako bo gospodaril z omrežjem in kakšne (delniške?) pravice imajo v omrežju lastniki glede na svoj vložen denar.**

posvetovanju v Topoliščici pa so zatrjevali, da je največja vsebinska prednost kabelskega omrežja prav — krajevno obveščanje.

Poskusne oddaje lani poleti registriranega novomeškega lokalnega televizijskega programa »Vaš kanal« že tečejo, na nekaj podobnega pa se pripravljajo tudi v Krškem in Sevnici. Drugje po Dolenjskem kaj dije od pobud niso prišli.

MARJAN MOŠKON

Poslej manj ...

(Nadaljevanje s 1. strani)

vračanja nacionaliziranega imetja, davčne politike, razvojnih skladov, kako bo obrt zastopana v oblasti itd.

Zakelj je dejal, da SZ še nima detajlnih odgovorov na vsa vprašanja, ki se pojavljajo, kar pa še sledi, in seznanjanje s povsem konkretnimi problemi obrtništva bo SZ pri tem v veliko pomoč. Sicer pa je za nujno spremembo gospodarske strukture v Sloveniji prvi pogoj resničen pluralizem lastnine brez omejitev, poštna davčna politika, spremembe v bančnem sistemu, v šolstvu se SZ jasno zavzema za strokovno šolstvo, torej tudi za dobre obrtne šole, za ponovno postavljanje poslovanja in postopkov, ko neko pokazuje interes za obrt, za pravico obrtnikov do individualnega izvoza in uvoza. SZ hoče enake pogoje gospodarjenja za vse. Po Zaklju enotni davčni sistem v državi s tako velikimi razlikami, kot so v Jugoslaviji, ni sprejemljiv. Če Slovenija pristane na ta Markovičev predlog, bi pristala na nov instrument za prelinjanje slovenske akumulacije drugam. Politika davkov mora biti prepuščena republikam in v funkciji spodbujanja gospodarskega razvoja. V ta namen so nujni tudi posebni razvojni skladi vlade ter specializirane banke za razvoj, ki se na srečo že pojavljajo tudi v Sloveniji. V SZ mislijo, da ta resor zasluži v vladi svojega ministra, zdaj pa je treba priti v skupščino.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

Kučan in Pučnik na sevnškem radijskem valu

Posebej za Sevnico

SEVNICA — Kolegi s sevnškega radia bi kar preveč sramežljivo poudarili lep programski dosežek prav v jubilejnim — 20. letu delovanja radia, ako jih ne bi na to opozorili zvesti poslušalci. Ti so namreč izrazili željo, da bi na sevnškem valu ponovili v nedeljo predvajano oddajo.

Gre za zanimiv pogovor novinarke Branke Dernovšek s kandidatom za predsednika Slovenije Milanom Kučanom in dr. Jožetom Pučnikom, ki sta po izjemno dobro obiskanih javnih tribunah v Krškem posebej za radio Sevnica odgovorila na več vprašanj, še kako aktualnih pred bližnjimi volitvami. Eno vprašanje je bilo: »Ali bi se v izvajanju vašega programa ustrašili morebitnih groženj z državljansko vojno?«

Milan Kučan je na to odgovoril takole: »Jaz o kakšnem svojem programu seveda težko govorim. Moje politične usmeritve in opredelitve se gibljejo znotraj tistega, kar je razumljeno kot politični program ZKS-SDP, in znotraj programa Socialistične zveze, ki je ravno tako ocenila, da ima razlog, da me tudi ona kandidira na to mesto. Kar se mojega osebnega političnega prepričanja tiče, jaz že doslej nisem sklepal kompromisov, in tudi vnaprej, ne glede na politični položaj, na katerem bom, tudi če bom čisto navaden, običajen državljan, teh kompromisov ne bom sklepal! Vpra-

• Naj poslušalce sevnškega radia opozorimo, da bo v četrtek, 22. februarja, ob 17.30 znova na sporedu ta aktualna in zanimiva oddaja, v kateri je predsednik združene opozicije Slovenije — Demos dr. Pučnik na vprašanje, kaj misli o izidu volitev, večkrat ponovil: »Imamo resno možnost, da zmagamo.«

šanje državljanske vojne pa je nekaj, o čemer ne more odločiti en sam človek. Tu bo šlo za usodo veliko bolj pomembnih stvari in odločitev bo morala biti kolektivna, ne bo smela biti prepuščena sodbi enega samega človeka.«

Dr. Jože Pučnik pa je na isto vprašanje odvrnil: »Ne gre za strah! Gre za globoko in doživeto spoznanje, da ni druge rešitve. Tu ni druge možnosti niti za nas Slovence, mislim pa, da tudi za druge v Jugoslaviji! Vsi nam bodo čimprej sledili.«

P. P.

Predvolilno...

(Nadaljevanje s 1. strani)

venije pa je bil politični sistem, ki ga je treba spremeniti. »Komunisti samo obljubljajo spremembe, mi pa jih bomo uresničili,« je dejal Pučnik in hkrati ostro kritiziral sedanjo slovensko vlado, ki je do Beograda v podrejeni vlogi, tako da mešetari s slovenskimi ekonomskimi interesi. Ti pa so že tako ogroženi, da bi morala skupščina razglasiti materialno ogroženost slovenskega naroda, ki se sedaj svojih gospodarskih težav niti ne zaveda v celoti. Na vprašanje, če bo Demos v primeru zmagane na volitvah zmanjšal Službo državne varnosti in številno »popoldanskih volhčev«, je Pučnik odgovoril, da država ni nobena privilegirana dobrina, ki bi jo morala ščititi posebna policija. Sicer pa je Pučnik proti revanšizmu.

Kot že rečeno, je Milan Kučan, kandidat za predsednika predsedstva ZKS — Stranke demokratične prenove, v veliko dvorano krškega kulturnega doma privabil še več Krčanov. Najprej je Kučan predstavil program svoje stranke. Dejaj je, da je ZKS sposobna uresničiti program evropske kakovosti življenja, pripeljati Slovence v družbo blagostanja, za to pa ima vse sposobnosti, znanje in ideje. Vsak program pa je vreden toliko kot ljudje, ki stoje za njim. Na volitvah pa bo zmagal tisti program in tisti kandidat, za katerega bo slovensko ljudstvo v določenem trenutku ocenilo, da je najbolj pravi.

Kučan seveda ni mogel mimo izrednega kongresa ZKJ, kjer so vsi slovenski reformni predlogi propadli in je slovenska delegacija zapustila dogajanje ravno pravi trenutek, vendar nikakor ne samo zaradi volitev, čeprav deloma tudi zaradi njih. Vsekakor pa razkola znotraj ZKJ ni mogoče omejit samo na dve republiki in na dve partiji, marveč gre za dva koncepta, med katerima se bojuje boj tudi v Sloveniji. Sicer pa je Kučan poudaril, da si ZKS — Stranka demokratične prenove želi sodelovanja z vsemi levo usmerjenimi silami, pristaja pa tudi na možnost koalicije. Glede Kosova je Kučan menil, da odprtih problemov tam ne bo mogoče reševati z represijo, še posebej ne, ker je že mogoče pričakovati spremembe v Albaniji.

J. SIMČIČ

Čigava je brežiška bolnišnica

Ni pravega odgovora — Mnenje dr. P. Zorčiča

BREŽICE — Ko je leta 1872 cesar Franc Jožef I. Brežičanom podelil listine o javni zdravstveni ustanovi in ko so šestnajst let pozneje tudi dokončali današnje centralno stavbo bolnišnice, se niso spraševali, čigava je. Danes sodi med najmanjše v Sloveniji, poleg tega pa ima še to smolo, da leži sredi trikotnika Novo mesto — Celje — Zagreb. Druga ovira na poti razvoja te ustanove je neposredna bližina republiške meje, onkraj katere so hospitalne storitve že nekaj let precej cenejše. Trejto neugodnost predstavlja politična razdelitev na regije, ki veže sevnško in brežiško občino na zdravstvo v Celju, medtem ko krška spada pod Novo mesto. Zaradi take razdeljenosti je bolnišnica trenutno brežiška.

»Pri nas smo se že zdavnaj otresli kompleksa majhnosti. Zavedamo se, kaj je naš domet in kaj zmoremo, za ostalo pa poskrbimo s transportom v večje centre. V desetih letih je naša ustanova zelo napredovala in se posodobila, kljub temu da imamo skromne možnosti za nabavo novih aparatov, investiranje in za razvoj stroke. Kot majhna bolnišnica pa imamo tudi nekatere prednosti. Navsezadnje se ravno zaradi majhnosti lažje prilagajamo finančnim razmeram in zakon-

Peter Zorčič

skim spremembam.« pravi dr. Peter Zorčič, direktor bolnišnice v Brežicah.

Vse tri občine so prvič skupaj investirale v otroški oddelek in v izgradnjo operacijskega trakta. Treba je povedati, da so le Brežice redno financirale to investicijo iz občinskega samopriskpeva, medtem ko sta Krško in Sevnica plačevala svojo obvezno precej nereditno in tudi ne v celoti. Dr. Zorčič pravi, da pri dogovarjanju in pri podpisovanju pogodb ni nikjer problemov. Vse se odvijajo z razumevanjem, toda pri izpolnjevanju obljubljenega se zatakne!

»Na žalost se Posavci ne zavedajo, da je tudi hospitalni del zdravljenja njihov interes. Naša želja je, da nas prebivalstvo te regije sprejme kot svojo bolnišnico in nam jo pomaga razvijati, ne pa, da smo tuji, ki sicer smemo povedati, kaj nas tiči, vendar naše besede naletijo na gluha ušesa. Bližina ustanove, v kateri je možno s pravočasnim ukrepanjem rešiti življenje, bi že morala biti zadosten razlog za večjo skrb za njen obstoj in napredek,« meni dr. Peter Zorčič.

Organizacija slovenskih bolnišnic je odvisna od bodoče zakonodaje. Če bo v njej opredeljena drugačna delitev dela ter znane razsežnosti zasebne prakse in podjetništva v zdravstvu, bo veliko manj negotovosti. Slovenske bolnišnice so velik družbeni kapital, ki ne bi smel biti prepuščen le interesom in potrebam ene občine. Organiziranje tega dela zdravstva mora biti urejeno na ravni republike. Ali kot pravi dr. Zorčič: »Slovensko zdravstvo nujno potrebuje strokovno reorganizacijo. Namesto vlaganja v zidove raje preusmerimo bolnike v druge kraje!«

B. DUŠIČ

PRIDOBITVE OB JUBILEJU — Sevnško gasilsko društvo je ob lanskem 110-letnici dobilo več visokih priznanj. Vseeno so bili gasilci še najbolj veseli novega prizidka h gasilskemu domu, v katerem so od decembra lani oz. januarja letos gasilski servis, uprava GD in občinske gasilske zveze, godbeniki itd. Na sobotnem 111. občnem zboru GD Sevnica so se tudi spomnili zaslužnih, predsednik OGZ Sevnica Tone Polutnik pa je podelil Martinu Kovaču (na desni) plaketo GZS 1. stopnje. (Foto: P. P.)

Naša anketa

Dolgoletno prijateljstvo

Za Dolenjskim listom je štirideset let življenja, po ljudsko bi rekli, da je prišel v zrelo, najlepša leta. Časopis je v vseh teh letih previharil že mnoge viharje, že dolgo pa je največji jugoslovanski pokrajinski časopis, kar v glavnem kar preveč sramežljivo skrivamo. Časopis je vedno skušal biti ogledalo časa in družbe, včasih mu je to bolj, včasih malo manj dobro uspevalo, kot je pač značilno za vsako življenje. Le redki so, ki imajo samo vzpone. Imel pa je hrbtnico, ni se »prodajal« dnevnim politikam, kar je verjetno precej velik razlog za to, da se je moral vseskozi v veliki meri kljub posebnim družbenim pomembnostim živeti sam, kar se sedaj še posebno odraža v njegovem položaju, njegovem in njegovih ustvarjalcev delovnem in življenjskem standardu. Dolenjski list večji del naklade vsak četrtek razpošlje stalnim naročnikom, v občinah, v katerih spremlja dogajanje, so pogosto posejana gospodinjstva, kjer jih vsak četrtek kot dober stari prijatelj pozdravi naš časnik, obiskuje pa tudi mnoge bralce drugje po Sloveniji in tujini. Saj ne, da bi se hvalili — ustvarjalci časopisa nečemo spati na lovorkah, saj se vedno nezadovoljni trudimo narediti Dolenjska boljše —, ampak naša naklada, naročniki, posebno dolgoletni, (nekaj jih ima to pot besedo), so nam svojevrstno zadoščenje in potrjevanje, da se ne trudimo zaman.

VINKO LEDINEK, iz Zgornjega Obrežja pri Artičah: »Za Dolenjska smo se odločili, ko je leta 1959 pismo naša zbirala nove naročnike. Od takrat ga redno beremo vsi člani družine, od prve do zadnje strani, najbolj pa nas zanimajo nesreče in novice iz okoliških krajev. Zdi se nam dober časopis. Drugega časopisa nimamo naročenih. Dobro je, da zadnje čase piše malo več o politiki. Časopis vedno shranimo in še čez tedne kaj pogledamo v njem. Zadovoljni smo tudi, da ga redno dobivamo.«

FANI ZUPET, delavka iz Sotle pri Mirni: »Najprej je imela Dolenjski list naročen tača, potem smo ga prepisali. Tako je v družini, naročilo gre naprej kot tradicija. Navadila sem se na Dolenjski list, rada ga berem. Časopis se spreminja, pa bi se lahko še bolj. Po mojem manjka zgodb, povesti, teh je bilo včasih več, ne? Kar zadeva ceno Dolenjskega lista, je visoka, vendar, če je vse drago, so tudi stroški za časopis in je zato drag.«

MILAN KOVAČIČ iz Gradca pri Metliki: »Pri naši hiši smo na Dolenjski list naročeni od začetka in vseskozi je Dolenjski »glavni« časopis pri hiši, čeprav imamo tudi Delo in kupimo še kakšen časopis. A iz Dolenjskega lista z ženo, s katero sva v hiši ostala sama, zveva vse, kar se pomembnega dogaja v Beli krajini in na Dolenjskem. Oba sva že v letih in ne hodiva več okoli in po sestankih. Vsebinska je zanimiva, jezik pa razumljiv, ljudski. Žena Heda prebere vsega od prve do zadnje strani.«

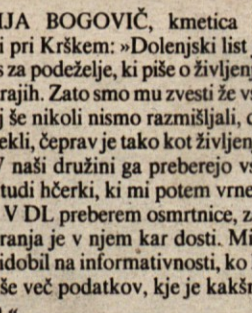

FANI MOČNIK, upokojena prodajalka iz Krmelja: »Nimam velike pokojnine, zato priložnostno delam, da zaslužim še kakšen dinar, a kljub padcu življenjske ravni se nisem pomislila, da bi se odpovedala Dolenjskemu listu, na katerega sem se naročila še pod deklislim priimkom. Zdi se mi, da je bilo to pred novembrom 1951, kot me imate zapisano v vaši naročniški evidenci. DL začnem brati od zadnje proti prvi strani, preberem ga po dvakrat. Lahko pa bi imeli več kontaktnih rubrik.«

STANE SITAR, upokojeni gostilničar iz Dolenjskih Toplic: »Z Dolenjskim listom sem se srečal leta 1950. Z Andrejčkom Zamljenom sva bila prijatelja. Vsa leta sem ga z veseljem prebiral, čeprav imamo naročene tudi druge časopise. Vedno sem bil z njim kar zadovoljen, tudi sedaj mi je všeč tak, kot je, pa precej pogumnejši kot nekdanji. Drugače pišete. No, časi se spreminjajo. Za politiko se ne zanimam dosti, najprej rešim križanko. Že nekaj nagrad sem si z njo nabral.«

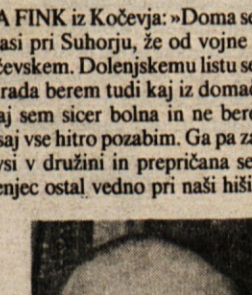
ANA ŽALEC iz Zapudja pri Dragatušu: »Na Dolenjski list sem se navadila in ne bi ga odjavila, čeprav ni več poceni. Vendar pa je to edini časopis, na katerega sem naročena. Všeč mi je, ker podrobno poroča o dogodkih in zanimivostih s širše Dolenjske. Počas ga berem po ves teden, vse do naslednje številke. Marsikdaj me tudi razvedri in bi ga zelo pogrešala, če ne bi bila naročena nanj. Sicer pa sem zadovoljna s takšnim, kakršen je, vsebine ne bi spreminjala.«

MARIJA FINK iz Kočevja: »Doma sem iz Bereče vasi pri Suhorju, že od vojne pa sem na Kočevskem. Dolenjskemu listu sem zvesta, ker rada berem tudi kaj iz domačih krajev. Zdj sem sicer bolna in ne berem več toliko, saj vse hitro pozabim. Ga za zato preberejo vsi v družini in prepričana sem, da bo Dolenjski ostal vedno pri naši hiši.«

IVAN DROBNIČ iz Ribnice: »Dolenjski list se mi je nekako priljubil. Težko bi mi bilo brez njega. Komaj preberem enega, že nestrpno čakam drugega. Zaupam mu neodstotno. Če bi pisali narobe, bi izgubili zaupanje in naročniki, pa še pisec bi se osramotil. Preberem vse, najbolj natančno pa kriminal in vse iz naše občine. Pisanje o kriminalu me opozarja, da kaže vrata zaklepati, da se še meni ne bi primerilo kaj takega, kot se je že drugim.«

kmetijstvo

ZAVAROVALNE POLICE NAMESTO PROTITOČNE OBRAMBE?

LJUBLJANA — Ker ni dovolj trdnih strokovnih dokazov, da je obramba proti toči, kakršno smo v preteklih letih organizirali v Sloveniji, učinkovita, se je republiška skupščina odrekla enotni zakonski prisihi, vendar lahko posamezna prizadeta območja tako obrambo še obdržijo in vzdržujejo, če tako želijo. Republiški komite za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano zdaj predlaga, da bi tako prihranjeni denar raje uporabili za zavarovanje pridelkov in na ta način — z izplačilom odškodnin — pomagali lastnikom posevkov in nasadov, ki bi jih prizadela toča.

• Vsaka svinja naj raje svoje korenje. (Trdina)

Kmet za delež zadrugi in proti

Kakšna bo bodoča črnomaljska kmetijska zadruga — Kritika pospeševalne službe — Kooperanti obljublajo svoja združenja — Več vpliva v zadrugi

ČRNOMELJ — Pogovora o tem, kakšna naj bo nova kmetijska zadruga in kakšne poslovno-razvojne cilje naj ima, se je poleg številnih trdnih črnomaljskih kmetov, poslovnih delavcev tukajšnje zadruge in pospeševalcev udeležil tudi podpredsednik poslovnega sistema Mercatorja, d. d., Slavko Glinšek. Kot je dejal direktor zadruge Niko Požek, so sli doslej že prevečkrat v reorganizaciji, a pravih uspehov ni bilo.

Tokrat pa naj bi bilo zares drugače. Zavedajo se namreč, da je črnomaljska zadruga zaradi razdrobljenosti kmetij celo za petino dražja od nekaterih drugih, zato danes toliko bolj razmišljajo o ekonomiki. »Ni drugega izhoda, kot oblikovati KZ v interesu kmeta, torej cenejšo, fleksibilnejšo, to pa pomeni, da bo prej ali slej prišlo do tega, da bo delavec ali kmet moral dati svoj delež, glede na njegovo višino pa bi bil upravljavec KZ, ki naj bi se oblikovala kot združeno ali družbeno podjetje ali pa bi delovala v obstoječem obsegu, vendar prilagojena zakonu o zadrugah,« je menil Požek.

Glinšek je dejal, da se bodo morali kmetje odločiti, ali bodo zadrugi ali ne. Po njegovem je boljše, da je manj zadrugnikov, ki pa so pripravljeni sprejeti pravila, ki zadevajo združništvo. Uvedba deležev pa je eden od najhujših pogojev, da v zadrugah naredijo red.

Janko Bukovec, predsednik črnomaljske podružnice Slovenske kmečke zveze, je pripomnil, da kmet v zadrugi sicer vidi svoj interes, a je zanj predrag, to pa zato, ker je njen administrativni aparat prevelik. Po njegovem mnenju je bilo pri zadnji reorganizaciji KZ zgrešeno, da je bila v združenem svetu le tretjina kmetov, ostalo pa delavci, zaposleni v KZ. Zato kmetje vnaprej zahtevajo več vpliva kot doslej. Predvsem pa naj bi bila pospeševalna

služba kmetova, ne zadruga. Sicer pa je pričakoval, da bodo kmetom na sestanku postregli z analizami, kaj jim lahko KZ še nudi. Natančne rešitve je direktor obljubil v desetih dneh. Bukovec je odprl tudi vprašanje, na kom graditi združništvo: na nekaj deset čistih kmetih ali tudi na okrog tisoč pol-kmetih.

Kmetje so bili najbolj glasni okrog plačila deleža zadrugi in o pospeševalni službi. Tako je Filak iz Gribelja dejal, da so kmetje že delničarji, saj so že dali delež, sicer pa naj se najprej KZ na novo organizira, kmetje pa se bodo pozneje odločili, če bodo njeni člani. Mravinc s Cerkevšč je pristavil, da bi z denarjem, vloženim v kmetijstvo, lahko naredili več, če bi se pravilno organizirali. Sedaj pa bo najbrž prosti trg opravil svoje. Predlagal je, naj bi v pospeševalno službo vključili tudi veterinarja. O deležu kmeta zadrugi v vrednosti enega bika pa, da so že doslej prispevali deleže, pa zaradi tega ni bilo večjih sprememb, zato ljudje nimajo več zaupanja. Štrucej iz Gribelja je bil optimist in je predlagal, naj bi se tretjič poskusili z deležem, pospeševalna služba pa naj bi postala samostojna, s HKS, komercialno in vodjem.

Opozoril je, da če tega ne bo moč storiti, se bodo kooperanti v večjih krajih združili. Ivan Simonič iz kmetijske zadruge je bil prepričan, da KZ takšna, kot doslej, ne bo mogla več preživeti. Zaposleni namreč niso bili plačani po delu, ampak enotno, ne glede na to, ali je enota ustvarila izgubo ali dobiček, samo da je bil mir v hiši. Za bodočo organiziranost je predlagal več ekonomsko ločenih enot ali pa da se kooperacija s HKS in nekaj trgovinami odvoji od KZ, pospeševalna služba pa gre pod republiško okrilje. Dvomil je tudi, da bo delež v višini 1.000 DEM zares stimuliral kmete, ki bodo sodelovali z zadrugo le, če bo konkurenčna. Ob tem je Lojze Šterk iz zadruge dodal, da bodo morali v KZ resno razmišljati o tem, da bo KZ (ta ali katera druga) v interesu kmetov in zaposlenih delavcev, interes obojih pa je predvsem dobiček.

M. BEZEK-JAKŠE

PRIKAZ OBREZOVANJA DREVJA

Srednja kmetijska šola Grm Novo mesto, Sevno na Trški gori 13, organizira prikaz obrezovanja sadnega drevja v petek, 23. februarja, ob 15. uri. Tečaj bo vodil mag. Alojz Muster. Zbirno mesto kandidatov bo pred sadovnjakom v neposredni bližini kmetijske šole na Trški gori.

Česen varuje pred nosemo

Zanimive izkušnje posavskih čebelarjev

SEVNICA — V sevniškem čebelarstvu se uspešno zoperstavljajo različnim boleznim čebel tudi po zaslugi dobrega dela preglednikov in predsednika zdravstvene komisije društva Blaža Jeneta, študenta veterine v Ljubljani. Tako so čebelarji uspešno zatirali varozo vse od leta 1983, ko je prvokrat izbruhnila v Zabukovju. Prva leta smo uporabljali folbox, nato varamit, v letu 1986 pa je društvo nabavilo napravo

»dihur«, s katero smo dosti ceneje zdravili varozo. Posamezni člani pa so poskušali tudi biološko zatirati varozo z izrezovanjem trovitine in omejitvijo zaleganja matice v času nastajanja paše po metodi Zagorca,« pravi Jene. V sodelovanju z dr. Vilharjem, Miheličem in prof. Senegačnikom je Jene pridobil prve informacije o uporabnosti novega zdravila fluvalinat. Prav zato je lahko ravno sevniško čebelarstvo društvo oralo ledino z uporabo novega zdravila.

Poapnelo zalego, ki povzroča že gospodarsko škodo, bodo skušali sevniški čebelarji letos zdraviti s C vitaminom in natrijevim benzoatom. »Na 1 gram damo četrta litra vode in s to raztopino poskropimo čebelarje sate. S tem sate tudi razkužimo, čebela pa sladkorno raztopino popijejo. Osebnost sem zadovoljen z FX ploščicami izdelovalca Čehovina iz Kopra, saj sem z njimi zdravil 18 družin. Na 5 družin sem še dodatno zdravil z varolikom. Osip varoz je bil minimalen, in sicer 5, 14, 3, 6, 10,« zaupa svojo izkušnjo predsednik sevniških čebelarjev.

Sicer pa sevniški čebelarji soglašajo z mnenjem, da je najboljša metoda zatiranja čebelje zalege z izborom kakovostne matice, ki ima nadpovprečen čistilni nagon. Kar zadeva zatiranje kužnih bolezni, ki je sicer določeno že z zakonom, se sevniški čebelarji pridružujejo mnenju dolgoletne čebelarke Minke Zupančič iz Krškega, da je boljše radikalno uničiti vse, kakor pa opuščati to metodo in se soočiti s ponovno okužbo. Dokaz za to je brežiški primer. O poapneli zalegi pa Minka Zupančič meni, da jo povzroča prevelika vlaga. Čebelar gotovo ne koristi niti prepogosto razburjenje, ki ga prinaša pregledovanje po nepotrebnem. Zupančičeva svetuje, naj bodo zadnja vrata panjev odprta, da bo večje zračenje panjev. Za boj proti Nosemi pa Zupančičeva že vrsto let preventivno uporablja česen, ki ga daje v zadnji obrok zimске hrane. Odtlej nima več težav z nosemo.

P. P.

Blaž Jene Minka Zupančič

Z mlekom že dohitevamo zahodno Evropo

Presenetljivo izboljšanje kakovosti

LJUBLJANA — Inštitut za mlekarstvo Biotehniške fakultete ugotavlja, da zdaj kar polovica slovenskih kmetov pridobiva nadpovprečno kakovostno mleko, druga polovica pa je blizu željene kakovosti. To je presenetljivo spodbudna ugotovitev, ki pa kaže na to, da zrno vendarle pade na rodovitna tla. Leta in leta so strokovnjaki in inšpektorji tarnali nad slabo kakovostjo slovenskega mleka in dajali za zglede razvite zahodnoevropske dežele, zlasti Švico.

Za napredek ima poleg stroke zaslug tudi ostrijši pravilnik o kakovosti mleka, ki je bil v življenju pospremljen s toliko dvomi in pomisleki, zlasti pa je svoje doseglo denarno nagajanje boljšega mleka. Po novem pravilniku, ki je zdaj v javni razpravi, je predvideno, da bo denarna nagrada za mleko prvega kakovostnega razreda še povečana, tako da bi namesto dosedanjih 6 odstotkov od osnovne cene mleka znašala 10 odstotkov. Nagrada za mleko drugega kakovostnega mleka naj bi znašala toliko kot prej, to je 5 odstotkov. Kakovost mleka je moč izboljšati še z boljše organiziranim prevozom in strožjim nadzorom pri predelavi.

Zanimivo pa je, da mnogi kmetje kljub izboljšavam še vedno ne zapajo zadržnim mlečnim kontrolorjem in so prepričani, da bi morala vzorce mleka jemati in pregledovati povsem neodvisna strokovna ustanova.

— n

REKORDEN OBISK — Nedeljskega občnega zbora največje podružnice Društva dolenskih vinogradnikov Sevnica-Boštanj se je udeležilo preko 150 vinogradnikov. Še več pa jih je prisluhnilo zanimivemu predavanju mag. Julija Nemanica o negi vina v malem kletarstvu in izboru sadilnega materiala. Ta doslej rekordni obisk vzbuja upe, da bodo vinogradniki v velikem številu prinesli vzorce vin (3-litrsko steklenice) 8. marca od 14. do 18. ure v gostilno Kragi v Sevnici na degustacijo in ocenjevanje, in to navkljub slabšim pridelkom zavoljo ujim v zadnjih letih. (Foto: P. Perc)

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Tit Doberšek

V nedeljo, 18. februarja, je po daljši bolezi umrl naš znani strokovni, družbeni in društveni delavec ter uspešni pisec vinogradniških strokovnih del in dolgoletni urednik te rubrike v Dolenjskem listu Tit Doberšek iz Novega mesta.

Rodil se je 1. januarja 1913 v Stopnem, v zaselku Savinjsko pri Makolah v Halozah. Končal je šestrazredno osnovno šolo v Makolah, nato pa so ga starši poslali v Slovensko Bistrico učiti se za kovača. Zaradi bolezni in zdravljenja je zapustil kovaškega mojstra ter se spomladi leta 1932 zaposlil kot praktikant na Vinarski in sadjarski šoli. Pridno je delal kot pomočnik pri znanem praktiku Francu Aplencu, obenem pa do leta 1934 končal dveletno vinarsko in sadjarsko šolo v Mariboru.

Ker je leta 1936 vodil opozicijsko listo, je bil 1937 na zahtevo banske uprave dvakrat odpuščen z delovnega mesta; v vmesnem času je upravljal graščinsko posestvo Viltuš pri Mariboru. Sodeloval je pri urejanju zapuščenih sadovnjakov na posestvu Račji dvor, katerega je banovina leta 1937 kupila in ga vključila k Vinarski in sadjarski šoli. Jeseni tega leta je vodil delo pri pakiranju sadja za veliko sadno razstavo v Mariboru, ki je bila v času 3. vsedravnega sadjarskega kongresa. Doberšek si je pridobil v tem času znanje in zaupanje ravnatelja Josipa Priola, vendar ga ni niti pridnost niti sposobnost rešila pred političnim pritiskom. Bil je drugič odpuščen zaradi »napačne« opredelitve pri volitvah. Take usode so bili deležni tudi nekateri drugi tovariši,

agronomi in kmetijski tehniki, ki niso klonili pred pritiskom vladajoče stranke JRZ. To pot so se klerikalci maščevali za početje JNS, liberalne stranke, v letih 1931—35.

Tit Doberšek je v letih 1934—1940 urejal Kmečko delo, prilogo časopisa Slovenski gospodar, ki je izhajal v 40.000 izvodih v Mariboru.

Jeseni 1939 je banovina s Prizadovim prispevkom kupila posestvo Lepi dol v Pesniški dolini kot poskusno-raziskovalni objekt. Tita Doberška so povabili za upravnika urejalnih del v obširnih sadovnjakih, obenem pa je bil namestnik upravnika Lavoslava Gosaka, ki so ga Nemci že v prvih dneh okupacije odpeljali v Srbijo. Leta 1942 so Doberška prestelili in ga imenovali za upravnika posestva v Kamnici. Po osvoboditvi je bil Tit Doberšek imenovan za združnega referenta na okrajnem narodnoosvobodilnem odboru Maribor-levi breg, nato za kmetijskega referenta okrajja Novo mesto, nazadnje pa za kmetijskega inšpektorja okraja oz. občine Novo mesto (1965—78). V tem času je vodil borbo proti koloradskemu hrošču, obnovno vinogradov v Posavju, napravo nasadov breskev, napravo maticnjakov in drevesnic v družbeni in zasebni lasti, sočasno pa je ob delu končal srednjo kmetijsko (1950) in višjo upravno šolo. Bil je uspešen organizator nabavno-prodajnih in splošnih ter delovnih kmetijskih združenj, organizator živinorejskih odsekov pri KZ, organizator kmetijskih razstav ter praktik pri raznih strokovnih ukrepih, inšpektor in dobrohoten inšpektor. Bil je zelo aktiven v društvih in zvezah absolutov kmetijskih šol, DKIT, sadjarskih podružnic in organizator Društva dolenskih vinogradnikov. Leta 1957 je Kmečka knjiga izdala njegovo Sodobno vinogradništvo, leta 1968 pa je DZS založila 2. izdajo knjige Vinogradništvo razen tega je redno objavljval v Dolenjskem listu članke o vinogradništvu in vinarstvu. Drugi njegovi članki so bili objavljeni še v glasilu Brazda in Nova Brazda, v Naših goricah, v Posavskem tedniku, v Mohorjevem koledarju in drugod. Naj na koncu omenimo ciklus predavanj na zimskih tečajih ter na redni kmetijski šoli na Grmu in gostinjski šoli v Novem mestu.

Dr. FRANCE ADAMIČ

Gnojila na zatožni klopi

Ob začetku kmetijske sezone kaže zavrniti nekatere preveč »zelene« poglede, ki begajo ljudi

Če mineralna gnojila uporabljamo v pravih odmerkih, na ustrezen način in ob pravem času, potem ne morejo biti onesnaževalci okolja, so kategorično zatrdili strokovnjaki na nedavnem mednarodnem posvetu v okviru skupnosti Alpe-Jadran v Pulju. Dr. Antun Vajnberger iz Ine Petrokemije je znova utemeljil tezo, da gnojenje celo povečuje možnosti za manj onesnaženo okolje in s tem izboljšuje zrak. En sam hektar pšenice sprošča toliko kislika, kolikor ga potrebuje za dihanje 30 ljudi.

je bilo kmetijsko resda bolj čisto, zato pa lačno!

Inž. M. LEGAL

DOSTI DELA ZA GOZDARSKO INŠPEKCIJO

LJUBLJANA - Gozdarstvo bo v prihodnje organizirano v obliki javnih podjetij, spremljen pa se bo tudi sedanj položaj zasebnih lastnikov gozdov. Vse to naj bi uredil novi zakon, katerega osnutek naj bi zagledal luč sveta v začetku marca. Vendar kaže, kot poroča Kmečki glas, zakona o gozdovih za enkrat še ne bo, ker so mnoge stvari še preveč nerazčiščene in zapletene. Gozdarji ga težko pričakujejo, saj nekateri obnašajo, kot da je že sproščeno promet z lesom in na črno trgujejo s njim, po drugi strani pa kmetje ponekod trdijo, da gozdna gospodarstva niso veliko izsekavajo gozdove, ki so bili nekoč nacionalizirani in ki ulegnejo priti nazaj v roke nekdanjih lastnikov oz. njihovih dedičev. Eno in drug ponuja obilico dela gozdarski inšpekciji, če ga bo videla, seveda.

OBČINSKI SKLAD NI DOVOLJ

BREŽICE — Že zdaj je znano, da prašičja kuga v brežiški občini povzročila precej škodo, čeprav natančnih številk še ni mogoče ugotoviti. Nekateri posledice te nalezljive bolezni so na mreč dolgoročne. Tako so zaradi kuge morali za mesec in pol povsem zaustaviti prodajo prašičev, poleg tega je bil prekinjen tudi običajen krogotok proizvodnje v svinjereji. Agraria je že vložila zahteve za odškodnino v višini 500.000 din, pridružili pa so se ji tudi veterinarji, ki so v preventivno cepljenju proti kugi vložili 300.000 din. Kot kaže bo občinski sklad za zatiranje kužni bolezni premalo za izplačilo celotne ocškodnine, zato si bo občina morala pomagati tudi z republiški sredstvi za namene.

Naša dežela je po porabi mineralnih gnojil daleč zadaj na evropskem repu, prav tako pa tudi po hektarskih donosih, ki so s porabo v neposredni zvezi. Zakaj naj bi se naši kmetje odpovedali možnosti, ki jim jo je odprla kmetijska znanost od Liebiga naprej, in se vrnili v prejšnje stoletje, ki

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Na ponedeljkovi tržnici je veljal kilogram solate in cvetače 20 din, radiča, hrena, peteršilja in špinaca 20,30, redkve in korenja 8 in fižola 20 do 25 din. Merico regrata so cenili 5 do 8 din in motovilca 3 din. Medtem ko je stal kilogram skute 30 din, je veljal lonček smetane 20 din. Jajce je bilo 1,8 do 2 din. Cena kilograma jabolka se je gibala med 11 in 13 din. Orehi so veljali 100 din kila. Prodajali so tudi kruh po 10, šarkelje po 30 in potico po 60 din kilogram. Liter čebulčka je veljal 20 do 30 din. Lončnice so bile po 30 do 150 din, nageljnov cvet je bil 6 din, šopek iz mačic ali teloha pa 4 din.

Kmetijski nasveti

Čas za ograditev pašnika

Naj ponovimo še enkrat: paša je iz več razlogov najprimernejši način prehrane goveda. Predvsem je najcenejša in zato najbolj gospodarna, saj s pašo izgubimo najmanj hranilnih snovi. Zato velja pravilo, da ne bi smelo biti kmetije brez paše, če so le naravne možnosti zanjo.

V mislih imamo seveda strokovno pravilno izvedeno čredinsko pašo, ki jo je treba vnaprej primerno pripraviti, to je urediti pašnik. Zgodnjepomladanski čas je kot nalašč za to, da preskrbimo potreben material, in da uredimo ali preuredimo pašnik, ki naj ima nekako 6 do 10 čredink. Petstokilogramsko govedo potrebuje na dan en ar pašnika ali na leto četrta hektarja, če pa želimo na istem pašniku pridelati še krmo za zimo, v tem primeru govedo o pašno-kosnem sistemu, mora biti površina dvakrat večja.

Velika je razlika med pašnikom v ravnini ali na valovitem zemljišču. Slednji zahteva kar dvakrat toliko potrebnega materiala kot ravninski. Za 100 m električne ograje (električni pastir) na valovitem zemljišču potrebujemo 6 nosilnih kolov, 16 distančnikov, 44 nosilnih izolatorjev, 10 napejnih izolatorjev, 6 natezalnikov, 90 žičnikov, in 5 kilogramov žice (po normativu pozda Aero-polyplast), na ravnem zemljišču pa vsega približno polovico manj.

Tudi ni vseeno, kakšen material uporabljamo. Koli morajo biti iz trdega in obstojnega lesa, pred uporabo pa še impregnirani z ibitolom ali odpadnim oljem, če tega ni, pa vsaj ožgani na spodnjem delu. Žica mora biti do-

• **PRIHAJA ČAS ŠKROPLJENJA** — Zimsko (rumeno) škropljenje sadnega drevja je treba opraviti, ko so drevesa še v mirovanju. Uporabljamo: morozin 0,75-odst. koncentracija, kroozan pasta 0,1- do 0,2-odst., rumesan olje 2- do 3-odst., ipd. Temperatura mora biti nad 0°C, škropljenje pa je dobro opraviti vsakih nekaj let. Predpomladansko škropljenje pride včas, ko začne drevje poganjati (stadij mišjega ušesa). Uporabljamo katerikoli oljni pripravek: oleodiazinon 1,5-odst., folidol (olje) 0,5-odst., oleokalux 1-odst., ipd., koristno je dodati kak fungicid (cuprablau, bakrocid, bakreno apno). Breskve je treba škropliti s tako mešanico takoj, ko se začne brsti napenjati, da jih obvarujemo pred kodravostjo. (Zimska mala sola, Kmečki glas)

volj debela (vsaj 2 mm) in pocinkana, tako da bo dovolj obstojna, pa tudi na daleč vidna. Glede izbora pašnega aparata obstajajo različne izkušnje in mislijenja. V naših razmerah se še najbolj obnese akumulatorski pašni aparat z možnostjo polnitve elektrike. Da bosta ograja ter pašni aparat kar najboljše postavljena, je dobro zaprositi za pomoč strokovnjaka ali vsaj nekoga, ki ima s tem že več izkušenj.

Inž. M. L.

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 24. februarja, bodo v Novem mestu do 19., drugod do 17. ure odprte naslednje prodajalne živil:

- v Novem mestu: Market na Ragoški,
 - v Šentjerneju: Samopostrežba Mercator,
 - v Dolenjskih Toplicah: prodajalna Vrelec,
 - v Žužemberku: Market Dolenjka,
 - v Straži: Samopostrežba KZ.
- V nedeljo bosta odprti od 8. do 11. ure v Novem mestu prodajalna KZ na Glavnem trgu 4, v Črnomlju Samopostrežba Pod lipo.

Ker je sobota, 24. februarja, delovna, bodo vse prodajalne živil odprte do 15. ure.

VEČJA MESNICA V PODZEMELJU

PODZEMELJ — V metliški občini hkrati povečujejo in obnavljajo dve klavnici. V Metliki so pred kratkim končali posodobitev in prenovitev klavnice Kmetijske zadruge, v manjši meri pa si za to prizadeva tudi zasebni mesar Jože Krizan v Podzemlju. Krizan že sedaj z mesom oskrbuje precej menz v Beli krajini, med rednimi strankami v njegovi mesnici pa so poleg Belokranjcev tudi številni kupci iz novomeškega konca, s tetino pa oskrbuje ljubljanske in celo mesnice na Primorskem. Na teden v Krizanovi mesarnji zakoljejo 10 do 20 prašičev, toliko tudi telet ter 2 do 3 glave goveje živine. Že sedaj ima Krizan urejeno manjšo sušilnico in predelavo, prav sedaj pa dograjuje prostore za predelavo suhomesnatih izdelkov, ki naj bi bili naredi do maja. Tako bo imel ta podjetni mesar doma vse od klavnice do predelave in mesnice.

Novoles kmalu družbeno podjetje?

V ponedeljek referendum o novi organiziranosti — Ne bo bistvenih sprememb, le nove možnosti — Na vidiku mešana podjetja in tuja vlaganja

STRAŽA — V ponedeljek bo Novoles, če se bodo tako na referendumu odločili delavci, postal družbeno podjetje, organizirano po zakonu o podjetjih. Delavski svet delovne organizacije je namreč prejšnjo soboto ugotovil, da je več kot enomesečna javna razprava bila dovolj poglobljena.

V Novolesu so imeli v vidiku več variant organizacije, predno so se odločili v javno razpravo predložiti prav to, ki naj bi najbolj ustrezala lansko leto organiziranemu podjetju po programsko tržnih enotah. Nova organizacija družbenega podjetja Novoles naj bi koncentrirala kapital na ravni podjetja, hkrati pa naj bi bile decentralizirane vse poslovne funkcije, tako da bi odgovornost bila v celoti prenesena na programe, ki bi temu ustrezno dobili tudi pooblastila za neposreden nadzor in možnosti vodenja osnovnih poslovnih procesov, se pravi razvoja programov, nabave, proizvodnje in prodaje. Z novo reorganizacijo naj bi se bistveno menjali tudi način upravljanja in vodenja, bolj jasno pa naj bi bile razmejene tudi samoupravne pristojnosti in pristojnosti upravnih organov.

»Ta organiziranost sama po sebi še ne prinaša bistvenih sprememb v ekonomski uspešnosti,« pravi glavni direktor Vili Pavlič, »odpira pa realne možnosti, da bodo naša podjetja končno organizirana po tistih načelih, ki jih pozna gospodarsko razvit in napreden svet, s katerim želimo poslovati. To v mnogočem olajšuje vlaganja tujega kapitala, saj predvidevamo ustanavljanje denjskih

Žalosten konec celodnevne šole

Po 15 letih so na hitro sredi šolskega leta ukinili celodnevno šolo na Suhorju, eno od dveh v Beli krajini — Število otrok se zmanjšuje

SUHOR — Ko so pred petnajstimi leti na suhorski šoli začeli s tako imenovano celodnevno šolo, je bila to velika stvar ne samo za to majhno podružnično šolo, ampak za celo občino, za Belo krajino in za Dolenjsko sploh. V metliški občini je bila celodnevna šola samo na Suhorju, v Beli krajini pa je bila tega privilegija deležna le še šola v Semicu.

O prednostih celodnevne šole so v začetnih letih govorili ne samo najvišji republiški politiki in za njimi vsi po hierhični lestevici do krajevne skupnosti, ampak so o tem čivali vrabci v najbolj zakonitem grmu.

Po zimskih počitnicah, na začetku drugega polletja tega šolskega leta pa so celodnevno šolo na Suhorju ukinili in ta ukinitelj je minila brez velikih besed in brez besed sploh. Tako kot v življenju je bil tudi tukaj začetek vesel in bučno slavljen, konec pa tih in žalosten.

Uradno so celodnevno šolo na podružnici na Suhorju ukinili zato, ker v to šolo hodi premalo otrok. Ob ustanovitvi celodnevne šole pred 15 leti jih je bilo na Suhorju okoli 70, danes jih je v štirih razredih in tej šoli le še 46. Do sedaj so imeli kombinirane le vzgojne

Že precej predlogov za kandidate Priprave na volitve

NOVO MESTO — V ponedeljek se je na drugi seji sestala občinska volilna komisija, ki se je seznanila s potekom predlaganja kandidatur za zbor skupščine občine in republiške skupščine. Za vse ravni odločanja je prišlo precej predlogov, edino za predsedstvo republike v novomeški občini ni bila vložena nobena kandidatura. Za republiški družbenopolitični zbor so dobili 3 liste in enega posameznega kandidata, za tovrstni občinski zbor pa 11 kandidatov. Za zbor občin je v novomeški prvi volilni enoti 5, v drugi pa 6 kandidatov. Za občinski zbor krajevnih skupnosti je okrog 130 kandidatov, za zbor združenega dela okrog 100 itd. Za republiški zbor združenega dela bodo novomeški volilci volili v 18 volilnih enotah, trenutno je na listah okrog 300 kandidatov. V občini je sedež za gradbeništvo in za obrt. Komisija je ugotovila, da so bile v prvih rokah za predlaganje kandidatov vse kandidature vložene skladno z zakonom. Posredovala jih bo na zbor volilcev v krajevne skupnosti, ki bodo od 20. februarja do 3. marca.

Kandidate za zbor združenega dela, občinskega in republiškega, bodo dobili v podjetja, kjer bodo volilni zbori od 27. februarja do 10. marca. Na zborih je še možno predlagati kandidate, s pogojem, da ima predlagatelj njegovo soglasje. Komisija je tudi določila, da bo za volitve 8. in 22. aprila v občini 180 volišč po krajevnih skupnostih, za podjetja bo to še storila.

Občinska uprava po meri ljudi?

Novomeški upravni organi so lani opazneje začeli skrbeti za večjo učinkovitost in boljši odnos do strank — Več uradnih ur, manj vrst

NOVO MESTO — V podrobno poročilo, ki so ga v občinskih upravnih organih pripravili za današnje občinsko skupščino, so zapisali, da so novomeški upravni organi lani opravili v glavnem vse naloge, določene v programih dela in večino tistih na osnovi smernic in sklepov skupščine občine in izvršnega sveta. Učinkovitost in kvaliteta dela, še zlasti pa odnos do strank v upravnih postopkih se je lani opazno izboljšal, a z doseženim še niso zadovoljni. Zatrjujejo, da se bodo še naprej trudili, da bo delo upravnih organov po meri potreb in želja ljudi, v ta namen pa so veseli vsakega njihovega predloga.

Na osnovi programa reorganizacije in racionalizacije dela občinskih upravnih organov so le-ti lani zmanjšali število delavcev za skoraj desetino oz. za 17 zaposlenih, ukiniteli so stalno varnostno službo in zmanjšali druge materialne stroške ter tako prihranili preko milijon dvesto tisoč dinarjev. Povečali so število ur za poslovanje s strankami od 26 na 36 ur tedensko, stranke pa lahko sedaj tovrstne opravke uredijo dvakrat na teden tudi popoldne. Poleg tega so v

upravnih organih sami začeli pridobivati nekatera soglasja in potrdila, potrebna na primer za izdelavo lokacijske dokumentacije. Zelo pomembno je, da so povsod skrajšali roke za ureditev zadev. Da bi strankam omogočili čim hitreje urejanje zadev brez nepotrebne čakanja v dolgih vrstah, so preuredili oddelke in delo, kjer imajo največ strank, v odsek za promet, v sprejemni pisarni, za posamezne postopke pa poobla-

stili še druge organizacije. Tako je vse z registracijo vozila moč urediti še pri GIP Pionir in v AMZ Otočec, prvi pa lahko tudi odmerja prometni davek od motornih vozil.

V vseh poslovnih prostorih, namenjenih za delo s strankami, so obesili obvestila o pravicah in dolžnostih upravnih organov pri delu z njimi, v obeh upravnih stavbah pa nabiralnike

• Da bi preverili učinkovitost prizadevanj upravnih organov za izboljšanje svojega dela, so tudi opravili anketo med 100 naključno izbranimi občani. Rezultati so osnova približevanja uprave potrebam ljudi, za to pa naj bi služile tudi oddaje Studia D, pisanje Dolenjskega lista in tovarniških glasil o delu občinske uprave ter odzivi ljudi na to glede na njihove izkušnje z »občino«. Vsekakor ne bi bilo slabo, če bi lani začeto delo res nadaljevali, da vsak opravke na občini, posebno malo večji, ne bo križev pot. Ne nazadnje tudi ta uprava precej stane in bo kar prav, če bo začelo veljati, kot je predsednik izvršnega sveta Adolf Zupan pred kratkim objubil obrtnikom: da odgovora »ni možno« ne more biti, ker je upravni delavec dolžan poiskati rešitev skupaj s stranko.

KULTURNI DAN MALOŠOLARJEV — V sredo, 14. februarja, so otroci starejših skupin iz vseh novomeških vrtcev do zadnjega kotečka napolnili dvorano doma JLA. Še v okviru praznovanja slovenskega kulturnega praznika so jim pripravili prisrčen program. Malčke je obiskal in se jim na kratko predstavil Niko Grafenauer, priljubljeni slovenski pisec pesmic in zgodb za otroke. Zborček vrtca je »pod taktirko« petletnega Jurca Turka zapel nekaj njegovih pesmic, popularnega Pedenjeda pa je zapela kar vsa dvorana. (Foto: Z. L.-D.)

JUTRI PUSTNA ZABAVA

NOVO MESTO — OK ZSMS Novo mesto bo organizirala jutri ob 19.30. pustno zabavo v novomeški športni dvorani. Za najboljšo možno vzdušje bodo skušali poskrbeti Janez Benčina-Benč in junaki nočne kronike ter glasbeniki iz domače skupine Katty & the band.

IZ LETA V LETO MANJ UČENCEV

METLIKA — Število učencev osnovnih šol v metliški občini se, gledano na splošno, zmanjšuje iz leta v leto. V tem šolskem letu je v metliški osnovni šoli, ki je po številu učencev največja v Beli krajini sploh, 707 učencev, kar je za 25 manj kot v prejšnjem šolskem letu. Podatki pa kažejo, da bo v naslednjem šolskem letu število učencev v metliški osnovni šoli pod 700.

Odločal bo človek, ne barva

Imena kandidatov so zaenkrat še skrivnost

METLIKA — Kot stvari stojijo sedaj, kaže, da bodo za bližnje volitve v metliški občini »v igri« tri liste za družbenopolitični zbor. Po 13 članov za ta zbor občinske skupščine bodo volilcem ponudile občinske organizacije Zveze komunistov, Socialistične zveze in ZSMS v koaliciji s Slovensko kmečko zvezo. Slednja »načelna koalicija«, kot jo imenujejo v Metliki, bo svojo listo sestavila iz šestih mladinskih, šestih kmečkih kandidatov in enega predstavnika Zelenih. Seveda bo vsaka od teh strank oziroma koalicij imela tudi svo-

jega kandidata za metliškega župana. Za sedaj je vsa stvar v zvezi z volitvami, zlasti z imeni na listah, v Metliki zavita v skrivnost, vprašanje pa je, ali je vsem trem že uspelo sestaviti dokončno listo. Brez dvoma imajo ali so imeli vsi s tem nemalo težav. Seveda si vsaka stranka ali koalicija želi priti na volitve z ljudmi, ki imajo med volilci kar največ ugleda. Le tako lahko računajo na volilni uspeh. Takih pa v majhni metliški občini ni prav veliko in seveda sta »dvobojke« skušali zase dobiti vsaj dve stranki, če ne kar vse tri, ki se bodo potegovale za občinsko oblast. In še nekaj je bolj ali manj jasno: volilci se bodo v glavnem odločali po imenih, po ljudeh in ne po njihovi strankarski pripadnosti. Tako nekemu, ki ga ljudje poznajo kot poštenega, treznega in sposobnega človeka, ne bi škodilo, če bi kandidiral na komunistični listi, kot drugemu, ki velja za nesposobnega blebeteča, ne bi prav nič pomagalo, če bi se pojavil na mladinsko-kmečki listi. Po tej plati prednosti ali handycapa skorajda ni in glede na to bodo liste v metliški občini tako rekoč nadstrankarske oziroma zunajstrankarske. Da o programih, ki pa so si skoraj povsem podobni celo na republiški ravni, niti ne govorimo: demokracija, pravna država, ekologija, vsesplošni napredek itd.

Kakorkoli se bodo volitve končale, je jasno, da vsaj v majhni in kadrovsko šibki metliški občini ne sme biti osebnih zmogalcev in poltačenih premagancev. Če gre vsem res za napredek te majhne občine, potem je treba za to izkoristiti vsakega sposobnega in za to pripravljene človeka, pa naj bo mlad ali star, rdeč ali zelen ali celo pisan. Iz napak, ko so tudi v tej belokranjski občini v preteklosti celo znotraj »rdečih« iskali bolj rdeče oziroma »pravilno« rdeče, bi se veljalo česa naučiti.

A. BARTELJ

Grozi stavka

Osnovnošolski učitelji zahtevajo izenačenje plač v Sloveniji

ČRNOMELJ — Prejšnji teden se je v Črnomlju sestala aktivna ravnatelj belokranjskih osnovnih šol, ki ga vodi ravnatelj metliške osnovne šole Jože Mozetič. Skupaj z ravnatelji vseh sedem belokranjskih osnovnih šol so se sestali tudi predstavniki obeh belokranjskih občin, beseda pa je tekla o učiteljskih plačah.

Dejstvo je, da plače učiteljev na belokranjskih osnovnih šolah vseskozi zaostajajo za šolami v dolenjski regiji in v Sloveniji. Vzrok za to je znan: učiteljske plače so doslej usklajevale z rastjo plač v gospodarstvu, te pa so v Beli krajini precej pod republiškim povprečjem. Po novem naj bi plače v osnovnem šolstvu v Sloveniji urejali enotno, a se to tudi zaradi intervencijskega zakona ni dalo izpeljati, tako da plače belokranjskih učiteljev v primerjavi s tistimi, ki jih dobijo njihovi kolegi v novomeški, trebanjski ali brežiški občini, zaostajajo za 500 do 800 dinarjev na mesec, pa tudi več.

V Sloveniji znaša plača učitelja začetnika s polno obveznostjo od 3.600 do 5.500 dinarjev, v Beli krajini pa dobi učitelj začetnik od 4.200 do 4.550 dinarjev. Najslabše so plačani učitelji v osnovni šoli v Dragatušu in na Župančičevi v Črnomlju. Belokranjci zahtevajo izenačenje plač na 5.000 dinarjev.

Predstavniki obeh belokranjskih izvršnih svetov zagotavljajo, da bodo naredili vse, kar je v njihovi moči, da se materialni položaj učiteljev popravi, vendar je za to največja ovira veljavna zakonodaja. Belokranjski učitelji pa zahtevajo, naj se vprašanje plač v osnovnem šolstvu uredi sistemsko in enotno na ravni republike, kar pomeni, da zahtevajo za enako delo enako plačilo povsod po Sloveniji. Če teh zahtev, ki jih postavlja tudi republiški odbor sindikatov delavcev v vzgoji in izobraževanju, ne bodo uresničili, bojo stavalji. Hkrati zahtevajo, naj se po ukinitvi interesne skupnosti za izobraževanje tako v republiki kot v občinah ustanovijo posebni skladi, kjer se naj zbira denar, namenjen za šolstvo, tako da ne bo možno prelivanje sredstev.

Ravnatelji belokranjskih osnovnih šol so na sestanku menili, da ni pametno zaplete v šolstvu reševati s stavko, a če po normalnih poteh učitelji ne morejo nič doseči, jim ne preostane nič drugega.

A. B.

Sprehod po Metliki

TE DNI JE OBISKALA AKTIVNA KA RDEČEGA križa ljudi, ki se v metliški občini ukvarjajo z obrtništvom, in zaprosila za denarno pomoč. Nekaj je bilo takšnih, ki so jo skoraj zapodili s hišne praga, največ pa jih je prispevalo 10, 50, 100 din. Približno petdeset obrtnikov tako prispevalo v blagajno Rdečega križa 2.500 dinarjev, kar je približno mesečni dohodek trgovca, nezadovoljnega in plačaneča.

V PONEDELJEK SO SE SEŠTALA člani pripravljalnega odbora Vinske gredi, vefešte, ki bo letos 18. in 19. maja. Med drugim so se dogovorili, da letos manj kramarje, da pa bodo dali udarek domači obrti. Sklenili so tudi, da ti kakovostne ansamble ter profesionalne folklorne skupine. Prav bi bilo, če bi posamezna društva lepše uredila svoje stojnice, saj je ta plat Vinske gredi še zmeraj dokaj zanemarjena.

ČLANI NOVINARSKEGA KROGA osnovne šole Podzemelj so pripravili na Studiu D enourno oddajo. Šest osnovnošolcev je predstavilo šolo, Podzemelj, Otok, Kučar, kulturne delavce, življenje tem koncu Bele krajine, in sploh predstavilo s kopico zbranih podatkov. Mladini vinarji bodo pripravili v kratkem izdajo Trdinov vrh, kjer si bodo ogledali tudi in televizijski pretvornik.

Ena gospa je rekla, da je na dr. Pučnikovo volilno konvencijo v našem mestu prišlo 60 ljudi, na Krambergerjevo pa 3.000. Koliko bi jih šlo prišlo, če bi ušel in nastopil kdo iz norišnice, kjer kar mrgoli najrazličnejših predsednikov, Napoleonov, pretekrov in Jezusov.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 1. do 12. februarja so v novomeški porodnišnici rodile: Anica Kuhar iz Dola pri Podbočju — Marka, Darja Gazvoda iz Podgrada — Tino, Aniča Šterk iz Slovenskega Broda — Mihael, Martina Junc iz Otočca — Gašperja, Jožica Korosec iz Črnomljic — Uroša, Anica Pirc s Kržišč pri Raki — Anjo, Mojca Troha iz Podturna — Katko, Brigita Rožič iz Loke pri Šentjerneju — Alena, Martin Prešeren iz Praprota pri Semicu — Nino, Simona Abram s Senogovega — Špelo, Jožefa Pavlič iz Loke pri Šentjerneju — Simona, Vida Lindič iz Dol. Stare vasi — Jožico, Tatjana Žalk iz Črnomlja — Primoža, Marija Gosena z Radovice — Karmen, Marija Groc iz Ribnika — Vojka, Marija Čepin s Senogove Urške, Tatjana Delič iz Kanizarice — Jasmin, Andrea Kupilnik iz Brezovice — Nino, Ana Henjisman iz Vavpčeh vasi — Karmen, Lilijana Vovk iz Trebnjega — Maša, Veronika Šlinkar iz Črnomlja — Martina, Mojca Gregoric iz Zabrđa — Domna, Mojca Bašelj iz Žalovčič — Nastjo, Sonja Jagunčič iz Požuna — Nikolino, Marja Žokvič iz Orljakovega — Martina, Branka Krizan iz Boršta — Karmen, Darja Flaht iz Kukušenberka — Jerneja, Sonja Župevc iz Boršta — Gregorja, Alenka Urbančič, Gorenjega Polja — Simono, Suzana Hladoklin z Gor. Gradišča — Janija, Gregorja iz Ornuške vasi — Petra, Branka Šprelec s Puščave — Tanjo, Zdenka Vrhovšek iz Podbočja — Marka, Vida Pešič, Rožič Vrha — Mojca, Darinka Korac — Stopič — Neja, Majda Božič iz Straže, Raki — Valentino, Marina Bevk iz Metlike — Nino, Marta Bedene iz Zaloke, dečka, Andreja Mesojedec iz Dol. M. kraja Polja — dečka, Mirjana Sajnovc, Lokey pri Črnomlju — dečka, Doris Črnojnič iz Ratine — deklco, Amalija Trninar iz Škočjana — dečka, Ivanka Novak, Podlipce — dečka.

Sprehod po Metliki

TE DNI JE OBISKALA AKTIVNA KA RDEČEGA križa ljudi, ki se v metliški občini ukvarjajo z obrtništvom, in zaprosila za denarno pomoč. Nekaj je bilo takšnih, ki so jo skoraj zapodili s hišne praga, največ pa jih je prispevalo 10, 50, 100 din. Približno petdeset obrtnikov tako prispevalo v blagajno Rdečega križa 2.500 dinarjev, kar je približno mesečni dohodek trgovca, nezadovoljnega in plačaneča.

V PONEDELJEK SO SE SEŠTALA člani pripravljalnega odbora Vinske gredi, vefešte, ki bo letos 18. in 19. maja. Med drugim so se dogovorili, da letos manj kramarje, da pa bodo dali udarek domači obrti. Sklenili so tudi, da ti kakovostne ansamble ter profesionalne folklorne skupine. Prav bi bilo, če bi posamezna društva lepše uredila svoje stojnice, saj je ta plat Vinske gredi še zmeraj dokaj zanemarjena.

ČLANI NOVINARSKEGA KROGA osnovne šole Podzemelj so pripravili na Studiu D enourno oddajo. Šest osnovnošolcev je predstavilo šolo, Podzemelj, Otok, Kučar, kulturne delavce, življenje tem koncu Bele krajine, in sploh predstavilo s kopico zbranih podatkov. Mladini vinarji bodo pripravili v kratkem izdajo Trdinov vrh, kjer si bodo ogledali tudi in televizijski pretvornik.

Črnomaljski drobir

PRILOŽNOST ZA ZASLUŽEK — Iz uradnih virov smo zvedeli, da je OK ZSMS odprla podtalni kazino, v katerem so člani predsedstva ZSMS že stavili prve stave glede volilnega izida na občinskih aprilskih volitvah. Tisti, ki bi radi zaslužili na precej lahek način, jim ZSMS prišepeta, da glede na kandidate, ki jih imajo, morda ne bi bilo napak staviti na ZSMS. Glede na to, da je ZSMS postala liberalno-sobodnjaška, je stavni znesek neomejen.

ŠLAMPARIJA — Ko so delegati na seji črnomaljske skupščine govorili o bodočem samoprispevku, so opozorili tudi na tiste, ki se zgrajene stavbe iz preteklih samoprispevkov. Objekti so še dokaj novi, a so že potrebni obnove, torej so bili izvajalci slabi, je bilo slišati. Zato bi po njihovem mnenju morali posvetiti večjo pozornost družbeni lastnini, pa tudi izvajalcem in nadzornim organom. Omenjeni krivci pa nič. Najbrž nimajo časa hoditi na skupščine, kjer bi slišali tudi kakšno resnico o svojem delu.

KETCHUP — Direktor Kolinske je ob otvoritvi nove proizvodne linije ketchupa v Belsadu dejal, da bi direktorica Milka z veseljem vključila trak, a se boji, da bi katera od polnih steklenič padla na tla, rdeča vsebina pa bi umazala slavnostne obleke gostov. Zdjaj, ko rdeča barva ni več v modi!

Drobne iz Kočevja

ŠE ENA »POCENITEV« — Vesti o nepovedanih pocenitvah kar dežujejo. Seveda le vesti. Te dni nam je potohila neka stara mamica, da ne more za vnukadajenočkino kupiti spalne vreče, ker je predraga. Povedala je, da si je decembra ogledovala tako vrečo, ki je takrat veljala le nekaj preko 100 din, danes pa hočejo v trgovini zanj za preko 500 din. Podobna presenečenja doživljajo tudi kupci druge blaga.

DRAGE VOLITVE — Volitve bodo samo v kočevski občini veljale okoli 300 do 500 tisoč dinarjev, ugotavlja občinska volilna komisija. Dodajajo, da bo verjetneje še večja številka.

NIC PUSTNIH NORČIJ? — Pust je pred vrati, še vedno pa ni slišati, da bodo kje kakšne prireditve. Pred leti so organizirali zelo uspešne pustne prireditve doma in v Kočevju Mozeljčani. In nekaterih drugih okoliških vasi pa so prihajale v mesto vsaj posamezne maskare, če že ne kar v sprevodu.

Ribniški zobotrebci

PETSTO PODPISOV — Peticijo, naj bi iz nazivov Socialistična republika Slovenija in Socialistična federativna republika Jugoslavija izpustili besedo »socialistična«, je v ribniški občini podpisalo že okoli 500 občanov.

KOMU GLAS? — Po Ribnici smo malo »potipali« občane, za koga bodo glasovali na bližnjih volitvah. Odgovori mladih so bili zelo pestri, starejši pa se navdušujejo za »Sive panterje«, ki pa v Ribnici še niso ustanovili svoje podružnice.

RESNE PRIPRAVE NA VOLITVE — Iz zanesljivih virov smo zvedeli, da so po vsej občini že pometli in počistili volišča, ki so bila marsikje zanemarjena in zasvinjana še od prejšnjih volitev.

JAVNA TAJNOST — Po občini se že govori, kdo bo kandidat za ta ali oni zbor republiške skupščine pa za župana itd. Pravijo, da je vse to evidentirano in znano za nekatere najodgovornejše dolžnosti že najmanj pol leta, vendar o tem javnosti ne sme ničesar vedeti. Javne tajnosti ne nameravamo izdati, saj se lahko zgodi, da bodo nekatere nove stranke in zveze vse postavile na glavo.

Trebanjske iveri

KLJUB VSEMU POT — Pot do cerkve na Zaplazu pri Čatežu je, zahvaljujoč mili zimi in redkim nalivom, hvalabogorje zmeraj vredna svojega imena. Vendar poznavalci razmer tamjajo, da tamkajšnjemu ljudstvu ni veliko do tega, da bi skrbelo za pot, kadar se primeri, da naliv vso zdere. Eni se popravila menda otepaajo, češ da je pot božja in romarska pot na zaplasko cerkev. Drugi je bolje nočejo vzdrževati, ker po njej ne hodijo le romarji, ampak tudi vozijo mnogoteri vozila in še najmanjkrat tista s konjsko vprego. Najbolje bo, da omenjeno pot popolnoma zapustijo, da bo čisto jamasta. Tako bo znova prišla v slovensko zgodovino skozi potopse jamarjev in ljubiteljev hoje po gorskih previsih, potem ko je drugačno omenjal že Levstik.

EKSPONATI — Kot napovedujejo, naj bi trebanjska občina kmalu dobila ekspozituro tehničnega muzeja iz Bistre. Domneva se, da se bodo o tem začeli pogovarjati odgovorni ljudje že na samem začetku s KPĐ Dob. Tam imajo namreč po uradnih zagotovilih v zapečenem kamnolomu kar nekaj opreme, ki je sicer razmeroma običajna za kamnolome, a primerna navsezadnje tudi za muzej, če je nihče že lep čas več ne uporablja.

NOV ODNOS — Na programski konferenci Socialistične zveze v Trebnjem je Jure Perko menil, naj bi Socialistična zveza oblikovala nov odnos do Dolenskega lista. Zbrani mu niso ne poskali ne ugovarjali. Mogoče zato, ker jih ni najprej obvestil, kakšen je bil »stari«.

Hranilnica v Dani

MIRNA — V tukajšnji Dani je začela 15. februarja delovati interna hranilnica in za varčevanje v njej so že pred njenim odprtjem izrazili zanimanje sedanjí delavci in upokojenci Tovarne rastlinskih specialitet. S sredstvi hranilnice želijo izboljšati likvidnost tovarne, poudarjajo pa, da ta namera zdaj ne pomeni, da je Dana v izgubi.

IZ NAŠIH OBČIN

IZ NAŠIH OBČIN

Pustni Semič

»Gusarji« pripravljajo največje pustovanje v Beli krajini — O bojkotu

SEMIČ — Tukajšnje društvo »Gusarji« tudi letos vseh ljubiteljev zabave, humorja, aktualnih dogodkov, prikazanih na šaljiv način, ne bodo pustili na cedilo. Pripravljajo največje in najdaljše pustovanje v Beli krajini, ki se bo pričelo v nedeljo, 25. februarja, ob 9.30 pred penzionom Smuk, kjer se bo bil predvolilni strankarski boj med osmimi semiškimi strankami, ki bodo v volilnem programu volivcem obljubljale — o tem ne dvomimo — da se jim bosta cedila med in mleko. Da se volivci ne bi premislili, bodo kar takoj tudi volitve.

Istega dne ob 18. uri bo v kulturnem domu Jožeta Mihelčiča Žarišče, v katerem se bodo po telefonu oglašali reporterji iz semiške krajevne skupnosti in njene okolice, gostje pa bodo Slobodan, Radmila, Jože Smole in Janez Stanovnik, ki bo tokrat že drugič zapored obiskal »Gusarje«. Glavna tema Žarišča bo seveda bojkot, ne bo pa manjkalo tudi tako srhljivih dogodkov, kot je usmrtnitev Pusta. Ponovitev Žarišča bo v kulturnem domu v torek ob 18. uri. V soboto, nedeljo in torek bodo

• Semiško pustno društvo »Gusarji« že dolga leta izkupiše od pustnih rajanj podari v dobrodelne namene. Tako je več let pomagalo semiškim gasilecem pri gradnji doma, zadnji dve leti pa tukajšnjemu kulturnemu društvu.

v Smuku tudi pustni plesi, na katerih so posebej zaželjene maske. Od torka zvečer se bodo lahko vsi veseljali v Smuku poslovnih ljudi od pokojnega Pusta, ki ga bodo iz hiše žalosti z vsemi pripadajočimi slovesnostmi pospremlili na zadnjo pot v sredo ob 18. uri.

M. B.-J.

V ČRNOMLJU 500 PODPISOV

ČRNOMLJ — Pobuda ZSMS, da se iz imen SR Slovenija in SFRJ črta beseda »socialistična«, je s pomočjo podpisnikov peticije uspešna. 1. februarja je ustavna komisija Slovenije sprejela njihovo pobudo in pričakovati je, da bo prišlo do spremembe v nazivih. V črnomaljski občini je peticijo podpisalo okrog 500 ljudi.

ZGODOVINSKE KRIVICE

ČRNOMLJ — Pozivu tukajšnje Socialistične zveze, naj se oglašijo pri njih vsi, ki menijo, da so se jim zgodile zgodovinske krivice, se je odzvalo kar nekaj občanov. Prijave oz. primere bodo zbirali še do 15. marca, ko bo posebna skupina ljudi obdelala vsak primer posebej ter poskušala ugotoviti, kakšne so možnosti za popravek zgodovinskih krivic.

LETOŠNJI NAČRTI DRUŠTVA »ROM«

ČRNOMLJ — Belokranjsko društvo Rom je pripravilo delovni program za letošnje leto. Pripravili bodo turnir, na katerem se bodo lahko pomerili vsi, ki jih privlačijo športne igre, zlasti pa mali nogomet, kegljanje, streljanje z rračno puško, met bombe, skoki v daljavo, met na koš ter razne družabne igre. Pripravili bodo dva izleta. Imajo pa tudi že blago za narodno nošo in upajo, da bodo lahko že spomladi nastopili v njih. Čaka pa jih tudi opremljanje kamp prikolic, ki so jo dobili iz bivšega brigadirskega naselja na Lokvah; v njej bodo imeli društvene sestanke, posvete s patronažno sestro in še kaj.

Naložba za bolj samostojno rast

Gasilsko društvo Trebnje je zaprosilo podjetja v občini za denar za dokončanje gasilskega doma — Z novim sistemom prvi klic v domačo občino

TREBNJE — Potem ko so v vodstvu trebanjskega gasilskega društva izrazili na lanskim decembrski društveni proslavi ob 105-letnici obstoja GD Trebnje tiho želijo, da bi v letu 1990 popolnoma usposobili in predali namenu svoj novi gasilski dom, je najnovejša novica o trebanjskem gasilstvu ta, da se omenjena napoved mora uresničiti, če naj gasilci sploh še delujejo.

Iz sedanjega starega doma se morajo gasilci namreč izseliti do konca letošnjega marca, ker jih k temu zavzue pogodba z AMD Trebnje, bodočim lastnikom poslopja. Korak do izselitve je časovno kratak, zato pa toliko zahtevnejši. V prvi vrsti gre tu za denar, ki so ga trebanjski gasilci imeli doslej delo celo za streho in precej opreme novega gasilskega doma, a jim ga je ta hip zmanjkalo.

Medtem ko je torej na eni strani stalnica finančna oseka, skriva arhiv bivše trebanjske občinske samoupravne interesne skupnosti za varstvo pred požarom podatke, da je v primerjavi s predlanskim letom precej naraslo število požarov v letu 1989. Povečala se je tudi materialna škoda kot posledica požarov. Trebanjski gasilci niso prepričani, da

Janez Žvab

Začetniške težave novih podjetnikov

Janez Žvab kljub temu ne bo prenehal

ČRNOMLJ — »V začetku januarja sem v Črnomlju prošil za dovoljenje za popoldansko obrt za sejem rabljenih avtomobilov. Pa mi niso vedeli povedati nič določenega, ampak mi svetovali, naj se oglašim čez dan ali dva. Potem so iz Črnomlja poklicali v Ljubljano, kjer so jim povedali, da to ni mogoče, predlagali pa so mi, naj ustanovim podjetje,« niza pripoved o začetku svoje podjetniške dejavnosti Janez Žvab.

Janez je hitro ugotovil, da se podjetja ne bi splačalo ustanavljati, saj bi bilo prometa premalo, toda začuden je bil, ko je zvedel, da v Novem mestu organizira avtomobilske sejme kar »popoldanec«. »Še bolj pa sem bil začuden, ko sem v Delu prebral, da bo v Črnomlju avtomobilski sejem. Res, da ga pripravljajo ljudje, ki so prej ustanovili podjetje, a se mi zdi, da je to kraja moje ideje. Razočaran sem in prepričan, da se v Črnomlju očitno še naprej ne bo dogajalo kaj prida novega, kot se ni tudi doslej, oz. se bo, vendar le za nekatere ljudi,« ne skriva nezadovoljstva Janez. Njegova jeza je lahko le nekoliko manjša, odkar so v Novem mestu ugotovili, da so bili tamkajšnji avtomobilski sejmji nelegalni, in so jih prepovedali.

Sicer pa Žvab zatrjuje, da kljub prvemu spodletelemu poskusu misli o podjetništvu ni opustil. »Vendar mi tokrat ne bo mogel vsak ukrasti ideje, ker je za dejavnost, na katero se pripravljam, potrebno tudi veliko strokovnega znanja,« pravi Janez.

M. B.-J.

Ostro o divjadi in lovcih

Kočevska ne bi smela biti fevd za ljubljanske lovce

KOČEVJE — V zvezi z odgovorom na delegatski vprašanji iz Kočevja in Poljanske doline o škodi zaradi divjadi, ki menda Poljanecem še za lani ni bila plačana (do občinske seje), je bila spet živahna razprava na seji zborov občinske skupščine.

Tako so se delegati vprašali, zakaj prihaja do občutne škode zaradi divjadi, če so lovski načrti odstrela uresničeni. Odgovorili so si kar sami, da ti načrti očitno niso realni. Samokritično pa so priznali, da je za tako stanje kriva tudi občinska skupščina, se pravi sami delegatje, ki sprejemajo vse, kar jim je predloženo, ne da bi prej razmislili o posledicah.

Izrečenih je bilo še več kritičnih misli, češ da je Kočevska fevd za ljubljanske gospode lovce. Lovske zakone pišejo lovci, kar ni prav. Drugod v Evropi stoji za lovstvom kapital, ki ga podpira; pri

Bo šola prepuščena zgolj trgu?

Pri Delavski univerzi pravijo, da ni tako nikjer v svetu — Želijo le denarno podporo verificiranih programov — Kakšne so možnosti za pomoč?

ČRNOMLJ — Tukajšnja Delavska univerza, ki pa del svoje dejavnosti opravlja tudi v metliški občini, je edina verificirana vzgojno-izobraževalna organizacija, ki — razen simbolične vsote — ni deležna družbene denarne podpore. Na Zavodu za izobraževanje in kulturo (ZIK), katerega enota je Delavska univerza, zatrjujejo, da izobraževanje nikjer v svetu ni prepuščeno izključno trgu, kar nekateri Črnomaljši zahtevajo prav od njihove univerze.

»Ko smo se zavzemali za denarno podporo univerze, smo dobili občutek, da nimamo programa. Sedaj ga imamo in izvajamo, denarja pa kljub temu ni,« pravi direktorica ZIKa Nada Žagar, ki se zavzema, da bi jim občinski odbor za izobraževanje pri komiteju za družbene dejavnosti zagotovil za zdaj plačilo polovice učitelja, v prihodnosti pa za celoga. Vendar žal na univerzi nimajo instrumenta, da bi lahko dosegli ta cilj.

»Radi se primerjamo z glasbeno šolo, s katero je bila univerza v bivši kulturni skupnosti v B programu. Vendar je

glasbena šola dobila lani celo desetkrat več denarja kot univerza. To seveda ne pomeni, da so ga oni dobili veliko, ampak smo ga mi izredno malo,« potarna Žagarjeva ter pristavi, da jo moti predvsem to, da načelno in moralno vsi podpirajo DU, ko pa bi bila potrebna še materialna pomoč, pravijo, da denarja ni.

Tako je obstoj DU sedaj odvisen predvsem od dobre volje zaposlenih v ZIK, razmišljajo pa celo, da bi se univerza odcepila od zavoda. Sedaj namreč nimajo ne primernih prostorskih pogojev za delo, saj so v glavnem najemniki po črnomaljskiholah ali pa imajo pouk v bivši garderobi kulturnega doma, ne kadrovskih. Vsi učitelji so namreč honorarni, ker pa ni konkurence, jim plačujejo veliko višje honorarje kot v Ljubljani. »Ne bi se čudila, če bi naše prošnje naletele na gluha ušesa, ker bi zahtevale nemogoče. Zahtevamo pa le, da bi finančno podprli programe, ki jih je verificiral komitej za vzgojo in izobraževanje v republiki, torej jezikovne tečaje in poslovske šole. Takšna je navada tudi v razvitem svetu,« meni Žagarjeva.

Jože Strmec s komiteja za družbeni razvoj je potrdil, da ima DU prav v svo-

jih zahtevah, da pa bo podpora družbe možna le v okviru možnosti. »Vprašanje je, kako bo šlo za DU naprej, ko pa so razmere vedno težje in prosvetni delavci nimajo dovolj denarja niti za osnovni program. Vendar bo z univerzo nekaj potrebno narediti. Toda za sedaj lahko povečamo programe glede na lanska izhodišča le za 344 odst.,« je povedal Strmec. Torej se tistim, ki so že lani dobili malo, tudi letos ne obetajo boljši časi.

M. BEZEK-JAKŠE

KMALU ULTRAZVOČNE PREISKAVE

KOČEVJE — zdravstveni dom Kočevje bo te dni dobil aparat za ultrazvočne preiskave, na dan žena, 8. marca, pa bodo prikazali njegovo delovanje. Zdravstvene usluge bodo poslej na višji ravni, manj pa bo tudi stroškov, saj bolnikom ne bo treba več potovati v okoliške zdravstvene domove, kjer take aparature že imajo. Denar za nakup aparata so začeli v Kočevju zbirati že pred leti, in sicer na pobudo SZDL, da naj bi kolektivni namesto zakus in daril ženam za dan žena raje prispevali denar za »ultrazvok«. Žal je inflacija zbrani denar sproti razvrednotila. Zbiranje denarja je nato organiziral občinski izvršni svet. Doslej se je pri Zdravstvenem domu zbralo že okoli dve tretjini potrebnega denarja, za manjkajoči znesek pa bodo najeli premostitveno posojilo.

Staro peša, novega še ni

Kako so v kočevski občini gospodarili lani

KOČEVJE — Po še ne dokončanih podatkih o rezultatih kočevskega gospodarstva za lani je ocenjeno, da je fizični raven proizvodnje ostal na predlanski ravni (najbolje je porastel v Tekstilani in Itasu, upadel pa najbolj v Opremi in Melaminu). Razmerje med izvozom in uvozom je še vedno občutno v korist izvoza, čeprav se počasi uravnoveša (izvoz je lani porastel za 9,6 odstotka, uvoz pa za 20,6 odst.). Osební dohodki so znašali v povprečju okoli 3.300 din in so za približno 15 odst. pod slovenskim povprečjem. Podjetja so zelo zadolžena pri banki. Najbolj so zadolženi Itas, LİK, KG in Avto, najmanj pa Melamin, ki pa ima svojo interno banko in zato izkazuje take podatke. Izgubo napovedujejo Elektro, Itas in LİK. Kaj prida akumulacije kočevsko gospodarstvo lani ni ustvarilo.

To je nekaj podatkov z zadnje seje zborov občinske skupščine Kočevje. Na njej je predstavnik izvršnega sveta Milena Glavač poročala še, da se s preoblikovanjem delovnih organizacij v podjetju ni zgodilo kaj posebnega, saj so povsod v glavnem spremenili le ime. Ustanovljena ni nobena firma z mešaním kapitalom, ampak le z družbenim. So pa zasebniki registrirali že 5 firm, nadaljnjih 5 vlog pa še rešujejo. Gre predvsem za firme, ki se ukvarjajo z eno ali več naslednjih dejavnosti: trgovina, agencija, predstavništvo, marketing, turizem, računalništvo, proizvodnja.

ZIDAR NAJUGODNEJŠI

KOČEVJE — Odbor za nadaljevanje gradnje (tretjega trakta) zdravstvenega doma v Kočevju je izvajanje del zaupal Zidarju Kočevje, ki je med tremi ponudniki nudil najugodnejše pogoje. Gradnja se bo začela, ko bo zagotovljen denar, kar bo predvidoma v maju; dokončan pa naj bi bil še v tej gradbeni sezoni. V naslednjem letu je načrtovana obnova sedanjih prostorov zdravstvenega doma; nato pa — v tretjem letu — še gradnja lekarne in reševalne postaje, za kar pa bo tudi še treba zbrati potrebni denar.

DOMAČA OBRT NA RAZSTAVI

TREBNJE — Odbor za domačo obrt pri Kmetijski zadrugi Trebnje organizira za dan žena 3. razstavo izdelkov domače in umetne obrti. Odprli jo bodo 8. marca ob 12. uri v avli stare osnovne šole v Trebnjem, kjer bo na ogled vsak dan od 7. do 17. ure. Zadnji dan, 11. marca, bodo vsi izdelki tudi naprodaj, medtem ko druge dneve razstave eksponatov ne bodo prodajali. Organizatorji zbirajo prijave za sodelovanje na razstavi do 6. marca.

JEDRO BO POKLICNO

TREBNJE — Da bi lažje in bolj teko izvajanje projekta FAO, bodo v Trebnjem sestavili 3-člansko ekipo profesionalcev s strokovnim znanjem z različnih področij in ta naj bi poskrbela, da bi občina imela od projekta pričakovano korist. Trebanjska zamisel je nastala po modelu za oživljanje Tolminske.

M. LUZAR

Socialisti o skupnih zadregah

Programska konferenca OK SZDL Trebnje

TREBNJE — »Mi ne obljubljamo nebes na Zemlji, ampak tisto, kar je uresničljivo,« je poudaril Boštjan Zgonc, ko je kot predstavnik RK SZDL Slovenije razpravljaj na nedavnih programski konferenci Socialistične zveze v Trebnjem. V zvezi z bodočo slovensko demografsko politiko in zdajšnjimi debata-tami o tej temi je podprl tista stališča v družbi, po katerih naj pri nas ustvarimo take materialne in siceršnje razmere, da se bodo ljudje sami odločali za več otrok. V odzivu na trebanjsko predhodno izrečeno podporo potrošniškim svetom je gost odmeril velik pomen tem institucijam, ki pa morajo po njegovem postati neprimerno bolj vladni organ, kot so sedanjí sveti potrošniško. Kar zadeva Socialistično zvezo, pa je po Zgončevem mnenju bistveno, da je samostojna organizacija, katere temelj je član-posameznik.

Trebanjci so izpeljevali bodoče delovanje socialistov, razumljivo, bolj iz svojih krajevnih izhodišč. Tako je Ivan Konestabo menil, naj bi se v programu potegnili za gradnjo doma upokojencev v Trebnjem in izvajanje programa FAO. Jože Klemenčič se je ustvil pri programski želji Socialistične zveze, da bi v občini organizirano odvažali smeti, in pri tem ocenil, da so pripravljavci ustreznega odloka premalo prislilnili ljudem, kako in po čem odvažati. Nekaj pripravilcev, med njimi Nace Dežman, se je ogrelo za ukinitanje davkov od kmetij, nekaj jih je podprlo zamisli, da bi smeli kmetje v bodoče zaposlovati delavce. Štefan Kamin je v razpravi odprl dilemo o tudi pomembnem vidiku slovenskega političnega ustroja, ko se je ozbil na udeležence s pomislekom: »Zelo se borimo proti centralizmu v Jugoslaviji, nič pa ne rečemo o centralizmu v republiki. L. M.

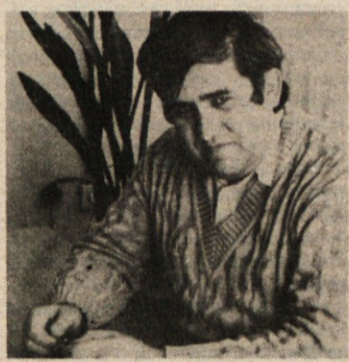
Elektron ne bo geto za invalide

Zagotovili jim bodo lažje delo z normalnim plačilom, da se invalidi ne bodo bali zaposlitve pri njih — Od firm zahtevajo plačilo vnaprej

SKOPICE — V Elektronu, zdaj družbenem podjetju s polno odgovornostjo, ki ga ljudje bolj poznajo kot Invalidske delavnice, imajo pod streho nov objekt s 1600 kv. metri delovnih površin. Zgradili so ga ob pomoči republiških skupnosti za zaposlovanje ter invalidsko in pokojninsko zavarovanje.

Posavske občine naj bi prispevale 50-odstotno udeležbo za opremo. Kot je povedal direktor Elektronu Josip Zaričič, je to obljubil gradbeni odbor, za katerega zdaj meni, da ni odigral svoje vloge. Do zdaj namreč niso dobili iz Posavja niti dinarja. V podjetju zatrjujejo, da bodo poskušali dokončati investicijo tudi brez regijske udeležbe, vendar od delovnih kolektivov zahtevajo, da jim za vsako delovno mesto, ki naj bi ga zasedel njihov invalid, odštejejo po 20 tisoč nemških mark. Na tak način želijo invalidom zagotoviti lažje, vendar normalno plačano delo, s katerim se bodo lahko preživljali.

Direktor je v razgovoru dejal, da Elektron ne bo postati geto za ljudi, ki matičnim firmam niso več potrebni. Poskrbeli bodo za take delovne razmere, da bodo invalidi, ki so sposobni zaslužiti zase, radi prihajali k njim. Pred-

Josip Zaričič

katerih bodo znani izvajalci glasbe nastopili zastoj, izkupiček pa bo namenjen za duševno prizadetih. Koncerti bodo v športni dvorani osnovne šole v Leskovcu, ki sprejme po 700 obiskovalcev, pomoč pa so obljubili še Videm Krško, JE Krško, SOP in lokalna radijska postaja Studio D iz Novoga mesta. Prvi koncert bo 1. marca ob 18. uri, na njem pa bo nastopila skupina Don Juan. Drugi koncert bo 23. marca ob 16. uri, prav tako v Leskovcu, na njem pa bodo nastopili Anika in Tina Horvat, Sandra Dimnik, Zlatko Dobrič, skupina Romeo, Stane Vidmar, Majda Arh in skupina Memories iz Italije. Pop design itd. Istega dne bo še večerni koncert Wolfa, Simone Weiss, Naceta Junkarja, Majde Arh, Don Mentoni Blues Band in Pop design. Vsi koncerti pa bodo potekali pod geslom Izgubili so sonce, odprimo jim svoja srca. Vse dodatne informacije o koncertih je mogoče dobiti pri Branki Pirc na tel. (0608) 31-711 (v službi na davčni upravi) ali doma na tel. 32-356.

J. S.

Sindikalne obljube zbujaajo dvom

Na seji so za predsednika krške občinske organizacije izvolili Jožeta Černoša, za sekretarja pa na 1. seji novega občinskega sveta Marjana Urbanča

KRŠKO — Sindikati smo bili doslej uporabni za vse, še najmanj za zaščitniško vlogo delavcev. Naziv družbenopolitična organizacija nas je potiskal v vlogo sopotnika družbenih dogajanj, ki so našo družbo pripeljala v gospodarsko, družbeno in politično krizo, je dejal predsednik krške občinske sindikalne organizacije Jože Černoša na skupščini minulo sredo.

V svojem uvodnem govoru je samokritično priznal, da so se sindikati dokaj pozno prebudili in zaradi tega izgubili zaupanje članstva. S tezami o prenovi slovenskih sindikatov je začela organizacija delovati v skladu z mednarodnimi merili, po konvenciji o sindikalnih svobodah, ki jo je sprejela tudi Jugoslavija. Opozoril je tudi na nedorečeno zakonodajo, ki je delavcem vzela dosti svobod in pravic, hkrati pa jim naložila najtežja bremena. »Naš cilj pa je, da ljudem omogočimo človeško vredno življenje, jim priborimo take plače, s katerimi bodo lahko normalno živeli, in prav na tem področju bomo imeli največ dela.« Zdej sindikati niso več politična organizacija, marveč močna politična sila.

V razpravi je bilo še opozorjeno na nevarnost, da bodo sedanjo družbeno lastnino na razprodajah dobili tujci ali domači bogataši, ki so že doslej izrivali družbeno gospodarstvo. Sindikat bi moral prav gotovo biti pristopen pri tem, še posebej, ker delavci sedaj ne vedo, čigave so tovarne. Tudi tu se bo moral sindikat s političnim bojem zavzemati za razreševanje ekonomskih in drugih problemov.

Posebno močan odmev je imela, sem in tja pa je bila tudi deležna nasmeškov, razprava Janka Goleša, člana predsedstva republiškega sveta Zveze sindikatov. Določena nejevera med delegati na konferenci je bila upravičena, saj so bili

KANDIDATI ZA SINDIKALNO VODSTVO

SEVNICA — Tudi za funkcije v občinski organizaciji zveze sindikatov sploh ni bilo pretiranega zanimanja. Za predsednika občinskega sveta Sevnice je bilo evidentiranih 8 kandidatov, svoj pristanek za nadaljnje sodelovanje v kandidacijskih postopkih pa sta dala Marija Bezjak iz »Lisce« in Janez Nuncič iz kmetijskega kombinata. Za sekretarja občinskega sveta pa so evidentirali 5 kandidatov, svoj pristanek pa sta dala le dosedanj sekretar sveta Janez Košar in Ivan Novak z občinskega oddelka za ljudsko obrambo v Sevnici.

in 90 odst. njihovih izdelkov gre v izvoz. Zaposleni v Invalidskih delavnicah napravijo mesečno po 45 tisoč stikal. Razen tega delajo sestavne dele za kompletni Metalflexov program hladilnikov, zato je vseh izdelkov 50 vrst. Glede kakovosti v Tolminu nimajo pripomb, po količini pa redno za deset odst. presegaajo njihove normative.

V novih prostorih računajo na petkrat več zaposlenih. Njihovo število bodo postopoma povečevali do 150 in od tega bo 75 invalidov. Toda s tem bi pokrili komaj desetino posavskih potreb po delovnih mestih za invalide. Veliko takih delavcev imajo predvsem v tovarni Videm, v Jutranjki, pri Prevozu in verjetno še kje, zato Elektron prav od njih pričakuje soudeležbo.

Kaj bodo rekli na to, še ne vemo, pa tudi z odgovorom, zakaj se Posavje ni vključilo v sofinanciranje invalidskih delavnic, bralcem ta hip še ne moremo postreči. Zagotovo pa bo kmalu jasno tudi to, saj v regiji ni prvič, da so obljube splavale po vodi bodisi da jih ni izpeljal tisti, ki je bil zanje odgovoren, bodisi da so se odločali za skupne načrte s figo v žepu.

J. TEPPEY

ENAKOPRAVNOST SI JE TREBA IZBORITI

BREŽICE — Priprave na volitve so se že začele, a v brežiški občini sta se doslej iz proračuna napajali samo Socialistična zveza in ZSMS. Financiranje strank naj bi bilo dokončno urejeno šele po volitvah. Do tedaj naj bi stranke premajale predujeme. V občini je za financiranje političnih strank ostalo še 506.000 din, ki jih bodo razdelili brežiškimi aktivom, ki so kot politične organizacije registrirani v SRS. O enakopravnosti ne bi mogli govoriti tudi v občinski volilni komisiji. Odbor Demosa v Brežicah je že v začetku januarja predlagal predsedniku občinske skupščine, da bi v komisijo vključili tudi predstavnika danes že močne koalicije. Njihovega predloga niso upoštevali, zato so delegatom skupščine postavili novo zahtevo.

J. S.

Brežiška komunala ni stavkala

Nova navodila — Protestni shod

BREŽICE — Kaže, da se je staro pravilo, da se stvari ne premaknejo na boljše, dokler ni pred vrati stavka, potrdilo tudi v primeru brežiških komunalcev. Ti so zaradi zaostajanja njihovih osebnih dohodkov naslovili na občinski izvršni svet tri zahteve. Najnižja akontacija komunalnega delavca naj bi dosegla vsaj spodnjo mejo osebnih dohodkov po sindikalni listi, dodatki za delo posebnega pomena naj bi se ne šteli v zakonsko omejeno maso sredstev za OD in pričel naj bi se postopek za spremembo zakona o OD, tako da bodo tudi komunalci lahko povečali osnovo izplačila za 20 odst.

Občinski izvršni svet je podprl zadnji dve zahtevi komunalcev, ki jih bo posredoval tudi republiške-mu izvršnemu svetu in skupščini. Odgovornosti za nastalo stanje pa ni pripravil sprejeti, saj gre za posledice zvezne zakonodaje. Nasprovali so tudi napovedani stavki in opozorili na možnost uvedbe delovne obveznosti.

Nemire v brežiški komunali je pomirilo novo stališče komiteja za delo glede izplačevanja prejemkov za januar 1990. Po navodilih z dne 13. 2. 1990 se kot osnova upošteva 80 odst. povprečnih osebnih dohodkov v III. trimesečju. V praksi to pomeni, da si brežiški komunalci lahko zvišajo plače približno za 32 odstotkov.

Napovedane stavke s kar težkimi posledicami za prebivalstvo torej ne bo. Sindikat KOP Brežice se bo vključil v aktivnosti za izboljšanje položaja po redni poti. Kljub vsemu pa so v ponedeljek izvedli protestni zbor delavcev, saj hočejo sistemsko rešitev problemov. Komunala naj končno dobi svoje mesto v družbi, ne pa da lebdi nekje med gospodarstvom in negospodarstvom!

B. DUŠIČ

MOTNJE V TOVARNI POHIŠTVA

BREŽICE — V Tovarni pohištva so minuli teden ustavili nekatere dele proizvodnje, kar v zadnjih mesecih za delavce v tej organizaciji ni ravno novost. Tovarna, ki je največji izvoznik v občini, kar 40 odstotkov izdelkov odpelje na tuja tržišča, največ v ZDA. Prodajne poti v tujini so v preteklem letu poskušali obdržati zaradi dolgoročnih ciljev, čeprav se jim dohodkovno niso izplačale. Na to so vplivali zunanji dejavniki, kot so neugodni pogoji za izvoznike, in slabo razmerje dolar — marka, seveda pa tudi številne notranje šibkosti v proizvodnji. Srečujejo še z likvidnostnimi problemi, zaradi katerih imajo težave z dobavo reprovromateriala.

AGONIJA TRAJA ŽE TRI LETA

JESENICE NA DOLENSKEM — V obrtni zadruzi »Souvenir« so pred dvema letoma uvedli družbeno varstvo, a ker delavci že pet mesecev niso prejemali osebnih dohodkov, so prenehali prihajati na delo in so zahtevali likvidacijo zadruge. Občinski svet sindikatov je v izvršnem svetu zahteval, naj se delavcem zadruge izplača zajamčeni osebni dohodek iz rezervnega sklada. Iz sindikalne članarine so jim izplačali denarne pomoči, a od plačila plač ni bilo nič. Zato je pravna služba pri Občinskem sindikalnem svetu napisala delavcem tožbo zoper Obrtno zadruzo ter Sklad skupnih rezerv. Občinski svet je delavcem pomagal tudi pri prezaposlitvi, saj likvidacija še traja in bi torej agonija delavcev trajala kar tri leta! Delavci so tožbe na sodišču združenega dela sicer dobili, a kaj, ko se je toženeц pritožil in sodni mlini meljejo dalje. Izplačila zapadlih osebnih dohodkov pa še vedno ni.

KMEČKA ZVEZA PRED VOLITVAMI

SEVNICA — Podružnica Slovenske kmečke zveze v Sevnici bo na občnem zboru v nedeljo, 25. februarja, ob 9. uri v kulturni dvorani GD Sevnica sprejela tudi podrobnejši program pred bližnjimi volitvami. Hkrati bo SKZ predstavila svoje kandidate oz. kandidate Združenje opozicije Sevnice za spomladanske volitve. Zato vabijo na zbor poleg svojih članov še simpatizerje ZOS.

PLANINSKA KONFERENCA

BRESTANICA — Planinsko društvo Bohor bo imelo redno letno konferenco 23. februarja ob 18. uri v sindikalni dvorani brestaniške elektrarne. Vabijo vse člane, da se konference udeležijo.

SPREJEM ZA DUHOVNIKE — Predsednik krške občinske skupščine Zoran Šoln in predsednik občinske konference Socialistične zveze Branko Pirc sta preteklo sredo priredila tradicionalni novoletni sprejem za krške duhovnike. Na sprejemu, ki je bil v hotelu Sremič, so po pozdravnih nagovorih spregovorili o vsakdanjih problemih duhovnikov in družbe. Slednji so med drugim opozorili na težak materialni položaj, še posebej zaradi velikih davčev za pokojninsko zavarovanje. (Foto: J. Simič)

J. SIMIČ

Inflacija je izničila prispevek

Komunala potrebuje denar za obnovo sevnškega vodovoda, kanalizacije in prekritje Mlinščice — Lanske nesklepčne skupščine naredile svoje

SEVNICA — »Sevnška Komunala je kot upravljavec komunalne infrastrukture v mestu Sevnica že januarja 1988 uvedla plačilo prispevka za razširjeno reprodukcijo ob ceni komunalnih storitev. Tak način zbiranja denarja za širitev materialne osnove dela in investicijsko vzdrževanje komunalne infrastrukture smo uvedli v soglasju s strokovno službo komunalne skupnosti in potrdili na skupščini te skupnosti.«

Tako pojasnjuje direktor Komunale Marjan Kurnik predlog tega podjetja občinskemu komiteju za družbeni razvoj in gospodarsko-upravne zadeve, da bi z občinskim odlokom od 1. marca letos spet uvedli plačilo prispevka za razširjeno reprodukcijo, ki bi ga Sevnščani plačevali ob zaračunavanju komunalnih storitev. In tako bi glede na potrebo po letnem programu Komunala obracunavala prispevek »ob ceni kubika porabljene vode 12 odstotkov od cene«, prav tolikšen odstotek od cene odvedene vode in »ob ceni kvadratnega metra površine za obračun odvoza smeti 14 odstotkov od cene.« Vsa ta razmerja so torej veljala že od januarja 1988, toda lani jih je inflacija v celoti izničila.

Lani je namreč Komunala trikrat naslovlila vlogo na strokovne službe komunalne skupnosti, da bi višino prispevkov uskladili z inflacijo, kar ji pa ni uspelo zaradi nesklepčnosti skupščin »skisa«. Tudi zadnja skupščina te skup-

Marjan Kurnik

nalizacije na Šmarski ulici, zgornji del Prvomajske ulice pa bi prevezali na vodovod Visoka kana. Povedati je treba, da je obnova mestnega vodovoda, zgrajenega leta 1932, sicer nenehno krpanega, a z vedno prepričljivi denarci za

• Letos naj bi z denarjem iz tega prispevka prekrili tudi potok Mlinščice, ki je v svojem še nepokritem delu dejansko odprta greznica Naselja herja Maroka (NHM). Glede na to, da gre za ekološko, sanitarno in človeško nevarno stanje, ne le za stanovanje največjega urbanega naselja v sevnški občini — NHM, ampak tudi zato, ker so za neodločljiv poseg nad vse listine že od leta 1985. Tehnično dokumentacijo za prekritje potoka Mlinščice je izdelal brežiški Region. In naposled bi Sevnščani z denarjem iz tega prispevka sodelovali pri razširitvi sanitarne depozitne Kostiaka v Krškem, kamor odvažajo tudi sevnške odpadke in smeti.

temeljitejšo obnovo, nujna že zaradi ocen, da znašajo izgube vode iz omrežja celo od 30 do 35 odstotkov.

P. P.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 10. do 16. februarja so v brežiški porodnišnici rodile: Biserka Kovarič iz Trstenika — Josipa, Safija Šostarič iz Zaprešiča — Iris, Ljerkica Plečko iz Sav. Marofa — Željka, Vera Voglar iz Brezovske Gore — Simona, Damjana Zupančič iz Buševca vasi — Alena, Marjana Ivnik iz Krškega — Sandija, Irena Krulc iz Pišec — Matejo, Alenka Vintar iz Orehovega — Primoža in Roka, Irena Valenčak iz Pokleka — Sanjo, Vilma Hudorovič iz Glogovnice — Milana, Nada Krumberger iz Sevnice — Anjo, Ljubica Kramberovič iz Senkovca — deklico, Irena Hudorovič iz Gorice — dečka in deklico, Zlata Zmavc iz Stare vasi — Marka, Zvonka Volčanšek iz Zg. Obreža — Valentino in Gordana Hulina iz Starega Dvora — deklico. Čestitamo!

Krške novice

(NE)PRISTRANOST — predvolilni boj Demosa in ZKS — Stranke demokratične prenove je pretekli teden privabil v veliko dvorano kulturnega doma več kot 600 poslušalcev. Medtem ko opozicija trdi, da je novinar Dolenskega lista Pavle Perc zelo dobro vodil razpravo ob nastopu Demosa in na dnevni red uvrstil vsa vprašanja, ki so jih poslušalci poslali, ni bilo tako ob nastopu Milana Kučana. V krški kmečki zvezi trdijo, da je Franc Pipan, ki je vodil razpravo, njihova vprašanja prikrojil po svoje, nekaj vprašanj pa je kar opustil. Skratka, obeta se nam še prvi medstrankarski boj, v katerem bodo drugi gledali pod prste. Sicer pa se je komunistom v krški občini odvalila s srca velik kamen, saj je bilo na njihovem predvolilnem shodu celo več ljudi kot na Pučnikovem. Res pa je tudi, da so si komunisti priskrbeli boljše reklamo z letaki za vetrobranskimi stekli avtomobilov in s panjoi že cestno.

TRGOVINA — Očitno je, da se Krčani zadnje čase bolj kot z nakupovanjem ukvarjajo s politiko. O tem pričajo prazne trgovine, kjer pa celo trgovci zmanjujejo z glavami zaradi vse višjih cen. Očitno je, da gospod tovariš Marković le malokdaj zaide v trgovino, sicer ne bi govoril o 17-odstotni inflaciji, ko pa trgovci pravijo, da je že najmanj 50-odstotna.

KURJAVA — Preverili smo, Kurjava se ni podražila za trikrat, kot se govori po Krškem. Vendar za sedaj ne moremo potrditi s podrobnejšimi podatki, ker je kolektivna doktorska disertacija iz centralnega ogravanja na krškem Kostaku še v delu. Piko na i so strokovnjaki dodali še v petek popoldne; ko bodo podatki o tem dostopni, pa vam bomo poročali kaj več.

Sevnški paberki

ČEBELE (TUJDI) ZAPIRAJO, MAR NE? — Predsednik zdravstvene komisije pri sevnškem čebelarstvu družstvu Blaž Jene, sicer uspešen študent veterine, je bil konec preteklega tedna, natančno 16. februarja, hudo razočaran nad osebk, ki jim pravimo tudi ljudje, ko je prišel pogledat čebelnjak pri boštanski šoli. Vsa žrela panjev čebelnjaka, ki ga ima Jene v najemu, so bila namreč zaprta. Blaž je lahko le ugotovil, da ga je nepridiprav v nenapretnem zapiranjem čebel spravil ob dve družini marljivih živalic. Ali je storilec isti kot pred časom, ko se je izživljal z zapiranjem čebel bivšemu boštanskemu župniku Janezu Zaleutelu?

PROTEST — Sobotni občni zbor sevnških gasilcev nam je dal kar obilo snovi za poročanje, komentiranje in celo nekaj bodičk. Ko je sekretar OK Socialistične zveze Sevnica Maks Zupanc razvlečeno pripovedoval, kaj ponuja ta zveza ob bližnjih volitvah, je iz zadnjih vrst glasno protestiral mlad generacijo, češ naj stranke ne izrabljajo tega zbora za agitacijo. Ker predsedujoči (slučajno tudi predsednik OK SZ Janko Rebernik) ni vzel besede sekretarju, so se začele vrste godbenikov v dvorani rediti. Eden od godbenikov je zaradi nepopolne postave ne bo nič z njihovim nastopom. No, godbeniki so po sredo vanju svojega predsednika Franca Ogorevca le nastopili.

75 let Jožeta Dularja

V soboto, 24. februarja, na Matijev dan, bo dopolnil petinsedemdeset let življenja prof. Jože Dular, pesnik, pisatelj, zgodovinar, etnograf in muzealec. Medlicani, med katerimi živi že štiri desetletja in pol, pripravljajo srečanje z njim. Številni prijatelji in znanci mu bodo nazdravili z željo, da bi mu zdravje in pero še dolgo služila. Od kar je ostal sam, brez soproge, mu je pisanje tudi v uho.

Skoraj nemogoče je v tako kratkem zapisu označiti vse dimenzije Dularjeve življenjske poti. Toda če začnemo pri najpomembnejših, moramo zapisati, da je Jože Dular najprej slovenski književnik. Kar trideset let pa je vodil Belokranjski muzej v Metliki in Belokranjsko muzejsko društvo. Izjemno pomembno je njegovo publicistično delo, kot krajevni zgodovinar je napisal in izdal kar dvajset publikacij. Pred prihodom v Metliko in potem še vrsto let v Beli krajini si je služil kruh kot profesor slavist. Uveljavil pa se je tudi kot neutruden ljudskoprosvetni, kulturni in sploh društveni delavec.

Krka, ob kateri je zagledal luč sveta (24. februarja 1915 v Vavti vasi) mu je navdahnila najboljša pisateljska dela. Gre za cikel, ki ga sestavljajo naslednje knjige: zbirka črtic in novel *Ljudje ob Krki* (1941), roman *Krka*

umira (1943), roman *Krka pa teče naprej* (1983) in zbirka novel *Na drugi strani Krke* (1989). Dularjev prozni opus sestavljata še dve obsežnejši deli: povest *Andrej in Katja* (1961), za katero je vzel snov iz medvojnega Ljubljane, in roman *Udari na gugalno*, *Jandre* (1967), v katerem opisuje belokranjsko življenje v minulih stoletjih.

Dular pa se je uveljavil tudi kot pesnik. Izdal je tri pesniške zbirke: *Zveste menjave* (1941), *Trepetajoča luč* (1945) in *Dobra je ta zemlja* (1987). Slednja se motivno nanaša na Dolenjsko, zato bi lahko dejali, da nekako zaokroža Dularjeve izpovedi o Krki.

Kot rečeno, pa je Jože Dular svoje pisateljsko pero zaposlil tudi za pisanje neliterarnih knjig in knjižic. Izpod njegovega peresa je v tridesetih letih izšlo kar dvajset strokovnih publikacij od prve *Adlešiči v Beli krajini*, natisnjene leta 1960, do zadnje *Mlini ob Kolpi umirajo*, ki jo je izdal te dni. Skoraj ni pomembne belokranjske snovi, ki se je Dularjevo pero ni dotaknilo. Nekatere publikacije so doživle že več ponatisov, kar dokazuje nesporen pomen tega Dularjevega dela.

Še in še bi lahko naštevali področja, na katerih je Dular deloval enako

zavzeto in vestno kot na omenjenima, pisateljskem oz. pesniškem in publicističnem. Vsakdo pa bi se moral že ob povedanem vprašati, kako je Jože Dular sploh zmožek vso to »rabo«, zlasti še, če vemo, da vsako področje zahteva celega moža. Sam v odgovor na tako vprašanje le zamahne z roko, češ kaj bi razmišljal še o tem. V zadoščene mu je, da je to za njim, in če se ozre nazaj proti svoji mladosti in potem v mislih še enkrat prehodi življenjsko pot, je lahko zadovoljen. Zaznamoval je to pot s pomembnimi deli in dejanji, zase in za druge, vredno je bilo živeti. Naj mu to spoznanje ogreje srce ob 75-letnici!

I. ZORAN

Stavka brez simpatij

Učenci se verjetno veselijo ponovne stavke — Drugod vladajo mešani občutki

Prosvetni delavci so se s tem, da so se odločili za grožnjo s stavko prav sredi Markovičevega prvega stabilizacijskega obdobja ter zahtevali zvišanje plač, medtem ko so se mnoge druge še slabše stoječe skupine v imenu socialnega mira in čakanja na obljubljene rezultate gospodarske reforme temu odpovedale, znašli v precej nezavidljivem položaju. Nihče namreč prav ne verjame, da njihove zahteve, kot to samo glasno zatrjujejo, ne bodo pomenile dodatnega obremenjevanja gospodarstva. Reakcije so pokazale, da večina delavstva pričakuje prav to, zato je že čutili izraze nezadovoljstva.

Hkrati pa učitelji kaj dosti več kot načelno soglasje z upravičenostjo njihovih zahtev ne morejo pričakovati tudi od republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje, ki bi moral kar na hitro odpreti možnosti za učiteljske plače. Roka za stavki, ki sta ju napovedala izvršni odbor sindikata vzgoje, izobraževanja in znanosti, skupaj s sindikalno konferenco osnovnih šol Slovenije za 26. februar ter stavkovni odbor srednjih šol Dolenjske za 1. marec, se hitro bližata. Pravi, da denarja ni, za večje prerazporejanje pa očitno ni časa.

• Ne glede na to, da se je denar za gašenje požara do sedaj vedno našel, bomo še videli, kaj se bo prihodnji ponedeljek in četrtek zgodilo na slovenskih šolah. Stavkovni odbor srednjih šol in dijaških domov Do-

lenjske vztraja pri napovedanem datumu in se pripravila na pogajanja, ki naj bi bila v torek, 27. februarja, ob 12. uri na sedežu občinskega sveta Zveze sindikatov v Novem mestu. Če do sporazuma ne bo prišlo, gre do dolenjski prosvetariji 1. marca v stavko.

Naj so mnenja o prosvetarski stavki še tako deljena, pa je očitno, da se bodo morali stavkajoči sprizniti tudi s tem, da vsaka stavka le ne bo vedno spremljena s splošnimi simpatijami, čeprav je večina njihovih zahtev upravičenih.

Predvsem je treba pozdraviti zahteve po izdelavi enotnega sistema nagradovanja, preko katerega bi prosvetni delavec z enako izobrazbo, enakim delom in delovnimi pogoji ter enakim številom delovnih let prejemal približno enako izhodiščno plačo kjerkoli v Sloveniji. Pravo ceno dela bi bilo treba uvesti v vseh poklicih in na vseh delovnih mestih, s tem pa uveljaviti tudi zahteve po kvaliteti dela. Prav tako so upravičene zahteve po spremenjenem načinu financiranja srednjih šol in dijaških domov, spremembe pa so tudi zahteve po spremembi posameznih vzgojnoizobraževalnih programov. Predvsem tukaj se bo tudi kmalu pokazalo, ali prosvetariji mislijo isto, kar že glasno zahteva čas, namreč odstranitev nepotrebnega ideološkega balasta, ki ne le da duši učinkovitost izobrazbe, marveč požira tudi ogromno denarja.

T. JAKŠE

NA OTOČCU GRAFIKE KARLA ZELENKA

OTOČEC — Na zdajšnji razstavi, ki je odprta v tukajšnjem Garni hotelu, se s svojimi grafikami predstavlja Karel Zelenko. Dela bodo na ogled do začetka marca.

PREČENČANI NA ODRU

PREČNA — Trinajstčlanska skupina kulturnega društva iz tega kraja, ki že vrsto let postavlja igre na oder, je imela v soboto zvečer v domači dvorani premiero nove komedije Raj ni razprodan Žarka Petana. Nastopili so pred polno dvorano in domači gledalci so svoje igralske navdušenje pozdravili. Že naslednji dan so gledališčniki iz Prečne igre ponovili v Brusnicah pred nekaj manj gledalci. Pripravljajo še najmanj deset gostovanj po Dolenjski in drugod. 3. marca se bodo predstavili v Leskovcu pri Krškem.

J. P.

Belokranjsko narodopisje

Mladi etnologi v Beli krajini — Zbiranje gradiva in navduševanje mladih za etnologijo

PODZEMELJ — Pred nedavnim je kot prva knjiga nove Knjižnice Slovenskega etnografskega muzeja izšla knjiga »Etnološki mladinski raziskovalni tabori v Beli krajini 85—88«, ki jo je uredil Andrej Dular. Kot že naslov pove, gre za zbornik, v katerem so objavljeni prispevki mentorjev in udeležencev etnoloških mladinskih raziskovalnih taborov v Beli krajini v letih. Gre za štiri take tabore, in sicer v Podzemlju 1985 in 1986, v Adlešičih 1987 ter v Dragatušu 1988.

»Udeleženci teh raziskovalnih taborov, ki jih organizira gibanje Znanost mladini, so v glavnem srednješolci. Glavni namen teh taborov je, da se mladi ljudje seznanijo z našo stroko in navdušijo zanjo in da preko dela na terenu dobijo pozitiven odnos do ljudskega gradiva in njegovega obravnavanja,« pravi etnolog Andrej Dular, ki je kot mentor sodeloval na vseh štirih etnoloških taborih v Beli krajini. »Seveda s terenskim delom na teh taborih dobimo tudi etnološko gradivo, ki ga kasneje strokovno obdelamo. Ne gre pa, kot rečeno, zanemariti vzgojnega vidika takih taborov. Za dijake je sodelovanje na raziskovalnem taboru tudi nagrada za dobro delo v šoli in hkrati so to prijetne

in koristne počitnice. Že kar nekaj udeležencev takih taborov se je kasneje odločilo za študij etnologije.«

Pred letom 1985 je bil v Beli krajini več interdisciplinarnih mladinskih raziskovalnih taborov, po tem letu pa so bili ti štirje zgolj etnološki. Publikacije o prejšnjih taborih so bile zlasti med prebivalci v okoljih, kjer so mladi raziskovalci delali, zelo lepo sprejete, natisnjeno gradivo pa je pravzaprav prvi obsežnejši strokovni pregled arheoloških, zgodovinskih, geografskih, bioloških, umetnostnozgodovinskih in etnoloških podatkov in dognanj v eni knjigi.

Pričujoča knjiga, prva iz nove etnografske knjižnice, prinaša številne zanimive podlode pisane prispevke mentorjev etnologov in udeležencev taborov, od ljudske arhitekture, preko zapisov o ženitovanjskih šegah, o ljudski noši, verovanju, vinogradništvu, izseljevanju do nepogrešljivega in bogatega belokranjskega ljudskega pesništva in ljudske umetnosti nasploh.

Knjigo so brž po izidu etnologi Andrej Dular, Marko Terseglav in Slavko Sakelšek predstavili najprej v osnovni šoli v Podzemlju, potem pa še v Adlešičih in Dragatušu.

A. B.

kultura in izobraževanje

Harmonikarski zborčenk?

Kaj pravi učiteljica Boža Berlot iz Osilnice

OSILNICA — Po zimskih počitnicah je osnovna šola v Osilnici dobila novo učiteljico Božo Berlot, ki se je rodila pred 27 leti v Brežicah, nazadnje pa je službovala v Mekiňah pri Kamniku. Te dni so jo na občnem zboru Kulturno-sportnega društva Tone Ožbolt Osilnica izvolili za vodjo kulturne sekcije in hkrati za podpredsednico društva.

O šoli, kraju in drugem je povedala:

»V šoli je le 11 otrok, od tega skoraj polovica iz hrvaških vasi. Pouk imam dopolnje in popoldne, ker so to učenci treh razredov, in sicer trije obiskujejo 2. razred, 5 jih je v tretjem in trije v četrtem razredu. Otro-

Boža Berlot

ci so pridni in se da z njimi dobro delati. So preprosti in neizumetničeni, skratka čisto drugačni kot v mestih ali večjih naseljih.

Osilnica je vas, ki se hitro razvija. Je lepo urejena in ima vse najpotrebnejše za razvoj, od industrijskih objektov, trgovin in turistično-gostinskih zmožnosti do banke, pošte, zdravstvene postaje in drugega. Zato ne morem razumeti, da je tu in v okolici veliko hiš praznih. V taki vasi — da niti ne upoštevam okoliških slovenskih in hrvaških vasi — bi moralo biti precej več otrok in šolarjev.«

O kulturni dejavnosti, ki v Osilnici doslej ni bila posebno živahna, pa je dejala, da za uspešno delo na tem področju ni dovolj primerna dvorana, ki jo Osilnica ima, ampak so potrebni tudi ljudje, ki pa jih je premalo. KSD ima namreč že leta v načrtu ustanovitev ali oživitve dramske in folklorne skupine pa ustanovitve pevskega zborčka. Kaže pa, da bo uresničljiva zamisel o ustanovitvi harmonikarskega zborčka, saj imajo v Osilnici tako rekoč pri vsaki hiši harmoniko, njen mož Darko pa je tudi priznan harmonikar doma in v Avstriji in bo ta zborček vodil.

J. PRIMC

Knjižnica prihaja na dom

Bibliobus Potujoče knjižnice obišče vsak mesec 8 delovnih organizacij in 38 vasi v novomeški občini

NOVO MESTO — Že desetletja novomeška Potujoča knjižnica, ki deluje kot samostojni oddelek Študijske knjižnice Mirana Jarca, obiskuje delovne organizacije in krajevne skupnosti v novomeški občini. Pobudnice ustanovitve te knjižnice so bile družbenopolitične in delovne organizacije, ki so akcijo tudi finančno podprle. »Začetki so bili skromni, število knjig majhno, vendar je bila želja približati knjigo ljudem v oddaljenih krajih tako močna, da imamo danes v Potujoči knjižnici že okoli 20.000 enot kakovostnega knjižničnega gradiva, namenjenega odraslim in mladini,« pravi vodja te knjižnice Mojca Andoljšek.

Potujoča obišče mesečno osem delovnih organizacij in osemindeset vasi. Njeno poslovanje je prilagojeno času malic v delovnih organizacijah in prostemu času ljudi v krajih, ki jih obiskuje. Knjižnica ima na voljo predvsem leposlovnne knjige, toda na njenih policah so

tudi strokovna dela. Razveseljivo je, da po teh knjigah segajo zlasti mladi obiskovalci, ki jih je kar dve tretjini.

Od delovnih organizacij so najmanjmlajše »odjemalci« knjig Potujoče knjižnice delavci tovarne zdravil Krka v Novem mestu in delavci Iskre v Šentjerneju. Od krajevnih skupnosti pa imajo najmlajševše obiskovalce in bralce Mali Slatnik, Mirna Peč, Gabrje, Šmarjeta, Birčna vas, Dolž, Podgrad in Še katera.

Potujoča knjižnica izposoja knjige brezplačno, število knjig za izposojno pa bi rada še povečala in kakovostno izboljšala knjižni fond. Tega pa ne zmore samo ob skromnem denarju, ki ga družba namenja za nakup knjig. Zato se obrača na delovne organizacije in krajevne skupnosti, naj bi ta del denarja, namenjenega kulturi, dale tudi Potujoči knjižnici za nakup knjig.

»an

• Zdej, po štiridesetih letih, odkar sem v slovensčino prevedel prvo tujo pesem, s prepričano gotovostjo v sebi trdim, da je slovensčina med vsemi jeziki, ki jih poznam, za prevajanje poezije najokretnejša in najprimernejša. (Menart)

• Veruj, da je jezik, v katerem pišeš, najboljši od vseh, ker drugega nimaš. (Kiš)

• Duševna in telesna moč našega naroda ima trdno oporo in to so: Matera, Kmetje, Umetniki, Znanstveniki, Delavci. (Štih)

MIRNOPEČANI ŠELE TA TEDEN

STRAŽA — Mirnopečani bodo z delom Sama in Belle Spewack gostovali v Straži jutri, v petek, 23. februarja, ob 19. uri in niso že minulo soboto, kot je bilo najavljeno. Z omenjeno komedijo mirnopeški igralci uspešno nastopajo po dolenjskih, belokranjskih in posavskih odrih.

Letos tridesetletnica Forme vive

Poleg tradicionalnega mednarodnega simpozija kiparjev v Kostanjevici še predstavitev likovne ustvarjalnosti Janeza Boljke in več drugih razstav ter prireditev

KOSTANJEVICA — »Dolenjske Benetke«, ta mali in skoraj osamljeni otok pomembnih dejanj za slovensko kulturo, zlasti še za likovno umetnost, se že dalj časa skrbno pripravlja na praznovanje letošnje 30-letnice mednarodnega kiparskega simpozija Forma viva. Imena kiparjev, ki bodo ustvarjali na jubilejni Formi vivi resda še niso znana, je pa že predviden program cele vrste aktivnosti, s katerimi bodo obeležili visoko obletnico mednarodne kiparske manifestacije. Da bi vse to lahko izvedli, bodo spet poklicali na pomoč že uveljavljene sponzorje iz posavskih občin in od drugod po Sloveniji.

Glavna dogajanja bodo seveda potekala pod okriljem Galerije Božidar Jakac. V samostanski cerkvi in drugih samostanskih prostorih bo kar tri mesece odprta razstava slik, grafik in kipov

DR. MIRKO MAHNIČ O JEZIKU

OTOČEC — V počastitev slovenskega kulturnega praznika pripravljata tukajšnje kulturno društvo v soboto, 24. februarja, ob 18. uri predavanje prof. Mirka Mahniča o lepi besedi in rabi slovenskega jezika. Prireditev bo v kulturnem domu na Otočcu.

SOLIDARNI KOČEVCI

KOČEVJE — Več kot 60 članov kolektiva kočevske Srednje šole tehničnih usmeritev in družboslovja je 14. februarja stavkalo. Člani tega kolektiva so v celoti podprli zahteve stavkovnega odbora sindikata srednjih šol Dolenjske v ustanavljanju. S stavkajočimi so se solidarizirali tudi člani kolektiva Doma Dušana Remiha, ki kotkrat dela sicer niso prekinili, so pa to pripravljeno storiti v naslednji fazi, če bo spet prišlo do stavke.

Janeza Boljke. Zatrjujejo, da bo to do zdaj največji prikaz ustvarjalnosti priznanega slovenskega umetnika. V Lamutovem likovnem salonu bodo na ogled grafike Toneta Kralja, nastale v umetnikovih praških letih (1919—1923). Pripravili bodo še pregledno razstavo del akademske slikarke Mirne Pavlovec, razstavo del zagrebškega slikarja Vasilija Jordana in ob 90-letnici rojstva Zorana Didka, rojaka iz Podbočja, razstavo njegovih risb.

Galerija Božidar Jakac ima v varstvu nad 2000 likovnih stvaritev 87 umetnikov. Med avtorji so mnoga velika imena likovne umetnosti, kot npr. Meštrovič, Gutus, Pregelj, Kos, brata Kralja, Berg, Pilon in seveda Jakac. Poznavalci pravijo, da je to najboljša postekspresionistična zbirka pri nas. Kot je nedavno v pogovoru za Delo povedal Lado Smrekar, kustos in vodja Galerije Božidar Jakac, bi radi to impozantno zbirko obogatili še z deli Mihe Maleša in tako zaokrožili izpovedni cikel nekaterih

• Kdor se nauči materinega jezika, izvrši prvo in največje dejanje. (Paepcke)

»Dragotin Kette« oživlja

Novomeški literarni klub prekinja večletno mrtvilo — Za začetek: sestanek z uredniki revije

NOVO MESTO — Odbor za literarno dejavnost pri tukajšnji ZKO, ki ga vodi pesnik Ivan Perhaj, ravnatelj brusniške osnovne šole, nima samo nalogo spremljati literarno dejavnost mladih in odraslih, temveč je njegova pomembnejša naloga, da to dejavnost spodbuja in pomaga pišočim, da se z deli predstavijo v javnosti in kakorkoli uveljavijo.

Ko so člani odbora minulo jesen razpravljali o teh vprašanjih, so se ustavili tudi pri novomeškem Literarnem klubu Dragotin Kette. Zmotilo jih je predvsem, da klub že več sezon zapovrstjo nič ne dela, člani se ne sestajajo in o njem že lep čas tudi ni nič več slišati. Sklenili so sklicati sestanek klubovih članov in drugih zainteresiranih ter od njih slišati, ali jih tak klub še zanima ali ne. Če jih, potem bo odbor pomagal, da Literarni klub Dragotin Kette spet zaživi.

Sestanek je bil v sredo, 14. februarja, zvečer v glasbeni sobi v Domu kulture, udeležilo pa se ga je petnajst ljudi. Prišli so nekateri člani kluba, nekaj mladih iz srednjih šol, trije člani odbora za literarno dejavnost in tajnica ZKO. Sestanek je vodil predsednik odbora za literarno dejavnost Ivan Perhaj, ki je najprej povedal, zakaj se je odbor odločil za tak korak. Poudaril je, da se odbor ne namerava vtičati v klub, je pa pripravljen pomagati, da delo v klubu spet steče.

I. ZORAN

ETNOLOGIJA V PODZEMELJU — Kar dvakrat zapored je bil v zadnjih letih etnološki mladinski raziskovalni tabor v Podzemlju, zato je bila tudi prva predstavitev knjige o teh štirih taborih v Beli krajini v tem kraju. V podzemeljski osnovni šoli so o knjigi govorili etnologi Andrej Dular, Marko Terseglav in Slavko Sakelšek.

pisma in odmevi

»Balkan ekspres« Nenavaden Jatov prevoz

Na prijateljskem obisku mi je občan E. Š. iz Kočevja povedala naslednjo resnično zgodbo:
»Januarja letos sem pripotovala iz tuje v Beograd. Bila sem v skupini Slovencev, ki je zamažala na letalo JAT za Ljubljano. Po peturnem čakalju in prepiranju so nas končno spustili v letalo. Med letom pa smo zvedeli, da gremo v Split. Tja smo prispeli ponoči. Letala za nadaljevanje poleta ni bilo. Natrpal so nas v avtobus in odpeljali v hotel na prenočišče (seveda brez hrane). Po nekaj urah spanja so nas poklicali in odpeljali na letališče, kjer je bilo na vrsti spet prekanje, skomigavanje s rameni pa se kakšna krepko začinjena beseda vmes.

Končno so se odločili, da premo najaz v Beograd. Nekaj Slovencev je tedaj obupalo in se odločilo, da gredo v Ljubljano z vlaki, avtobusi ali z rent a carom. Na letališču v Beogradu nam ni nihče znal povedati, kdaj vzleti letalo za Ljubljano. Na vprašanje, zakaj so nas odpeljali v Split in ne v Ljubljano, je službenec odgovoril: »Dovolj ste neumni, zakaj ste pa odšli v Split?!«

Tik pred živčnim zlomom sem se brez vozovnice usedla na vlak za Ljubljano. Ko sem na vlaku želela plačati vozovnico, uslužbenec ni hotel sprejeti čekov niti tuje valute. Šele v Zagrebu sem lahko opravila menjavo in plačala vozovnico Beograd—Ljubljana. Zaradi pozne ure sem morala v Ljubljani ponovno prespati in nadaljevati pot proti Kočevju šele naslednji dan. Tako sem iz Beograda do Kočevja potovala dva dni in pol, poleg tega pa še dvakrat plačala potne stroške. Doma sem morala v bolnišni stolec, saj nisem bila sposobna za delo. Nekaj dni nisem mogla ne jesti in ne spati.
Komentar ni potreben.

IVE STANIČ

MASKE ZA ZABAVO IN NAGRADE

OTOČEC — Tukajšnji turistični in gostinski delavci tudi ob letošnjem Pustu gostov ne bodo prikrajšani za veselje, norčave zabave. V motelski restavraciji bodo na sobotnem in torkovem pustnem plesu (igral bo ansambel Vikend) izbrali in nagradili najbolj izvirne maske; vsekakor se spleča potruditi, za nagrado bodo gostinske storitve v vrednosti 200, 400 in 600 din, nagrada, ki jo prispeva Union, pa bo vredno 50 mark. Nekdo, ki si bo na Otočcu privoščil krole, pa bo še posebej vesel: poleg marmelade bo v sredici enega krofa še zeton, ki bo srečno prinesel vikend paket za dve osebi v Strujanju. Na Otočcu bo poskrbljeno tudi za otroke, tja so vabljivi v nedeljo ob 15. uri, za ples in zabavo bo igral Stane Gorenc, najboljša otroška maska pa bo nagrajena. V soboto bo pustno rajanje tudi v otoški diskoteki, najbolj napeto bo enih ponoči, ko bodo najlepšo masko nagradili s štiridnevni izletom na Azurno obalo.

»Drugče o »tream kabinetu« Odgovor na trditve bralca v naši kontaktni rubriki »Halo, tukaj je bralec Dolenjskega lista!«

Glede na neresnice oziroma dezinformacije, ki vam jih je po telefonu posredoval vaš zvesti bralec Jože Kodrič, Cesta 4. julija št. 60, Krško, smo prisiljeni z odgovorom posredovati točne podatke, katerih resničnost potrjujejo shranjeni ustrezni dokumenti.

Ob vselitvi v stanovanjski blok smo stanovalci ugotovili, da je v kleti skupen prostor povsem v surovem stanju in skupni izmeri ca 20 m². Omenjeni prostor je imel neobdelane stene in surova betonska tla. Na vlogo TVD Partizan Krško je hišni svet omenjeni prostor oddal v najem imenovanemu društvu, ki je ta prostor v celoti preuredil, t.j. uredil stene in tla, ter prostor namenil za t. i. »tream kabinet«, kamor je namestil naprave za razgibanje. Ta tako imenovani »tream kabinet« so uporabljali člani TVD Partizan in ostali občani. Po poteku najemne pogodbe so bile omenjene naprave v glavnem polomljene in neuporabne, iztekla se je tudi njihova življenjska doba, zato jih je TVD Partizan, katerega last so bile, v celoti odmontiral in odstranil iz omenjenega prostora.

Prepričani smo, da si glede na neresnične podatke Jože Kodrič ne bo upal več zatrjevati, da nihče od stanovalcev z njim vred ne ve, kam so izginile »tream naprave«, ki niso bile last stanovalcev stanovanjskega bloka.

Nekaj let je bil potem omenjeni prostor povsem prazen, uporabljali smo ga le za sestanke in otroci stanovanjskega bloka za svoje zabave. V začetku leta 1989 pa je Viktor Richter iz Krškega zaprosil hišni svet stanovanjskega bloka za odobrev uporabe omenjenega skupnega prostora v kleti za opravljanje popoldanskih

»Usmerjeno uničevanje šolstva«

Starši, podprite nas v naših zahtevah!

Učitelji smo pomemben del slovenskega naroda. Iz našega dela poganjajo mladike, znanje prihodnjih rodov. Uspehi naših učencev so sol, brez katere postanejo sanje o Evropi prazne marnje. Pa vendar tisti, katerih oblastniška levica kaže zdaj pot k Evropi, z usmerjeno desnico že desetletje uničujejo naše srednje šolstvo. Zaradi nesposobnosti ali zлим namenom?

Več kot štiri stoletja nas ločijo od prvih srednješkolskih profesorjev na naših tleh. Nikoli v teh letih naš družbeni ugled ni bil tako majhen, nikoli dohodki tako nizki. Usmerjeno uničevanje srednjega šolstva namenoma znižuje znanje prihodnjih rodov.

Oblast, ki slabo plačuje svoje učitelje, pljuva v lastno skledo. Temu uničevanju prihodnosti slovenskega naroda smo sklenili napraviti konec. S stavko bomo našim učencem priborili dobro plačanega profesorja, ki bo predaval v sodobno opremljenih učilnicah po strokovno utemeljenih učnih načrtih. Politično močni profesorji ne bomo več dovoljevali oblastnikom, da bodo celotne generacije naših učencev uporabljali za preizkušanje svojih neživljenjskih ideologij.

Delo kočevskih profesorjev je še dodatno razvrednoteno, saj večina naših maturantov zapusti domačo občino, nič kaj vabljivo okrašenoz zaprtimi območji.

Starši! Vaši otroci, naši učenci, potrebujejo profesorje, ki jih družba spoštuje in dobro plačuje. Ne dovoljuje nadaljnega podcenjevanja našega dela in znanja, ki bo tudi znanje vaših otrok. Podprite naše zahteve.

Mag. STANISLAV JUŽNIČ,
predsednik stavkovnega odbora SŠTUD Kočevje

Zaprta vrata sejmu in gostilni

Druga plat zapisa, objavljenega prejšnji teden v Dolenjskem listu

Pa lepo po vrsti. Že decembra sem na Komiteju za družbeni razvoj in planiranje SOB Novo mesto vložil prošnjo za razširitev opravljanja obrti na organiziranje prodaje rabljenih vozil. Hkrati sem podal tudi pogodbo z Iskro na Cikavi za uporabo njihovega parkirnega prostora za to dejavnost ter soglasje gostilne Rozalije Drenik za uporabo njenih sanitarnih za obiskovalce. Obiskal sem tudi inšpekcijske službe in povprašal še tam, kakšne pogoje moram izpolnjevati za to dejavnost, da bo do njihovega oglada že vse pripravljeno.

16. 1. 1990 je bil uradni inšpekcijski ogled vseh poslovnih prostorov v sestavi

STRANKE IN KULTURA

KOČEVJE — Doslej ni bilo navade, da bi pred sestanki političnih organizacij bili krajši kulturni programi. To pa se je z ustanavljanjem novih strank in zvez spremenilo. Tako je pred sestankom socialnih demokratov zapela skupina pevcev moškega pevskega zbora iz Kočevja, pred sestankom krščanskih demokratov pa pevke noneta Rog iz Željnj, nastopil pa je še recitator. Kmečka zveza sicer ni imela uradnega kulturnega programa, so pa zato besede uvodničarjev zvene bolj kot literarni spisi in manj kot politični govori, nekdo pa je v svoje uvodne besede vključil tudi Gregorčičev pesem. Brez besed je potekal le kulturni program pred sestankom SZ, so pa zato za uvod in ogretje bolj zgovorno nastopile plesalke ene izmed plesnih skupin pri Delavski godbi Kočevje.

P. C.

DOMAČE TRNJE

- Ni mogoče imeti čistih računov, če uporabljate ideološko matematiko.
- Za pusta bi se mnogi politiki lahko maskirali v papirje.
- Ekološki dinar žal ne bo prinesel čistejšega političnega ozračja.
- Nič čudnega, če nas je povozil čas, ko pa je bilo na poti v prihodnost toliko nepreglednih ovinkov.

M. BRADAC

vi treh inšpektorjev in občinske referentke za izdajo obrti. Iz zapisnika je razvidno, da za opravljanje te dejavnosti izpolnujem vse pogoje. Dne 18. 1. 1990 sem prejel odločbo o opravljanju dejavnosti »prodaja rabljenih avtomobilov.«

Že pri samem ogledu poslovnih prostorov smo se domenili, da nudim prodajni prostor stranki, ki želi avto prodati, da ji pomagam avto oceniti in, kolikor stranka avtomobila ne proda, posredujem potencialnim kupcem informacije z vsemi podatki o avtomobilu in lastniku. Domenili smo se tudi, da čez mesec dni, ko poslovanje z avtomobili doseže renome, preidemo na klasično komisijsko prodajo avtomobilov. Hkrati je tekel postopek za registracijo zasebnega podjetja za poslovanje z avtomobili in organizacijo avto sejma. Zato ne vem, od kod piscu članka, tov. Budji podatki, da za opravljanje takšne dejavnosti ne izpolnujem prav nobenih pogojev!

Dejstvo je tudi, da je bil odziv že na prvi prireditvi nad vsemi pričakovani dober in da je bilo zaradi tega nekaj začetniških težav. Odziv in razpoloženje ljudi sta pokazala, da je nekaj takšnega v Novem mestu dobrodošlo iz več razlogov.

Očitno pa je šel uspeh prireditve v nos gospodu Berusu, ki je takoj poklical inšpekcijske službe (češ da so mu obiskovalci zaparkirali dostop do delavnice. Ta pomanjkljivost je bila naslednjo ne-

G. P.

NARODNJAKI SPOROČAJO

Napredna narodna stranka centra (NNSC) je preko predsednika dr. Marke Lenardiča pozvala Svet za varstvo človekovih pravic in temeljnih svobod pri Socialistični zvezi, da predlaga novo pravico, da ima vsak državljan pravico do premoženja, dopolni tako, da bo vsak državljan imel pravico do neomejenega premoženja. Drugače je vsako govorjenje o demokraciji in zmanjšanju (stalinistične) uravnalovke nesmisel.

G. P.

deljo že odpravljena). Na njegovo zahtevo se je začela gonja zoper mene in gostilničarko.

Po mnenju inšpekcijskih služb je prireditev prerasla v klasičen avto sejem, za kar je potrebna registracija podjetja (v tem času, ko to berete, imamo podjetje že registrirano), dodatna ureditev prometnega režima in parkiranje za obiskovalce, dodatne sanitarije (že urejene) in lokacijska presoja upravnega organa SOB Novo mesto (tudi ta postopek je že v teku).

Do ureditve in zagotovitve vsega navedenega smo bili prisiljeni prireditve ustaviti, menimo pa, da to le ni bilo potrebno in da je bil način le nekoliko preveč balkanski.

Za zasebno podjetje
AVTO-MARKETING-INŽENIRING
MIRO ŠKUFCA

Kaj hočemo ženske Razglas nestranskarke »Liste neodvisnih«

1. Vsi se zavzemajo za demokracijo in človekove pravice. Toda malokdo pri tem misli na pravice žensk in otrok!
2. Vsi so za novo, drugačno družbo, a komaj kdo se vpraša, kje bodo v tej družbi pristale ženske. Ali spet med štirimi stenami?
3. Prepričujemo nas, da lahko učinkovito gospodarstvo in sredno družino uresničimo le tako, da gredo ženske domov. To ni res! Lahko imamo oboje, pa še ženske v poklicih in javnem življenju, če se za to ne bomo zavzemali spet le same.
4. Tako, kot hočejo nekateri danes urejati stvari, bodo iz moških naredili robote ekonomije, iz žensk pa stroje za rojevanje, vzgojo in domačo oskrbo. Zavzemamo se za to, da bi lahko bili oboji celovita bitja — toliko družinska in toliko javna, kolikor si sami izberejo.
5. Namesto od šestih do dveh naj bi delali ves dan. Ali se kdo vpraša, kakšno ceno bomo za to plačali vsi skupaj, še posebno pa naši otroci?
6. Vse več delavcev, med njimi največ delavk, je že zdaj na cesti in tega bo vse več. Kje so naši socialni programi?
7. Trdijo, da ni denarja za vrtnice, gospodinske servise, obrate družbene prehrane. To ni res. Denar je! Toda največ ga zapravimo za slabo gospodarjenje, za pogolten državni aparat in vojsko.
8. Ker naše politične veljake skrbi upadanje števila rojstev, so si najprej zamislili prebivalstveno politiko. Pri tem pa so pozabili, da je treba poskrbeti predvsem za blagostanje vseh in vsakogar, potem pa se bodo ljudje prav gotovo sami odločali tudi za več otrok.
9. Zahtevamo tudi ustanovitev medresorske vladne komisije, ki bo bedela nad uresničevanjem enakopravnosti žensk na vseh področjih. To je tudi obveznost naše države, ki jo je prevzela s podpisom mednarodnih aktov.
10. V Evropi se s tako imenovano žensko problematiko ukvarjajo številna ministrstva, komisije, projekti. Stopimo še mi v takšno Evropo in se zgledujemo po njih tudi v tem.
11. Kaj hočemo ženske v Sloveniji? Da bi našo novo, uspešno postindustrialno družbo tudi humano oblikovali, da bi v nji vsi skupaj živeli človeka vredno življenje. Zase pa zahtevamo enakopravnost in enake možnosti v življenju, ne le na papirju!

»Po 30 letih prišel do pravice«

Dopolnilo k članku, objavljenemu v Dolenjskem listu 15. februarja — Kako dobiti denar za nakup 3.095 potrebnih strešnih opek?

Iz poročila novinarko v zadnji številki Dolenjskega lista z zadnje vse vseh zborov občinske skupščine v Črnomlju o moji nacionalizacijski zadevi, je med drugim razvidna tudi Dolenjkina trditve, da je trgovina v meni nacionaliziranih prostorih med 15 prodajalnami v naši občini na 6. mestu. V Teleksu z 28. aprila 1988 pa takratni direktor tega podjetja ravno tako zatrjuje, da so rezultati v tej prodajalni ugodni in da ta prodajalna prinaša podjetju dober dohodek.

Vključ v zadrževanju nadpovprečnemu obsegu prodaje in prinašanju dobrega dohodka pa je po zadnji najemni pogodbi št. 42-5/87 z dne 3. marca 1987 (torej samo dobro leto pred omenjenim zatrjevanjem direktorja), sklenjeni med samoupravno stanovanjsko skupnostjo in Dolenjko, znašala mesečna »najemnina« le natanko 40.018 takratnih novih ali današnje 4 (šti-

ri) konvertibilne dinarje, ki jih je Dolenjka plačala omenjeni stanovanjski skupnosti.

V vseh enaindesetih letih od nacionalizacije do danes jaz nisem prejel niti enega starega dinarja najemnine in v istem času niti družba niti Dolenjka nista vložili v vzdrževanje »skupne« stavbe niti enega (pra)starega dinarja. Kljub temu pa se je v vseh teh letih na ustreznem računju za te namene do 31. decembra 1988 nabralo natanko 492.010 takratnih novih ali nekaj več kot današnjih 49 konvertibilnih dinarjev!!!

V letu 1969 sem bil na »skupni« stavbi zaradi pomanjkanja družbenih sredstev prisiljen streho prekriti izključno na svoje stroške, ker bi deževnica tekla na glavo najprej meni. Potreba po ponovnem pre-

kritju se kaže že sedaj, za kritje stroškov tega vzdrževanja pa bi bil na vrsti »solastnik«. Toda v te namene je na razpolago le prej omenjeni znesek, ki bi zadoščal kvečjemu za nabavo petih od potrebnih 3.100 kosov strešne opeke, da ostalih stroškov prekritja niti ne omenjam. Četudi je Dolenjka v preteklem letu plačala stanovanjski skupnosti natanko (doslej še nerazoprejen) 2.372,99 konvertibilnih dinarjev, bi spričo tega, da znašajo trenutni stroški ponovnega prekritja 50 do 60 tisoč konvertibilnih dinarjev, bilo potrebno brez vsakih drugih stroškov in brez nihanja vrednosti dinarja in cen nabirati sredstva celih 25 do 30 let!!!

Ob takih ideoloških, političnih in predvsem ekonomsko zgrednih dejstvih bi moja hiša (in tudi vse ostale hiše z nacionaliziranimi prostori) v tem času dočakala enako usodo, kot jo je npr. že dočakala v enakem »družbenem« interesu na podlagi »revolucionarnega« zakona in proste presoje takratne komisije za nacionalizacijo hiše z nacionaliziranimi poslovnimi prostori na Kolodvorski cesti št. 8 (Skubic) v Črnomlju.

Sedanje ozir. bodoča občinska vodstva ima ozir. bodo imela nevaležno nalogo popravljati (kolikor je sploh mogoče) posledice zmot takratnih »revolucionarjev«. Del teh sicer ne živi več, vsekakor pa bila dolžnost še živeti, da bi strpno javno obrazložili svoja takratna prenapeta in zmotna stališča do konkretnih nacionalizacijskih primerov in v svoje strani samokritično ocenili negativne rezultate, ki so bili doseženi z nacionalizacijo. Ali morda želim preveč?

JANKO VRANEŠIČ
Kolodvorska cesta 49
Črnomelj

VRTAČANI NOČEJO PLAČEVATI SMETNINE

Pred kratkim so mnogi občani z Vrtače prejeli opomin za plačilo prevoza smeti za preteklo leto. Vrtačani pravijo, da storitev sploh ni izvršena, zato ne bodo plačevali tega prispevka. Po večini so kmetje in kmet nima veliko odpadkov. Problem odvoza smeti se ne javlja samo pri občanah na Vrtači, pač pa pri vseh občanah, ki imajo kmetije, zato bi moral biti odlok popravljen tako, da bi kmetje plačali samo eno četrtino tega prispevka, saj so kante za smeti pri kmetih večinoma prazne in bi bilo dovolj, da jih praznijo enkrat na dva meseca ali pa še redkeje. Denar res ni veliko vreden, toda 500 din je za belokranjskega kmeta že pomemben izdelek.

T. D.

dejavnosti, t.j. izposojanje video kaset. Od 28 stanovalcev stanovanjskega bloka je 24 stanovalcev, to je velika večina, z lastnoročnim podpisom potrdila, da se strinja z oddajo skupnega prostora v kleti proti plačilu primerne najemnine.

Hišni svet je s prostorjemalcom sklenil najemno pogodbo za oddajo kletne sobe za dobo enega leta proti plačilu primerne najemnine, ki pa je veliko večja, kot jo je navedel Jože Kodrič. Ko je bila najemna pogodba že sklenjena in obojestransko podpisana, se je za isti prostor začel sam potegovati, vendar mu hišni svet iz povsem jasnih razlogov ni mogel ugoditi.

Na vprašanje, kam gre denar od najemnine kletne sobe, še enkrat navažamo, da je bilo kompletno finančno poročilo podano na zboru stanovalcev. Na tem zboru je bil prisoten tudi Jože Kodrič, samo očitno ima dokaj slab spomin. Med ostalimi vprašanji je povsem pozabil javno v Dolenjskem listu zastaviti vprašanje, kdo namesto njega plačuje prispevek za porabo električne energije v kotlovnici, porabo električne energije v hodniku stanovanjskega bloka in kdo namesto njega mesečno plačuje 20% vrednosti prispevka za kurjavo, ker on osebno mesečno plačuje samo 80% kot vsi ostali stanovalci bloka. Mogoče mu bodo novinarji Dolenjskega lista znali povedati odgovor. Le-te želimo opozoriti, da predsednik hišnega sveta ni dolžan nikomur po telefonu pojasnjevati finančno poslovanje in razlagati problematiko hišnega sveta, saj se po telefonu lahko kdorkoli predstavi kot novinar.

HIŠNI SVET
St. blok C. 4. julija 60, Krško

Ob jubileju Ruže Kovačič

JUBILANTKA — Čestitka predsednika občinske skupščine Francija Šalija.

Učiteljica telovadbe, trenerka gimnastike, priznana športna delavka, narodna gimnastična sodnica, organizatorica gimnastičnih tekmovalj, zletov in telovadnih nastopov, predvsem pa človek s širokim srcem, s prefinjenim občutkom za pravičnost in s trdnim značajem, to je Ruža Kovačič.

Ime Ruže Kovačič je tesno povezano z novomeško gimnastiko. Pripada generaciji, ki se je v rani mladosti vzgajala in kalila v društvih Sokola, generaciji, za katero je bilo nesebično in požrtvovalno delo v društvu nekaj samo po sebi umevnega, ki je društvene obveznosti sprejemala kot čast in to tradicijo pozneje prenašala tudi v društva Partizan. Ruža Kovačič je svojstvena osebnost; trden značaj, polna življenja in energije, predana delu in odločna, ko je potrebno še tako zahtevne prireditve speljati do konca.

Nezaželena komunalna storitev

V Dragatušu ugovarjajo odločitvi, da bi organizirano odvažali smeti

V Dragatušu, ki ima pretežno kmečko prebivalstvo, nas je neprijetno presenetilo povabilo na vaški sestanek, kjer so nas seznanjali s potrebo odvoza smeti vaških gospodinjstev. Zastopnik črnomaljskega komunalnega podjetja je pozival vaščane, naj nabavijo kante za smeti, ki jih bo nato odvažala Komunalna v Črnomlju, kar pa bo povezano s precej visokim plačilom. Zbrani prebivalci Dragatuša so bili vsi proti takemu nedemokratskemu odloku. Enoglasno smo se odpovedali tej novi obdavčitvi in upali, da nas ne bodo več nadlegovali, a smo se zmotili. V decembru 1989 smo prejeli od komunalnega podjetja račun za odvoz smeti za čas od avgusta do konca leta. Potem ko je večina vaščanov vrnila omenjeni dopis pošiljatelju, je Komunalna v januarju poslala nov račun, in to za januar in februar 1990. Zraven je bil opomin, da bo tisti, kdor ne bo v najkrajšem času poravnal računa, predan sodišču.

Prebivalce zanima, v čigavem imenu je bil sprejet ta nedemokratski odlok o odvozu smeti iz kmečke vasi, ko pa je celotno prebivalstvo odločno nasprotovalo temu odloku, in drugič, kako je mogoče zahtevati plačilo za delo, katero ni bilo nikoli izvršeno. Med vaščani, ki negodujejo, se slišijo glasovi o bojkotu spomladanskih volitev. Omenjeni odnos do prebivalstva namreč nikakor ne sodi v evropsko skupnost, v katero bomo baje stopili leta 1992. Občani opirajo svoje nasprotovanje na dejstvo, da smeti lahko pospravijo brez Komunalne. Želimo, da bi nam kdo pojasnil vso zadevo in ali nas lahko prisilijo plačevati te nezaželene komunalne storitve.

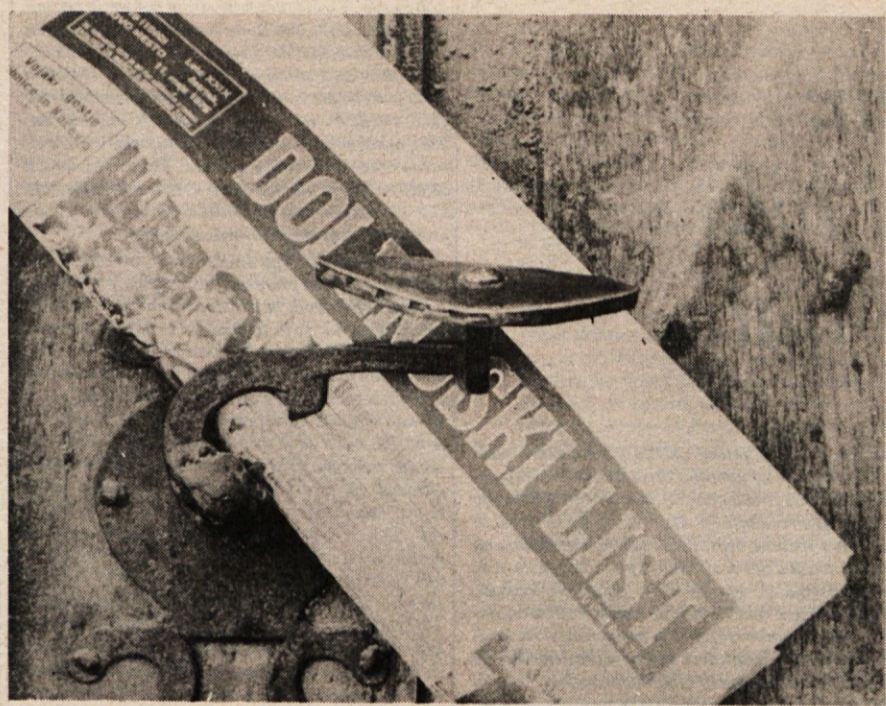
EVGEN CESTNIK

REGIJSKI SESTANEK INVALIDSKIH DRUŠTEV

Društvo invalidov Trebnje, ki je v letošnjem letu koordinator dela dolenjskih invalidskih društev, je sklicalo 13. februarja v Trebnjem sejo. Zbrance iz Črnomlja, Metlike, Novega mesta, Kočevja in Grosupljeja je uvodoma pozdravil predsednik izvršnega odbora Marko Kocijan. Na seji je v nadaljevanju stekel živahen pogovor o skupnih načrtih in tako tudi o letošnjem invalidskem srečanju Dolenjske julija v Trebnjem. Društva so pri tem predstavila k poročila in programe, v katerih je kaj pak poudarjen socialni vidik. V napovedih so poročevalci najavili kulturne in razvedrilne programe in športne igre. Zadal so si nalogo, da vključijo invalide v društva in da obiskujejo nepokretne člane in jih skromno obdarijo. Pri vsotni so se soglasno izrekli za večjo povezavo med društvi in republiški zvezo teh društev ter za regijske sestanke vsaj dvakrat na leto. Na seji je bil tudi Boško Bilič iz Črnomlja, ki naj bi o njem obvestil republiško zvezo.

RIBNIČANJE IN EVROPA

RIBNICA — Zaposlenim v ribniški občini ne diši evropski delovni čas. Vzrok je seveda le ta, da bi potem odpadli popoldanski sihi, s katerimi si delavci pomagajo, da lažje preživijo. Maršičko pa bi pristal na evropski delovni čas, če bi mu bila zagotovljena tudi evropska plača, o čemer pa Ribničani dvomijo.

Trdoživ kot trta na burji

Prvi človek, ki se je pri Dolenjskem listu zaposlil kot novinar, je bil pravzaprav šele Tone Gošnik, potem dolga leta glavni in odgovorni urednik. Pod njegovim vodstvom se je Dolenjski list razvil v časopis, ki mu ga ni bilo para po obsegu in nakladi in so mu morala priznati primat vsa pokrajinska glasila v Jugoslaviji. Poskrbel je, da se je profesionalni del uredništva močno okreplil, zaposlili so se prvi pravi novinarji, pa tudi, da so se okreplili nepišoči deli kolektiva, službe, ki so se ukvarjale z naročniki, oglaševanjem oziroma ekonomsko propagando ipd. Sredi padesetih let se je prvič pojavil Dolenjski študent, občasna priloga, ki jo je urejal Vinko Blatnik. Še pred letom 1960 je študentsko uredništvo tri poklicne novinarje, prišla sta Miloš Jakopec in Jože Primc. Jeseni 1960 so na to barko vzeli še mene, podpisanega. Tako smo bili že štirje. Zatem se nam je za nekaj let pridružil Drago Kastelic iz Krškega. Leta 1965 je bilo v posadki že sedem novinarjev: Tone Gošnik, Ria Bačar, Jožica Teppey, Miloš Jakopec, Marjan Moškon, France Grivec, Ivan Zoran. Pet let kasneje, ob 20-letnici Dolenjskega lista, pa: Tone Gošnik, Ria Bačar, Slavko Dokl, Miloš Jakopec, Jože Primc, Marija Padovan, Marjan Legan, Jože Splichal, Jožica Teppey, Ivan Zoran in Marjan Moškon kot tehnični urednik.

organih in podobnem. Veljalo je, da se mora bralec videti v časopisu, čitati, da kdo nanj misli tudi takrat, ko je družbi že odrajtal denarne obveznosti. Ko se je Dolenjski list odločil, da bo šel v akcijo za zbiranje novih naročnikov, mu torej ni bilo treba trkati na vrata kot tujcu. V kraje, kjer je bil manj utrujen, pa ni prihajal samo s praznimi naročilnicami. Zlasti v začetku 60. let je priredil več tako imenovanih ustnih časopisov, na katerih smo novinarji z besedo in fotografijo v živo predstavljali utrip življenja v kraju, kjer smo pač bili. Vse je bilo popetsteno s kakimi glasbenimi vložki, nastopali so domačini itd., vsak obiskovalec pa je brezplačno dobil zadnjo številko Dolenjskega lista. Večkrat je akcija za naročnike tekla s pomočjo poštnih pismonoš, in ker so bile razpisane nagrade za najmarljivo zbiratelje, so pismonoše dali vse od sebe, da so lahko računali na kolo, moped ali kakšno drugo nagrado.

NA ZAČETKU PETEK

Prva številka Dolenjskega lista je izšla v petek. Tisti, ki so vraževerni, vedo, da ni dobro nisesar začeti na ta dan, češ da se vse rado prevrne ali sfiži. Ni znano, ali se je Jože Lamljen-Drežek kaj veliko križal, ko je moral to glavni urednik izdati časopis na tako očrtnjen dan. Kasneje pa se je spominjal, kako se je bil sibil od strahu, da mu novorojenček ne bi zdihnil že med porodom. Upravičeno ga je tiskalo v želodcu in v grlu, saj je moral delati nekaj, čemur ni bil vešč. Čez leta je priznal, da je kar oddahnil, ko mu ni bilo treba več delati «cajtenga». Dodal pa je, da resnično volja, žela, pravi entuziazem včasih naredijo čudeže. Leta 1960 to pa so tudi imeli, ko so leta 1949 na neki agitpropovski seji v bivši Režkovi vili v lovem mestu, hudomušno imenovani Olimp, klenili: »Izdajajmo naš dolenjski časopis.«

VAŽNO JE LE, DA JE V ČASOPISU

Današnje območje Dolenjskega lista šteje devet občin. Uradno sicer le sedem, ker sta se Kočevje in Ribnica ustanoviteljstvu in deležu skupnemu financiranju odrekla. Niso se pa Dolenjskemu listu odrekli bralci in naročniki, zato se tam tudi glede novinarskega pokrivanja ni nič spremenilo. Tolikšno območje je težko obvladljivo, čeprav ima vsak novinar svoj avto. Vsekakor gre zdaj vse lažje kot leta nazaj, denimo takrat, ko smo bili pri hiši trije ali štirje novinarji, pa le en službeni avto in še tega je vozil samo glavni urednik. Ali pa še prej, ko je Dolenjskemu listu premoželi lambreto in kolo. Največkrat je bila sreča ne zajahati motor, ker si se tako izognil padcem in poškodbam. Novinarske dolžnosti je bilo nujno izpolniti ne glede na to ali ono. Navsezadnje so bili na voljo vlaki, avtobusi in pa lastne noge. Na vse si se lahko zanesel ali pa na nič.

MAGIČNIH 30.000

Ob koncu 60. let je Dolenjski list prvič prebil magično mejo z naklado 30.000 izvodov. To je bil nov absolutni rekord med pokrajinskimi časopisi, če kajpak upoštevamo, da je bil Dolenjski list za druge že prej nedosegljiv. Vskokomur pa mora biti jasno, da ta številka ni nastala sama od sebe, ampak se je bilo treba zanjo še kako potruditi. Pot do nje je bila pol lažja zato, ker se je Dolenjski list znal že s svojo vsebino in načinom pisanja prikupiti bralecem. Dolgo je veljal za časopis, ki zna zapletene stvari povedati poljudno, po domače, da to lahko razume tudi preprost človek. Poleg tega je bilo njegovo geslo od vsega začetka, da je treba pisati čimveč o ljudeh, njihovem življenju, delu, skrbi za vsakdanji kos kruha, ne samo o politiki, oblastnih

Ob novinarjih in Bredi Dušič, ki se ji izteka novinarsko pripravništvo in bo v kratkem nova moč v uredništvu, so zdaj pri Dolenjskem listu zaposleni še fotoreporter Janez Pavlin, oblikovalec Jože Matkovič, propagandist Iztok Gačnik, tajnica uredništva Ljudmila Brulc, v naročniškem oddelku Danica Peterlin in Marinka Bizjak pri sprejemu malih oglasov Slavica Budja in Metka Strojnik ter snajžilka Marija Šaušek. Vsak od njih je nepogljivi člen v delovni verigi, ki se začne z novinarskim zbiranjem in pisanjem, konča pa vsak četrtek s časnikom v rokah več deset tisoč bralcev. Že štirideset let!

Presebej bi rad poudaril, da smo se pri Dolenjskem listu še kako zavedali, da časopis stoji ali pade s svojimi bralci in naročniki. V akcijo smo šli vselej, kadar je v zraku dišalo po osipu, in to ne samo z naročilnicami in nagradami za zbiratelje. Vedno smo želeli v časopisu ponuditi kaj novega in še zanimivejšega. Prav zato smo Dolenjski list odredili najprej z občasnimi Dolenjskimi razgledi, nato pa še s stalno štirinajstnevno Prilogo. S tem smo nekako ustregli tudi tistim, ki so nam kar naprej očitali, da delamo samo časopis za kmete, delavce, gospodinjice in upokojeince in da dajemo premalo za raven izobražencev. Na ta način pa smo marsikoga tudi spodbudili, da je začel sam sukati pero in se odzivati tudi na spise drugih. To je seveda še bolj povečalo bralnost Dolenjskega lista. Toda čeprav smo si v uredništvu vsekozi želeli kritičnih in polemičnih sestavkov, je do prave odjuge v tem pogledu prišlo šele pred ne tako davnim. Tedaj, ko so dozorele razmere za to, da so se lahko oglasili tudi ljudje drugačnega političnega prepričanja in mišljenja, pa s tem niso več tvegali, da jih bo kdo preganjal zaradi »ostrega jezika« oziroma verbalnega delika.

Dolenjski list, ki je začel hoditi med ljudi z ustanoviteljskim žigom in blagoslovom Osvobodilne fronte treh takratnih okrajev, je svoje dolgo življenje kmalu nadaljeval pod okriljem Socialistične zveze kot naslednice Osvobodilne fronte. Najprej seveda kot glasilo okrajnih organov Socialistične zveze, po ukinitvi okrajev pa kot časopis občinskih konferenc te organizacije. Svoj teritorij je vztrajno širil proti vzhodu, kjer so se oblikovale zdajšnje tri posavske občine, in proti zahodu oziroma občinama Kočevje in Ribnica. Ti dve občini je osvojil s pripojitvijo opešanih kočevskih Novic, mesečnika, ki je do takrat obveščal bralce v obeh »zahodnih« dolenjskih občinah. V Posavju pa je bila zadeva taka, da sta v občine hodila najprej Zasavski tednik in Celjski tednik, ker pa se je tamkajšnje življenje bolj nagibalo na dolenjsko stran, sta se tamkajšnja politika in oblast odločili, da jima bo poslej pri obveščanju služil boljši in večji Dolenjski list. V šestdesetih letih pa so se v Krškem spuntali, odslovili Dolenjski list in ustanovili svoje glasilo. Dolenjski list krškemu časopisnemu otroku že ob njegovem rojstvu ni napovedal dolge dobe in res so Krški pogovori oziroma Pogovori, kakor se je list imenoval, že po dveh letih ali kaj shirali. In Krčani so spet zaprosili Dolenjski list, naj jih sprejme v svojo veliko družino.

prespan spet na delo, čakala že nova naloga. Ali seja ali teren. Bilo nas je malo, dela pa nič manj kot danes, ko nas je štirikrat do petkrat več.

KAVARNIŠKI DODATEK

Vmes pa še selitive. Ko so Dolenjski list zaplodili, ga niso oskrbeli z ničemer. Vse, kar je potreboval za delo, si je moral oskrbeti sam. Od melle naprej. Le do svojih prostorov ni mogli nikoli priti. Samo potikal se je po najemniških prostorih. Dokler je bil v nekdanji Globevniko vi hiši nasproti hotela Metropol, takratna novinarja niti pisati nista imela kje. Spise sta sestavljala v kavarni in zato dobivala poseben dodatek. Kdo bo pa gledal gosta, ki nič ne pije! Dodatek pa je bilo le za kisto vodo in kako kavo. Leta 1960 se je Dolenjski list preselil na Glavni trg, v prvo nadstropje Mercatorjeve hiše pri Ribji restavraciji. Najprej v konec, ki gleda na cesto, z leti pa se v drugi konec nadstropja. Prej so morali iz prostorov odbori ZB in stanovalec. V podaljšku je dobil prostor tako imenovani tehnični oddelek, kjer so poslej stivali Dolenjski list. Tehnični oddelek se je kasneje izločil iz Dolenjskega lista in se oblikoval kot tozdr Grafika. Dolenjski list je moral nekega dne vzeti spet pot pod nogo in se je za nekaj let naselil v Kočakovi gostilni v Ulici talcev. Od tam se je z vso kramo selil na rotovž, z rotovža v Germovo ulico (v zasebno hišo) in od tam lanu okoli 1. novembra spet na Glavni trg — v hišo nekdanje Zavarovalnice Triglav, zdajšnjo hišo Planike. V drugo nadstropje. Zdej je prvič dovolj prostora za vse. Dolenjski list ima najemno pogodbo do novega tisočletja. Za nekatera je bila to zadnja selitve. Zame prav gotovo.

VZTRAJALI BOMO

Tako je Dolenjskemu listu uspelo, da se od selitve do selitve, ob vseh mogočih spremembah v občini, republiki, Jugoslaviji, ob krizah in pretresih, ob lastnih organizacijah in reorganizacijah, ob menjavi ljudi, prihodu novih izsolanih novinarjev, ob strinjanju in nestrinjanju s tem, kar počne, in ob še kdove koliko takšnih in podobnih rečeh in zadevah obdrži na nogah in povsod tam, kjer se je udomčil kot prijatelj in družinski član, najbolj pričakovani vsak četrtek. Da je salamensko trdoživ in odopen, kot trta na burji, je dokazal z dozdajšnjim življenjem — vseh štirideset let. Bo pa takšen tudi naprej. Kljub Šcilam in Karibdam, med katerimi se je znašel. Ob jubileju prav gotovo tako mislimo vsi, kolikor nas je trenutno na novinarski barki: glavni urednik in vodja tozdra Drago Rustja, odgovorni urednik Marjan Legan, Andrej Bartelj, urednik Priloge Marjan Bauer, Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Anton Jakše, Zdenka Lindič-Dragaš, Martin Lutar, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Jože Simčič, Jožica Teppey in jaz, podpisani IVAN ZORAN

sem želel čimprej postati novinar tolikanj čislaneča časnika. To sem kmalu res postal — in se povsem prepričal o nečem, kar sem vedel že prej: da je novinarstvo daleč od jubilejne vzhičenosti, pocukranih besed govorcev, ampak gre za trd pogled, čigar prijemu se ne izviješ zlepa, ko se mu docela predaš. Leta so prinesla še drugačnega spoznanja, in tako sem 30-letnico Dolenjskega lista doživel kot nekaj običajnega, slavje, četudi manj vznoseno kot pet let poprej, pa se mi je zdelo celo odveč. Sledila so leta z navzkrižji, ki jih v časniku sicer ni bilo čuti, a so novinarje Dolenjskega lista nedvomno bremenila: soočali smo se namreč z vsiljenim in za pravo bistvo novinarstva nedojemljivim vodstvom. Ko je bila mera neso-glasij zvrhana, se je kolektiv oprl zgolj na lastne moči — in nerad sem se znašel na izpostavljenem položaju. Brez izkušnje sem začel orati uredniško in poslovodno ledino; sprva se mi je zdelo, ko da se mi je podrl dotedanji poklicni svet. Kot novinar sem imel občutek, da sem z vsakim prispevkom res nekaj naredil, v novi vlogi pa narejeno ni bilo izmerljivo. Zlagoma sem kajpak prebrodil navidezno nekoristnost, razvidna so mi postala prenekatera opravila, ki

so nujna, da časnik sploh lahko izhaja, pa me prej niso nič brigala. V takih okoliščinah, ko sem si pogosto želel biti spet samo novinar, je minila 35-letnica Dolenjskega lista, in sicer brez govorniških ceremonij, le običajni zbor delavcev je imel kanček slovesnosti, pa na stalne dopisnike nisimo pozabili. Nič koliko korenitih sprememb je bila zadnja leta deležna tukajšnja, predolgo prikazovana kot najboljša družba sploh! Zal je pri razgaljanju njenih protislovij v marsičem kratko potegnil tudi Dolenjski list. V razmerah, ko je šlo in še zmeraj mnogim gre za golo preživetje, se je moral stanjšati na komaj še dopusten obseg, da o ceni niti ne govorim. In tako je minil letošnji 17. februar, ko si je Dolenjski list nadel peti križ. Vskršen slavnostni blišč, z gosti, govorniki, gostijo in še čim bi lahko pripravili le na račun bralstva. Časnik zagotovo ne bi bil nič boljši, malce dražji pa vsekakor, zato je tokratni jubilej minil nepotrpatno, s pričujočo prilogo pa zaznavan tako, da imajo od njega navsezadnje kaj zlasti tisti, katerim je Dolenjski list sploh namenjen, bralci namreč.

In prav takšen mi bo tokratni jubilej morebiti od vseh še najbolj ostal v spominu. DRAGO RUSTJA

kemu javnemu tožilcu in ga vprašal, ali bi zaradi spornega stavka prepovedal razpečevanje lista. Odrnil je, da on tega ne bi storil, ne ve pa, kako bi ravnal ljubljanski tožilec, ki je za primer pristojen, saj se Dolenjski list tiska v Ljubljani. Sledila je divja avtomobilska dirka iz Novega mesta v Ljubljano, v Tiskarno Ljudske pravice, kjer so na filmu najprej izrezali besede »in druge neumnosti«, naredili novo ploščo in z nekaj urami zamude poglali rotacijo. Šele tedaj se mi je dokončno odvilil kamen od srca.

Danes se mi zdi to naivna zgodba preplatenih ljudi, tedaj pa je šlo zares in sem menil, da sem odgovorno ravnal. Nisem se zavedal, da mi je avtocenzor kukal čez ramo in da sem se — ker me je malo prej pičila kača — bal zvite vrvi. Kaj bi tajil, tako je bilo in tako se je tedaj kalilo jeklo. MARJAN LEGAN

sem želel čimprej postati novinar tolikanj čislaneča časnika. To sem kmalu res postal — in se povsem prepričal o nečem, kar sem vedel že prej: da je novinarstvo daleč od jubilejne vzhičenosti, pocukranih besed govorcev, ampak gre za trd pogled, čigar prijemu se ne izviješ zlepa, ko se mu docela predaš. Leta so prinesla še drugačnega spoznanja, in tako sem 30-letnico Dolenjskega lista doživel kot nekaj običajnega, slavje, četudi manj vznoseno kot pet let poprej, pa se mi je zdelo celo odveč. Sledila so leta z navzkrižji, ki jih v časniku sicer ni bilo čuti, a so novinarje Dolenjskega lista nedvomno bremenila: soočali smo se namreč z vsiljenim in za pravo bistvo novinarstva nedojemljivim vodstvom. Ko je bila mera neso-glasij zvrhana, se je kolektiv oprl zgolj na lastne moči — in nerad sem se znašel na izpostavljenem položaju. Brez izkušnje sem začel orati uredniško in poslovodno ledino; sprva se mi je zdelo, ko da se mi je podrl dotedanji poklicni svet. Kot novinar sem imel občutek, da sem z vsakim prispevkom res nekaj naredil, v novi vlogi pa narejeno ni bilo izmerljivo. Zlagoma sem kajpak prebrodil navidezno nekoristnost, razvidna so mi postala prenekatera opravila, ki

Kaj so prinašali 17. februarji

Kaj je novega v Novem mestu? Najnovejše je to, da so začele izhajati tu za Dolenjce 'Dolenjske novice', ki bodo prišle vsakih štirinajst dni enkrat na sveto. To bode prvotno Dolenjecem po volji, da bodo imeli tudi svoj časnik, ki jim bode prinašal vselej vse, kar se dogaja v okolici. Takale napoved je 1. januarja 1985 oznanila začetek udejanjanja dolenjskega časnikarstva, ki je vsebinsko raznovrstno in širokega pokrajinskega pomena mrknilo ob ustanovitvi južnoslovenske kraljevine. Opomogli so ni do 17. februarja 1950, ko je začel izhajati Dolenjski list.

Očitno je bila tedaj še dokaj živa z zdajšnjega gledišča nevdružna miselnost, da je treba

prekiniti z vsem predvojnimi, odtod potemakem pred štirimi desetletji nikjer takihle uvodnih besed: »Kaj je novega v Novem mestu? Najnovejše je to, da so začele spet izhajati tu za Dolenjce 'Dolenjske novice', ki bodo prišle vsak teden enkrat na sveto...« Docela v duhu takratnega časa je namreč pisalo: »Silen tempo graditve socializma v naši domovini je tudi v dolenjskih okrajih prikladal v življenje novo glasilo... Strnjeni v enotni, borbeni Osvobodilni fronti... bomo izdajali Dolenjski list.«

Škoda, da Dolenjski list ni z imenom prevzel dediščine Krajčevega novičarskega časnika; in namesto s častitljivo stopleto se lahko ponaša le s štiridesetletno, pa vseeno na moč spoštljivo prisotnostjo med dolenjskim bralstvom. Slednje je časopis posebej opozarjal nase ob količkah zaokroženih obletnicah. Prva, ki se je spom-

nim, je bila »srebrna«. Tedaj še nisem bil član kolektiva, toda na Dolenjski list me je že dolgo vezala stipendijska popkovina. Prizorišče slavja je bila Dolenjska galerija, vse je bilo neznansko fino, uglednih gostov pa govornikov, vzhičenih besed hvale in zahvale za tako odmevno javno občilo kajpak ni manjkalo, in 1975. leta

jega 17-letnega urednikovanja bom opisal primer, ki je, gledan iz sedanje perspektive, vi-

Reforma in druge neumnosti

Češki humoristični pisatelj Ča- bdstvje pravi nekje, da so tiskarski skratje korist- naj razveseljujejo bralca. Pisci člankov mu vedno besno ugovarjajo; skratje jim pač obup- stvo izkazujejo njihove umovitve in vedno znova razplamtevanje vojno med novinarji in grafiki. Toda razen tiskarskih napak poznamo še vse- nske netočnosti in spodrsiljave, ki jih v člankih agresivno avtorji sami, skupna lastnost enim in

drugim pa je, da jih v časopisu odkrijemo pre- pozno. Ko se napaka črna na belem že raz- množi v desetisočih izvodih in dostavi bralcem na dom, se ne da ničesar več narediti. K sreči življenje vendarle ni tako kruto, kot bi sklepali po tem uvodu. Večina bralcev napa- ke preze, toda najdejo se ljudje, ki so prav na- vdušeni nad svojim odkritjem in z njim bom- bardirajo uredništvo. Še danes mi ni čisto jasno, zakaj so nekateri bralci tako ponosni, če najdejo napako, kot da so sami brez njih. Pravila pa imajo tudi izjeme. Včasih se zgo- di, da napako odkrijemo še pravočasno. Iz svo-

deti kaj nedolžen, pokaže pa, kako lahko ma- lekost zagreni urednikovo življenje. V svinčenih časih, ko so lahko imele novi- narje objavljene besede usodne posledice za pisca in za urednika, se je zgodilo, da je novinar Dolenjskega lista v opisovanju povojnega živ- ljenja izživalno, če ne celo objestno zapisal, da je ljudska oblast tedaj »izvedla agrarno refor- mo in druge neumnosti«. Odgovorni urednik mora sicer vse videti in vse vedeti, saj je po za- konu odgovoren za vsako informacijo, ki izide v listu, toda navsezadnje je samo človek. V nagli- ci sem sporni stavek prezrl in ga pri ponovnem pregledu odkril šele v sredo zjutraj, ko je bil že na filmu in tik pred začetkom tiskanja v Tis- karni Ljudske pravice — v Ljubljani. Treba je bilo naglo ukrepati. Po telefonu sem zadržal tiskanje in s tem ustavil delo desetih grafičnih in ekspeditivnih delavcev, sam pa sem, prvič in zadnjič, s spornim besedilom tekkel k novomeš-

drugič, da napako odkrijemo še pravočasno. Iz svo-

Milan Kučan:

»Ne bi se mi bilo treba spreminjati«

Dejanja in ravnanja Milana Kučana že od najrosnejših začetkov tako imenovane Slovenske pomladi vzbujajo veliko zanimanje slovenske, jugoslovanske, evropske in svetovne javnosti. Ta interese za početje, živje in bitje Zveze komunistov Slovenije-Stranke demokratične prenove, kjer je bil do nedavnega čelni človek Kučan, je zlasti v naši širši domovini obarvan z vsemi otenki, tako dobro kot zlonamernimi, površno enostranskimi in poglobljeno analitičnimi. Toda niti najhujši nasprotniki niti najbolj zvesti pristaši ne morejo mimo dejstva, da se je v Sloveniji v zadnjih dveh, treh letih zgodilo nekaj, kar bo našo deželo prej ali slej privedlo v družino demokratičnih in suverenih evropskih držav. Takrat najbrž ne bo več jutrovske navade podeljevanja kilogramov odličij in metrov pisanih trakov, vedelo pa se bo, kaj je kdo storil. Milan Kučan je človek neposrednega, jasnega pogleda. Prepričan sem, da bo, ko bo ta moreča negotovost mimo (mimo pa ne bo samo od sebe, Slovenci bomo morali tudi kaj narediti), ta mož še naprej lahko vsakomur pogledal v oči. Kučan je komunist v tistem pomenu besede, da obstane ali vade z idejo, programom, s katerim se je poistovetil. Zmaga lahko z današnjo Slovenijo in današnjimi Slovenci, katerih predniki so že bili Evropa. Z Milanom Kučanom, kandidatom za predsednika prededstva Socialistične republike Slovenije, se je pogovarjal Marjan Bauer.

• Ne glede na to, če boste ali ne boste postali predsednik republike Slovenije, imate gotovo svojo vizijo sedanjosti in prihodnosti naše dežele. Kakšen je ta pogled?

Kučan: »Moji pogledi so v veliki meri preleti v program naše stranke ZKS oziroma Stranke demokratične prenove. Mislim na program »Evropa zdaj«. Menim, da je za njegovo razumevanje bistvena misel, ki je izpeljana iz tega gesla, misel o evropski kakovosti življenja naših ljudi, o evropski kakovosti dela kot bistveni sestavini tega življenja. Mi smo s tem sloganom želeli izraziti naša hotenja, s programom pa pogoje, ki bi omogočili, da bi naši ljudje živeli blizu tistim standardom (političnim, gospodarskim, socialnim in drugim), po katerih ali pa blizu katerih živijo ljudje neposredno v naši sosesčni, v Avstriji, v Italiji. S tamkajšnjimi razmerami se naši ljudje neposredno srečujejo, jih poznajo, seznanjeni so s tem življenjem. Seveda pa smo se zavzeli in se zavzemamo tudi za to, da se ob tem ohrani tisto, kar so nekako naše izvirne pridobitve, zlasti bi rekel neka samopravljavska zavest in občutek ljudi, da morejo in želijo vplivati na odločitve na vseh ravneh, seveda v zelo malo bolj poudarjeno odgovornost, kot je bilo to doslej. Še naprej bi morali zadržati ta naš občutek za socialno varnost, tudi za solidarnost. Da torej tudi v prihodnje vztrajamo na demokratični zdravstveni in zobračevalni politiki. Na tem, kar nesporno so dosežki našega dosežanega razvoja. Ne glede na to, kako so bili v praksi tudi napredno razumevani in izveljavljeni.

Torej znotraj tega programa »Evropa zdaj« so tudi moji pogledi na to, kaj bi bilo realno, kaj bi bilo Slovenecem in državljanom Slovenije potrebno obljubiti kot zadosten motiv, ki bi izzival in sproščal njihovo stvarjalno energijo na področjih, kjer pač ustvarjajo, ne glede na to, ali je to duhovna ali materialna produkcija. Ta program smo delali na temelju našega razumevanja razlogov za krizo, s katero zdaj živimo, krizo, ki dela naše življenje čedalje bolj nezno. Skušali smo ugotoviti, na katerih točkah je nogoče doseči čim večjo identiteto individualnega in skupnega hotenja državljanov Slovenije. Seveda od tega skupnega hotenja potem individualni pogledi in interesi nekoliko odstopajo, vendar mislim, da osredotočanje na glavnino skupnih interesov potrjuje tudi aziskava slovensko javno mnenje 1990.«

• Stranka demokratične prenove, kot se zdaj tudi imenuje ZKS, se v svojem programu zavzema za konfederalno Jugoslavijo. Ali bi povedali, kakšna naj bi bila ta konfederacija, upošteva seveda, da imajo morebitno tako državo pravico soustvarjati tudi drugi. Če je ZKS-SDP konfederalnost dala v program, ste vi in sodelavci o tem gotovo razmišljali več kot v dveh, treh stvkih.

Kučan: »V volilnem programu se zavzemamo za konfederalni položaj Slovenije v Jugoslaviji. To stališče ne govori že tudi o nujnosti razvoja Jugoslavije v konfederacijo in ga ne vsiljujemo tistim republikam, ki morda želijo zase drugačen, nekonefederalni položaj. To prepuščamo njihovi odločitvi. Zase, za Slovenijo, pa želimo — in to pravico priznavamo tudi vsem drugim — samostojen položaj v Jugoslaviji v gospodarskem, političnem in kulturnem smislu, položaj, ki ne bi bil omejevan z nevarnostjo vsiljevanega podrejanja interesom drugih, niti ne bi drugim grozil, da noraajo sprejeti le takšen pogled na ureditev političnega in gospodarskega življenja, kot ga želimo zase.

Res je, da smo v naših pogledih na Jugoslavijo naredili nekaj razvoja. Naredili smo ga na izhodišču, da je Jugoslavija skupna država, ki so jo ustvarili tudi Slovenci. Da to torej ni država, ki jo je ustvaril nekdo drug pa potem Slovenec ali tudi druge narode v to skupnost povabil pod določenimi pogoji ali z določenimi omejitvami. Izhodišče, da je to skupna, pristočno nastala država, je tisto, kar nam daje pravico od odgovornosti, da razmišljamo o tem, kako je mogoče in kako je potrebno urediti to skupno življenje. Seveda je prvi pogoj za to široka, demokratična in argumentirana razprava o tem, kateri so sploh tisti interesi, ki nas zdaj združujejo, upravičujejo in morebiti celo zahtevajo skupno življenje. Šele ko bodo ti interesi ugotovljeni, bo možno razmišljati o ustavno-

pravni formi, ki naj najustrezneje izrazi vsebino teh odnosov, vsebino teh interesov. Zame je vprašanje ustavnopravne forme drugotno, je izpeljano. Mislim, da klasičnih ustavnopravnih modelov v življenju preprosto ni mogoče realizirati. Jugoslavija z vsemi svojimi posebnostmi in razlikami po mojem mnenju ni mogoča niti kot klasična federacija niti kot klasična konfederacija. Tisti pomembni element, ki je vplival na naš razmislek, da smo zdaj na stališču, ki praktično pomeni zavzemanje za konfederalni, to je samostojni položaj Slovenije v Jugoslaviji, pa je dejstvo, da s svojimi naporu, da bi demokratizirali federacijo, za zdaj nismo uspeli. V nasprotju z našimi naporu in prizadevanji se uveljavlja zamisel, rekel bi centralistične federacije, ki omogoča, če bi bila sprejeta, vsiljevanje politične volje enega naroda, oziroma njegovega vodstva. To ustvarja možnost za spremembo Jugoslavije v unitaristično, rekel bi celo hegemonistično državno tvorbo. Ta bi bila ne samo v nasprotju z interesi slovenskega naroda, ampak tudi drugih. Interes, ki bi bil dosleden samemu nastanku Jugoslavije, bi bil le popolnoma enakopravna, demokratična federacija, grajena na načelu proustojnosti. Ta seveda zahteva popolno enakopravnost, terja priznavanje individualnosti, subjektivitete in suverenitete vsakega naroda oziroma republike. Grajena bi bila na politični nacionalne enakopravnosti, ki jo izražajo vsi ti elementi. Takšna Jugoslavija bi bila sposobna slediti procesom, ki danes označujejo sodobno Evropo, integracijskim procesom, ki so morda kot perspektiva najjasnejše izraženi v stališču, oziroma viziji francoskega predsednika Mitterranda, ki govori o Evropi devedesetih let kot o konfederaciji evropskih nacji. Slednje pa je tudi za nas izziv, saj to praktično pomeni, da bi Jugoslavija kot skupnost narodov morala biti resnično demokratična, da bi dobila legitimacijo govoriti v takšni Evropi v imenu vsakega svojega, ne pa samo v imenu enega naroda. Tudi če je to največji narod.«

• Kakšen je vaš odziv na besede admirala Petra Šimčiča, ki je nedavno rekel: »Bilo bi smešno, če ne bi bilo žalostno,« misleč pri tem, če smo prav razumeli, predvsem na sklep ali spoznanje slovenskih komunistov, da ZKJ pravzaprav ne obstaja več? Opozorili bi vas tudi na javnosti znano dejstvo, da to v zadnjem času ni edina armadina puščica, izstreljena zoper ZKS in s tem posredno Slovenijo. Po drugi strani pa je, kdor je hotel, na svoje oči videl, kako so generali, tudi Neslovenci, na kongresu in konferenci slovenskih komunistov v Ljubljani ploskali nekaterim kar radikalnim opredelitvam. To seveda ni edina dvojnost, ki jo v zadnjem času kaže JLA. Kdaj bo po vašem mnenju tudi JLA spoznala, da je depolitizacija vojske nujnost, da je torej edini garant obstoja JLA njena nepolitizacija? Seveda vam vsebine zadnjega vprašanja ne podtikamo, prosimo pa, da se do nje opredelite.

Kučan: »Seveda me je to in še nekatera razmišljanja admirala Šimčiča pa tudi drugih na omenjenem političnem sestanku presenetilo. Tudi sam bi rekel 'bilo bi smešno, če ne bi bilo žalostno', kako zlahka gredo mimo vsega tistega, kar je pripeljalo, oziroma bilo razlog za takšno odločitev slovenskih delegatov na 14. kongresu ZKJ. Ta odločitev je bila kasneje potrjena v CK ZKS in na konferenci slovenskih komunistov.

Govorim o tisti strani življenja v ZKJ, ki, oprto na statutarno določeno moč večine, ni voljno in pripravljeno vsaj poslušati, če že ne razumevati predlogov manjšine o tem, kako posodobiti politiko ZKJ in njegovo programsko usmeritev. Ta večina je bila gluha za usmeritve, sicer oprte na odločitve predlanske konference ZKJ, na kateri se je ta Zveza komunistov opredelila za reforme. Prav tragično je bilo, kako so bili prav vsi resnično reformistični predlogi na kongresu zavračani z lahkoto, brez premisleka, brez pripravljenosti na demokratičen in argumentiran pogovor o njihovem pomenu. Za nas sta bila odločilna tisto polpodne in noč, ko se je začela razprava in sklepanje o deklaraciji. Ta bi na nek način lahko rešila kongres. Ne zato, ker bi že bila inovativna ali ker bi pomenila enotnost, ampak zato, ker bi njeno sprejetje ustvarilo pogoje za resnično inoviranje in reformiranje programske usmeritve ZKJ. No, razprava je pokazala vso absurdnost političnega razpoloženja v ZKJ. Kongres je glasoval proti dopolnilom, ki so bila v prid afirmaciji ZKJ, pravni državi, človekovim pravicam. Doživeli smo tudi glasovanje zoper predlog, naj se ZKJ zavzame za odpravo torture v preiskovalnem postopku! Ne govorim posebej o tistem našem predlogu, kako spremeniti značaj ZKJ tako, da ne bi bilo mogoče nobene republiške organizacije preglasovati glede vsebinskih vprašanj. Gre za bistvena programska stališča, ki morajo biti sprejeta soglasno, saj so pravzaprav, ultima ratio' združevanja v neko politično organizacijo. Če ni program tisto, kar nekoga združuje v organizacijo, če mu je bil vsiljen, potem njegovo članstvo in obstoj v taki organizaciji postane nesmiselnost. Šokirala nas je odločitev o predlogu, ki sicer ni bil slovenski, in sicer, naj v deklaracijo pride stališče, da se ZKJ zavzema in podpira prizadevanja Jugoslavije za članstvo v evropskih institucijah, da torej naša država želi postati tvoren dejavnik v evropskih povezovalnih procesih. To stališče je bilo zavrnjeno. Prepričan pa sem, da to želi večina Jugoslovanov, ne samo večina Slovencev. Zato se sprašujem in to sem se spraševal že na kongresu, kdo so pravzaprav ljudje, ki sedijo na tem kongresu, in čigave interese zastopajo, če se ti interesi tako očitno razlikujejo od tistega, kar v resnici želijo ljudje.

Vse to je več let na sestankih predsedstva CK in CK lahko spremljal tudi admiral Šimčič. Bilo je to vzdušje stalnega obtoževanja, poskusov reševanja ključnih problemov ZKJ in jugoslovanske družbe s pritiski, s poskusi diskvalifikacije posameznih druž-

benih pojavov s kontrarevolucijo, kar naj potem služi kot utemeljitev za uporabo tistih sredstev razreševanja političnih problemov, ki dolgoročno gotovo ne morejo dati rezultata — to je z uvajanjem izrednih razmer, z vpeljavo represije, z zoženim pogledom na vzroke in označitev družbenih in političnih razmer, ki potem pogojujejo zoženo izbiro političnih sredstev. To pa, kot sem rekel, običajno konča v izrednih starih, v represivnem ukrepanju in v zoženem razumevanju pravne države kot izključno represivne sile. To mislim, je, 'smešno ali bi lahko bilo smešno, če ne bi bilo tako žalostno'. Žalostno, da se vse to spregleduje, da se vse dogaja v globoki krizi, ki je prav gotovo ni zagrešila ena ali nekaj republiških organizacij ZK, ampak zmotna politika, nepripravljenost soočiti se s to zmotu, jo odpraviti in se seveda znotraj te korekcije odločiti za tisto, kar spreminja sam značaj tudi naše organizacije. Jo iz partije državne oblasti spreminja v moderno stranko, ki v obstojem in že profiliranem političnem pluralizmu strankarskega tipa poskuša dobiti svojo legitimacijo z demokratičnimi sredstvi. To je z neposrednimi, demokratičnimi in svobodnimi volitvami.

V okviru tega se zostruje problem pravne države. Mi, slovenski komunisti, smo nanj opozorili že na 10. kongresu pred štiri leti, ko smo imeli dovolj moči in tudi znanja, da smo lahko rekli, da je ključ za rešitev jugoslovanske krize in za zagotovitev razvoja Jugoslavije v smeri moderne evropske države nič manj in nič več kot ločitev partije od države. To se je pravzaprav potrdilo tudi na tem izrednem 14. kongresu. Ne vem sicer, če je vsem jasno, kaj je ta odločitev pomenila, vendar je bil sklep o ukinitvi posebne vloge ZK k sreči sprejet. V posledicah to pomeni tudi depolitizacija države. Ta ni več oblast nad ljudmi, ampak postaja last vseh državljanov. Ali kot smo zapisali slovenski komunisti, postaja prijazen do svojih državljanov. Delovati mora ne glede na to, kaj se dogaja v eni ali več političnih strankah, delovati mora kot učinkoviti mehanizem, preko katerega se rešujejo družbeni problemi. Tudi takrat, ko v partiji prihaja do notranjih, ideoloških in političnih sporov. Upam, da država ne bo nikoli več odvisna od tega, kaj se dogaja znotraj ene same, katerekoli partije.

Sestavni del teh razmislekov je tudi depolitizacija represivnih mehanizmov. Na realni domnevi, da bo dosledno izpeljana delitev funkcij oblasti na zakonodajno, izvršilno in sodno. Pri tem mislim, da smo z depolitizacijo sodstva prišli v Sloveniji že zelo daleč. Nekoliko težje bo z depolitizacijo policije, posebej državne varnosti. Predlogi so nared, menim, da bomo v Sloveniji to sposobni izpeljati.

V tej zvezi ostaja še eno, morda najzahtevnejše vprašanje — depolitizacija vojske. Do tega bo prišlo prej ali slej, čeprav je to nadvse občutljiva, operacija. Ta proces mora namreč teči v razmerah, ko armada ne glede na vse spremembe mora biti sposobna opravljati svojo osnovno nalogo, varovati ozemseljsko integriteto države. Vprašanje je občutljivo tudi glede na karakter naše armade, sam njen nastanek v okviru narodnoosvobodilnega gibanja, to pomeni v okviru Partije. Glede na položaj, ki ga ima zdaj armada v družbi, proces depolitizacije ne bo enostaven, kar pa seveda ni razlog, da se ne bi začel in tudi pospešeno odvijal. V novi ustavi bo potrebno povsem jasno urediti razmerja med armado in njenim generalnim štabom kot njenim najvišjim strokovnim organom, med armado in ministrstvom za narodno obrambo oziroma vlado, med armado in skupščino, ki bo morala v temelju odločiti o obrambni politiki in razvojni strategiji oboroženih sil in s tem tudi armade, ter med armado in predsedstvom Jugoslavije kot vrhovnim poveljnikom. Ko bodo ta razmerja na novo določena, ko bodo jasne odgovornosti in pristojnosti, potem stvar v praksi lahko začne delovati tudi drugače. Mislim, da so znotraj JLA ti reformni procesi šli že zelo daleč; konec koncev so tudi v armadi ljudje, ki zaznavajo te tokove in procese in lahko odločujoče vplivajo na sam značaj armade.«

• Ljudje in celo delegati v slovenski skupščini niso zadovoljni s slovenskim odzivom na srbski bojkot. Da je tako, ima po splošnem mnenju največ zaslug (ne) spretnost slovenske vlade. Tako glede samih ukrepov kot kontaktiranja z javnostjo. Več kot samo delu javnosti se celo zdi, da je premier Dušan Sinigoj (milo rečeno) najšibkejši člen volilne liste, na katere začetku je vaše ime. Sta slovenska taktika in strategija glede bojkota pravilni?

Kučan: »Najprej moram povedati, da dejstvo, da je prišlo do srbskega bojkota — pri čemer moram reči, da to ni bojkot Slovenije, ampak Jugoslavije — dokazuje, da Jugoslavija ni pravna država. V pravni državi kaj takega ni mogoče. To je izrazilo separatistična poteza, ki jo je potegnil tisti, ki ima občutek, da je v tej državi močnejši. Pokazalo se je tudi, da ni realno niti tisto, kar je vsaj na videz obetalo, da bo postalo skupna točka za bodoče premišljanje Srbije in Slovenije, namreč zavzemanje za tržno gospodarstvo, kajti to zahteva popolno neodvisnost gospodarstva od politike. Tudi te stične točke očitno ni, ker je srbsko gospodarstvo ravnalo ne po gospodarski logiki in interesih, ampak pod pritiskom politične volje. To pa trg izključuje. Škoda je seveda ogromna za vso Jugoslavijo, ne samo za Slovenijo. V celoti sta se zmanjšala jugoslovanski in slovenski družbeni proizvod. Seveda ne trdim, da samo zaradi bojkota. Konec koncev so imeli tudi Markovičevi ukrepi, če jim lahko tako rečeva, svoj vpliv. Vse to je zmanjšalo možnost za alimentiranje skupnih potreb, saj je ključ za zadovoljevanje teh potreb prav družbeni proizvod, pri čemer puščam ob strani, ali so vse potrebe tudi racionalne. V tej luči se mi zdi smiselno, da je slovenska skupščina sklenila, da je (če se za to odloči) treba odgovoriti prav s te vrste ukrepi. Ti potem prizadenejo vso Jugoslavijo in s tem neposredno dokažejo, da gre za bojkot Slovenije, in ne za bojkot Slovenije. Osebnostno moram povedati, da nisem pristal politike

»zob za zob«. To bi tudi z naše strani pomenilo priznanje dejstva, da nismo in ne želimo ravnati na način pravne države. Mislim, da bi morali zahtevati odločitve in obsodbo s strani zveznih organov. Resnici na ljubo je treba povedati, da je imel predsednik zvezne vlade v nedavnem ekspoziju glede bojkota jasno stališče, medtem ko državno predsedstvo tega ni zmoglo, ravno tako ne zveza skupščina. Tako je na koncu ostalo to, kar je bilo narejeno v slovenski skupščini, ki je svoj izvršni svet pooblastila, da, če bojkot ne bo prekinjen, aktivira dogovorjene ukrepe.

Glede pogovorov pa mislim, da je pametna le tista politika, ki skuša probleme rešiti s pogovori, in ne z bojkoti in protibojkoti. Po mojem mnenju v Sloveniji zaradi tega, kar se je dogajalo in se dogaja, ni vedno pripravljenosti za racionalno razmišljanje. In od tod najbrž tudi razpoloženje, kakršno se je zdaj oblikovalo v razmerju do našega izvršnega sveta. Kdor pa si v spomin priključuje, kako je ta bojkot nastal, zaradi česa je nastal, kako ga je utemeljeval in zaostroval predsednik srbskega predsedstva v svojem znanem inavguracijskem govoru v srbski skupščini, temu je jasno, če je le malo zrelo politično misleč, za koga je bil korak, storjen s pristankom na razgovore, težji. Za predsednika slovenske vlade je pot v Beograd pomenila samo preprosto predočitve posledic, ki jih imajo zaradi te nepremišljene odločitve Slovenija, Srbija in Jugoslavija. Do prekinitve bojkota ni prišlo, saj je bila prekinitve pogojena s tistim stališčem, s katerim so že od začetka lanskega leta pogovorni vsi pogovori Slovencev s srbskim vodstvom. To je stališče do Kosova, oziroma ultimatum v znanem odgovoru srbskega vodstva predsedstvu Slovenije, da se bodo vrata za pogovore odprla takrat, ko bomo spremenili svoje stališče o Kosovu. Praktično to pomeni, ko bomo o Kosovu mislili tisto, kar o njem misli srbsko vodstvo. In to je tista razlika, ne sicer edina, vendar najbolj vidna, najbolj žgoča, najbolj dramatična. Ne samo na relaciji Slovenija-Srbija, ampak tudi v Jugoslaviji nasploh ni pripravljenosti, da se odpre demokratičen in argumentiran dialog o vzrokih stanja na Kosovu in o tem, kakšna je mogoča razrešitev.

Sicer pa bi v zvezi s sodbo, da so ljudje iz vlade najšibkejša točka na naši kandidatski listi, rekel, da ima javnost vso pravico misliti kritično o delu izvršnega sveta. Sam delo vlade poznam boljše in o njem sodim drugače. Mislim, da se v javnosti prehitro pozablja na nekaj, kar sicer ve vsak Slovenec. Zaradi incidentnega načina življenja v zadnjih letih smo Slovenci nekako spregledali dejstvo, da so v Sloveniji vse te politične razprave o tako imenovani 'slovenski pomladi' in nesporazum o njej v Jugoslaviji lahko potekale z neko precej visoko stopnjo zanesljivosti, ker je bilo ravnanje vodstva v veliki meri skladno s tem, kar je mislila večina Slovencev oziroma največji del državljanov naše republike. To pa je bilo mogoče tudi zaradi tega, ker je naša vlada v pogojih, kakršni so bili, vendarle uspevala zagotavljati sorazmerno visoko stopnjo gospodarske aktivnosti in socialnega mira. Mi danes v Sloveniji nimamo — tudi po zaslugi te politike in naporov izvršnega sveta — ekstremno bogatih, tudi ne izjemno revnih ljudi, ki bi živeli tako nizko pod mejo eksistenčnega minimuma, kot že živijo v nekaterih drugih delih Jugoslavije. To je terjalo veliko moči in energije. Zato so bila, razumljivo, zapostavljena razvojna vprašanja, pa tudi materialne možnosti, da se razvojni problemi razrešujejo, skrečne na minimum.«

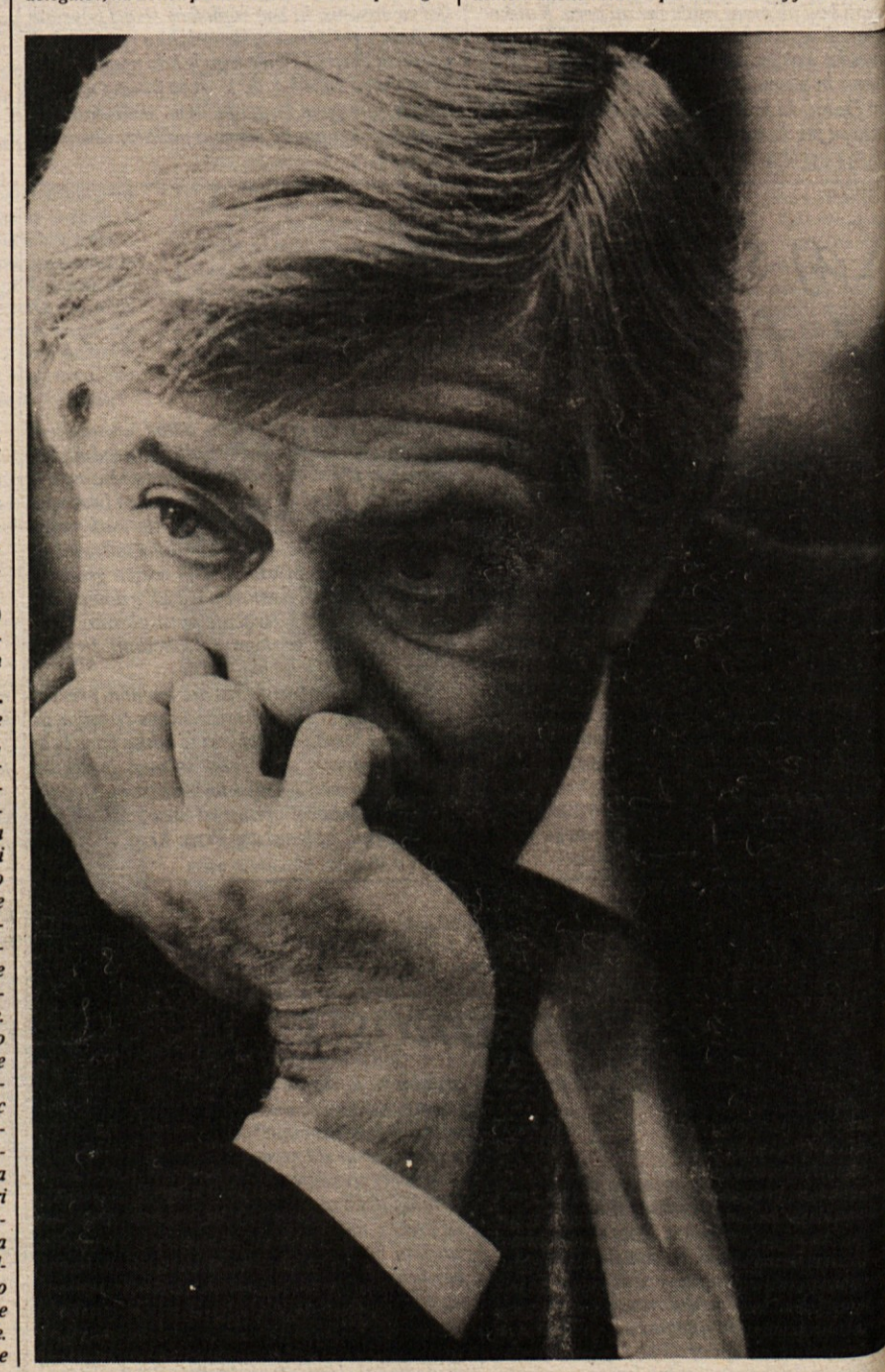
• Brez namena, da bi to vlado in oblasti hvalili, je mogoče reči tudi, da je imela v določenih trenutkih slovensko podporo Slovencev, da je bila torej legitimna in ne samo zakonita.

Kučan: »To prevečkrat pozabljamo, dejstva pa bodo ostala dejstva. Zanimivo je pogledati tudi, s čim se ukvarjala slovenska skupščina, zlasti v zbiru združenega dela, in koliko so usmeritve posameznih delegatov, na koncu pa tudi odločitve zbora pomagala

le ali pa odpomogle našemu izvršnemu svetu. O tem si vsakdo lahko ustvari svojo podobo. Tudi te stvari jemljem zelo racionalno, vse to se namreč dogaja v vse prej kot normalnih razmerah, v družbeni krizi, v posebno zaostreni gospodarsko-razvojni in socialni situaciji. In zato je razumljivo, da vsak posameznik, kolektiv, občina ali regija skuša svoje probleme reševati tako, da vidi le svojo rešitev in resnico. Nikogar svetlo ne zanima, kaj to pomeni za drugega. Izvršni svet pa je moral videti vse, celo Slovenijo.«

• Ostanite še naprej pri vladah. Kaj menite o premieru Markoviču in njegovi gospodarski politiki? Njegova strategija očitno potrebuje veliko denarja, pri čemer je jasno, da ga lahko jemlje le tam, kjer ga še je kaj, pa čeprav malo. Vaš tekmeč dr. Jože Pučnik na primer pravi, da bo Slovenija med Markovičevim poskusom reševanja Jugoslavije ob nekaj milijard dolarjev. Torej gola in bosca. Jugoslavija pa po Pučniku kljub slovenskim in drugim državam ne bo rešena. Zdi se, da to ni samo predvolilni golaš, enakega ali podobnega mnenja so tudi nekateri ugledni ekonomisti. Reči pa je treba seveda, da je Markovič vsaj nekaj začel.

Kučan: »Se zelo strinjam. Mnenja o tem programu so v javnosti in tudi med ekonomisti zelo različna. Dejstvo pa je, da nihče doslej ni ponudil nikakršnega drugega programa. To seveda avtomatično ne pomeni, da je ta program dober že samo zaradi tega. Mi smo njegov program in njega podprli že takrat, ko je nastopal kot mandatar. Preprosto zaradi tega, ker je bilo v njegovem programu, zlasti pa v njegovi politični obrazložitvi veliko stvari, ki smo jih mi formulirali na naši konferenci aprila 1988. To so teze o tem, da to, kar živimo, ni socializem, da socializem ni družba siromašna, da želimo bogat socializem, da socializem ne more biti preprič o prerazdelitvi stroštva in naprej o tržni ekonomiji, podjetništvu, konkurenci, inovativnosti itd. O tem ne govorim zato, da bi opozoril na to, kje so se teze rodile. V politiki sem si vedno prizadeval, da pametna ideja postane materialna sila, in mi je bilo manj pomembno, da se ob ideji pove tudi avtorja. Mislim, da je za politično življenje prav, da je 'prodajalec' ideje tisti, ki zna zadevo prodati na najboljši možni način, da ima v javnosti največji odmev. In pokazalo se je, da zna Ante Markovič ideje preproščljivo prodajati, da mu ljudje v Jugoslaviji verjamejo, da si je znal ustvariti neko psihološko podporo. Znal je narediti tudi potezo, ki je Slovincem pisana na kožo. Z neko drugačno potezo si je na primer Milka Planinc, ki so ji Slovenci tudi verjeli, pridobila nasprotnike, mislim na zaporo meja. Markovič pa je sprejel odločitev o konvertibilnem dinarju. Gotovo je človek, ki zna pridobiti ljudi. Umeten je sicer razmislek, zakaj je ta vlada tako dolgo ostala gluha do zahtev, da se sooči z inflacijo. Morda je opravičila, da čez noč pač ni bilo mogoče narediti pravih potez. Zdjaj je ta program tu, veliko se govori, da je njegov boter prof. Sachs, ki je v svojo metodo obvladal bolivijsko inflacijo. Gotovo je, da je njegov vpliv neizpodbiten, kakor je gotovo tudi, da ta program zahteva velike količine denarja, novega denarja, predvsem denarja iz tujine. Dokler tega denarja ne bo, je prerazdeljevanje denarja res katastrofalno. To se vidi tudi po tem, da iz Slovenije odhaja 13 bin odstotkov družbenega proizvoda, po nekaterih ocenah celo več. Nam bi torej za lastne potrebe ostalo nekaj čez 80 odstotkov družbenega proizvoda. Dotok tujega, svežega denarja je nujno potreben. Odvisen pa je od vrste vprašanj, med drugim tudi o politični umiritvi, zagotovitve demokratičnih procesov, spoštovanja človekovih pravic, povezanih s Kosovom in ne samo Kosovom. Tudi naša dolga odloga gana odločitev, da formalno zaprosimo za sodelovanje v Evropski svet, je povezana z zahtevu, da se izpeljejo demokratične volitve v parlament. Zdjaj je očito, da

se bosta tega spomnili resno ločili Hrvaška in Slovenija, ostala Jugoslavija se bo s tem šele soočala. Različno sicer. Makedonija je tej odločitvi zelo blizu. Dokler ne bo takih volitev v vseh republikah, je težko govoriti, kako bo tako oblikovan zvezni parlament. Sogovornik Evropskega sveta pa je lahko le Jugoslavija s svojim na demokratičnih in svobodnih volitvah izvoljenim zveznim parlamentom.

• **Kako ocenjujete možnosti svojih političnih nasprotnikov in drugih strank na volitvah? Če tega ne želite, komentirajte, prosim, dejstvo, da ste po januarjski javnomnenjski raziskavi najresnejši kandidati za predsednika predsedstva Slovenije.**

Kučan: »Ostane dejstvo, da je več kandidatov, možnost pa je tudi, da jih bo še več. To kaže, da je v Sloveniji mogoče govoriti o demokraciji. Podatki iz javnomnenjske raziskave so nekako dokaz, da ljudje, sodržavljani, poznajo moje delo. In če je ta odstotek tako visok, je to zame veliko priznanje, za vse, kar sem počel v teh letih. Ljudje so kritično vrednotili to preteklo delo. Vse, kar sem delal, je bilo javnosti bolj ali manj znano. Drugi kandidati so v javnosti manj znani. V tem seveda vidim svojo prednost. Na vsak način pa sem v položaju, da bom nekako lahko s tem minulim delom sam vplival na svojo bodočo usodo. Drugi kandidati, ki so s svojim delom javnosti manj znani ali neznani, niso v takim položaju. Z njimi so zdaj zvezana le bolj ali manj velika pričakovanja.«

• **Ocenja se, da se bo politično življenje Slovenije ne glede na to, kdo bo zmagal na volitvah, že letos preselilo v parlament. Programi vseh strank so si nadvse podobni, reformistični še zdaleč ni med najslabšimi. Se vam zdi, da bo zaradi globalne podobnosti želja in ciljev nova slovenska skupščina brez večjega truda dosegla soglasja, ali pa bomo zaradi pomanjkanja parlamentarnosti, strpnosti, demokratičnega dialoga in podobnih osnovnih političnih orodij priče neciviliziranim političnim turnirjem? Je stopnja soglasja res odvisna od stopnje ogroženosti Slovenije ali pa temeljni konsenz lahko že v začetku presežemo in nadgradimo?**

Kučan: »Mislim, da ni naključje, da so si ti programi v osnovnih postavkah toliko podobni. To so namreč programi političnih strank, napotek za politično delo. Za to delo je ključnega pomena podpora, ki jo ima ta programska naravnost. In če sva prej govorila o tem, da javnomnenjski podatki kažejo, da temeljni interesi Slovencev oziroma državljansov Slovenije nekako težijo k precejšnjemu poenotenju vprašanj bistva in obstanka našega naroda, je zato razumljivo, da so iz tega poenotenega volilnega telesa in interesov izpeljani tudi ti in taki programi. So pa seveda tudi razlike, recimo med našim in programom Demosa v treh točkah. Glede odnosa do Jugoslavije, odnosa do socializma in odnosa do samoupravljanja. Če bi šli v temeljno razpravo, razlike morebiti ne bi bile tako velike in pomembne. Tako, kot so napisane, ali pa kot se javnosti skušajo interpretirati (velikokrat bolj zaradi tega, da se poudari, da so velike), pa seveda tak vtis ostane. Osebnostno sem prepričan, da različne so. In še ena razlika je, to je odnos do preteklosti in s tem odnos do Partije. Mi o sebi seveda moramo imeti boljše mnenje kot drugi. Ti svojo politično promocijo v nekem pomembnem političnem segmentu tudi gradijo na kritiki nas, našega dela, še bolj pa na kritiki tistih, ki so nekoč personalno predstavljali slovensko Partijo. Mi smo se v načelu do svoje vloge v preteklosti opredelili na kongresu, ko smo sprejeli izjavo o preteklosti. Zdaj delamo na realizaciji te izjave po posameznih točkah.

Ali je dejstvo, da so si programi strank podobni na ključnih točkah, lahko prednost, ali to lahko olajša delo bodočega slovenskega parlamenta, lahko ustvari neko produktivno razmerje med pozicijo in opozicijo? Načeloma bi rekel da. To je velika prednost. Sploh bi rekel, da Slovenci (za razliko od mnogih drugih v Jugoslaviji in vzhodni Evropi) imamo možnost, da ta prehod z enopartijske družbe v politično strukturirano pluralistično družbo izpeljemo na civiliziran način, brez kalilnih znakov državljanske vojne, če uporabiva ta izraz. Približno tako, kot imajo to zgodovinsko priložnost Čehi, ki pa se seveda ponasajo z neprimerno bogatejšo in zrelejšo demokratično tradicijo. Ne glede na to razliko imamo to možnost tudi mi in samo od nas je odvisno, ali bomo to sposobni izpeljati. In ta sposobnost, ta zrelost se bo seveda kazala tudi v delu parlamenta. Ali se bodo moči trošile v iskanju rešitev, o katerih zdaj vsi govorimo na podoben način, ali pa se bomo izčrpavali v nepomembnih strankarskih igrah. Te so seveda sestavni

del tistega, kar jaz imenujem otroška bolezen vstopanja v demokratično zavezo, demokratično družbo, ki se razvija kot pluralistična, večstrankarska družba. Vrstna generacija je, ki tega življenja, te zavesti nimajo in ki si bodo to zavest in tudi neko politično moralo, točneje rečeno politično kulturo, morale šele prisvojiti in se v interesu take družbe tudi naučiti spoštovati njenih pravil. Moje prepričanje pa je, da so Slovenci politično veliko bolj zreli, kot bi človek pričakoval.

• **Slovenci smo, tudi po zaslugi ZKS-SDP, v zadnjem času storili kar nekaj pomembnih reči. Sprejeli smo ustavno dopolnila, ki republiko Slovenijo generirajo kot državo, uprli smo se neposrednemu izvozu srbske revolucije — mitingu v Ljubljani, važen korak je tudi, čeprav nismo vsi Slovenci komunisti, ali pa prav zato, preobrazba slovenske Partije. Zdaj smo pred morda najpomembnejšim izzivom. Spremenila se bo zvezna ustava. Naši predlogi niso na ceni, vsaj tisti o večji samostojnosti republik ne. Zdi se, da bi močne sile v Jugoslaviji rade tudi zakonsko pustile odprta vrata za kakršnokoli intervencijo v Sloveniji ali kje drugod. Tudi policijsko in vojaško. To je po mnenju mnogih zadnja nevarnost, ki preti slovenski državi in njenim ljudem. Smo v Jugoslaviji sposobni narediti takšno ustavo, ki ne bo nikogar zatirala in omejevala? To vas sprašujem tudi zato, ker ste bili prvi slovenski politik, ki je rekel, da Slovenci nismo pripravljeni živeti v kakršnikoli državi. Tem besedam (z odtentki) ostali ves čas zvesti.**

Kučan: »Res so se na Slovenskem zgodile pomembne spremembe. Te niso samo rezultat prizadevanj, razmišljanj, naporov in predlogov ZK. V Sloveniji je že dalj časa nastajalo neko vzdušje, razpoloženje, zorenje političnih pogledov in interesov Slovencev v teh kriznih razmerah. Iz tega so potem zrastle različni predlogi, ki so na koncu dobili čudovito moč, da je to stvar mogoče uresničiti. Osredotočili so se v zlitje pogledov na ustavno dopolnila, mislim na slovensko ustavo. Glede bodoče Jugoslavije in zvezne ustave pa so nekateri zadeve še razcepljene. Ne mislim in v ničemer ne bi želel podcenjevati vpliva slovenskih komunistov na vsa ta dogajanja. Prav tako ne menim, da je bil naš prispevek, kot se zdaj dostokrat lahko sliši, samo to, da teh procesov nismo

onemogočili. Menim, da smo bili tvoren dejavnik. Res je, da so, recimo, ustava dopolnila tudi izraz razmišljanj drugih. Recimo, če ostanemo pri tem terminu, opozicije, kjer so nekateri predlogi zoreli dlje in bolj celovito kot naši. Ampak na koncu smo le vsi skupaj stali za tem, kar je bilo predlagano in sprejeto v slovenski skupščini. In nobenega spora in dvoma ni, da smo na politični ravni te amandmaje, prav take, kot so bili na koncu sprejeti, ubranili slovenski komunisti. Ne spuščam se v to, da zvezni CK ni bil za pristojen, da je bilo vse v neki drugi politični funkciji. Ampak prav zaradi tega je bilo pomembno v Beogradu ohraniti trezno glavo in (kot se zdaj v Sloveniji pogosto reče) pokončen hrbet.

Glede bodoče zvezne ustave pa naslednje. Najprej sta potrebna predarek in razprava o tem, kateri so tisti interesi, ki nas povezujejo, usmerjajo ali pa mogoče celo silijo k življenju v skupni državi. Do spoznanj je treba priti neobremenjeno, ne da bi kdorkoli komurkoli vsiljeval te ali one poglede kot edine možne. Pri tem mislim tudi na nas Slovence, ne smemo si dovoliti, da bi nam kdo očital, da svoja mnenja vsiljujemo drugim. Vsa mnenja so enakovredna, pokazati se mora, ali je mogoča sinteza in v katerih točkah, ugotoviti je treba, kje so razlike, kje razlike ostanejo in ali so te razlike takšne, da z njimi ni mogoče živeti. Če bo razvoj šel naprej tako, kot gre, torej v razhajajo dveh temeljnih političnih konceptov, potem bo zelo težko ustvariti pogoje za skupno življenje. V tem okviru mislim, da je pomembno razčleniti, kateri so povezovalni dejavniki v Jugoslaviji. Dolgo časa je bila to ideologija, revolucionarna ideologija graditve-porušene dežele, njena obnova, graditev socializma itd. Ta se je izčrpala z izživetjem modela socializma, na katerem smo gradili. Zveza komunistov, ki je bila drugi pomemben integracijski dejavnik, je, takšna, kot je, nesposobna, da bi igrala to vlogo. Armada, ki je ravno tako ena od vezi, bo v svoji perspektivi nepolitične armade ob del te težje. Potem se samo po sebi postavi vprašanje objektivnih interesov naših narodov. To pa so gotovo skupni tri, skupen nastop v Evropi, demokratičen projekt skupnega razvoja, če seveda do tega toč sloh lahko pride. Zaradi tistih mojih besed, da Slovenci nismo pripravljeni živeti v vsaki državi, sem slišal marsikatero. Za mano so to ponavljali mnogi, ki so me pravi napadali. Misel, ne v vsaki državi (praktično pomeni, ne v vsaki Jugoslaviji). Na dan pa je prišlo, da tistega, ne v vsaki državi — ne razumemo vsi na enak način. Prav na tej točki je očito, da imamo v naši državi v mislih zelo različne

Jugoslavije. Tisto, kar bi jaz proglasil za veliko politično modrost in odgovornost, je ravno potreba po soodnosni razumevanju teh različnih Jugoslavij. Zga zdaj ni in zdi se, da tudi goreče pripravljenosti za tak pogovor ne.«

• **Če boste postali predsednik predsedstva republike Slovenije, boste predsednik vseh Slovencev, pripadnikov vseh manjšin, vseh državljanov naše dežele, vaše naklonjenosti in pomoči pa bodo deležni tudi vsi drugi, ki živijo pri nas. Hkrati boste predsednik socialistov, demokratov, liberalov, komunistov, socialdemokratov, zelenih, vernikov, ateistov, in še bi lahko naštevali v nedogled, ter vseh onih, ki se opredeljujejo pod preprosto besedo ljudje. Bi bil ta Milan Kučan, predsednik republike Slovenije, drugačen od današnjega Kučana, ki je pravzaprav komunist-reformator? Se vam zdi, da bi moral biti drugačen?**

Kučan: »Ob mnogih neznankah, kaj bo, če bo, in kaj bi bilo, če bi bilo, je samo ena stvar, ki ni neznanca. To je, da mora biti predsednik predsedstva predsednik vseh Slovencev oziroma vseh državljanov Socialistične republike Slovenije. Pristojnosti so določene z ustavo, v prihodnje bo treba še bolj gledati na to, da bo politično življenje še bolj teklo v razmerju med skupščino in izvršnim svetom. Je pa seveda z vsakim političnim mestom mimo formalnih pristojnosti zvezano nekaj, čemur Slovenci pravimo, da človek naredi funkcijo in ne funkcija človeka. In zato, kolikor nas je možnih kandidatov in kolikor nas še bo, bi najbrž vsak dal temu položaju, temu mestu kanček individualne note, nekoliko zasebne barve. Nekako tako, kot je recimo Janez Stanovnik drugačen predsednik od Franceta Popiia in ta je bil drugačen od Viktorja Avblja, slednji pa drugačen od Sergeja Kreigherja. Mislim, da sem našel vse, ki so bili deležni te dolžnosti in časti. Če pa se ozremo k drugi stvari, ki jo bi slo za to, kaj je in kaj ni v interesu Slovenije in države Slovenije, to pa so temeljne družbene reforme, torej z vidika zavzetosti za resnično globoke spremembe, ki bi našo deželo in ljudi pripeljale iz blodnjaka v luč, v z delom zasluženjo blaginjo, v spokojno, normalno pričakovanje jutrišnjega dne, potem se mi za tako delo in nalogo ne bi bilo treba spreminjati.«

Morda nekaj tudi o novinarjih. O njih sicer ne vem veliko, ker sem se do poroke bolj kot za novinarke zanimal za ženske, zdaj pa te vrzeli izpopolnjujem. Novinarke so kar korajžna dekleta, ki imajo v povprečju dva priimka, enega otroka, najraje pa pišejo o samohranilstvu in pravicah žensk, ker se ne na najbolj razumejo. Hudič pa je, če je novinarica nekoliko bolj brihtna punca. Če piše bolje kot možka peresa, kar običajno ni posebno težko. Najdejo ji vsega vruga, kar pa nima posebnega učinka, ker na koncu zmaga urednik, ki ve, da časnik ne delajo moški in ženski novinarji, ampak članki. Omenil sem samo nekaj vrst novinarjev, vseh mi nikoli ne bi uspelo, saj je vsak novinar čisto svoja posebna vrsta. V ponedeljek popolnoma drugačna kot, recimo, v petek.

V nekem trenutku, minuti in uri pa smo vsi enaki. Ko je v pisalnem stroju pred nami vsi bel list popolnoma praznega papirja, ki ga je treba napolniti. Strahoten napor pritišnji na prvo tipko je najtežje dejanje v našem poklicu. Kajti ne gre za mehanično kretanje, ampak za to, da boš tisto, kar boš naredil, storil odgovorno. In to jamčim s svojim podpisom.

MARJAN BAUER

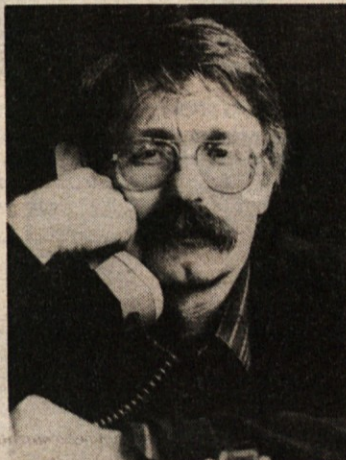
Bel, prazen list

Kakšni ljudje smo po naravi? Takšni, kot vsi drugi. Pri delu in misli hitri ali počasni (mogoča je tudi križna kombinacija), vzkipljivi ali hladni kot brizganec, obožljivi in sršenasti, preveč ali komaj radovedni, talodelno vzvišeni nad vsem ali vse razumevajoči, od površni in dlakocepski ter vse ostalo na temo benevolentno-hladno človeških nravi. Ne glede na to pa je za novinarje vendarle mogoče sirpati v nekaj značilnostnih zabojčkov.

Recimo glede oddaje rokopisov, rakaste rane novinarstva, kajti vsak pisun s svojim umotvorom odlaša in dela plešo uredniku. Toda ta zabojček je največji, v njem je večina novinarjev, pozornost zaslužijo redke ptice, ki rokopiše oddajajo skoraj prej, ko se je zadeva sploh zgo-

dila ali bila. Uredniki jih ljubijo in čohajo po poslušnih repih, med kolegi pa zanjejo prezir. Kot rečeno, pa je v novinarskem zoološkem vrtnu ta kletka zelo majhna in redko nastanjena.

Posebna kasta so tako imenovani vsevedneži. Kolegi jih obkledajo s hišnimi akademskimi naslovi, vendar je kariera običajno kratkega daha. Pred kratkim se je nekemu dipl. inž. strojništva, sicer strokovnjaku za fičke in drugo motorizacijo, zgodilo, da so mu začeli govoriti o nekem novem kitajskem avtomobilu po imenu »Jan sum«. Možak je takoj stopil na oder, kimal, stresal podatke o ventilih, kilovatih, naredil primerjalni test s trabantom itd. Potem, ko so mu manj avtomobilsko izobraženi kolegi povedali, da omenjenega posevnookega avtomobilskega čudeža sploh ni, je sicer zaviral na vse štiri dvojne diske, vendar ni bilo pomoči. Nihče več mu ne reče inženir. Dlje časa pa

uspevajo doktorji in primarji zdravilstva, medicina ni posebno eksaktna veda.

So pa tudi resnični polihistorji. Enega od njih so nekoč lovili na tako obrobno temo, kot je indijanstvo. Kar na kraju samem je stresal imena potočkov in studenčkov v Ameriki, kjer

so belci skalpirali dva ali tri Indijance, ali pa obratno. Manj učeni kolegi niso vedeli, kaj bi. Verjeti ali ne? Nakar so ubrali težjo pot. Zabubili so se v debele bukve ter med tomahavki, vlgvami in pipami miru res našli tudi tiste potočke in spopade. Učenjak ima še zdaj popoln mir. Mislim, da bi mu verjeli celo to, da je Luna ploščata, pod Gorjanci pa itak ne bi smel reči, da je krogla.

Novinarji se razlikujemo tudi po dolgotosti pisanja. Prvi bo porabil za obisk zveznega ministra pet vrst in vse povedal, drugi pa si želi iz te teme doktorirati. Uredniki so ministrom sicer vdani po svoji naravi, še raje pa imajo kratko pisanje. V dobro bralcev zmaga kratko pisanje oziroma urednikov stolmaster. Med dolgopisnimi novinarji so nevezni rekorderji. Za enega, ki je v civilu podvodni ribič, in to dober, je zvedela TV in se pozanimala, kaj bi bilo, če bi o tem posneli filmček. Kolega je bil navdušen in je začel holivudarjem (to so televiziji) pripovedovati, kako je nekoč lovil ribe na Korčuli. Po poltretji uri pripovedovanja niso ujeli še nobene ribe, do morja je bilo še 500 km. Kolega oziroma ribič je šele doma s smukcem mehčal potapljaško obleko. Oddaje niso posneli.

na tragiko bratomorne vojne, marveč na maščevalni poboj domobrancev. Hotela sta, da bi priznali, da imamo zveze s politično emigracijo, da na uredništvo dobivamo prepovedano literaturo, da delujemo po načrtu... Debelo sva ju gledala, pojasnjevala, dokazovala usmeritev časopisa, se sklicevala na zdravo pamet, pa nič. Moža sta gonila svoje. Uredniku so počili živci, v meni pa je vse drgetalo od zadržanega besa in nemoči. Je kaj bolj klavrnega od dokazovanja nedolžnosti? Tistikrat sem prvič jasno začutil, kako je vseeno, kaj je res in kaj ne, ko te zagrabijo mlinsko kamenje sumničeni...

Kaj takega se zdaj ne more več zgoditi. Pri mojem poročanju o knjigah me nihče ne ovira niti ne bom zaradi poročanja o tej knjigi postal nezanesljiv in sumljiv element. Angel, ki je še ne tako dolgo tega skrbel za to, nima več nekdanjih moči.

Cas je, da izdam angelovo ime. Samocenzura se mu pravi, rodil pa se je v svinčenih časih najpravičnejše družbe vseh časov.

Novinar je pač tisti, ki lahko vpliva na javno mnenje in ga z drugimi čintielji oblikuje. Pri nas je bila zato novinarjeva angažiranost dolgo razumljena zelo vojsko, skrojeno po ozkem

ideološkem vzorcu. Obvezna je bila nazorska suknja, skrojena po ozkih ideoloških merah. In naj je bilo novinarju v nji še tako tesno, bila je edina, ki jo je bilo priporočljivo nositi.

Pred desetletjem in pol, ko sem začel novinarsko pot, je bilo še treba nositi take poškrbljene suknje (kroj je bil prepisan celo v stanovskem moralnem kodeksu), a tako tesne kot prej le niso bile. Največkrat je sploh ni bilo čutili. Ni bila očita, a vendar si čutil, da se »nekje« pazi, kaj in kako pišeš. Bilo je, kot bi stal ob tebi socialistični angel varuh in ti gledal preko ramen na papir.

Slovenska pomlad je odgnala mračne sence samocenzurnih angelov od novinarjev (kjer se pač niso povsem spojili z novinarjevo osebnostjo). Ozke suknje so popokale, novinarji svobodneje dihajo in mislijo s svojo pametjo. Ne mislim pa, da je treba zdaj, ko je ideološki cen-zurni demon izginil, novinarjevega angela varuha v celoti odgnati. Za novinarjem naj še vedno stoji in naj mu preko ramen gleda, kaj piše. Toda naj ne bo v službi dnevne politike, ozkih interesov, ideologij — marveč v službi poštenosti, resnice in strokovnosti.

MILAN MARKELJ

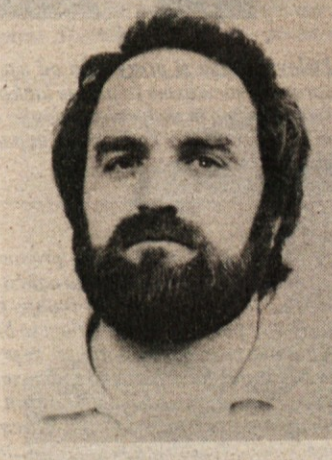
O novinarjih in angelih

Pred kratkim sem »po službeni dolžnosti« (branje novih knjig in poročanje o njih je del mojih novinarskih obveznosti) prebrl knjigo Trilogija. Iz zapisov v knjigi so vstale nesluhene grozote povojne obračuna zmago-vite partizanske vojske z vrnjenimi domobranci in njihovimi svojci. Take knjige in še manj na-loge, naj o knjigi s tako vsebino nekaj napišem.

si pred nekaj leti ne bi bilo mogoče niti zamisliti. Moj novinarski angel varuh bi mi knjigo takoj zaprl, če bi mi že kako prišla v roke, in mi ne bi dovolil napisati niti vrstice. Vsakršno pomišljanje pa bi mi izbil iz glave tako, da bi mi priklical v spomin dogodek izpred več let.

Takrat sem v Prilogi objavil zapis o človeku, ki se je od konca vojne dolgo skrival, ker se je kot domobranec bal povračilnih ukrepov. V zapisu je novinar uporabil besede tragedija slovenskega naroda v maju in juniju 1945. Zaradi

teh besed (o skrivaču so sicer pisali vsi časopi-si) sta na uredništvo prišla delavca SDV in našega odgovornega urednika, potem pa še mene, ki sem bil takrat njegov namestnik, vrtela na raznju sumničeni. Neomajno sta trdila, da smo nalašč objavili tisto o tragediji, da nismo mislili

Orwellovsko ogledalo

V tej moji kratki avtobiografski zgodbi bodo nastopali med drugimi še moja ovca, jelen velikan, referent bivše samoupravne stanovanske skupnosti Kočevje in George Orwell. Povabil sem jih, ker se mi včasih zazdi, kot da je v novinarstvu nekaj živalskega, kakor je to morda v lokalnih politikah in visokih diplomacijah.

Ovca, če začnem pri njej, saj je narodu, v katerem sem bil leta 1959 pač rojen, precej blizu po značaju, se mi je vtisnila v spomin kot žival, ki sem jo gonil kot pastirček po gabsrskih gmahn. Spominim pa se je med drugim tudi po njenem močnem trku v moj trebuh ali tja nekam. Lotila pa se me je večkrat, enkrat tedaj, ko sem na poti na pašo slučajno naletel na pleterske menihe. Tega dne torej me je volnata lepota vpričo častitljivih mož v belih kutah neumljivo sunila. Brez sapa zaradi presenečenja in

močnega dotika slokega ovčjega nosu sem vendarle še zmogel pobrati krepcele in z njim živali preprečiti njen jasen namen, da se vame zažene znova. Toda, poslušaj, oglašil se je menih in me po pridigarstvo podučil: Ne smeš ovčke tepsti. Zasovražila te bo. Danes bi tovrstnemu nastopu rekli koalicija ovce in meniha.

Takrat omenjenega zaveznitva gotovo nisem poimenoval nikakor, le to sem o njem rekel v mislih, da je krivično do mene, ker sem bil pač napaden.

Za očiten napad name je šlo tudi enkrat pozneje, ko sem v Ljubljani pod Rožnikom fotografiral živali, rojene kdove na kateri zemlji-pisni širini. Naslonil sem objektivi na železno mrežo, ki je ločila obiskovalce živalskega vrta od jelena, prvacatega velikanu s presenetljivo rogovilastim rogovjem. Šktilil sem torej skozi steklovino fotoaparata ubijajoč se s potrebnimi optičnimi nastavitvami, ko se je iz daljave pognal nadme vsiljivca košati lepote. To najbrž je storil; videl nisem, sem pa slišal, kako je svoje silno roženo okrasje velikana zataknil dva prsta stran od moje glave v mrežo. Predrl me ni, če vjerjate, da sem to zgodbo napisal sam.

Ako pričakujete, da boste v preostalem besedilu srečali katerega od omenjenih junakov v naslonjaču referenta samoupravne stanovanske skupnosti Kočevje, moje opravilico, toda ne poznate dovolj razmer. Ovca težko hodi po stopnicah, in teh je bilo nekaj do šisa, jelen velikan bi v sobani sklatil lestence. Če boste našli podobnost drugje, vaša stvar in moja čestitka, jaz bom namreč povedal le nekaj besed o svo-

jem »novinarskem« obisku v omenjenem političnem organizmu. Vstopivši, sem izjavil, koi učijo v knjigah lepih navad, pred referentom si-sva svoje ime in najmanj začasno pripadnost Dolenjskemu listu iz Novega mesta. Referent, morda predsednik — naj bo oproščeno — ni prebledel, je pa strogo nadzorovano zarohnel, seveda nad menoj. Utapljal sem se v svoji praktičanski neobgljenosti, lastnem stramu in morju besed, ki jih je omenjeni samoupravni subjekt izrekel kot kritiko na domnevno neko slabo pisanje nekega novinarja Dolenjskega lista. Kot novice sem pokoskaril, kar so prisluzili drugi pred menoj ali pa niso, kdo bi vedel, saj po pregovoru imajo vsake oči svojega malarja in ima po analogiji vsak novinar svojega kritika.

Kje je tu Orwell, boste morda vprašali, ker ga osebno nisem vtaknil v zgodbo niti v gmajni niti v zamreženih kletki niti v zidani sobani. Tedaj pokukajte v »Živalsko farmo«. Morda boste v njej našli kaj, kar vas bo spominjalo na osebe iz te moje zgodbe o novinarstvu ter na njihove namere, nagibe in dejanja. Če take sličnosti ne boste našli, tedaj George Orwell pač sodi v drugo posebno zgodbo.

MARTIN LUZAR

Ukradeni ležalnik

V preko 30 letih novinarskega dela sem doživel marsikaj. Med drugim sem obil tudi odpoved služb, ker nisem pisal tako, kot mi je bilo političnim veljakom všeč (leta 1961. Novem mestu) in odpoved sofinanciranja Dolenjskega lista (v Kočevju 25 let pozneje, da bi se znebili tečnega novinarja, ki piše drugače, kot menijo politiki, da je prav). Gotovo pa sem di sam komu, pa čeprav nehoti, povzročil te-ave ali neprijetnosti. Tokrat gre za nenavado-ogodivščino, ki dokazuje, da ga znam tudi jaz-olomiti, in zaradi katere me je, ko se spomnim-ano, še vedno vsaj nekoliko sram.

Bilo je leta 1970, ko sem bil povabljen na ekakšen sestanek o stabilizaciji v stavbo CK KS v Ljubljani Na prvi tak sestanek v to stav-vo sem šel leta 1965, spominjam pa se le, da-um je Zvone Dragan govoril, da je prvi poiz-us gospodarske reforme propadel. Če bo še-edanj, novi, morajo najkasneje v tetu dni vsi-odgovorni z njim vred s položajev. Zvone je bil-akrat predsednik komisije za ekonomska

vprašanja pri CK ZKS, in ko je tudi ta reforma-propadla, je res zastopil položaj in bil med dru-gim tudi podpredsednik zveznega izvršnega sveta.

Sestanek je bil popoldne, jaz pa sem nekoli-ko bolj pritisnil na pedal fička in sem prispel v Ljubljano četrte ure pregodaj. Parkiral sem kar na pločniku med stavbo CK in Dela. Tu je bil fičko še najbolj na varnem, ker so takrat to stavbo varovali miličniki. Pregodnji prihod v Ljubljano sem izkoristil tako, da sem pohitel v bližnjo Namo, kupil najlepši ležalnik (za leto-vanje na morju), ga odnesel v fička in še pršel v stavbo CK tik pred začetkom seje.

Zakaj je na seji šlo, sem že pozabil. Komaj-pa je bila seja končana, sem pohitel na uredniš-tvo Dela. Z Delom je imel namreč Dolenjski list-pogodbo, da poročamo novinarji Dolenjskega lista tudi zanj. Hitro sem napisal članek s se-stantka na CK, ga oddal, nato pa nameraval-odbrzeti s fičkom domov. Pa me je vrag premit-il! V uredništvu Dela sta namreč novinarja ša-hirala in jaz sem začel kibicirati. Potem so me-škoroj prisilili, da sem še jaz igral. In ko sem

pogledal na uro, je bila že trdna tema, okoli 22-ali 23. ure. Spomnil sem se, da me doma težko-čaka žena, ki gotovo ugiba, kje sem se ponese-čil itd. Urno sem se poslovil, našel v rahli meg-lici fička... in presenečen ugotovil, da v njem-ni več ležalnika!

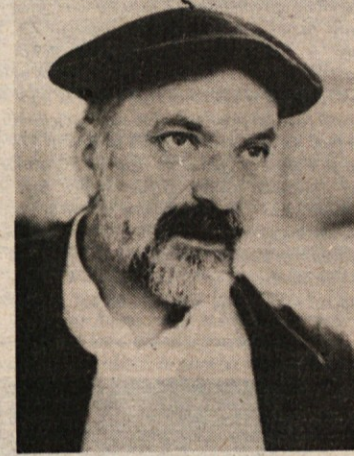
Pohitel sem do miličnika, ki je tam stražil, in razmišljal, kakšna je to straža, če ji vlomilci-tako rekoč pred nosom oplenijo fička. Ob taki-straži bodo nepridipravi ukradli ves CK s pred-sednikom vred, pa miličnik ne bi ugotovil nič-sumljivega. Le zakaj jih plačujemo?

Stric Hitler v partijskem programu

T ri leta je tega, kar so slovenski časopisi, radio in televizija sproti in izčrpno-poročali, kako »delovni ljudje in občani« obsojajo-nisanje v 57. številki Nove revije, ki je prinašala-prispevke za slovenski nacionalni program. To-je bila spet ena od vseslovenskih akcij, ki so se-počenjale in začenjale nekje v meglenih vrho-vih, od koder so se po znanih in preizkušenih-vehanizmih prenesle »v bazo«. Oblast, kar je

bilo takrat še eno od imen za Partijo, je dala-jasno in glasno vedeti, da takih »provokacij« ne-bo več dovoljevala in prenašala.

In to je povedala tudi v Metliki, kjer so se-med delovnim časom zbrali zastopniki najbolj-zavednega dela prebivalstva, da bi obsodili bog-oskrusko pisanje in avtorje, revije, njene-urednike in »tiste, ki stojijo za njimi«. Scenari-j je bil v bistvu tak kot ob vseh podobnih prime-rih, od Kocbekovih novel Strah in pogum na-prej oziroma še od prej. Večina, ki je stvar-spontano in z gnusom obsodila, je zanj prvič-slišala »na skupu«. Do 57. številke je Novo re-

vivo v metliški občini prejel eden od mlaj-ših metliških pesnikov, tako da so si morali-obremenilni izvod pridobiti pod roko. Možak, ki so ga kot krajevne teoretika zadolžili za prikaz in razlago vseh naglavnih grehov te

Miličniku sem zaupal, kaj se je zgodilo, ona razmišljanja pa sem prihranil zase. Mož postave mi je prijazen svetoval, naj grem na bližnjo postajo milice v isti Bethovnovi ulici. Spet sem dežurnemu vse razložil in ta si je vse natančno zapisoval. Dovolil mi je tudi, da telefoniram ženi, da ne bo v skrbeh. Povedal sem ji o nakupu in kraji. Pričakoval sem kakšno grajo, a ni bilo nič. Žena je dahnila v telefon nekaj takega kot »samo, da se tebi ni nič zgodilo«, ali morda »samo, da tebe niso ukradli«, in za zaključek, naj vozim proti domu previdno, ker sem razburjen.

Medtem sta prišla miličnika, ki bosta razis-kala moj primer. Starejši je vzel večjo svetilko, mlajši pa ne vem kaj in smo odkorakali »na kraj dogodka«. Pokazal sem jim fičko in pričakoval, da bosta takoj ugotovila tatu ali pa vsaj vzela s kljube in drugod prstne odtise. Onadva pa sta začela krožiti okoli fička kot maček okoli vrele kaše, starejši spredaj, mlajši zadaj. Starejši je svetil v avto in ugotavljal, da notri res ni ležalnika, kot da mu tega nisem že sam povedal. Sicer pa bi bil položaj vsakemu oslu jasen! Mlajši miličnik, očito še vajenec, je skušal starejšemu nekaj povedati, ga vprašati ali opozoriti, a ga ta na srečo ni poslušal. Na mojo veliko grozo pa je starejši prijel za kljuko najprej pri trikotnem okencu, nato pa še pri vratih! Saj bo unčil vse prstne odtise! Bedak sem, ker sem sploh poklical miličnike, ki očito ne bodo ugotovili ničesar. Seveda naglas nisem

rekel nič, mlajši miličnik pa je spet hotel nekaj tečnariti, a na srečo ni prišel do besede. Potem smo spet vsi trije krožili okoli avta, starejši je svetil noter, mlajši pa je stinril: »Tovariš komandir,« ali nekaj podobnega, a je starejši mlado zrgo vedno pravočasno utišal, da naju ni moril.

Potem se je kljub pozni uri nabralo nekaj zi-jal, ki so z nami krožile okoli fička in spraševa-le, kaj se je pravzaprav zgodilo. Posledica tega je bila, da je mlajši miličnik ušel najini kontrol-i in mu je uspelo dokončati stavek, ki ga je že-stokrat začel, letel pa je name: »Tovariš, kakš-na pa je registrska številka vašega avta?«

Povedal sem mu, mladi miličnik pa je neum-no buljil v tablico. Mislim sem si: »Le kaj učijo-danes mlade miličnike, saj ne poznajo niti šte-vilk! Ta miličniška šola je res nekaj posebnega!« Rekel pa seveda nisem nič. Kaj bi se po-nepotrebnem zamerjal organom.

Miličnika pa nista prenehala buljiti v tablico-zato sem pogledal tja še jaz.

»Orkamadonca, saj to sploh ni moj fičko! Pogledal sem naokoli in v rahli meglici malo-naprej je bil moj fičko in v njem moj... ležalnik!«

Danes ne vem več, kako je bilo potem. Vem-le, da sta bila miličnika prijazna in prizanesljiva. Mene pa je zaradi tistega še danes sram, če-prav nihče razen žene o tem ničesar ne ve. Ozl-roma ni nihče vedel, dokler tega danes nisem-napisal.

JOŽE PRIMC

Črna pika za dolg jezik

B ilo je v moji zgodnji časnikarski dobi, v prvi polovici šestdesetih let, Dolenjski list pe, kot vedno, lačen novinc od tu in tam, za-nimivosti in dobrih spisov.

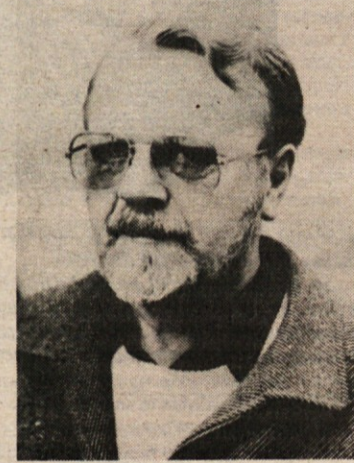
Takrat je politika spet trdno udarila po dru-gače mislečih. Najhuje je vzela v precep libe-ralne intelektualce. Pisatelje, umetnike, filozofe, profesorje, ki so se uprli uradni ideologiji in nerazumnim potezam oblasti. V Ljubljani so prepovedali uprizorjanje Rožančeve Tople grede, »prekucuška« revija Perspektive je bila tik pred tem, da ji nataknejo zanko za vrat.

Politika se je na vse pretege trudila, da bi ljudstvu razkrila še eno zaroto proti interesom

delavskega razreda. Za sveto vojno proti ne-varnim elementom je mobilizirala tudi posluš-no udbo in naklonjeno »sedmo silo«. Prva je nabirala kandidate za kartoteko politično sum-ljivih, druga je pod bombastičnimi naslovi raz-krinkavala in žigosala »zarotnike«.

Eden od sestankov, na katerih so navzoči po-dolgem in počez udrihali po perspektivskih, je bil tudi v Novem mestu. Dolenjskemu listu je te-lefon z visokega položaja že pred sestankom dal vedeti, da pričakuje v tem primeru od njega-jasno in odločno podporo stvari, za katero se-bije politika. Moj Glavni je kar poskočil od za-dovoljstva, da bo Dolenjski list lahko zraven pri-pokončanju tako nevarnega zla.

»Udariti je treba po teh sovražnikih socializ-ma, parazitih, ki so se preobjedli belega kruha.

Delovni ljudje si pritrjujejo od ust, da ti na-sprotniki socializma in partije lahko svinjajo s-svojo mračno in strupeno ideologijo v Perspek-tivah, si izmišljajo Tople grede in podobno,« je-govoril.

grozne revije, je pred začetkom tega početja vsakomur rad pokazal dobrobarvno večbarvno-podčrtane tekste, opremljene s klicaji, vprašaji in opombami, ter dal vedeti, da je za to žrtvoval-celo noč.

Potem se je pa začelo. Prispevke za slovenski nacionalni program je teoretik v jugoslovanski-čini razkrinkaval enega za drugim. Najbolj po-gosto je v njih nahajal misli »strica Hitlerja in strica Stalina, Spomenko Hribar, na katero je bil takrat lov že odprti, pa je odpravil tako, da je razložil, »kaj ta baba hoče«: uboge slovenske ovčice zastrupiti z zločinskimi idejami tistih dveh »stricev«.

Sprva sem mislil, da sva v polni sejni dvorani dva, ki sva prebrala to nesrečno 57. številko Nove revije: teoretik in jaz, ki sem to revijo red-no prebiral od njene prve številke naprej. Bolj-ko smo bili pri Hitlerju in Stalinu, bolj ko je »ta-baba« njun duh hotela spustiti med Slovence, bolj sem dvomil, če sem jo resbral. Avtorje pri-spevkov za slovenski nacionalni program sem poznal že iz prejšnjih števil revije in iz drugih-njihovih spisov in knjig, nekatere sem poznal-tudi osebno, oba urednika pa sta bila celo moja

študijska kolega. Sedaj jih pa, volkodlakov sploh nisem več prepoznal. Pravzaprav bi jih-če ne bi bil tudi sam tako zadrž, šele sedaj lahko-v resnici prepoznal, drhal emigrantsko. Odkla-so 26. novembra 1942 na Suhorju pri Metliki združeni slovenski in hrvaški partizani unič-i zadnjo močno belogardistično postojanko-tem delu naše mile domovine, v Beli krajini n-tako zaudarjalo po ideoloških sovražnikih in narodnih izdajalcih. Ljudje so skoraj s svetilo-strašom strmeli v gorovca, ki se je vse bolj raz-vnemal. Potem, ko je v silni vnemi za predhod-nika in idejnega tvorca vseh novodobnih slo-venskih nacionalizmov naredil Josipa Vili-marja, je triumfalno končal, za kar so mu bi-navzoči hvaležni. Nekateri so odhтели naravnost domov, nekateri pa smo šli k Editu in Spricer.

Manj kot tri leta po »spontanih obsodbah« 57. številke Nove revije so tisti, ki so se obsodili-zaukazali, večino tez in misli iz prispevkov z-slovenski nacionalni program prevzeli, nekate-re še zaostriili in jih vključili v svoj prenovitven-strankarski program.

ANDREJ BARTEL

Politik je pripovedoval s pištolo

V eni zadnjih sobotnih prilog Dela je Stane Ivanc med drugim zapisal, »da novinarski poklic sodi med tiste, ki zanje niti natančna statistika ne ve dobro, kam jih vtiakni-ti... Ne da se izšolati zanj, čeprav obstaja nekakšna fakulteta (tam tako poučujejo same neumnosti, uporabne kvečjemu za poklicne poli-tične kadre), nič ni vreden, v naši družbi zelo malo velja...« Glede na to, da se z njegovimi-reditvami popolnoma strinjam, bi lahko takoj-zaključila z razmišljanjem o svojem delu in po-kljicu. Pa bom vseeno naredila nekaj postaj v-zadnjih 12 letih in pol, od takrat torej, ko sem-olna pričakovanj — to sedaj priznam — prvič-vestopila prag Fakultete za sociologijo, poli-tične vede in novinarstvo (FSPN). Danes sem-prepričana, da bi mi (skoroj) vsaka druga fa-kulteta dala več uporabnega znanja za življenje kot FSPN, ki ni izpolnila niti tistega, kar ob-ljublja v nazivu: da nudi znanje o novinarstvu.

neki, ko pa je bilo za profesorje pomembnejše, da so nas trpali z realsocialističnim znanjem o-propadlih ekonomskih reformah v Jugoslaviji, o samoupravljanju, ki ga dejansko sploh ni bi-lo, itd. Tudi pozneje, ko smo imeli novinarske-predmete, je bilo kaj malo praktičnega pouka. Ze pred desetletjem in več so med študenti in profesorji potekale polemike o tem, da bi bila

Takšnih in podobnih primerov se je v mojem sicer kratkem službovanju nabralo kar nekaj. Seveda pa niso šli mimo mene niti očitki (ali morda pomilovanje?), da smo novinarji kot »peklatarije«. Ne oporekam tej pripombi, saj se, kot sem že na začetku napisala, strinjam z-Ivančevimi besedami, da »novinarski poklic v-naši družbi zelo malo velja«.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

Nikoli na konju

V novinarstvu nikoli ne moreš reči; tole sem naredil, zdaj sem na konju, lahko začnem nekaj drugega. Pišemo o življenju, ki se z vsakim dnevom spreminja in obrača stvari po svoje. Kar je bilo še včeraj edino možno in zve-ličavno, je danes zavoženo. Bralci pričakujejo resnico, a z njo so vedno težave, vedno zamere. Če je olepšana, ni več resnica, je samo vljud-nostna fraza, če je gola in neposredna, jo mnogi sprejemajo kot osebni napad ali žalitev, čeprav pišemo o tovarni, o cestah, o kmetijstvu ali uni-čevanju narave. Končno le prihajajo časi, ko so-pogledi iz več perspektiv nekaj običajnega, ča-si, ko ljudje sami zahtevajo različnosti, da se la-že dokopljemo do trezne presoje.

Od novinarja od nekdanj pričakujejo, da je vedno zraven, v središču dogajanja, čeprav premelevajo stare stvari. Ko se zdaj oziram v-preteklost, mi je bolj kot vsega žal časa, zaprav-ljenega na brezplodnih sestankih, proslavah in shodih z neskončno dolgimi, utrujajočimi uvodi in nagovori. Novinarji smo imeli to smjlo, da smo sedeli najprej na partijskem sestanku, po-tem na Socialistični zvezi in nato pri borcih, mladini in kdove kakšnih ponovitvah še, ne da bi zvedeli kaj koristnega. Ogromno prostora smo zapolnjevali z vsebino, ki si tega ni zaslužila, s premelevanjem istih misli in sklepov, ki so se ponavljali iz meseca v mesec, iz leta v leto, pa niso bili nikoli uresničeni.

O bistvenih stvareh pa smo bili kljub temu-bralci vred slabo obveščeni. Takrat je bilo ni-bolj zanimivo tisto, česar uradno ni bilo mo-že izvedeti, ali pa so povedali in pojasnili, da za objavo. Nikoli ne bom pozabila, kakšen in krik je nastal zaradi drobcenega zapisa, ki je nekaj let nazaj znašel med novicami brez-p-stanka politike. Sprožil je tak vihar, kot bi najmanj za državni udar, čeprav je bila na-njena samo gola resnica brez madeža. Slabo je pisalo tistemu, ki jo je povedal, toda ne-ve zakaj naj bi novinar samo zaradi pritiskov p-lomil besedo, zakaj bi si zapravljal zaupanje-pogazil poklicno etiko.

JOŽICA TEPPÉ

O besedi, moči in nemoči

Kakšno moč imajo javni mediji, se je izkazalo v romunskem preobratu. Skupina, ki držala v rokah televizijsko postajo, je odigrala pomembno vlogo pri končnem izidu notranjega obračuna. Pri nas v Jugoslaviji je ne glede na druge zgodovinske različnosti tudi medijski prostor tako razdeljen, da se mnogi sprašujejo, kaj sploh se delamo skupaj v tej Jugoslaviji. To ima lahko usodne posledice. Beseda ima svojo moč in ni rečeno, da je vedno v službi resnice. Je lahko tudi nekje vmes ali pa čisto na drugi strani. Veliko pa je tudi besed, ki ostanejo zamolčane. Zaradi nemoči ali bojazni,

da bi z njo odkrili vrh ledene gore, ki skriva pod sabo preveč grozljive stvari. Strah in lagodnost sta utišala že nič koliko resnic. Primerov za to imamo v naši povojni zgodovini dovolj. Da bi novinar nasedel na vrh take ledene gore, pa ni treba ravno v velemesto. Tudi na podeželju se lahko srečate z njimi.

V sončnem zimskem popoldnevu se vozim po Suhu krajini. Radovedno si ogledujem na pol prazne vasi, radio v avtomobilu pa me sproti obveščila o solzilu, streljanju in številu mrtvih in ranjenih demonstrantov na Kosovu. Dogajanje tam daleč na jugu Balkana ne gre skupaj s to mehko razlito svetlobo in tišino med praznimi hišami ter na pol podrtimi seniki. Dva različna

svetova sta to, svetlobna leta oddaljena drug od drugega. Pa srečam sredi vasi žensko z gnojnimi vilami na rami, in beseda da besedo. Ni jih treba dosti in že žlije meni, neznanicu, svojega skrb in bol. Fant je tam doli, edini sin, kmetijo naj bi prevzel, sedaj pa sta z možem, ki se sama ubadala z delom, slišala, da je tudi vojska na ulicah. Fant kar naprej moleduje, naj pišejo, saj kaže, da pošte ne dobiva, časopise pa si itak ne upajo pošiljati. Domov bi rad, na dopust, saj ga ima precej, pa ga ne pustijo. Črna slutnja jo

spremlja na vsakem koraku, kot mora težka lega z njo v posteljo. Fant piše, da je v enoti vsak drugi Slovenec.

Nenadoma tisti eksotični Balkan ni več daljni odmev z radijskih valov. Tukaj je sredi Suhe krajine. Je prazen prostor ob mizi, kamor votlo strmijo materine oči. Koliko takih praznih prostorov je v slovenskih domovih! Saj bi šla peš v Ljubljano do Stanovnika, če bi kaj pomagalo, brez pravega upanja pravi ženica, ko se poslavljam.

Vračam se v hladni mrak doline Krke, še bolj nelagodni hlad pa mi objema dušo. In mrak riše čudne fantazije. Vidim figure z generalističnimi našitki, ki kujejo zlovesne načrte. Slovensko in hrvaško puško uperjajo v Šiptarja, srbsko in črnogorsko v Slovenca. Pa naj gre na ulico in zahteva demokracijo, samoodločbo. Romunski vojaki so povsili cevi, celo obrnili so jih proti tistemu, ki je ukazal bratomor. Vam bomo že pokazali Romunijo! Ven iz kasarne, Srb, Črnogorec! Streljaj na Slovenca, veleizdajalca, separatista! In če bi se dvignil srbski narod, ker ne bi hotel, da njegovi fantje streljajo civiliste, bi ukazali slovenskemu vojaku, naj strelja Srba, ki strelja njegove brate. Strah me

je te črne fantazije. Saj ne more biti res?

Toda kakaj potem pošiljajo vse slovenske fante na jug, največ na Kosovo? Pa ja ne bo nekdo sedaj rekel, da je potrebno tako preseljevanje uniformiranih narodov zaradi zunanjih sovražnikov? In zakaj se tam z jurga kar naprej oglašajo klici k orožju, zakaj je beseda veleizdajca tako blizu ustnicam? Vsi vemo, kako se veleizdaja v izrednih razmerah kaznuje. Zakaj se tako premeteno meša v kupi strah in srd? Da bo mlad, neizkušen fant, ki še ne pozna življenja, res brez premisleka ubogal ukaz? Včasih, ko so besede še imele svoj pomen, smo rekli tuje govorečemu oficirju, ki je na tvoji zemlji poveleval tuje govoreči armadi, okupator. Tudi narod, ki je dovoljeval, da so mu mladeniči jemali in proti njegovi volji pošiljali v daljne dežele, je imel čisto določene pridivnik. Pustimo zdaj to. V samoupravnem socializmu so se pomeni besed hudo sfitili. Poglejmo še na dno te ledene gore. Tam se skriva eno samo neprijetno vprašanje: »Pa saj so vendar vedeli za to, Stanovnik, Šinigoj, Smole, Kučan in drugi vrli možje, kam pošiljajo naše fante! Zakaj so molčali? Saj imamo vendar svojo vlado, mar ne?«

TONE JAKŠE

Mama novinarka

Letos bo mimo že desetletje, kar sem kot mlada in ambiciozna absolventka novinarstva tik pred diplomo prišla v svojo prvo in do zdaj edino službo, k Dolenjskemu listu. V teh desetih letih sem ob vsem drugem — saj smo novinarji deklice za vse — precejkrat poslušala, poročala in sem in tja tudi komentirala zgodbe o ženski enakopravnosti, o ženskah na odgovornejših mestih, ki jih je seveda premalo (zadovoljijo se z manj odgovornimi zaradi obremenjenosti s še vedno večjim delom skrbi za družino ali pa v konkurenci z moškimi za

taka dela zgubljajo predvsem mlajše ženske, ker bodo imele in potem negovale bolne otroke), o družbenopolitični aktivnosti žensk, o kandidatkah za razne funkcije, ki jih je moralo biti zaradi strukture toliko in toliko odstotkov itd.

Zdaj, ko smo sredi predvolilnega boja za oblast na prvih povojnih večstrankarskih volitvah, se temu potencirano pridružujejo še jadicovanja o premajhni slovenski rodnosti, ki že ogroža obstoj naroda. Problem, ki ga ne morejo uspešno reševati razvite družbe niti z dolgotrajno in vsestransko populacijsko politiko, bi pri nas nekateri reševali le s prepovedjo splava.

Seveda se poudarja tudi vloga družine, ki bi jo »bilo treba« zaščititi, ji dati drugačno mesto in tako dalje, realno pa je pričakovati, da bo krizna družba še naprej prenašala nanjo še več bremen.

Kar se mene tiče sem izpolnila svojo »dolžnost do naroda«, sem mati dveh otrok. Nimam

klasično pojmovanega odgovornega delovnega mesta, nisem družbenopolitično aktivna, nimam ne vem kakšnih funkcij, hkrati pa brez pretiravanja lahko rečem, da je novinarstvo vsaj v določeni meri vse to skupaj, posebno, ker se skoraj nujno zaleže človeku pod kožo, postane način razmišljanja, gledanja na svet in samega življenja. Teško je prešteti dni — poleg vseh ponedeljkov, ki so za nas tako ali tako podaljšani delavniki — ko vidim otroka le med prevažanjem iz enega varstva v drugega. Še sreča, da je za popoldanska in sobotna varstva, ko »letam po dogodkih«, kar pri roki babica, ki jih varuje tudi, ko zaradi bolezni nista za v vrtec, mamica pa ne more na bolnišnico, ker mora v službi narediti svoje. Vseh teh ur bi ne nazadnje z denarjem niti ne mogla plačati, saj so novinarske plače očitno skladno z veljavo tega poklica v družbi vse bolj mizerne, da niti ne govorim, da posebno dobrega vrstva za otroke ni lahko najti. Naj se še tako trudim, je dan velikokrat enostavno prekretek, da bi zmogla še kaj drugega od najnujnejše priprave »čunj« in instant hrane za družino. Dom, ki je tudi premapnen, je velikokrat, kot bi »vrgel bombo« če-

prav tudi naš oči doma nima povsem dveh levih rok, le da ima tudi on tako delo, da je bolj malo doma. Trudim se, da bi bila dobra mama, da bi svojemu fantku in punčki dala čimveč — seveda ne le materialno — toda vem, da je tega čimveč vedno premalo. Še ko ju umivam, oblačim, se mi dogaja, da razmišljam, kaj in kako bom nekaj napisala, namesto da bi bila vsaj tiste hiše povsem njuna. Zaradi tega me potem vedno peče vest, a pomoči ni, kot je ni, da večno preutrujena ne zmorem toplega nasmeha, ko me petič ali šestič v noči dvigne iz postelje punčkin jok. Rada kuham kaj dobrega, rada tudi šivam, pletem, še posebno pa preberem kakšno dobro knjigo, a za vse to mi že leta ubavno zmanjkuje časa. Mnogokrat me prešine: le kaj mi je bilo tega treba, namreč takšnega poklica in dela, a že naslednji hip spet premišljujev o tem, kako v čimbolj normalno obliko spraviti na papir neumnosti, ki sem jih poslušala na zadnjem sestanku na primer o ženski enakopravnosti, ali kako čimbolj objektivno prekomentirati tipično jugoslovansko uvajanje novosti, na primer evropskega delovnega časa.

ZDENKA LINDIČ-DRAGAŠ

Kdo ali kaj?

Kdo ali kaj sploh smo novinarji? Fini gospodje, ki znajo govoriti s predsedniki vlad in ministri? Malce zašepnani in zapiti vsevedni nevedneži, ki drugim solijo pamet? Smo razkrinkovalci krivic in zaščitniki ubogih, razžaljenih in ponižanih ljudi? Smo kronisti časa ali sooblikovalci sodobne politike, ki bo nekoč postala del zgodovinskih učbenikov? Vsakega po malem, v celoti pa neke vrste zasvojenici s poklicem, ki zaleze pod kožo, preide v kri. Novinarstvo je namreč strup, droga, je stil življenja ali življenje samo. Vedno v gibanju, vedno na poti iskanja, pa nikoli dokončan posel.

Tudi mi rečemo »dost mam«, ko se nam zastrenajo misli, ko se črke na pisalnem stroju spletejo v klobčič, in potem gremo na kavo, si prižgemo cigareto. Tudi nam se dogaja, da iz redakcijskega mlinčka letijo same pleve, pa potem kolega reče: »Dobro, napisati moram nekaj od, na primer, inflacije, cen, volitev...« In tedaj vemo, da je vsega konec. Da se bomo spet morali zanesti nase, na svojo iznajdljivost, pronicljivost, da bo spet stiska s časom, gradivom, da bodo težave z iskanjem informacij. V tem »nekaj od« je kanček samoironije, kanček obešenjaškega humorja, ki ga ne tako redko dogradimo s cinizmom. Ko zmanjka elektrike, ne pomaga niti samoironija ne humor ne cinizem. Potem novinarja zlomi bolezen ali kaj drugega ali pa preprosto zapusti ta poklic. Po

spominu bi lahko naštel kar nekaj imen, ki se jim je zgodilo to ali ono. Vzrok za vse to pa ni samo v naravi novinarskega dela. Precejšen del bi lahko pripisali tudi dosedanemu sistemu enega samega Vojde, ene same Partije, ene same Resnice. Skeptiki, kakršni smo po naravi,

smo bili vedno kritični do te partije, do te resnice, čeprav uradno tega na straneh časopisov ni bilo videti. Utrujenost materiala je bila očitna, le malo komu se je še dalo biti kritičen, le malokateri med novinarji je šel v boj, tako da bi tvegati že tako negotovo obstojnost. Posledica je bila shizofrenija. V medijih je bilo življenje predstavljeno kot lepo tekoče. Proizvodnja se je dvigala, ceste so se asfaltirale, gradili so se vodovodi; napredek je kar drvel v naše vasi in mesta. Mi smo o vsem tem lepo pisali, včasih bolj, včasih manj posrečeno, hkrati pa smo vedeli, da asfalt in vodovod nista tako epohalna dosežka, ki ju ne bi poznali tudi drugod. Novinarji smo bili nezadovoljni, ker smo pomagali farbati ljudi, kako veliki Projekt socialistične izgradnje poteka tako rekoč brez napak.

In kaj sedaj? Ni več enega samega vodje, ne ene same partije in tudi resnic je, kolikor hočeš. Nove razmere postavljajo novinarje pred nove naloge, pred nove izzive. Odgovornost pred javnostjo bo posledje večja kot kdajkoli doslej. Če je bilo doslej mogoče pisati tudi brez poznavanja in priznavanja dejstev, brez konfrontacije mnenj in analize, tega posledje ne bo več mogoče početi. Zdaj bo treba nepristranost ali objektiv-

nost pisati z veliko začemico. A tako, kot bodo ljudje še potrebovali precej časa, da bodo dosegli zahodnoevropski prag tolerance, parlamentarne discipline in kar je še podobnih civilizacijskih pridobitev, se bomo morali prilagajati tudi novinarji.

Včeraj je na novomeškem Glavnem trgu govoril predsedniški kandidat Ivan Kramberger. Še nikoli nisem videl toliko nasmejanih obrazov na kupu. In med temi ljudmi so se našli tudi taki, ki so menili, da bi bilo treba tega norca zapreti. Ti slednji so bili strožji od policije v uniformah in civilu, ki se je Krambergerjevim čonom smejala tako kot vsi ostali ljudje. Kramberger je s svojim karnevalskim nastopom dokončno potrdil, da je prišla pomlad v našo deželo. Sembe demokracije je že pogladilo svoja prva stelca, novinarji pa si želimo, da si zrasla v gosto nasejano in s svežim vetrom vzvalovano pšenično njivo. Tudi novinarji se veselimo te pomladi. Nečimrni, kot smo, si lastimo delček zasluga za njo. V takih trenutkih kritično samspraševanje, profesionalno razglabljanje o danes in jutri zamenja preprosto človeško veselje.

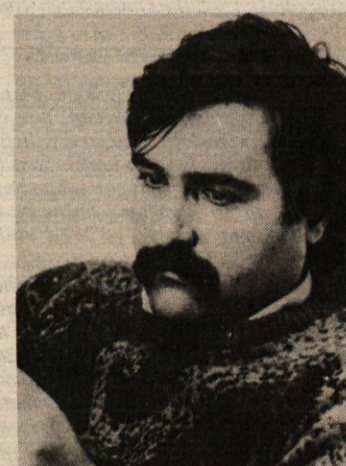
JOŽE SIMČIČ

Na zatožni klopi

Znova sem prekršil eno osnovnih novinarskih pravil: da zgodbe za objavo nika predolgo nositi v glavi, pač pa jo kar najhitreje preliti na papir. Le tako bo dovolj pristna, objektivna in navsezadnje tudi osebnostna, čustvena in berljiva. Kolikokrat sem si v teh domača petnajstih letih novinarja pri »Dolenjcu« rekel, da bi veljalo ta ali oni dogodek, pripetljaj, izkušnjo ali spoznanje shraniti za posebno priložnost, morebiti takšno, kot je današnja jubilejna številka ali kot je bila tista pred desetimi leti. Enkrat samkrat tega nisem naredil, zato tudi z zgodbama — ne tisto pred desetimi leti in ne to današnjo — nisem posebno zadovoljen.

Bolje bi kazalo izkoristiti to priložnost, bolj ali manj znanim predstavam o novinarskem življenju ne bi škodilo še kakšno spoznanje. To sem si med drugim dopovedoval vselej, ko sem sedel na zatožni klopi, kot tožniki pa nasproti mene ljudje, ki so se tako ali drugače pregrešili zoper zakon. Pred sodnike sem moral večkrat kot prenekateri prebivalec Žabjeka, oni so hodili in hodili na sodnijo, ker krajevo, vlamljajo, ropajo, se pretepajo in grozijo, celo ubijajo, jaz zato, ker sem pisal in objavil resnico.

Da pa prostor ne bo ostal prazen, sem si v spomin prikladal dva pripetljaja; oba sta novejšega datuma, prvi ima opraviti z mano kot piscem in avtorjem »stranpotarskih« prispevkov, v drugem nastopam kot urednik športne rubrike. Po svoje tudi ta dva veliko povesta.

Ni dolgo tega, ko smo z družbo sedeli za mizo znanega novomeškega gostišča. Beseda je tekla o tem in onem, ko se s stolom vred k naši mizi primakne osebek kakšnih stotih kilogram-

mov, atletsko razvit, njegova mišična masa pa je tako na prvi pogled nekajkrat prekašala mojo. Možakar je — še danes ne vem, ali je namera kaj sumil — nenadoma pričel pripovedovati, kako je bilo njegovo ime že nekajkrat zapisano v stranpotarski rubriki, kjer se praviloma pojavljajo pretepači in druge vrste nepridipravi. Še to je dodal, da že nekaj dni išče pisca, češ da mu bo zmlael kosti. Ni do konca izrekel vprašanja prisotnim, ali vedo, kdo si je držnil o njem napisati tako nesramne stvari, že sem se oglasil sam. Hitel sem mu pripovedovati, da tega človeka na videz poznam, da je manjše postave, tehta okoli 70 kilogramov, za vsak primer pa sem navrgel še to, da ima gosto in dolgo brado. Možakar je bil očitno zadovoljen z odgovorom, meni in prisotnim, ki so komajda zdrževali smeh, pa se je odvalil kamen s srca. Čez nekaj dni sem videl osebo, ki je začudna odgovorjala mojemu takrat docela izmišljenemu opisu, z modrico okoli oči in zateklo ustnico. Če je namera prestregel kak udarec, namenjen meni, sem mu na tem mestu iskreno opravičujem.

Moje pa ni le pisati o tem, kdo in kako se je

pregrešil zoper zakon, pač pa tudi urejati športno časopisno stran. Včasih se zgodi, da imata obe celo kaj skupnega. No, kakor koli je že, človek vselej ni enako zbran za delo in pisanje, toda v novinarstvu takšnih dnevo enostavno ne sme biti. Sam sem to skušal pred dvema mesecema. Ponedeljek je bil — če ne bi bilo ponedeljkov, bi bilo novinarstvo za tiste, ki smo pri »Dolenjcu«, zanesljivo najlepši poklic na svetu — dan, ko se oddajajo rokopiši. Hitel sem s športno stranjo, prepisalov rezultate in lestvice iz ponedeljkove številke Dela. Po nekajurnem delu sem si oddahnil, stran je bila končana. V tistih dneh je bila še navada, da se prebiranje Dela začne ali pa konča s pogledom na tečajno listo. Jaz sem to, žal, storil na koncu. Takrat pa so se mi najezili lasje, a ne zaradi morebitne devalvacije, pač pa zato, ker sem spoznal, da držim v rokah štirinajst dni star časopis. Nezbranost je postavila visoko ceno. Namesto večerje je pisalni stroj znova zapel svojo enolično pesem. Le da tokrat veliko glasneje, jezo in bes so prve okusile tipke.

BOJAN BUDJA

Radio z nagobčnikom

Gre za čas, ko sem že bil redni sodelavec Dolenjskega lista, zaposlen sem bil kot novinar pri ljubljanskem radiu, delal pa sem kot vodja in urednik sevniškega radia. Lokalni radio, pri katerem sem sodeloval tako re-

koč od rojstva do približno 10-letnice, je še pred tem jubilejem bistveno posodobil zastarelo studijsko tehniko, nabavil pa je tudi nova UKV oddajnika. Izboljšala se je kakovost sporedov, ki jih je soustvarjalo kakšnih 10 honorarnih in en redno zaposleni programski delavec. Za objektivno informiranje je radio prejel januarja 1980 priznanje OF slovenskega naroda.

Ko je 1. avgusta 1980 postal direktor Zavoda za kulturo in prosveto B. S., smo radijski de-

lavci onemeli ob njegovih obljubah, da bo na pravil red in njegovih željah, da bi se pogovarjali o problemih radia, saj jih nismo izpostavljali, razen vprašanja, da bi čimprej začeli oddajati na UKV preko pretvornika na Lazah. (Naj pojasnim, da zdaj radio že dlje časa oddaja z Laz, omenjeni zavod pa je neslavno propadel!) Tedaj sem, nezadovoljen z razmerami na zavodu, katerega enota je bil tudi radio, napovedal, da bom odšel, B. S. pa je kolegijski zavoda izpostoval, da se s 1. 10. 1980 prekine pogodba o delu z urednikom, torej z mano. Še poprej, 26. 9., je s pritiskom na glasbeno urednico dosegel, da je zaplenil magnetofonski trak 25. 9. 1980 predvajane sporne kulturne oddaje. Isti dan zvečer je skušal v studiju zasljevanjem izsiliti določene opredelitive sodelavcev radia (obsodba po načelu divide et impera!), vendar provokacija zaradi enotnosti homogene ekipe ni uspela.

V naslednjih dnevih so »prepričevanja« sledila v občinskih družbenopolitičnih organizaci-

jah, posameznike pa so zastliševali tudi milični. Rezultat takih, za našo družbo celo tedaj nesprejemljivih prijemov, ki žalijo človeško dostojanstvo, je bil odstop celotne ekipe. Tedaj smo tudi preko Dolenjskega lista obvestili javnost, da nismo mi tisti, ki bi pustili radio na cedilu. Ko me še danes sprašujejo, kaj naj bi bilo tako pregrešnega v sporni kulturni oddaji, odgovarjam, da sta zlasti dve besedi: Solidarnost in Walensa; ter sintagma »Poljska pot« v časih poljskih dogodkov, verjetno najbolj zgrozile naše pravoverneže in trdorokce. Čeprav seveda nam niso mogli dokazati, da bi kulturna oddaja cikala na tedaj hudo aktualne dogodke, zaplenjenega magnetofonskega traku nikoli nismo dobili s policije. Morebiti pa se jim je trak nevesičim tega posla, celo uničil. Še danes ne vem, ali so »zdrave sile« iskale povod za obračun z nekimi novinarjem, ali pa so imele za bregom celo ustanovitve novega radia — z nagobčnikom.

PAVEL PERC

Tudi to je bilo novinarstvo

V trinaestih letih dela v novinarskem poklicu človek res marsikaj doživi pa vendar, če bi moral pisati le o eni stvari, ne bi mogel mimo doslej največje dolenjske dobrodelne akcije, ki smo jo v jeseni leta 1988 skupaj pripravili Sklad za drage medicinske aparate pri OORKS Novo mesto, radijska postaja Studio D in Dolenjski list. Akcija smo imenovali »Darujmo zase« zbirali smo za mamograf, dragocen aparat za zgodnje odkrivanje raka stih obolenj na dojki. Kmalu se je pokazalo, da smo izbrali pravo pot v srca Belokranjcev, Dolenjcev in Posavcev. Odziv je bil nad vsimi pričakovanji. V dveh oddajah Studia D je za mamograf prispevalo več kot 3000 darovalcev,

osrednji del akcije pa je bila dobrodelna prireditvev na Glavnem trgu z geslom »Nastopamo, da pomagamo«. V dvanajsturnem zabavnem maratonu je nastopilo kar 30 ansamblov, raznih drugih skupin in posameznikov. Za časa akcije je vsak dan odprlo vrata pisarne Rdečega križa po nekaj deseti darovalcev, po položnicah so prispevale tovarne, ustanove in obrtniki. Po dobrem mesecu dni je bila zbrana vsota, ki si je v začetku nihče ni upal napovedati. Dvajset tisoč darovalcev, predvsem delavcev in kmetov, je za mamograf prispevalo takratnih 70.000 nemških mark, kar je bilo ravno prav, da smo ta dragoceni aparat tudi kupili. Desetega decembra je bil mamograf slovesno predan delavcem Zdravstvenega centra Dolenjske, za organizatorje pa bo ta četrtek ostal zapisan kot dan največje solidarosti.

Zmage smo se veselili tudi v Dolenjskem listu. Res je, da so o akciji veliko pisala vsa slovenska občila, dogodek je odmeval tudi v nekaterih jugoslovanskih sredstvih javnega obveščanja, vendar je bil naš »Dolenjec« tisti, ki je daroval največ dragocenega prostora. V dveh mesecih smo objavili imena vseh darovalcev, in če bi zraven prišteli še vse prispevke o akciji in mamografu, bi bila ena številka Dolenjskega lista skorajda premajhna. Se danes, po skorajda dveh letih, sem ponosen in vesel, da sem takrat sodeloval pri zbiranju denarja za to prepotrebno napravo, s katero so pregledali že veliko žena in marsikateri je zgodnja diagnoza rešila življenje. Po svoje je bilo tudi to novinarstvo.

JANEZ PAVLIN

Več kot ena resnica

Čeprav sem k časopisu prišla zadnja, sem se v šoli še učila, da je na svetu ena sama resnica. In ne samo v šoli, vsepovsod: na ulici, po radiu, v časopisih, na proslavah, celo na dopustu. Ena sama resnica. Še na fakulteti (in to sploh ni tako davno) so nas učili tako. A vsak tak nauk ima svoj konec in za tiste, ki prvič spoznavajo več resnic o eni isti stvari, je to lahko boleče.

Tudi sama sem bila kot najstnica razočarana nad nenadnim množtvom resnic. Kar naenkrat je imel vsak svojo resnico, vsaka stvar in vsak dogodek pa po dve, tri ali celo več pravi. Bolj ko sem se zarila v problem, težje ga je bilo razvozlati. Kar se tega tiče, je bilo včasih lažje. Opisal si le tisto resnico, ki si jo smel, vse ostalo je bilo lahko le predmet pogovorov na ulici, za domačo mizo, v vaški gostilni. Povsod, samo v časopisu ne!

Danes smemo povedati vsak svojo resnico, a katero med njimi naj izberem? Navsezadnje sem tudi jaz samo človek in stvari razumem tako ali drugače. Mnogokrat ne tako, kot bi si želeli drugi. celo tako ne, kot si želim sama. No-

vemu položaju resnice se je pač treba privaditi. Vsak mora biti pripravljen na to, da javna beseda prinese tudi misel, ki njemu osebno ni všeč. Novinar namreč ne more pisati samo tistega, kar si nekdo misli, si želi in ima za prav. Je človek, ki ne posreduje samo tujih misli, ampak med njimi išče tudi svojo lastno resnico. Za vsakim časopisnim prispevkom se torej skriva človek, lahko bi tudi rekli, da celo več ljudi. Takih, ki imajo ušesa, ki lahko slišijo prav ali narobe, ki imajo glavo, s katero lahko razumejo stvari tako ali drugače, in roko, ki lahko zapiše eno ali drugo. Novinar je danes krojač. Toda blago, iz katerega kroji, ni vedno najzlahnejše in kraj, ki ga izbere, se tudi ne prilega vsakemu!

BREDA DUŠIČ

Trdina za zaščitno znamko

Dolenjski list je bil, ko se je rodil, ves kilav, samorastniški, na štirih straneh — zame, kot za vse novinarje, ki so ob njem poklicno shodili kasneje, Cankarjeva »enajsta šola pod mostom«. Različne vesti, poročila in zgodbe »iz domačih logov« sem pisal vanj že od vsega začetka, resnega novinarskega dela pa sem se začel učiti šele na študentski praksi leta 1953. Tone Gošnik je imel veliko razumevanja za denarne tegobe študentskega stanu in je to mojo prakso obnavljal še nekaj poletij zapovrstjo, vse dokler me življenje ni za vselej odpihnilo v Ljubljano. Že prvo leto mojega druženja z Dolenjskim listom so se v naši domovini tako kot danes dogajale velike stvari. Imeli smo mitinge. Kot drugje po Sloveniji smo tudi po Novem mestu tistega leta trinpetdeset kričali: »Trst je naš! Trst, Gorica — naša

pravica! Kdor ni z nami, je proti nami!« Jeseni je prišlo do delne mobilizacije. Najprej si je vrgel vojaški nahrbtnik na rame Tone Gošnik, kakšen dan kasneje pa še Peter Romanič. Vse je kazalo, da ju še dolgo ne bo nazaj v redakcijo, če se bosta sploh kdaj vrnila... In tako sem ostal pri listu sam: glavni urednik, odgovorni urednik, edini novinar. Si morete misliti večjo srečo za človeka, ki je komaj okusil novinarski kruh?! Jasnó, takoj sem sklenil, da bom Dolenjski list kar sam pisal, urejal in izdajal. Pa kaj, ko je bila tedanja oblast veliko razsodnejša od naše današnje, ki drži naše na Kosovu. Že po treh dneh nam je — v mojo veliko takratno žalost — vrnila Romanič, tako da se nikakor nisem mogel do kraja izkazati. Šele zdaj, ko po tolikih letih prebiram kolofon Dolenjskega lista, spoznavam, kako ogromno breme sem si takrat nameraval naložiti na mlada ramena. In me je skoraj groza. Pa saj poznate: mladost je norost...

Domovina se je načrtno razvijala. Uredništvo je po dolgem oklevanju kupilo kolo. Le kdo drug bi se nanj zavihtel prvi?! Pa me je v Semiču med nabiranjem vestičk po zidnicah ujela huda nevihta. Ogledujem si naslednji dan po vrnitvi v Novo mesto kolo z vseh strani: nikjer večerajšnje bleščave, pač pa ena sama zamazana, saj sem se seveda vozil domov po cestah, blatnih kot še v Trdinovih časih. Umazanija torej, ki je ne spraviš stran. Se najbolje bo, če ga operem, sem si rekel in ga tunkal v Krko, nakar se je bleščalo kot novo. Tretji dan po pranju je Gošnik nekoliko zaskrbljen rekel: »Verjamem, da si se za te vestičke hudo namučil in da te je ujela strašna ujma. Vendar tako huda, da zdaj je tretji dan teče iz balance, pa menda ja ne? Še nekaj drugega je moralo biti, ne imej me za bedaka.« Le kdo bi si ga upal imeti?! Čez dober mesec je »zagrmelo«, ko se je na kolesu začela pojavljati rja in je moralo na dražbo. Toda takrat sem bil že na varnem v Ljubljani.

Do prihodnjega poletja se je vse to pozabilo, saj so se vrstili novi dogodki. Eden takšnih, ki si zasluži proslave in počastitve, je bilo rojstvo

Trdinovega hrama. Trdino smo Novomeščani že imeli pred rotovžem, njegovega hrama pa še ne. Takratni občinski možje pa so prisluhnili volji ljudstva in ga odprli. Potem so se pomešali med svoj ljubi narod Dolenjce, slavili in slavili in občino zaprli kar za tri dni. Rotovski vratar je kasneje pripovedoval, da je kdaj pa kdaj med praznikom kateri prišel malo podremit v svojo pisarno, pa nikakor ne zaradi strank iz Podgorja... Tudi mene je tiste dni prevevalo silno navdušenje nad dolenjskim življenjem in njegovo oblastjo. Veliko sem tiste čase bral Vodnika in Koseskega in zelo rad poslušal partizanske bučnice in korračice in sem zato tudi sam začel kovati verze v stilu budnic in dramil, povečujoč ljudsko oblast ter njena dobra dela v blagor naroda. Ko sem dva taka verza, nastala ob odprtju Trdinovega hrama, še ves omoičen in navdušen prinesel ob objavo Toneu Gošniku, me je najprej dolgo molče gledal, potem pa je rekel: »Ne bo šlo noter! Ni zrelo!« Čeprav sem bil kot pesnik takrat šele na začetku (in, kot se je izkazalo kasneje, že na koncu) poti, sem izdelek poslal Juletu Verbiču, uredniku Pavlihu. Izšel je v obliki: **Novomeška popraznična** — Bili smo

za praznike tri dni trdi, ... Naj dolgo spomin na Trdino živi!

Pavliha mi je za to hvalnico dolenjskemu ljudstvu in njega vodstvu nakazal izjemno visok honorar. Občina pa mi je čez nekaj mesecev ukinila štipendijo...

Kaj vendar ostane po spominih in dogodkih čar našega poklica? V tem, da vidimo več, kot mnogi. Je pa kar prav, da povemo tudi drugim, kar vidimo in vemo. Naj vam zato obnovim verze, ki sem jih v Študentu natisnil pred 35 leti: **Novomeški kameleon** — Nekeč bilo je v modi: pel je slava tebi na višavah. Zdaj je bolj prileh; najraje hodi nam ljudem po glavah.

Ob pisanju sem mislil na enega človeka, a je bilo po odmevih, ki sem jih občutil, prizadetih z napisom kar pet ljudi in še kakšen po vrhu. Danes pa bi novomeškega kameleona lahko označil takole: zdaj ni več v modi, če je kdo v višavah, še naprej ljudem po glavah hodi... In je izstopil! Pridno kot čebela zase spet, za Demos dela! Mislim na enega človeka, bojim pa se, da jih bo spet veliko prizadetih. Pa ostanite zato (če niste kameleoni) še naprej z nami.

VINKO BLATNIK

Spominske sličice

Težko se je podrediti resnici, da so mimo že štiri desetletja od takrat, ko je nadvse klepetavi poštar v zakotni suhokranjski vasi oznanil novico, da ima v veliki poštarški torbi tudi Dolenjski list. Za odmaknjene in po vojni spet pozabljene kraje, ki pa niso bili prezrti pri tako imenovanih obveznih oddajah, je bil to pravi kulturni dogodek. Radia ni bilo, saj je električna prišla v te hiše šele 12 let kasneje. Tu in tam se je pojavil kakšen izvod Slovenskega poročevalca in Ljudske pravice, bolj zaradi po-

treb po papirju kot za branje. Hlastali pa smo po Pionirju, ki je bil za nas, ker smo zaradi vojne vihre skoraj za štiri leta prekinili redno šolanje in zato začeli brati šele pri dvanajstih letih, edno razumljivo čtivo. Veselje do knjige pa so nam odprli šele Seliskarjevi Liščiki in zlasti Prežihove Solzice. Odrasli pa so ob večerih prisluhnili povestim, najrajši Jurčičevim, Bevkovim in Finžgarjevim. Eden je naglas bral, ob braljkvi seveda, drugi pa so poslušali. In v tako kulturno vaško zatišje je iznenada prišel Dolenjski list, ki je spregovoril sveže, po domače. Omenjal je kraje in ljudi, ki smo jih poznali.

Janez Popotni pa je pogosto pobrskal po razburljivih novicah in dogodivčinah, nekaterim v svarilo, večini pa v razvedrilo. Smeh pa je bil v tistih časih potreben kot dež po hudi suši. O humorističnih časopisih pa še stuliti nisimo.

Spomini na takratnega Dolenjca so vsekar prijetni. Naš je bil in potrebovali smo ga. Zato se dolgo časa nisem mogel potolažiti ob izjavi svojega učitelja na gimnaziji — menda je bilo to v letu Stalinove smrti — ki se je podcejnjevalno opredelil do Dolenjskega lista, ko je odsekano pribil: Kdo pa ta časopis sploh bere? V razredu pa smo bili sami Dolenjci in Dolenjke.

Kakšno leto za tem dogodkom sem kot študent v vlogi gosta sedel na celodnevni seji okrajnega ljudskega odbora v Novem mestu. V poznih popoldanskih urah je prišla na vrsto tudi uredniška politika Dolenjskega lista. Največ

pripomb se je strnilo v ugotovitev, da bi moral list še zvesteje poročati o aktualnih sklepih in dogodkih. Le predstavnik časopisa se je skliceval tudi na bralce in na življenje, ki teče mimo sestankov. To mi je bilo od vse povedane učnosti blizu, razumljivo in sprejemljivo. Tudi tako se je likal ta Dolenjski list.

Študentski klub okraja Novo mesto je ob koncu leta 1958 obnovil Študenta, občasno prilogo Dolenjskega lista. Hoteli smo biti odzivni, tak je bil čas, zato smo začeli pisati. Na tihem smo upali tudi na honorarje, ki bi vsaj malo izboljšali naš nezavidljivi študentski standard. Velika zmeta. Bilo je cvenka komaj za kakšno uro veseljaškega kramljanja v gostišču pri Slamiču, kjer se je, če je bilo kaj v žepu, študentska družina Dolenjcev in Posavcev shajala. Za te namene so bili honorarji vedno pod neuradno skupno kontrolo. Zapisi v Študentu,

četudi okorni, pa naj ostanajo za spomin na ta kratke študentske čase. Sramote nismo napravili, kaj pametnega pa tudi ne.

Od takrat dalje pa dobro vem, da pri Dolenjskem listu nikoli niso imeli denarja. Tudi danes je tako. Kdor ne verjame, naj napiše prispevek in ob honorarju zanj se bo o tem hitro prepračil. Zanimivo pa je, da zunanje sodelavce Dolenjski list kljub temu ima.

Glavni urednik bo tudi v bodoče neurtudno dokazoval finančne težave in bilančno revščino, odgovorni urednik pa se bo obnašal, kot da tega dobro ne sliši, in bo še naprej, tudi s prispevki zunanjih sodelavcev, tako rekoč vsak teden postregel s svežo številko Dolenjca. Morda bo celo neodvisen. Kaj bistveno drugačen, kot je bil, pa ta časopis ne bo mogel biti. Razen če bi zamenjal bralce...

JOŽE ŠKUFCAR

Polkovnik in tovarišice

Mislím, da je bilo ob koncu 1976. leta, ko so v Ribnici odpirali Dom JLA in je bil gost športnega dela pompozne proslave trikratni svetovni prvak v kegljanju Nikola Dragaš iz Zagreba. Z Nikolom smo v večji družbi presedeli vso noč. Niti on, še manj pa jaz, se drugo jutro ob dopoldanski kavi v »Jelki« ni spomnil nočnih pogovorov. Vendar je prav v njih nastal, po moje, »izmišljen intervju«, ki so ga objavile Sportske novice in o katerem mi je

Nikola po dveh letih ob ponovnem srečanju v Ribnici rekel, da je preprosto navdušen nad tistim, kar je prebral iz »malih nočnih razgovorov«. To je bil signal, da vzpostavim bližji stik s tedanjim urednikom športne rubrike Dolenjskega lista Janezom Puzlem, ki me je preprosto »primoral«, da pošljam čimveč novic iz športa v ribniško-kočevski dolini.

Dve leti po srečanju z neustrašnim Nikolom sva se dogovorila z mojim prvim mentorjem in človekom, ki mu največ dolgujem, da sem začel sodelovati z »Dolenjcem«. Jožetom Primcem, da bom v njegovi odsotnosti »pokrival« prire-

ditve ob ribniškem občinskem prazniku. V ekspresnem poročilu s svečane seje občinske skupščine, ki je dobil končno verzijo po predelavi »centrali« lista, so bralci izvedeli drugo, kot pa sem napisal jaz. Tako je bilo bralcu predočeno, da so podeljene občinske nagrade Vinka Mateta, v resnici pa je bil Vinko Matec tisti, ki je podelil občinska priznanja. Tedanji ribniški župan, na vzponu svoje popularnosti, Ciril Grilj je s tonom ignorance in zavračanja Dolenjskega lista kot lokalnega vira informacij rekel nekako tako, da njega te »bedarije« ne zanimajo in da je to »oslarjajo« slučajno prebral, glede na to, da on kot župan bere malo »močnejši« časopis. Pozneje sem vseeno zvedel, da se je županov delovni dan vsak četrtek začel z vonjem sveže barve »Dolenjca«.

Kar zadeva »športni pluralizem« v Ribniški

dolini, je bila njegova prva oblika spektakularna tekma v malem nogometu med tovarišicami iz tukajšnjega vrtca in direktorji. Ne gre za to, da so igrali moški proti ženskam, pač pa za dejstvo, da sta v sestavi vodilnih mušketirjev igrala med drugimi tudi en polkovnik, komandant garnizije, in župnik iz Nove Stifte. Župnik Niko se je pojavil kot glavna osebnost ob obisku neke češkoslovaške rokometne ekipe, ki je skupaj z gostiteljem obiskala Novo Stifto in tamkajšnje župnišče. Predsednik skupščine občine Ribnica France Lapajne, ki neredko zna »zbosti« na račun drugega, je rekel župniku: »Dobro, Niko, do kdaj se misliš še širiti?« Mislim je njegovih sto in več kilogramov. Župnik mu ni ostal dolžan in mu je odgovoril ko iz topa: »Frenk, vsaj na meni se vidi, kateri sistem je boljši.«

S športom in predvsem s poročanjem o njem je povezan tudi moj naslednji doživljanj. Upravo rokometnega kluba mi je ob neki priložnosti skoraj prepovedala pisati o klubu, menda zaradi jeze in dejstva, da so rokometisti tisto leto izpadli iz druge lige. »Greh« sem napravil s tem, da sem na igrišču fotografiral reklamirano delovno organizacijo Inles, ki se je nekako obrnil narobe. To je bil kot namigovanje na zapuščanje lige, torej prav neprijetno situacijo. Pri pisanju mi največjo pomoč nudijo končni »obdelovalci« vseh tekstov, in sicer Jože Primc v Kočevju in novomeška redakcija. To je hkrati pojasnilo tistim, ki se čudijo, kako da se M. G.-č. lepše izraža v pisani kot v govorni slovenščini. Vsi moji teksti, tako tudi tale, so napisani v srbohrvaškem jeziku.

MILAN GLAVONJIČ

Majhna igla in velik balon

Humor je ventil družbe, naša družba pa je Indija Koromandija za humoriste. Ko sem dobil pred približno dvema desetletjema priložnost pisati kozerije za Dolenjski list, sam to sprejel z obema rokama. Vedel sem, da bom lahko s pomočjo humorja osvrknil marsikaj izkrivljenega, zavedal pa sem se tudi, da se bom s tem marsikomu zameril. Posebno slednje pričakovanje se je uresničilo v popolnosti. Vseskozi srečujem ljudi, ki se v mojem pisanju prepoznajo, pa se ne gre čuditi, če mi grozijo s pestmi, z boksarji ali kulturneje — s sodišči. Najbolj sem razburil metliško občinsko strukturo s pred leti objavljeno humoresko Ljudje z zaščitenimi hrbti. Nekateri so našli v njej žalitev župana, partijskega, sindikalističnega in seveda jevskega sekretarja. Takrat so bili ti ljudje še nedotakljivi, bili so tabu, kajti funkcije so jih

naredile tako pametne kot tudi poštene in reči kaj čeznje — greh. No, na nekaj sestankih so se zadeve razčistile, užaljeni so skrajšali nosove, jaz pa sem izdal knjigo humoresk: Ljudje z zaščitenimi hrbti. Pa je bil volk sit in koza cela.

Na drugi strani pa so me spodbujali predvsem preprosti ljudje. Neka ženica z Radovice mi je ob srečanju na enem od metliških trgov rekla: »Hvala ti, ker prihajaš vsak teden v moje revno stanovanje.« Seveda sem jo gledal debelo, ker je nisem poznal. »Ja, ja, prihajaš. Vsak teden na zadnji strani Dolenjskega lista.«

Bralci, ki redno spremljajo moje pisanje, imajo navado iskati v osebah, nastopajočih v mojih humoreskah, ljudi iz vsakdanjega življenja. Če sem zgodbo še tako zamotal, so vedno našli »krivca«. Posamezniki so poleg izmišljenih imen (Rdečnik, Komolčič, Foteljčič, Zračnikova, Mladič, Puškič itd.) zapisali v svoj izvod Dolenjskega lista še po njihovem pravu ime in priimek (Vrviščar, Gačnik, Bajuk, Nemanic,

Gerkšič, Jelenčič, Štefanič, Štimac, Podrebrac, Segina ipd.) V Repičevi Dragi vidijo vsi Metliko, v Hitrokalu Beti, v Hitrošivju Komet. Kaže, da ima beroče občinstvo rado konkretne, najverjetneje pa je tudi že prišel čas, ko bi lahko mirne duše namesto »tovariš Župan« zapisal »tovariš Stanislav Bajuk«. Morda pa ne bi bilo slabo jemati mojega humornega pisanja tudi širše: Repičeva Draga je lahko kateri koli kraj v Sloveniji ali Jugoslaviji, kozle pa lahko streljajo ne samo metliški politični veljaki, am-

pak vemože njihovega kalibra kjer koli v naši lepi domovini.

Skoraj četrt stoletja pa pišem za Dolenjski list tudi Sprehod po Metliki. To pisanje me še posebej zabava, ker lahko z majhno iglo razpohčim velik balon. Ljudje pač živimo z majhnimi stvarmi, prizadevajo nas drobne, na videz nepomembne reči in lažje nam je, če kdo opozori na to, da je cesta na Brezjo revolucije v obupnem stanju ali pa da v Metliki že nekaj let ni

bilo gostovanja katerega od poklicnih gledališč. Naročniki Dolenjskega lista iz metliške občine obvezno preberejo sicer skromno rubriko, in kar je najvažnejše: pisana beseda že zmeraj nekaj zaleže. Samo primer: če sem zapisal v Sprehod po Metliki, da je mesto v popolni temi, so že drugi dan našli lestve in so zamenjali pregorele žarnice javne razsvetljave. Domišljav pa bi bil, če bi trdil, da se je zgodilo kaj podobnega pri pravsem zapisanem. Kot primer naj navedem samo to, da v Podzemlju ostanajo večkrat brez vode, četudi sem se ob to že nič kolikorkrat spotaknil.

Jubileji so kot nalašč za inventure, zato moram zapisati, da me je pisanje v ta naš list neizmerno veselilo. Marsikateri problem, težavo, ki je nisem imel sicer nikomur drugemu zapuati, sem zlit na papir. Tako je bilo tudi z marsikaterim krajanom metliške občine. Nemalo me jih je cukalo za rokov s prošnjo: »Napiši v Dolenjca, da vozi z Božakovega premalo avtobusov, napiši, da...«

Pa nam je bilo tudi zato vsaj malce lažje prebroditi vse prej kot s soncem obsijani čas.

TONI GAŠPERIČ

Volk in ovce

»D

okler bom živa, bom naročena na Dolenjca, pravi Tinca Ožbolt, ki je bila rojena na Dolenjskem in je službovala po občinih in krajevnih uradih po tej državi ter se upokojila kot zaposlena v občinski skupščini Kočevje. V Dolenjskem listu najprej prebere osmrtnice (če ni morda umrla kdo poznanih), potlej rubriki dežurni poročajo in anketo, zanima pa jo tudi prva stran in reševanje križanke. Ob obilici domačih opravil včasih zmanjka časa za branje daljših prispevkov, predvsem v Prilogi, pravi Tinca, ki dodaja o vremenski napovedi, da ta skoraj vedno zadene. Poročanje Dolenjskega lista ocenjuje Ožboltova za pošteno pisanje. To lahko še posebno trdi za prispevke iz kočevske občine, kjer pozna dogajanja. Poudarja, da je njeno mnenje tako zato, ker prislutnemo tudi »navadnim« ljudem in ne le raznim občinskim in drugim funkcionarjem. Predlaga pa, naj bi še več pisali o varstvu okolja. Pri tem je menila, da ni najboljše »pogrnjavščina«, da je ekološki laboratorij v kemični tovarni, saj je to isto, kot če bi dal volku varovati ovce.

J. P.

Tinca Ožbolt

Pisan za kmeta

E

den najstarejših naročnikov Dolenjskega lista v severni občini je 57-letni kmet Darko Plantarič iz Tržišča. Na Dolenjca je bil narocen že oče Stanko, in sicer od novembra 1951. Darko je kot novi gospodar vzorne kmetije ohranil zvečino časopisa, ki ga radi prebirajo vsi v družini: žena, starejši sin Toni, zaposlen kot elektroinženir v mesu, ter mlajši sin Dušan, ki dela drugi letnik strojarstva na tehnični šoli.

Darko pravi, da prvo in drugo stran Dolenjskega lista ponavadi kar preskoči, ker ga politika ne zanima. Najbolj ga zanima tretja, kmetijska stran, kjer je kar dosti strokovnega in zanimivega čtiva, rad pa vsaj preleti še zanimivosti na zadnji in drugih straneh časopisa. Darko ob koncu klepeta o časopisu, kmetovanju in še čem doda, da se mu zdi, da bi bil Dolenjski list lahko cenejši.

Čeprav spada kmetija Plantaričevih z okrog 20 ha površin (od teh je blizu 7 ha obdelovalne zemlje) in 13 glavam živine med večje v severni občini, pa seveda kmetovanje na Plantaričevi domačiji še zdaleč ni bilo tako naporno, včasih prav garaško, ako ne bi bile parcele tako razmetane, saj je nekaj zemlje celo proči Hrastovici v sosednji trebanjski občini, nekaj spet proti Sv. Vrhu ... Plantaričevi se zavedajo, da ne odkrivajo Amerike, ko nam potožijo, kako kmetije se zmeraj ne morejo biti zadovoljni z razkorakom med cenami njihovih pridelkov ter cenami gnojil, škropiv, zaščitnih sredstev itd., kljub temu da se razmere rahlo izboljšujejo. Ob slovesu si z gospodarjem nazdraviva z kozarčkom dobre kapaljice, pridelka s pol hektarja velikega vinograda Plantaričevih v Bojniku, z željo, ostaja bi kmetije in drugi bralci lahko kmalu prebrali v Dolenjcu spodbudnejše zapise o zasuku na boljše.

P. P.

Darko Plantarič

Zvest od proslave

I

van Samsa, 66-letni upokojenec iz Malega Loga v Laškem Potoku, je med vojno kot partizan večkrat prehodil Dolenjsko, zato dobro pozna mnoge kraje in ljudi. Ko prebira Dolenjski list — v njem prebere vse razen oglasov in športa — se spet srečuje z raznimi kraji, prijatelji in znanci; žal pa poročila naloži na znanca tudi med osmrtnicami. Dolenjskemu listu je zvest od partizanske proslave leta 1952

v Dolenjskih Toplicah, saj se je takrat nanj naročil. Samsa pogrša prispevkov iz ribniške občine spominjajo: se let, ko je imela občina Ribnica zakupljeno celo stran. Tedaj je bilo sicer tudi več dopisnikov, med njimi pokojni Vladimir Prezelj in Karel Oražem, France Grivec in še kdo. Milan Glavonjič se edini trudi zapolniti to vrzel. Ko z Ivanom ugibamo, kaj napisati iz njegove vasi Malega Loga, nastane zadrega, o čem. O gasilcih, če sodijo oni v iskano temo, Ivan Samsa meni, da imajo lep, velik in dokaj nov dom s prostori za sestanke. Vendar je pri tem zaključil: »Ta dom je ena sama norija. Ko v njem plešejo, vso noč ni miru. Za nameček vse zgazijo, da je treba zdaj posest ograjevati.«

J. P.

Ivan Samsa

Tako hitro teče čas?

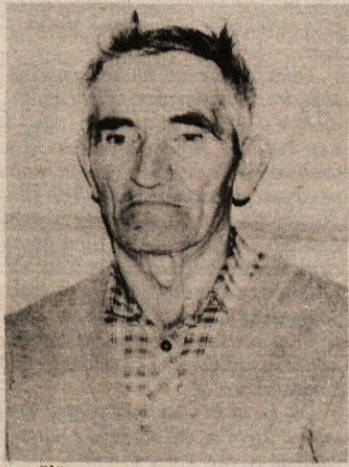
»D

a je minilo že 40 let, odkar je izšla prva številka Dolenjskega lista? Ne bi si mislil, da čas tako hitro teče, se je začudil Janez Vranešič, naš zvesti naročnik vse od rojstva »Dolenjca«. Potem obuja spomine izpred štirih desetletij. »Ko smo dobili v hišo Dolenjski list, smo bili že naročeni na Ljudsko pravico in Našo ženo. Kako so dobili moj naslov, ne vem, menim pa, da so časopis pošiljali predvsem aktivistom OF, da bi ga pomagali razširjati tudi med drugimi krajanj. Mnogim sem priporočal, naj se naročijo nanj, in pridobil res veliko novih naročnikov.«

»Ko je poštar prinesel prvo številko časopisa, so nas tudi obvestili, naj ga vsi tisti, ki ne želimo biti naročniki, odpovemo. Jaz tega nisem storil in tako je 'Dolenjec' postal naš 'družinski član', pravi Vranešič. Pri hiši imajo sedaj 7 časopisov, in ko pride več položnic hkrati, ima Janeza, da bi jih nekaj kar odpovedal. Toda ko poravnava vse račune, ga jeza mine in časopisi še naprej prihajajo k Vranešičevim. »Priznam, da podnevi nimam nikoli časa za branje, četudi sem upokojenec, saj obdelujem še kmetijo. Zato pa si ponoči odrgam od spanca in marsikdaj je prej polnoč, preden odložim zadnji časopis.«

Janez prizna, da je Dolenjski list med bolj priljubljenimi v hiši, ker je tudi najbolj domač. »Najbolj zanimivi so dogodki iz domačih krajev, vedno pa najprej preberem anketo. Pa razvedrilne prispevke rad prebiram, teh ni nikoli preveč. Skupaj z ženo pa poskušava rešiti križanko in si s tem dopolnjujeva znanje. Saj se človek uči vse življenje, mar ne?« se nasmehe in hiši prelistava zadnjo številko Dolenjskega lista, išče najbolj zanimive novice.

M. B.-J.

Janez Vranešič

Slab gospodar ne bere časnikov

»S

lab gospodar, ki si za časopis ne najde časa, pravi Ivan Hrastovšek, kmet iz Bukoška pri Brezicah in eden najstarejših naročnikov našega lista v občini. »Dolenjca ne bom nikoli odpovedal,« je dejal še pred nekaj dnevi. »Prebirava ga oba z ženo, zraven pa še Kmečki glas, TV-15 in tudi poročila na televiziji zasledujemo, če le utegnemo. Edino, kar pogršam v Dolenjcu, je zunanja politika.«

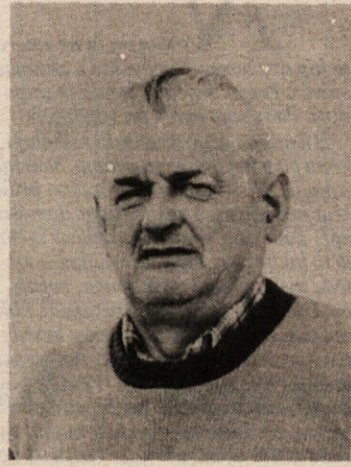
Hrastovškovi se živinjorejo. Okrog 20 tisoč litrov mleka oddajo na leto, zadnja leta pa tudi po 4 do 5 tisoč kilogramov pšenice. O organizaciji odkupa mleka in preskrbe prebivalstva z njim ima gospodar zelo dobro mnenje, ne pa tudi o cenah, ker se vedno niso usklajene. Kmet za mleko premalo dobi, potrebnik pa preveč plača. Isto velja za pšenico. Cena kruha je previsoka v primerjavi s ceno, po kateri jo odkupijo.

O razmerah v gospodarstvu nasploh Hrastovšek ne izgublja besed, ker meni, da pri tem, kar so ga lomili na vrhu, niso imeli tukajšnji ljudje nič zraven, zato pa je tembolj zadovoljen, da so v povojnih desetletjih vaščani veliko naredili za svoj kraj. V Bukošku je bilo včasih revščine, da se bog usmili, danes pa je to vas, ki jo je veselje pogledati. Kmetje so lahko največ prigrisodarili v sedemdesetih letih, in kdor takrat ni znal izkoristiti možnosti, si ni več opomogel.

Z jesenjo 1941 se je za takrat 15-letnega Ivana začelo najbolj dinamično in negotovo življenjsko obdobje. Z dvema bratoma in starši so ga izselili v Templjin v severni Nemčiji. Poslali so ga delat najprej v berlinski muzej, potem pa na kmete. Naletel je na dobre ljudi. Vseeno ga je zamikala vrnitev v domače kraje in je pobegnil. Nekaj časa se je skrival v Pišecah, nato v Sromljah in se tam pred žandarji umaknil v partizane. Kot partizan je prekrizal gozdove od Kozjanskega do Kočevske, Suhe krajine, Notranjske in Hrvaške. Svobodo je dočakal v Lendavi.

Kmalu po vrnitvi na domačijo je prevzel tajniško mesto v gasilskem društvu in ga zadržal 25 let, predvsem zaradi velike želje, da bi kraj kaj pridobil. Res so v vasi najprej zgradili gasilski dom, potem so si napeljali elektriko, vodovod, asfaltirali vse vaške ceste in zdaj čakajo samo še na telefon. Vse imajo plačano. Hrastovškova hiša je bila vedno odprta, da so se v njej zbirali vaščani, on sam pa je bil tisti, ki je kot odbornik, kot delegat krajevne skupnosti ali kako drugače zagrabil vsako stvar na pravem koncu in pomagal, da so do kraja izpeljali svoje načrte.

J. T.

Ivan Hrastovšek

Bere ga že četrti rod

V

Jakljevičovo hišo v Radovičih, vasi ob Kolpi pri Metliki, Dolenjski list prihaja že od samega začetka. »Naročil ga je moj pokojni oče Franc Nemanič, ki je bil takrat v službi v metliški zadruzi,« je povedala Nemaničeva edinka Marija. Marija se je potem poročila z Jožetom Jakljevičem iz vasi po očetovi smrti leta 1960 časopis prihaja v hišo na ime Jožeta Jakljeviča. A je tudi ta gospodar pred dobrim letom umrl. »Tako bomo sedaj spet spremenili ime, po novem bo Dolenjski list prihajal na ime zeta, sedanjega gospodarja. To bo res že tretje ime, vendar vseskozi prihaja naš Dolenjec v isto hišo.«

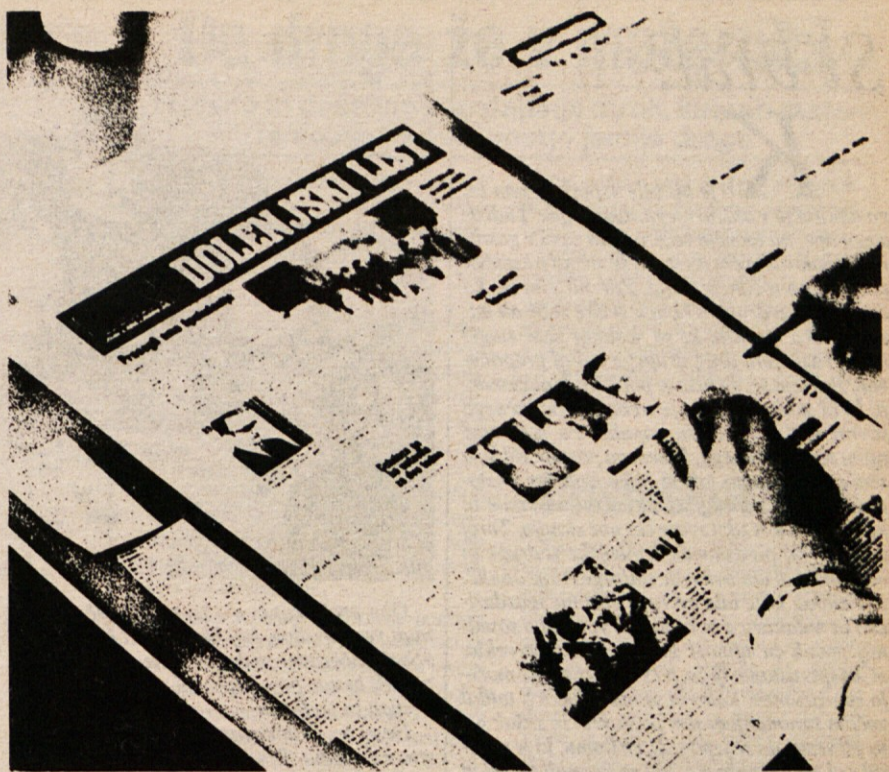
Pri Nemaničevih, Jakljevičevih in sedaj pri Petje-tovih že vseskozi Dolenjski list berejo vsi in z izjemo zadnjega časa, ko dobivajo še Nedeljo, so naročeni le nanj. »Sedaj ga bereta tudi že moji vnukinji, se pravi že četrti rod, in vsi v njem najdemo kaj zanimivega in sebi primernega branja. Preberemo pa vsega, saj nas ne zanima samo to, kar se dogaja v metliški občini in Beli krajini, ampak vzemo tudi, kako živijo in kaj delajo drugje. Beremo ga od tedna do tedna, seveda pa je najbolj zanimiv prvi dan, ko pride v hišo. Takrat gre takoj v roke. Tudi po vasi ga imajo zvečine v vsaki hiši, saj brez časopisa danes res ne gre,« je pripovedovala Jakljevičeva.

A. B.

Čeprav je Marija Jakljevič edinka, je zlasti v otroštvu in zgodnji mladosti skušala trdo življenje. Oče je za zaslužkom kmalu odšel v Kanado, kjer je ostal kar dvajset let. Z denarjem, ki ga je pošiljal domov, je mama kupila nekaj zemlje, kaj dosti prida je pa tudi potem ni bilo. Ko se je oče Nemanič po vojni vrnil domov, se je zaposlil v metliški zadruzi, sezidali so si novo hišo. Ko se je priženil Jakljevičev Jože, so združili grunta, pa še ga ni več kot za 8 hektarjev. »Malo, a kljub vsemu toliko, da zahteva človeka, zato je zet pustil službo in se ukvarja samo s kmetijstvom. In vsi, ki smo pri hiši za delo, stalno nekaj delamo. Poleti, ko je na kmetiji največ dela, za televizijo sploh ni časa, Dolenjca pa le uspejo prebrati.«

Marija Jakljevič z najmlajšo vnukinjo

Že dolgo je vse manj ljudi

J

ože Rojc je med najstarejšimi naročniki Dolenjskega lista v Suhi krajini. Pa ne samo to, sam je precej v tistih pionirskih časih pripomogel, da je časopis postal domač v marsikateri suhokranjski hiši. Nabiral je nove naročnike in zato dobil celo posebno priznanje, tako uspešen je bil pri tem poslu.

»Dolenjca še sedaj pohvalijo,« pravi Jože, »saj je res najboljši. Žal pa je kar drag. Kljub temu ga ne bom odpovedal. Saj so ga nekateri že, potem pa so se spet naročili. Nekateri bi ga radi imeli kar v španoviji, pa se ne obnese preveč dobro.«

Pri Jožetu se oglasim v sončnem februarjem popoldnevu. Drugi prebivalci Lopate, kolikor jih je še, so na njivah in lazih, kjer rujejo kamenje, Jože pa se več ne pada na polje. Triinosemdeset jih že šteje, še je gibčen, toda kaj bi na polju, če nima več živine! Sam živi v svoji hiši, otroci so se razkropili, žena mu je pred leti umrla. Toda miruje pa ne. V kuhinji prijetno diši po svežem leskovem lesu. Tukaj ga Jože cepi v zobotrebce, ki jih potem posuši na krušni peči in proda trgovini v Hinjah. Dosti ne dobi zanje, zato pa ima posla dovolj, vsak dodatek k skromni pokojnini pa je v teh težkih časih dobrodošel.

Jože mi pokaže, kako izdeluje zobotrebce, vmes pa zvem še nekaj podrobnosti iz njegovega življenja. Rodil se je v Žužemberku, se izučil za mizarja, potem se potikal za delom po Hrvaški; najdlje je bil v Fužinah v gorskem Kotarju, dokler se ni oženil. Doletela ga je draga svetovna vojna. Preživel je taborišča pa nevarnosti, ki so prežale na partizanskega terenca. Po vojni je bil na različnih funkcijah v domačem kraju, na občini in na okraju, zato ga poznajo Suhokranjci daleč naokrog. »Postal sem komunist, na to sem ponosen in tega tudi danes, ko časi postajajo drugačni, nočem zatajiti,« pravi Jože, medtem ko njegove roke spretno gladijo zobotrebce. Ne skrbi ga zase, skrbi pa ga za vnuke in pravnuke. Vnukov ima sedem, pravnuka dva in vsi se radi oglasijo pri njem. »Toda, bo hotel kateri tudi ostati!« se sprašuje. Kajti v Suhi krajini ne primankuje samo vode, že dolgo je vse manj tudi ljudi.

T. J.

Jože Rojc

Ko pozvoni Dolenjski list

V

njeno samotno dopolne sem pozvonil. Tako prihaja v njeno hišo tudi Dolenjski list. Vsak četrtke, že celih 39 let, kar pomeni, da je Marija Friedl naročnica skoraj od začetka izhajanja. Pravi, da ga rada bere, pogleda v njem, kdo je umrl, kaj se dogaja po vaseh in v mestih. Prebere pa tudi športno stran in sploh vse.

V hiši živi že 10 let sama. Ne mara zime, zato komaj čaka pomladi, ki v njej prebudi novo voljo do življenja. »Pa saj nam zdaj ni preveč hudo, bojim se le, da bi nam šlo slabše,« razpreda svoje skrbi Marija. In potem spomin seže v predvojnaja leta, ko so otroci hodi-

li v Zameško v šolo napol goli in bosu. Spominja se pravadne navade, ko so kot otroci zagazili v prvi sneg bosu, pa nobenemu ni bilo nič zaradi tega. Potem je prišla vojna. Ubijanje, strah, negotovost. »Tu ob cesti v Prekopi pa je bilo še bolj nevarno, saj so se obiskali Italijanov, »ta belih« in Nemcev kar izmenjavali. Po vojna leta so spet zadihali s polnimi pljuči. Imeli so gostilno pa veliko kmetijo, o kateri še sedaj pričajo velika gospodarska postopja. »Še zdaj pridelam zase koruzo, pšenico, ki sem je še lani oddala poldrugo tono.« Precej njenih pridelkov snejo kokoši in race, ki takoj pritečejo na njen pi-pipi-pi. Očitno je, da jo imajo živali rade. »Zdaj lahko redim le še kokoši, drugih živali pa ne. Če grem za 14 dni v toplice, jih ne bi imel kdo krmiti.«

Noči so sedaj vse krajše. Časa za branje in gledanje TV bo za Marijo vse manj. A Dolenjski list bo še prihajal na njen dom, tako kot zimi sledi pomlad in pomladi poletje. V samotno obcestne hiše prinaša še nekaj več od ponavljajočega se kroženja letnih časov in otrplega tiktakanja ure.

J. S.

Marija Friedl

Časopis zleze pod kožo

L

judej, ki jih je usoda zanesla živeti iz rojstnih krajev kam drugam, ponavadi veliko pomenuje novice od tam, kjer so preživeli otroštvo in morda mladost. Če te novice prihajajo s časopisom, in to kar redno iz tedna v teden, potem morda človeku časopis nekako zleze pod kožo in ga rad pričaka. Mogoče bi tako lahko rekli o Jermanovih z Ostrožnika pri Mokronogu, ki imajo že dolga leta naročen Dolenjski list. Danes ga poštar prinaša Magdi, naročil pa je »Dolenjca« k hiši mož Rupert, ki je zdaj žal pokojni. »Večkrat sem že rekla, da bi časopis odpovedala, pa se premislila,« pravi Jermanova. Ko ga tako še bere, v njem večkrat najde kaj novic o ljudeh iz rojstnih Grmovelj pri Škocjancu. Da je tako pisanje človeku v veselje, pravi tudi Magdina sestra Justina, ki prebiva zdaj v Kranjski gori, ob našem obisku pa je bila na obisku pri Magdi.

Najbrž pa bi imeli tudi onidve povedati kaj iz svojega življenja, kar bi se po zanimivosti lahko kosalo s časopisnimi zgodbami in novicami o drugih ljudeh. Magda se npr. živo spominja potovanja z možem v Bruselj. To je bilo, da, pred leti. Odtlej sta ji najljubša Ostrožnik in tukajšnja domačija, kjer jo še znajo najti odseljene hčerke in Justina ter prijaznejše sosedje. In neminljiv spomin na drugega ji Ruperta.

L. M.

Magda Jerman

Si bral?

Ko je bil šele »spočet«, sem bil po naključju v bližini njega stvaritelj. Tudi tistega dne, ali točneje večera, sem zavlil v gostilno Košak v Novem mestu in se stisnil v kotiček pri mizi ob točilnem pultu. Zdrnil sem se, ko sem videl na drugem koncu velike sobe ob mizah veliko moških, ki so, kolikor sem mogel sprva razumeti, drug drugega nekaj prepričevali. Bal sem se, da niso to politični funkcionarji, ki bi sklepali, koga je treba kot političnega sovražnika spraviti za zapahe. Pa sem med njimi zagledal enega, ki sem ga poznal. Bil je to »šef«, kakor smo takrat imenovali vse poslovodje raznih zadrug, ki so takrat obstajale in kakršne se kot zdaj zveže čez noč skotijo. Torej ta šef je bil predstavnik Kmetijske zadruge in verjetno tudi obnovitvene zadruge Alojz Jaklič.

Fanika, ki je bila takrat v gostilni »gazdaričica« v natakarica in ki sem jo vprašal o sosednih gostih in njihovi glasni debati, je rekla: »Časopis ustanavljajo, pa se ga drugi ne morejo sporazumeti, kako bi se mu reklo. « S toliko večjim zanimanjem sem prisluhnil in slišal: »... to vsi veste, da se lepo sliši, če komu, ki je naredil kaj tako izrednega, kot so naredili heroji in spomeničarji, rečemo naše gore list. ... Že, že, ampak, če rečemo Gorjanski list, to ne vžiga tam čez Gorjance pa v kočevskih okrajih, kjer ga bodo tudi brali. « Potem so govorili nekaj o financiranju in tistih javljenih, ki se posvetva niso udeležili. Ko sem odhajal, sem Faniko vprašal, čemu pri ustanavljanju novega časopisa sodelujejo poleg politikov in kulturnikov tudi predstavniki kmetijske zadruge. Pa mi je pokazila s prsti, kar celo v mednarodnem jeziku — nemo — pomeni — denar.

Nekaj tednov pozneje, verjemite ali ne, so v trgovini KZ delili prvo številko tistega časopisa — Dolenjskega lista, in to zastoni. In danes, toliko let po tistem večeru? Pred božičem minulega leta sem sestel na Bledu z enim mojih prijateljev, ki sem jih pridobil v službi. Stiskajoč mi ob snidenju roko, je glasno, da so drugi postali pozorni, dejal: »Veš, tisti članek, da je država mačeha, Dolenjski list pa pastorek, sem dvakrat prebral. Če bi napisal pred desetimi leti, da je mačeha in ne, kakor so nas učili, mati, bi te prav gotovo zopet zaprli!« Zamahnil sem z roko, češ kaj bi to, in dahnil: »Čas snuje in spreminja.« Sicer pa, kadar se zberemo kje, se vedno začne pogovor: »Si bral tisto v Dolenjcu o ...?«

FRANC LUZAR

En dan

Ob petih zjutraj me budilka vrže iz sna. Po vojaško planem iz postelje. 25 minut je na voljo za jutranje urejanje in zajtrk. Ob 5.25 odpeljem ženo na delo. S seboj imam rokopise, ki sem jih tipkal pozno v noč. Pred Labodom žena izstopi. Odpeljem v mesto, na Glavni trg, kjer sem malo pred šestimi. Ko se kavarna ob šestih odpre, sem kot vsak dan med prvimi gosti. Do sedmih tri kave, pipa in klepet z znanci. Malo pred sedmo se odpravim v uredništvo. Nikogar še ne bo tam, toda če bom zamudil kakšno minutko, bom samega sebe najedal nekaj dni. Naš glavni, Tone Gošnik, mi večkrat reče, da sem urednik. Ob 7. uri zjutraj prihajam, ob 14. uri odhajam. Morda ima prav, kdo ve? Svoje delo pa opravljam v redu in zato je to samo pikra opazka, ki prileti kdaj pa kdaj.

V uredništvu imamo nekakšen desk: šest pisalnih miz je postavljenih v dveh vrstah, druga proti drugi. Skatla za rokopise na moji mizi je še skoraj prazna. S tem, kar sem napisal sinoči, je v njej 10 do 12 strani. Danes se bo dobrodu napopolnila. Vsi bodo metali vanjo in še s pošto bo prišlo kaj iz Kočevja od Jožeta Primca, iz Brežic od Jožice Teppey in iz Trebnjega od Marjana Legana.

V upravi, kamor sem pokukal mimogrede, so začeli ob sedmih. Upravnik Julče Šmid je s Cirilo Mazovec, Lojzko Stojanovič in Natašo Murn (kot vedno) vodil pomenek o tem, kako izboljšati izterjavo naročnine. Pogledam rokopis. Ob 10. uri moram na občino na svojo sveto za gospodarstvo. Govor bo o izvozu. Prišla bosta oba studenata, ki sta na praksi, in moral jima bom odrediti delo. Ko se je prišel predstaviti Janez Pezelj, sem narobe razumel, da je Penzel. Dejal sem, da germanizem ne maramo, in ga v šali preimenoval v Čopičniko. Drugi, Belokranjec Tone Laterner, je po analogiji postal Svetilničar. Oba sta v redu fanta in kar dobro pišeta.

Telefon. »Da, tukaj je Dolenjski list!« Ženski glas ihtavo trdi, da o njej ne smemo pisati. Zahlevam, naj se predstavi, in končno izjclja svoje ime. Gre za gostilničarko, ki je bila zajeta v akciji o stanju v gostinstvu. Skušaj groziti, češ da pozna mnoge pomembne tovariše.

Ria Bačur, ki je medem — kot vedno prva za menoj — prišla, vpraša, smejoč se: »Težavice?«

Ivan Zoran se drži bolj zase in ne govori veliko. Jože Splihal je prišel k nam od Dela iz Ljubljane. Pri zezanju je bodeč in zadene v živo. Marija Padovan prislope le za kakšno urico in hiti tipkati.

»Miloš, za vas!« mi ponuja Rija slušalko. Prisluhnem: »Tovariš Jakopec, hitro tečite po kruh, da ga ne bo zmanjkalo! Zdjaj ga imajo!« in zveza je prekinjena. Čigav glas je bil, vrtim po spominu in že se mi posveti. Takoj pokličem številko, prosim za direktorja, in ko se ta oglasil (po glasu je bil pravil), rečem: »Hvala za prijazno obvestilo glede kruha in za vašo skrb za mojo družino!« in odložim. V prejšnji številki sem pisal o slabi preskrbi s kruhom, ono prej pa je bil ničevi poizkus maščevanja.

Oba praktikanta sta že tu. »Čopičnik« ponudi svoj predlog, kaj bi delal, ki je sprejet. S »Svetilničarjem« se dogovoriva, da bo šel v Črnomelj in tam popoberkoval po občini, organizacijah in podjetjih.

Deset bo. Odhitim na sejo sveta za gospodarstvo na občino. Rihard Šoper od radia in Slavko Dokl od Dela sta že tam. Rihard me vpraša, kje imam bliskovnik, in postreže z zgodbo. Pred leti sem uporabljal izrabljen bliskovnik, ki je odpovedal vedno, ko bi moral pobliskniti. Veliki hudomušnež Peter Romanič je trdil, da ga nosim s seboj, da bi slikal sonce.

Ko se vrnem v uredništvo, ropota s polno paro, pisalni stroji šklepetajo kot za stavo. S pogledom ošinem škatalo za rokopise: zvrhano polna je! Namerim se k »odegeju« (kratica za glavnega in odgovornega urednika Toneta Gošnika).

Pogolbim se v rokopise in fotose iz škatle in jih razporejam po straneh. Malo pred drugo uro jih oddam s potrebnimi oznakami tehničnemu, Marjanu Moškoni. »Urednik« ob dveh sede v avto in se odpravi po ženo v Labod. S seboj ima zapiske in gradivo s seje Sveta za gospodarstvo in pozno v noč bo doma spet potrkaval na pisalni stroj.

MILOŠ JAKOPEC

Ogledalo z dušo

Zapuščena vasica sredi host. Nekje avtobus, poln utrujenih in naveličanih potnikov. Pa vlak, ki pelje skozi zimsko pokrajino. Sediš sam sredi množice. Utrujen bi rad zadremal, pa ti tega ne dopušča stiska tistega nasproti, slišiš na drugem koncu vagona pijanega veseljaka, ki troši neslanosti v to polno praznost, in vidiš gručo mladeži, hitečo v veseli brezbrzičnosti skozi vagon iskat boljše družbo. Čakalnica v zdravstvenem domu, vsak v njej nosi svojo usodo, enemu jo bereš na obrazu, drugemu maska zakriva vse, tretji glasno toži. Bolnišnica z vsem, kar sodi zraven, z neštetiimi žalostnimi usodami. Cesta z množico brezosebnihih gruči in ne nazadnje samotna hosta, kjer ubrano pojejo ptice, kjer preplašena srna nekaj časa strmi vate, trzne in plane v goščo.

Takole hodi popotnik skozi ta po pesniku atomski vek, takole hodimo skozi te čakalnice, posedamo na vlakih in avtobusih, stopamo po vasi in bivamo v hišah, bežimo po mir in počitek v gozd, spremlja pa nas vse tisto okoli nas, enkrat tiho, drugič glasno.

Sodim med tiste, ki ne iščejo človeške bližine, pa so vendar potisnjeni sredi množic in človeških stisk pa včasih veseljih potopikov tega sveta, ki ga veliki Shakespeare tako slikovito opisuje kot gledališki oder z igralci. Bežim od hrupa in nemira v svoj svet, posvečen razmišljanju pa tudi sanjarjenju, polno živim v naravi, kjer je še prostor, pa spet iščem človeške bližine v lastnih stiskah. Kazalec ure življenja neusmišljeno odšteva kratko odmerjene hipe večnosti, ki jo človeško bitje le sluti. In vsakršen beg se konča v vrnitvi, spet pridem na oder med igralce in sama postanem igralka, ki laže sama sebi. Na lepem je življenje enkratno dan, v njem se včerajšnja želja po smrti sprevrže v radost, srce in duša pa se veselita vsega. Včasih mora vse to iz mene, prepolna sem občutij za eno samo človeško bitje, žalosti in veselja, radosti in obupa, tisti ob meni sem jaz in nenadoma sem majcen delček čudovite, enkratne in neponovljive narave in zaboli me srce za vse boleče rane, ki jih človek seka vanjo. In kaj je boljše, kot da vse to daš na papir, se podpišeš ali, če so občutki preveč razgaljeni, tudi ne in pošlješ v uredništvo našega Domojuba, kot imenujem Dolenjski list. Že dolgo let mi je prijatelj. Prijatelj je osamljenih in zapuščenih po razmetanihi hišah na sončnih in senčnih legah nekje v hribih in v belih hišah v dolini, kjer se je moral konj umakniti asfaltu in avtomobilu. Dolenjski list prinaša otožen spomin na nekdanje čase v svojih Obrazih, ki je ena najlepših rubrik. Povezuje ljudi, jih obvešča in s kulturno prilogo opozarja, da je poleg hrane in pijače na svetu še nekaj zelo pomembnega — kultura. Ta naša ljuba deželica ima veliko kulturnikov, več mrtvih kot živih, pa vendar nikoli umrlih, saj je ostalo in ostaja za njimi toliko lepega, kar Dolenjec zaradi svoje zadržane narave tako rad skriva v sebi.

Nekje sem prebrala nekako tole misel: »Vik v našem življenju ima svoj skrivnostni trikotnik, skrivnostni prostor, v katerem vse brez vzroka tone. Utaplajo se hrepenenja in nikoli izpolnjene nade, prijateljstva, z ničemer ranjena, neživite ljubezni, ravnanja, za katera smo mislili, da so se nam posrečila, ideje, ki so se nam zdele veličastne in jim nismo bili kos. Na površini pa so ostale razbitine, le slutnja potopljeneja...« In potem je sestavek, zgodba, ki jo vržeš na papir kot ogledalo duše.

JOŽA SLADIČ

Zato lahko pišem le o žalosti

Ne morem in ne zmorem pisati ta hip o ničemer drugem kot o aktualnem, o tistem, o čemer šepetajo vogali in tuljijo hišni zidovi. Pa še sina imam pri vojakihi.

Ali nas ne učijo družinski psihologi, da v zakoncu po ponižanjih, zmerjanju, blatenju in pretepanju ni več upanja na srečno prihodnost? Mar ne velja to za našo skupno domovino? Mi v naši domovini smo zelo različni svetovi. Različni ljudje smo, vsak zase najbrž sploh ne slabi, toda nismo rojeni za skupnost, sožitje, soodvisnost. In mi tu ne moremo razumeti, kako lahko oni tam najbolj dobronamerne besede in dejanja sprevrčajo v sovražino, najbrž pa se taki občutki lotevajo tudi njih. Vendar pa — tako ocenjujem jaz — se mi tu na severozahodu vseeno ne damo tako poceni kupiti. Nekje tam so prepričani, da je le naša vodstvo »proti«, narod je »dober«. Toda kdo ve, kaj bi povedal šele narod, če bi imel za to priložnost? Kajti za koga naj ima tiste napovedane goste, ki obljublja jo le kruh in sol, potem ko so že zagrozili s prevlivanjem krvi? Zakaj »dobro« ljudstvo bi nemara vseeno vprašalo, kakšen obraz ima ubijalec peinajestle deklince, češ da je ona separatist, kakšen obraz ima nekdo organizirati prostovoljce, premlade, da bi dojeli vsaj to, da se umre samo enkrat, kako ima nekdo obraz hvaliti svojo pot, če mu milijoni le horunsko dvigajo pesti, nič pa ne delajo.

Pač tudi v našem lastnem loncu je plev in otrobov! Tudi pri nas mlatimo prazno slamo in se prav po otročje prepriamo. In še nekaj o nas: prav je, da naši miličniki ne bodo več sodelovali v kosovskih pokolih. Toda — miličnik, vsak, je hote in zavestno vstopil v to službo in je tudi vedel za tovrstne obveznosti. Vojaki, naši sinovi, ki so vzgajeni proti nasilju, pa so primorani plačati dolg domovini z izgubljenim letom. Nikakor ne po lastnem hojenju. Pa ne, da bodo plačevali dolg s svojimi življenji? Zakaj? in za kaj? Zato ne zmorem pisati o drugem.

ERNÄ ROŽMAN

Potrební takrat in danes

Začetniško je bilo vse. Nebogljeno. Tenak listič je bil takrat Dolenjski list, z osmimi stranmi prispevkov, spočetka objavljeneh z večjim črkami, da je urednik Jože Zamljen lažje zapolnil stolpce. Ne vem, če se je ta mož že kdaj prej ukvarjal s podobnim delom. Pa mu je zato pri lektoriranju in korigiranju pomagal pesnik Severin Salí, ki je takrat imel že več skušenj s to rečjo.

Mene je pravzaprav k sodelovanju v tem listu pritegnil moj prijatelj, takratni upravnik Študijske knjižnice Bogo Komelj, ki je bil tudi med pobudniki za osnovanje Dolenjskega lista. Da potrebuje Zamljen sodelavce oziroma dopisnikov iz vseh treh dolenjskih okrajev, ki so bili ustanovitelj, je rekel, in da je dobro, da se jim tudi jaz pridruživ. Kakih honorarjev za to delo pa naj seveda, vsaj sprva, ne pričakujem. Tako sem res sredi aprila 1950 v Dolenjskem listu objavil zapis o kulturno-prosvetnem življenju v Melniku, julija pa dva podlistka o nastajanju Belokranjskega muzeja. Isti mesec je izšel še članek s parafo »ed-«, kar naj bi pomenilo zadnjo črko mojega imena in prvo priimka. Pomembnejše sodelovanje se je pričelo prihodnje leto, ko je prevzel uredništvo Tone Gošnik. Razširil in utrdil je mrežo dopisnikov, ki smo potem poročali o vsem, kar se je takrat zanimivega dogajalo po deželi. O gradnjah, začetkih industrije, o občinskih in partizanski obletnicah.

Leta 1967 je urednik uvedel posebne rubrike za novice iz posameznih občin, ki so se ljudem brž priljubile in so se ohranile do danes. Tudi sam sem potem vedel kot pet let skrbel za to rubriko in napisal čez 200 Sprehodov po Metliki. Spričo tega je tudi število mojih prispevkov znatno naraslo (danes jih je že precej čez tisoč), saj sem marsikaj napisal tudi za obe kasnejši prilogi Dolenjskega lista, štirinajstrednevo Prilogo in občasne Dolenjske razgled.

Nekdo mi je nedavno tega rekel: »Lahko bi pametneje porabil tisti čas, ki si ga vsa ta leta žrtvoval za Dolenjski list.« — Jaz pa pravim: Mogoče res, vendar mi ni žal. S svojimi zapisi smo ohranili podobo tistega časa in ljudi v njem. Pa ne mislite, da je novinarstvo ali dopisništvo kak vesel hobi. Ne! To je resno, častno, odgovorno delo. Potrebno je bilo takrat in je potrebno tudi danes.

JOŽE DULAR

Dopisniki brez obraza

Med pismi in dopisi, ki vsak dan prispejo na uredništvo, je še vedno nekaj takih, ki jih podpiše gospod oziroma tovariš Anonymus, Nevesekdo, Nimitakoime. Kdo piše ta pisma, ne vemo, saj so podpisani ali lažni ali so izmišljeni, največkrat pa jih sploh ni. Pravimo jim anonimke, torej pisma neznanega pisca.

Če je bilo pred leti še mogoče razumeti anonimke in jih na nek način opravičevati zaradi določene represije nad drugače mislečimi, pa danes teh razlogov zvečine ni. Človek naj bi bil pod svoja razmišljanja, ki jih namenja javnosti, podpisan in stal za njimi kot odgovoren posameznik. Toda vsem takšna pokončna in poštena drža ni pogodu. Nekateri žele nekaj povedati javnosti, vendar tega, kar napišejo, nečejo povezati s svojim imenom. Tako naredi le prvi korak, da nekaj napišejo. Drugega koraka, prevzeti odgovornost za napisano, pa ne zmorejo. In rodi se anonimka.

Dandanes jih je precej manj kot pred leti. Ljudem, kot je videti, lastne besede niso več nevarne. Vzdušje v javnosti je strpnejše, drugačno mišljenje ni delikt in se ne preganja, demokracija ni le načrt za bodočnost. Ljudje svoja razmišljanja in morebitne kritike lahko objavijo, ne da bi s tem postavljali na kocko svoj položaj.

Ne samo da je anonimki manj, tudi njihova vsebina se je spremenila. Manj je takih s političnimi temami, več pa opozoril na nepravilnosti in družbi in v javnih službah. Ne manjka pa tudi takih, ki prihajajo izpod peres očimo duševno motenih oseb.

ČE STRAH DRŽI PERO

Samo se zastavlja vprašanje, čemu se sploh posameznik boji prevzeti odgovornost za svojo javno besedo. Najbrž igra precejšnjo vlogo strah pred neprijetnostmi zaradi izrečenega mnenja. Dolgo je bil tak strah upravičen, saj se je v naši mišljenjsko enosumerni družbi drugačno razmišljanje izenačevalo s kaznivim dejanjem ali pa vsaj kot nesprejemljivo. Kdor je mislil drugače in mu je uspelo to sporočiti javnosti, je lahko pošteno ndralsl. Lep primer je sedanjí Demosov kandidat za predsednika dr. Jože Pučnik, ki je svoja objavljena razmišljanja: plačal z več leti zapora. Ni bil ne prvi in ne edini.

Drugačen je seveda strah tistega, ki si nekaj izmisli, pa se boji odgovornosti za napisane poltresnice in laži. Takšen pič svoje pisanje skriva pod izmišljenim imenom ali pa se sploh ne podpisuje. Do neke mere bi bil razumljiv strah posameznikov, ki z anonimkami opozarjajo na realne probleme, pa se boje maščevanja močnih in vplivnih. Vendar pa uredništvo v takih primerih hrani pravo ime pisca v tajnosti, zanj pa lahko zve le sodišče, če pride tako daleč, da se sodno ugotavlja resničnost zapisanihi trditiv.

DRŽAVA Z NAJVEČJIMI KRIVICAMI NA SVETU

Poglejmo zdaj v našo mapo anonimki in se sprehodimo po nekaterih pisnih. Naj bo ob našem jubileju pozornost namenjena tudi iz časopisa izrinjenim »junakom«, našim Anonymusom.

Tajni pisci se radi hudujejo nad razmerami v širši družbi in v svojem ožjem okolju. Nad stanjem v domovini je, denimo, silno zaskrbljen Lep Pozdrav. Boji se za dinar, ki »koraka v ustaško kuno«, boji se za usodo »ponižanega in poteptanega naroda«, najbolj pa ga skrbi kuga 20. stoletja, aids, ki se po njegovem mnenju ne zadržno širi s prostakšimi filmi, literaturo in turizmom, ker »več turistov pomeni več bolezni.« Ali nimamo že dovolj dolga in vsak dan večje pomanjkanje zaradi visokih cen, zdaj pa kličete še to strašno bolezen, je zapisal v pismo končal z vzdihom: »O, kako lepo bi bilo v naši domovini, ko...«

Da, ko ne bi »eni imeli preveč, drugi pa premalo«, ko bi ne bili »država z največjimi krivicami na svetu«, kot je zapisal S. Spoštovanjem. Mož je razložil, zakaj se ni podpisal. Živi namreč v Kočevju, »kjer je to zelo zelo nevarno.« Vas Pozdravlja je razgrnil žalostno sliko našega podeželja. Prepričan je, da kmečke pokojnine kmeta navajajo na takele misli: »Zakaj bom delav po polju, imam penzijo. Pustil bom naj koprive rastejo in vinograd stoji neobrezan.« In tako se dogaja, da »mama žalostno od zapečka gleda kako vnuki iz glaški vinčka trinkajo in se delajo bedaka: mi smo mi, vi ste naše smeti.«

Samemu »šefu novinarjev« je naslovil nekaj svojih pisem Anonymus, ki se trudi, da bi »ljudstvo vse zvedelo« o mešetarjenju in goljufijah v upokojenskem društvu njegovega kraja. Predlagal je izredni sestanek, obisk inšpekcije, republiških organov, novinarjev in drugih odgovornih, ki bi zamenjali vodstvo in postavili poštene ljudi na njihovo mesto. Podpisal se ni, ta mož iz molčice večine. Staro vodstvo se kraljuje, večina molči, kar kaže na to, da je z vodstvom najbrž nezadovoljen le Anonymus.

Ivan Hugo iz Črnomlja v svojem pismu razmišlja o sivini v občini in ugotavlja kaj je krivo, da so se v občini razbohotili: »ziheraštvo«, povprečništvo, netinovatnost, nezobraznost, politično podložništvo in podobno. Mesto je zaradi tega socrealistično sivo in nezadržno polzi v kulturni in duhovni prepad. Ostra Hugova kritika ni ugledala belega dne, ker omenjena Ivana v Črnomlju sploh ni. Ime mu je drugače, po vsej verjetnosti pa se boji tistih, nad katerimi se analitično jezi. Ni osamljen. Brezimen občan je volilne leta 1986 v tej občini ocenil kot »polomijo, politični krah, višek nedemokracije«,

odločnosti pa mu je zmanjkalo, ko bi moral svojo oceno stanja podpisati.

HUDIČA JE METAL OB TLA

Pogosta tema anonimnih kritik so razne javne službe, v prvih vrstah pa zdravstvo. Zdravnikov se javno ne kritizira, saj se ve, kje se prej ali slej vsakdo znajde. V temne plati zdravstva na Dolenjskem pa je vseeno spustila občanka Podpisa Senedaprebrati. Ugotavlja, da zdravniki posvetijo bolnikom le po nekaj minut, nato pa izginajo po svojih osebnih opravkih, kavicah in klepetih, medtem ko bolna raja potrepljivo čaka. »Slabe so plače zdravstvenih delavcev, slabe, res slabe, pa še takšnih si ne zaslužijo!« priblija.

Skrbi pa ni deležno le telo, marveč tudi duša. XY iz nekega prepelega dolenjskega kraja je razgrnil problem, ki je nastal, ko so dotedanjega župnika zamenjali z novim, »ozko usmerjenim« dušnim pastirjem. Ta svoje ovčice skube, izdaja ničvredne brošure in rine ljudi v dobo mračnjajstva. »Mogoče ne bo dolgo, ko bo hotel zažigati čarovnice,« zgrožen piše XY. Na koncu še dodaja, da želi, da njegovega pisma ne bi nikomur pokazali. Res ga nismo.

Se bolj odkrito se je z zlom spoprijel možakar, ki nam je pisal z bolniške postelje. Kot iz njegovega pisma sledi, se je bojeval prsa ob prsa s samim hudičem. Silni boj se je končal slabše za pisca. Od naporov, ko je metal Zlodeja ob tla, je dobil kilo. Moral je v bolnišnico na operacijo. »Zdaj na bolniški postelji ležim, on se pomeni zdrav smeji,« poetično končuje svoje pismo.

»JAS PREHITRO IZUMIRAM«

Tudi drobarnije je ljudi. Neka občanka je kupila otroški trenirki od nekega zasebnika. Ko ju je oprala, ji je bilo jasno, zakaj je bila ceno tako zelo ugodna; ena trenirka je po šivi razpadla, druga pa je obarvala vse, kar se je njo namakalo v pralnem stroju. In sklenila je dati to nesramnost v časopis, pri tem pa pozabila, da so ji pri rojstvu dali ime, ki se ne glasuje Ogorčena, kot se je podpisala. Njeno zapisano ogorčenje je romalo v mapo anonimki.

Zemlje ne moreš ne jesti ne obličje, ne moreš je s seboj vzeti, pa je vseeno zanetila prenekatel ri prepri, zato ne čudi, da so zemljiške zadevne listi predmet anonimnih pisem uredništvu. Nemer znani ljubitelji zemlje nam natančno poroča, za no koliko centimetrov je sosed s frezo posegel na njegovo parcelo, in se pridruša, da ne odstopa nitim milimetra svojega. Trdno sklene, da »obami danes pa v bodoče nima prava stopiti na našami zemljo, jas pa na njegovo ne bom.« Mi te vojne sosesdske napovedi seveda nismo objavili. Vrhovni poveljnik obrambnih sil se je namreč poso zabil podpisati.

Saj je res hudo, če človeka tiščijo tegobe dan za dnevom, pa ne najde ne smeri in ne načina, kako bi se jih rešil. Se huje pa je, če si tegobe kljub sam povečuješ s pomočjo domišljije. Tako si jili fantazijsko zgodbo o ogroženosti splel nek neznan bralec in jo kronal z zahtev po javni objavi Prekliska pod nujno, ker »jas prehitro izumiram«, preostali pa bodo »zapili denar ali plet vse podržavili.«

Med našimi jezimi anonymus so tudi doned broščni ljudje. Neznani pisec, ki se je podpisal kot Delavec, se je v korist isprepkva za pokrili klju izgube v IMV odrekel honorarja. Honorar najzab bi prejel za objavo spisa, v katerem se huduje nad razmerami in IMV. Honorarja ni bilo, IMV pa si je kljub temu nekako opomogel.

»LEGIJA STRANACA«

Vse kaj drugega pa je, ko se za Anonymusom skrje pregreta glava, ki rojeva sovraštvo in grozi. Nedolgo tega smo po pošti prejeli našo trngano stran Dolenjskega lista, na kateri nam anketiranci razmišljajo o sedanjem položaju Slovencev v Jugoslaviji. Nekoga (pošta je prišla iz Bruslja) je to tako motilo, da je stran natrgoval in zraven pripisal tole sporočilo: »Cenzurisan od Legije stranaca i vračeno. Stiče i ostalo.« Pri razsanje je precej nerazumljivo, sklepati pa je mogoče na ozadje te grozilne anonimke. Njen ator je najbrž eden tistih, ki je v srce vsrkal gne in sovraštvo do Slovencev, s katerim pitajo ljudi na našem romantičnem jugu, kot bi se izrazil Cankar.

Janez Brezpriimka se je tudi lotil Dolenjskega lista, vendar le s kritično besedo. Našim vinarjem daje za zgled »televizijske novinarje in napovedovalce, ki se trudijo za dušo in telo, da bi tem bol zadovoljili gledalce.« Mi se bomo tudi trudili za dušo in telesom, da bo Dolenjski list boljši, medtem pa se bo Janez gotovo spomnil, kako se piše.

Za naša imena vsakdo ve in se lahko po imensko jezi na vsakega novinarja posebej lahko pa tudi na vse skupaj, kot denimo Kdoje, ki zahteva objavo svojega pisanja s to kole prošnjo: »Objavi to z vašim pogumom strahopetni podležje.« Res hud možak. A kako bi ne bil, ko pa ga je, kot je napisal, že po nekominutah prebriranja Dolenjskega lista zbledel »sramotna vest, s katero lista razgalja svojo nepoštenost, ki ne gre samo po naši deželi, ampak tudi izven meja.« Ne pove jasno kaj več, da bi s nam odprle oči, ampak le naklada o razuzdani teroristični mafiji na občini, ki ne pusti gradben brez gradbenega dovoljenja. Mafija naj si zamisli, »kaj se lahko zgodi v morebitnem ljudskem odporu.«

Res, hud možak. Tako hud, da mu je srd zgrnil v temo ime in priimek, ki ga ima vsakdo od nas. Razen seveda naših Anonymusov, s katerimi smo bili tokrat v tem zapisu izjemoma javni sceni.

MILAN MARKELJ

Izmed reševalcev 6. nagradne križanke je žreb izbral JOŽETA JAKŠO z Semiča. Za nagrado smo mu poslali knjigo Frančka Rudolfa Odpiram mlin, papirni mlin, s katero si je pridobil nagrado iz sklada za Prešernove nagrade. Našemu nagrajencu čestitamo in mu želimo prijetno branje.

Rešite današnje križanko in pošljite rešitev najkasneje do 5. marca na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIZANKA 7.

REŠITEV 6. NAGRADNE KRIZANKE

Pravilna rešitev 6. nagradne križanke je, brana po vodoravnih vrsticah, glasi: MAMA, OKLA, ADORACIJA, KARAT, BUR, ZSMS, LAUBE, LIBERALCI, EMO, ASA, MS, TEST, RAD, NIKA, ANE, MONOM, LAN, OT, ARENA, IND, ETERNIT, STOJA, SARANČA, TUNEL.

MISLI

Kdor ne misli s svojo glavno, mora hoditi po tuji sledi. J. VOLARIČ

Prav prismojenci so največkrat zakurili pod kotli godovine. J. JAVORŠEK

Mati resnica ima hči soraštvo. I. TORKAR

NAGRADNA KRIZANKA

DL	UREJENO NACRTNO RAZLAGANJE	OTOČJE MED ALASKO IN KAMKATKO	GR MIT ČAROVNICA	OTO PESTNER	SESTAVIL J. UDIR	ROBIDOVO GRMČIJE	PRIPADNIK SLOV. PLEMENA OB LABI	HRV DIPLOMAT (LEO)	LISTNATO DREVO
KRATEK MOŠKI PLAŠČ KEM SIMBOL ZA FLUOR					VRSTAPARA LELOGRAMA PLEME				
PTICA UJEDA				J. AFR. POLTIK (MILTONI) PRAVOSLAVNA CERV. PESEM					
GR ZGODOVINAR JEZERO V TURČLI					DRSTITEV VRSTA AMINO KISLIN				
KEM SIMBOL ZA VANADU	JUDOVSKI VRSKI UČITELJ	CIMOSOV AVTO EDINICA		SRED AM INDIJANSKA PLEMENA AVT OZNAKA ZA POLJSKO			VRSTA SVETLEGA LESA	MOŠTVO	
SLADKO-VODN KRAPOVEC			LETNI ČAS SENČNICA						
NORD. MIT GOSPODARICA MORJA		MESTO V OKLAHOMI (ZDA, NAFTA) MESTO PRI ZADRU					ANNA KARINA OČE		
VRSTA KAVČUKA					ZNAČAJ KEM SIMBOL ZA BARU				
ZITNA RASTLINA				ZVLIJENSKI PROSTOR ORGANIZMOV					
SUMERSKA BOGINJA PLODNOSTI				DL	PRESTOLNICA TURČIJE				

Mali ljudje iz tropskih gozdov

Antropologi so raziskali pigmejska plemena Efe — Življenja, kot ga je želelo človeštvo pred deset tisoč leti — Njihova kultura zapisana propadu

O pigmejskih, malih ljudeh iz divjih gozdov, govorijo že stari miti izpred tisočletij. Ime so antipodskemu ljudstvu dali stari Grki, saj beseda pigmejec izvira iz starogrške pigme, ki pomeni lakot. Morda zato raziskovalci centralne Afrike pomenili antična izročila in so po njih imenovali divja plemena, na katera so naleteli v deževnih pragozdovih tropske Afrike. Ime se jih drži še danes, čeprav antropologi vedo, da se »oni« imenujejo drugače, ne z enim našim imenom. Pigmejskih plemen več in vsako ima svoje lastno ime.

Danes jih živi kakih 150 do 200 posoč v porečju Konga na ozemlju sedmih afriških držav: Burundija, Kameruna, Centralne afriške republike, Gabona, Konga, Ruande in Zaira. Med njimi je tudi pleme Efejev, ki jih Mbutov, ki slovijo po svojih izjemnih sposobnostih. Njihovo življenje je majhno, vsega skupaj jih je približno 5500, živijo pa na območju tropskega gozda na severozhodu Zaira. To pleme so vključili v mednarodno antropološko študijo, ki se je začela že od 1980. leta in je vanjo vključeni 25 raziskovalcev iz štirih držav.

Efeje so izbrali predvsem zaradi tega, ker je njihov način življenja zelo podoben tistemu, ki ga je želelo človeštvo pred kakimi 10.000 leti, predno je prišlo do razvoja poljedelstva. Efeje se namreč preživljajo predvsem s lovom in nabiranjem. Na poljedelskih pridelkih in drugega namnaga pa pridejo z izmenjavo. Za živilski strokovnjake so tako Efeji nekakšno »okno« v daljno preteklost človeštva in priložnost, da preučujemo, kako se je človeštvo v sivi davnini preusmerjalo na razvoj naprednejše načine preživljanja.

Antropolog Robert C. Bailey s Harvarda je dve leti živel med Efeji in ljudje biral gradivo za svojo doktorsko disertacijo. V tem času je doživel

težobe življenja v tropskem deževnem gozdu, preboleval je malarijo, a doživel tudi lepe trenutke pristnega stika z naravo in ljudmi. Najtežje od vsega pa je bilo premagati nezaupanje, ki ga Efeji, tako kot vsi Pigmejci, imajo do vseh tujcev in belcev še posebej. Prepričani so, da belci žročne, najbolj v slast pa naj bi jim sli majhni otroci.

Nezaupanje in strah je antropolog najdlje zbujal pri otrocih in ženskah, moški pa so hitreje vzpostavili odnose z raziskovalcem. Ko se mu je pridružila še njegova temnopolta žena, so ga Efeji dokončno sprejeli medse. Šele potem je lahko temeljiteje proučeval njihovo življenje, družbene odnose, mite in običaje.

Efeji so predvsem lovci in temu načinu preživljanja je podrejeno vse v njihovi skupnosti. Po telesni velikosti so podobni drugim pigmejskim plemenom, višina odraslega Efeja je največ 140 centimetrov. Polti so precej svetle. Za razliko od drugih pigmejskih plemen pa so prav Efeji ohranili lovsko-nabiralski način preživljanja skoraj nedotaknjen. Civilizacija jih še ni posrkala vase.

Bivajo v začasnih taboriščih in se selijo po potrebi. Lovijo v skupinah. Pri lovu niso preveč izbirični, saj uživajo in pripravljajo za hrano meso 45 različnih živali, od malih gozdnih antilop, nič večjih od divjega zajca, do slona, ki je prav tako njihov lovski plen. Najljubše so jim antilope, največ pa nalovijo opic. Od plodov narave, ki jih nabirajo v gozdu, najbolj cenijo med divjih čebel, ki ga nabirajo enkrat na leto. Takrat je zanje pravi praznik.

Značilno za Efeje je, da ne love in nabirajo prekomerno. Uplenijo le toliko, kot potrebujejo. Z modernimi pojmi bi lahko njihovo življenjsko filozofijo označili kot ekološko. Nočejo uničiti tega, od česar so življenjsko odvisni.

Združujejo se v lovske skupine, ki pa niso stalne. Spreminjajo se, stari člani odhajajo, novi se pridružujejo. Zato tudi trdnih družinskih vezi ne poznajo.

Kadar se selijo, večino borgega imetja nosijo ženske, medtem ko moške nosijo le orožje in še kakšno malenkost. Ko je Bailey spraševal, zakaj je tako, so mu možakarji pojasnili, da so ženske močnejše, naloga moških pa je, da jih branijo pred morebitnim napadom kake zveri.

Efeji ta čas še žive na svoj prastari način. Vendar pa se jim ne piše prijazna usoda. Njihova kultura je zapisana propadu. Obstoje Efejev je tesno povezan s tropskim gozdom. Ohranijo se lahko tako, kot so, samo v dovolj prostranem gozdu. Dandanes pa se afriški tropski gozdovi pospešeno krčijo zaradi izsekavanja in požganja. Efejem se z njim krči življenjski prostor in na poti so drugih afriških primitivnih plemen, ki so že izgubila svojo kulturno identiteto. Z njimi pa bo izginila živa priča davne preteklosti človeštva.

MiM (Vir: Nationa Geographic)

MINI ZANIMIVOST: PRVI NA SVETU

Fiat je v Milanu predstavil prvi serijski električni avtomobil na svetu — elletro. Prvi model je dejansko nekoliko predelan znani Fiatov avtomobil panda, le da ima električni motor in več prostora za akumulatore. Z enim polnjenjem je mogoče prevoziti okoli 100 km. Navdušenje nad novostjo hladi predvsem cena: 25 milijonov lir stane. Pri nas najbrž tega avta še nekaj časa ne bo videti.

Muha ali ljudje?

Kako nad škodljivce, da bo varno za ljudi

Mediterranska sadna muha že vrsto let hudo ogroža velikanske nasade pomaranč v Kaliforniji. Poskusi, da bi škodljivko zatrli, doslej niso obrodili pravih uspehov.

Poskušali so s sodobnimi biološkimi načini, za katere se prizadevajo naravovarstveniki, ker ne povzročajo onesnaženja okolja s strupi. Vzgojili so 140 milijonov sterilnih samčkov in jih spustili med škodljivce. Računali so, da bo poseg občutno zmanjšal število muh. Vendar pa ukrep ni rodil željenih posledic, populacija muh je vseeno ostala prevelika in še naprej delala veliko škodo v nasadih pomaranč. Zato so strokovnjaki predlagali, da bi biološko orožje dopolnili še z vrsto zaprašitev iz zraka, pri katerih bi uporabili okolju kar najmanj škodljive pesticide.

Zaprašiti bi morali zelo veliko površino, ki obsega okrog 700 kvadratnih kilometrov. Vendar pa se na tem območju ne nahajajo le plantaže, vegetacija in nezaželeni škodljivci, marveč tudi ljudje, in sicer jih živi v 28 občinah skoraj milijon.

Prva zapraševanja iz nizko letečih helikopterja so prebudila močan odpor prebivalstva. Izkušnje s pesticidi so slabe in ljudje nočejo živeti v okolju, onesnaženem z njimi. Nič ni pomagalo, da je pred časom državni predstavnik javno pogoltnil za pest pesticide malathiona, da bi dokazal njegovo neškodljivost. Ljudje so proti, četudi muhe prinašajo veliko škodo. Zahtevajo uporabo nestrupenih načinov.

Do droge že v maternici

Telesno in duševno zaostajanje otrok, katerih matere so med nosečnostjo jemlje droge

V razvitem svetu se rojeva vse več otrok, ki prinesejo s seboj na svet težko dediščino, žalostni dar njihovih mater, ki so med nosečnostjo uživale crack, kokain, heroin ali katero od drugih priljubljenih drog.

Prva generacija crackovskih otrok, kot jim pravijo v Združenih državah Amerike, kjer je ta problem najresnejši, se ta čas približuje starosti, ko bi bilo treba začeti s šolo, pa zanjo nekateri sploh niso sposobni. »Žive le na nagonski ravni. Jedo in spijo, spijo in jedo,« pravi Geynille Agee, ena od redkih vzgojiteljic, ki se ukvarjajo s crackovskimi otroci. Nekateri otroci niso tako zaostali, imajo pa kljub temu resne težave pri odraščanju.

Zanje bo treba pripraviti posebne vzgojne programe, trdijo pedagogi in psihologi. Kaže se velika potreba po posebnih vzgojiteljih, ki bi se ukvarjali s crackovskimi otroki. Toda tovrstnih strokovnjakov ni, saj je problem nov, izkušenj pa še zelo malo.

Posebna študija, ki so jo opravili v ZDA, govori, da se 11 odstotkov vseh novorojenčkov, to je okrog 375.000 otrok na leto, rodi z »narkomansko izkušnjo«. Kot zarodek so bili izpostavljeni delovanju drog v organizmu nosečice matere. Nosečnice najpogosteje jemljejo crack in kokain. »Izkušnje« pa pomenijo tudi posledice. Precej crackovskih otrok začne svoje življenje telesno ali duševno prizadetih. Veliko se jih rodi prezgodaj in tehtajo pri rojstvu vsega kilogram. Poleg vseh težav, ki spremljajo nedonošenčke, se pri crackovskih otrocih pogosto pojavljajo še vodenoglavost, nerazvitost možgan, težave z ledvicami in možganska kap.

Zdravniki pravijo, da je jemanje drog med nosečnostjo resna nevarnost za zarodek, rojstni defekti, povezani s tem, pa sprožijo verigo kasnejših težav. Dr. Judy Howard, ki je preštudirala na stotine primerov crackovskih otrok, meni, da je zanje potrebna posebna skrb od rojstva naprej. So izjemno občutljivi, se slabo prehranjujejo in zelo nerodno spijo. Ko odraščajo, so telesno pretirano dejavni, a se pozno in težko nauče govoriti. V primerjavi z drugimi nedono-

šenčki ostajajo kljub dodatni zdravniški negi slabo razviti. Imajo neko pomanjkljivost, ki jih onemogoča pri razvoju. Zdravnikom še ni uspelo ugotoviti točnega vzroka za te probleme, sumijo pa, da gre za poškodbe živčevja. »Videti je, kot da je tisti del možganov, ki človeško bitje usposablja za razpravljanje in razmišljanje, zbrisan,« pravi dr. Howardova. MiM (Vir: Newsweek)

Prisluškovanje

Ko so brezžični telefoni prišli v široko uporabo, ker so pač praktični, ni nihče pomislil, da se z njimi odpirajo tudi nove možnosti za medsebojno prisluškovanje. Tam, kjer je takih telefonov veliko, sosedje že gojijo nečedno zabavo, da prisluškujejo eden drugemu. In kakor je morda zabava videti nedolžna, pa vseeno pomeni nedovoljeno vdiranje v zasebnost.

V Združenih državah Amerike ima okoli 21 milijonov gospodinjstev montirane brezžične telefone. In ker je za razliko od mnogo dražjih celularnih telefonov, ki prav tako delujejo brezžično, a na strogo določenih valovnih dolžinah, navadnemu brezžičnemu telefonu mogoče zelo enostavno prisluškovati, so se lastniki začeli vračati k stari, drobrim žičnatim telefonom.

Da se iz sosedskega prisluškovanja lahko izcimi tudi kaj resnega, kaže primer Scotta Tylerja. Sosedje, ki so prisluškovali njegovim pogovorom, so enega od njegovih pogovorov razumeli, kot da se Tyler dogovarja s preprodajalci mamil. Obvestili so policijo, ki je potem nekaj mesecev prisluškovala njegovim telefonskim pogovorom, seveda zaman. Ko je mož zvedel za vse to, je sprožil sodni spor zaradi nedovoljenega prisluškovanja. Sodišča so presodila, da pri brezžičnih telefonih pač ni mogoče zagotoviti tajnosti telefonskih pogovorov in potemtakem prisluškovanje ni nezakonito početje. Končno besedo bo imelo vrhovno sodišče.

Pomislite na to, ko se odločate za nakup telefonske novosti.

Socialistična republika Slovenija OBCINA METLIKA Oddelek za družbenoekonomski razvoj

JAVNI NATEČAJ ZA PRIDOBITEV STANOVANJSKE PRAVICE NA STANOVANJH, ZGRAJENIH S SREDSTVI SOLIDARNOSTI

I. RAZPISNI POGOJI:

- 1. Upravičenci za pridobitev stanovanjske pravice na stanovanjih, zgrajenih s sredstvi solidarnosti, so:
 - a) delovni ljudje, ki združujejo delo v organizacijah združene-ga dela in delovnih skupnostih, vključno z mladimi družinami;
 - b) občani in družine, ki nimajo možnosti — pogojev, da bi rešili svoje stanovanjsko vprašanje v organizacijah združene-ga dela in delovnih skupnostih, vključno z mladimi družinami;
 - c) občani, ki s svojimi skupnimi dohodki ne morejo rešiti svoje-ga stanovanjskega vprašanja: upokojenci, invalidi, borci NOV, kmeti borci NOV, starejši in za delo nezmožni občani.

II. SPLOŠNI POGOJI:

- Vsi upravičenci za dodelitev pravice uporabe na solidarnost-nem stanovanju iz točke I/a in I/b morajo izpolnjevati naslednje splošne pogoje:
 - da upravičenec in osebe, ki z njimi stalno stanujejo, zakon-ec ali oseba, s katero živi v življenjski skupnosti, otroci, starši (ki najmanj dve leti živijo z njimi v ekonomski skupno-sti) niso imetniki stanovanjske pravice na primernem stanovanju,
 - da ima upravičenec stalno bivališče na območju občine Metlika,
 - da upravičenec oz. njegova družina ali člani skupnega gos-podinjstva doslej še niso primerno rešili stanovanjskega vprašanja,
 - da upravičenec oz. kateri izmed njegovih članov ni lastnik počitniške hiše ali drugega večjega premoženja,
 - da socialne razmere upravičenca oz. članov njegove druž-ine ali gospodinjstva ustrezajo merilom, ki veljajo za vse druge oblike socialno varstvene pomoči,
 - da upravičenec ali za delo sposoben član družine ni ne-upravičeno nezaposlen oz. začasno zaposlen, kar potrdi skupnost za zaposlovanje.

III. MERILA ZA OBLIKOVANJE PREDNOSTNEGA VRST-NEGA REDA

- ocena stanovanjskih razmer,
- socialno materialni položaj,
- skupni dohodek.

IV. NAČIN ZBIRANJA VLOG

- upravičenec, ki želi pridobiti stanovanjsko pravico na soli-darnostnem stanovanju, mora vložiti na posebej tiskanih obrazcih prošnjo in potrebna dokazila, najpozneje do 9. 3. 1990 pri svoji DO — kadrovska služba. Obrazci se dobijo pri kadrovskih službah v DO, kjer so upravičenci zaposleni oz. pri oddelku za družbenoekonomski razvoj občine Metlika. Pri izpolnjevanju obrazcev so strokovne službe dolžne po-magati upravičencu.

V primeru nepopolne vloge upravičenca je ta dolžan na ustre-zen način vlogo dopolniti, v nasprotnem primeru se vloga ne obravnava.

V. PREDNOSTNA LISTA

Upravičenci za pridobitev stanovanjske pravice na solidar-nostnem stanovanju bodo uvrščeni na prednostno listo, ki bo objavljena v sredstvih javnega obveščanja.

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL
NOVO MESTO
TOZD REVOZ

Imv logo

takoj zaposli na prosta dela in naloge

2 prevajalca za francoski jezik

Pogoji:
 — visokošolska izobrazba filozofske smeri, z delovnimi izkuš-njami na področju prevajanja, sprejemno pa tudi priprav-nika.

Od kandidatov pričakujemo prizadevnost, samostojnost in hkrati nudimo ugodne delovne pogoje in dodatna usposablja-nja v Franciji.

Ce ste prepričani, da izpolnjujete naša pričakovanja, pošljite svojo ponudbo s potrebnimi dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh na naslov:
 IMV Novo mesto, TOZD REVOZ — kadrovska služba, Zagreb-ška 20, 68000 Novo mesto.

Iskra, Tovarna potenciometrov in hibridnih vezij
 p. o. Šentjernej
 68310 Šentjernej, Trubarjeva 7

Razpisna komisija delavskega sveta razpisuje prosta dela in naloge

GLAVNEGA DIREKTORJA družbenega podjetja,
 ki bo imenovan za dobo štirih let.

Kandidat mora poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:
 — da ima VII. stopnjo strokovne izobrazbe,
 — da ima znanja, sposobnosti, izkušnje in druge osebnostne lastnosti, potrebne za organiziranje in vodenje poslovanja podjetja,
 — da ne obstajajo razlogi za prepoved poslovanja po zakonu,
 — da kandidat v svoji prijavi opredeli dolgoročne razvojne cilje podjetja in način uresničevanja v 4-letnem mandatnem obdobju.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev razpisa naj kandidati pošljejo v 15 dneh po dnevu objave na gornji naslov s pripisom »za razpisno komisijo«.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 8 dneh po odločitvi.

Če želite več informacij, se obrnite na vodjo oddelka za družbenoekonomski razvoj: Ivan Kostelec, dipl. inž.

POTA IN STRAŽNIPOTA

dežurni poročajo

VLOM V VIKEND — Neznan storilec je v času med 9. in 16. februarjem vlomil v Globodolu v vikend 47-letnega ljubljanskega Stanislava Progarja. Razbil je vzhodna vrata, nato preiskal in premetal vse prostore, odnesel pa je nekaj litrov pijače. Škode je za 500 din.

ODNESEL ŽAGI IN VRTALNI STROJ — V noči na 17. februar je neznanec vlomil v garažo pri stanovanjski hiši Alojza Kukmana iz Mirne Peči. Lastniku je odnesel dve motorni žagi Stihl in Iskrin vrtalni stroj. Kukman je oškodovan za tisočaka.

ODSEL BREZ PLENA — Ljubljanka Jozefa Mihover je 14. februarja obvestila novomeške miličnike, da je nekdo med 5. januarjem in 13. februarjem vlomil v njen vikend v Šmarjeških Toplicah. Neznanec je prostore dobro preiskal, vendar ni ničesar odnesel. Škode z vlomom je bilo za 400 din.

ODNESEL RADIOKASETOFON — Ljubljancin Jože Česnovar ima vikend v Hmeljčju. V času med 8. in 15. februarjem si ga je nekdo približno ogledal in vanj tudi vlomil. Česnovarju je odnesel radiokasetofon, vredne nekaj stotakov, zraven pa še štiri steklene piva, s katerimi se je odžejal po napornem opravilu.

PODLEGELE RANAM
KARTELJEVO — Huda prometna nezgoda, do katere je prišlo 1. februarja na magistralni cesti Ljubljana—Zagreb pri Karteljevem, je terjala še tretjo smrtno žrtev. Iz novomeške bolnišnice so namreč sporočili, da je tam 14. februarja hudim poškodbam podlegel 42-letni Hrvoje Jakič iz Doboja.

Z AVTOM IZSILIL PREDNOST
SEMIČ — 15. februarja ob 15.15 se je 25-letni Jože Plut iz Metlike peljal z osebnim avtomobilom po cesti iz Semiča proti Gradcu. V križišču je izsilil prednost pred 18-letnim Gregorjem Cekuto iz Semiča, ki se je na kolesu z motorjem pripeljal po prednostni cesti in zavijal levo proti Semiču. Prišlo je do trčenja, v katerem se je Cekuta hudo ranil in se zdravi v novomeški bolnišnici. Materialne škode je bilo za 12.000 din.

Še desetletja po slabih cestah

Ob sedanjem tempu bo treba za obnovo sedanje dolensjske in posavske cestne mreže 30 do 40 let — Razprava o planu, ki je že sprejet!

NOVO MESTO — V sredo, 14. februarja, sta republiška uprava za ceste in republiški komite za promet in zveze pripravila v Novem mestu regijski posvet o cestni problematiki. Takšni posveti so že praviloma dobro obiskani s strani predstavnikov vseh devetih dolensjskih in posavskih občin, kar je razumljivo, saj je cestna mreža bolj ali manj jaskovih in slabih, da ne rečemo kritičnih stanju. Tako je bilo tudi tokrat in udeleženci so imeli marsikaj povedati, jezili pa so se, da o letošnjem cestnem finančnem načrtu razpravljajo, ko je že sprejet, šel pa je tudi povsem mimo gospodarske zbornice.

Za slovenske ceste naj bi bilo letos na voljo 3,24 milijarde din. Od tega bo šlo 63 odstotkov za novogradnje — 46 odst. za nove avto ceste, 6 odst. za večje rekonstrukcije, 11 odst. pa za odplačilo posojil —, za vse ostale potrebe — za

redno vzdrževanje, obnove, popravilo »elementarja« — pa ostaja 37 odstotok te vsote. S tem bodo zagotavljali vzdrževanje cest za normalno prevoznost, odpravili nekaj črnih točk, se lotili urejanja regionalnih cest, ki so še makedamske, tudi izven naselij, predvidevno so seveda tudi obnove kar nekaj kilometrov avtocest, magistralnih in regionalnih cest, a vse načrtovano je seveda daleč od potreb.

V novomeški občini je preko 70 odstotkov asfaltiranih cest potrebnih temeljite obnove, vrsta hudih cestnih problemov pa je tudi v samem Novem mestu. V trebanjski občini cesta Mirna—Trebneje ni v planu, čeprav je lani bila in je nujna, predstavnik iz te občine je tudi opozoril, da je že skrajni čas, da se poveže Mokronog s Šmarjevo z normalno cesto. Kočevska občina ima trenutno skoraj petino slovenskih makedamskih cest, mislijo, da je skrajni čas, da jih začne resneje obravnavati, saj s kilometrom do dva moderniziranih cest na leto ne bodo prišli nikamor. V črnomaljski občini imajo polovico neasfaltiranih cest, itd. Tudi druge probleme niso nič manjši, posebno Posavci pa so opozarjali še na nujnost sočasnega planiranja posegov v prostor, s tem imajo prav zdaj vrsto težav. Cestnega denarja, ki se zdaj zbira v republiškem proračunu — na posvetu so menili, da bi moral biti ta denar posebej, ker je zaradi neuravnoteženega proračuna možno prelivanje — je namreč veliko premalo za vse potrebe. Cestarijem je jasno, da bi morali tudi bolj vzdrževati naprave in objekte ob cestah, skrbeti za čistočo posebno v turistični sezoni, toda za vsem je denar, ki ga tako primanjkuje.

Direktor novomeškega Cestnega podjetja Franc Gole je povedal, da so lani na Dolenskem in v Posavju obnovili 34 kilometrov magistralnih in regionalnih cest, kar je na slovenskem povprečje. A če bo šlo tako naprej, bodo do obnove sedanje cestne mreže rabili 30 do 40 let. Na Dolenskem je po-

sebeno kritična regionalna mreža, temeljiti posegi so nujni na 260 kilometrih, letno obdelajo okrog 19 kilometrov. Žalostno, prav res. O lokalnih cestah ni bilo veliko govora, slišali smo le, da kljub dogovoru letos zanje republiški proračun ni poslal še nobenega dinarja.

Regijski cestni posvet se seveda ni mogel izogniti avto cesti Ljubljana—Zagreb. Dolenci in Posavci menijo, da so očitno premalo glasni, ko jo zahtevajo, posebno v primerjavi z medijskim bojem za celjsko cesto. Andrej Levičnik je zatrnil, da ima »dolenjka« po vseh strokovnih kriterijih že 20 let prednost in da strokovna cestna služba nima nič pri tem, če so se gradili drugi odseki. Razpravo o avto cesti naj bi prenesli v republiško skupščino. Sicer za cesto Bič—Zagreb pripravljajo projekt gradnje s tujim kapitalom, pismo o nameri naj bi bilo podpisano v letu dni, potem pa bo vse hitro steklo.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

Vlomilca prijeli pri Kninu

METLIKA - 15. februarja so delavci UNZ Novo mesto priprili 29-letnega Andreja S. iz Metlike, ki je v drugi polovici lanskega leta odpotoval iz Bele krajine neznanu kam. Kot se je pokazalo kasneje, se je mladenič potikal po Delnicah, Kočevju, Ozlju, Sarajevu, celo Mostarju, Zadru in še kje, vmes pa seveda pridno kradel in vlamljal. Nemara je odvedel pripomniti, da se je tudi prevažal v ukradenih avtomobilih.

Na območju novomeške UNZ je po podatkih kriminalistov Andrej vlomil dvakrat, obakrat v gostinski lokal »Prepih«, last Milana Kožarja. Prvič naj bi vanj vlomil lanskega 14. decembra ob 5.30 zjutraj, odnesel pa videorekorder in barvni televizor. Oboje je nato prodal v Zagrebu in na Reki. Tam je tudi našel zasebnega naročnika, ki je potreboval napravo za kuhanje kave in čaja. Letošnjega 19. januarja naj bi zato znova vlomil v omenjeni gostinski lokal, si aparaturo tudi pripravil, enako barvni TV, vendar ga je lastnik presenetil. Andrej se je rešil s skokom skozi zaprto okno in

Bržkone ima Andrej S. na vesti tudi tatvino, o kateri je obširno poročalo Delo. Na ljubljanskem sejmju naj bi se lastniku audija predstavil kot potencialni kupec in med preizkusno vožnjo vozilo lastniku kratko malo ukradel.

ubežal. Mladeniča so po vztrajnem in večurnem zasledovanju prijeli pri Kninu, 18. februarja pa so ga delavci novomeške UNZ skupaj s kazensko ovadbo predali preiskovalnemu sodniku novomeškega temeljnega sodišča.

POŽAR V BLOKU

NOVO MESTO — 13. februarja ob 5.20 je prišlo do požara v stanovanju Mihaela Gričarja-Sketendžije v ulici Majde Silc v Novem mestu. Ugotovljeno je bilo, da je imel Gričar v dnevi sobi priključeno termoakumulacijsko peč moči 2,5 kW, ni pa imel primernega priključka. Prav zato je prišlo do taljenja in vžiga gorljivega materiala, od koder se je požar razširil na celo sobo. Lastniku so pri gašenju pomagali člani novomeške gasilske enote. Materialne škode je bilo kar za 100 tisoč dinarjev.

Z NOŽEM V HRBET

OTOČEC — B. K. in V. H., oba iz Velike Loke pri Trebnjem, sta v ponedeljek, 19. februarja, popivala v romskem naselju nad Otočcem. Popoldne se je med možakarjema vnel prepir. V. H. je med prekanjem iz žepa potegnil nož in z njim B. K. dvakrat zabodel v hrbet — v predel lopatice. Storilec je po dejanju pobegnil neznanu kam, B. K. pa je na srečo ostal le laže poškodovan.

Kar dva pogina rib za opozorilo

Kdaj bomo stopili na prste dolenskim onesnaževalcem voda? — Vsaka občina ima svoje črne točke — Inšpektorji lani izdali 36 odločb

ČRNOMELJ, METLIKA, NOVO MESTO, TREBNJE — Kar dva večja pogina rib je prineslo minulo leto, oba pa sta verjetno dovolj veliko opozorilo, kako malo so naše vode varne pred številnimi onesnaževalci. To navsezadnje ugotavljajo tudi vodnogospodarski inšpektorji novomeške uprave inšpekcijskih služb, zaradi takšnih ali drugačnih kršitev in nevarnosti so lani izdali 36 odločb.

Nista pa le pogina rib — prvi je bil v potoku Šajser na Cikavi, zakrivila pa ga je onesnažena odplaka iz hladilnice, last KZ Krka, drugi pa v Žerjavinskem potoku, vzrok pa okoli 80 kubikov odplak z odlagališča komunalnih odpadkov v Leskovcu — tista, ki opozarjata. Prvi novomeški problem je ta čas ureditve skladišča posebnih odpadkov, nato pa

še zgraditev čistilne naprave za naselja v Žužemberku, Selih pri Dolenskih Toplicah, Straži, Mirni Peči, Dolenskih Toplicah, Stopičah, Škocjanu in Sentjerneju. Nič manj pomembno ne bo urediti predčiščenje tehnoloških odplak iz Novoteksa in Krke, preprečiti odtok izcednih vod iz Dinosa, nekaj pa bo slej ko prej potrebno reči tudi o zasipanju opuščene glinokopce v Hruševcu z nevarnimi snovmi. Še bi lahko naštevali, novomeški izvršni svet torej očitno čaka kar zajeten kup nalog.

Sicer pa ni dosti boljše tudi v ostalih dolenskih občinah. Črnomaljec povzročajo sine lase izgradnja kanalizacije in centralne čistilne naprave za komunalne odplake, s sedanjega odlagališča odpadkov na Vranovcih odteka odplake, enako je v črnomaljski klavnici, urediti bo treba še odlaganje odpadnih peskov in lesa iz Belta, najti lokacijo za novo odlagališče komunalnih odpadkov itd. V Metliki centralna čistilna naprava še danes obratuje brez uporabnega dovoljenja, iz Beti odteka odpadne vode brez predčiščenja, potrebno pa bo še zaščititi vodovodno zajetje Obrh, urediti odlagališče komunalnih odpadkov, prav tako odtok odplak iz klavnice v Podzemlju in raznih mehaničnih delavnic ter lakirnic.

NESREČA V TRAFU POSTAJI

VAVTA VAS - 13. februarja je prišlo v trafa postaji v Vavti vasi do hujše delovne nezgode, v kateri se je poškodoval 24-letni Veljko Hrlec iz Novega mesta. Vodja skupine električarjev Anton Vidic je tistega dne odklenil vrata trafostajne, nato pa se vrata, ki vodijo do samega transformatorja, predno je Vidic izkjučil glavno stikalo, je Hrlec s lesenim ročajem metle dregnil v visokonapetostni izolator in napravil kratek stik. Pri tem ga je udarec električne moči dvajsetih kilovatov vrgel na tla, dobil je opekline prve stopnje, tako da se zdaj zdravi v novomeški bolnišnici.

Imejejski vratar odkril dolgoprstneža

E. S. skušal odnesti za 6.000 din raznih delov

NOVO MESTO — Že v eni prejšnjih številkih smo pisali o vse večjem številu odkritih tatvin v novomeški IMV, ki se očitno nadaljuje. Znano ni le, ali je vzrok povečana aktivnost dolgoprstnežev ali budnejše oko odgovornih.

Te dni so imeli uslužbenci novomeške UNZ opravka z 28-letnim E. S. iz Gornje Pake pri Črnomlju. Mladenič je namreč osumljen, da je v IMV zmaknil več delov za katro — njihova vrednost je bila kar 6 tisočakov — in jih skušal odnesti domov. Da se mu to ni posrečilo, je najbolj zaslužen vratar, ki je mladeniča z ukradeno robo zalotil. Zoper E. S. bo napisana kazenska ovadba.

POŠKODOVAL AVTO, BLAGAJNO IN BLAGAJNIČARKO

SEMIČ — 29-letni Zlatko G. s Sel pri Semiču je 16. februarja ob 9.30 iz neznanega razloga vrgel v osebni avtomobil Ludvika Maceleta iz Kota pri Semiču vrečko s prehrabnimi izdelki ter s tem na vozilu poškodoval zadnja desna vrata. Razboritve je nato stopil v trgovino Dolenjke, tam najprej udaril blagajničarko, nato pa brcnil še v blagajno, da je padla na tla in se razbila. Škode na osebnem avtomobilu je bilo za 3, na blagajni pa za 10 tisoč dinarjev.

NAŠLI LETALSKO BOMBO

NOVO MESTO — Minulo soboto, 17. februarja, je krajan iz Šmihela obvestil novomeške miličnike, da so delavci Komunale Novo mesto med kopanjem jarka za kanalizacijo našli mino. Kot je ugotovil pirotehnik, je šlo za letalsko bombo iz II. svetovne vojne in nevarno najdbo so seveda uničili.

VLOM V KOKOŠNJAK

NOVO MESTO — V noči na minuli ponedeljek, 19. februarja, je neznanec vlomil v kokošnjak Frančiške Franko iz Ločne in odnesel tri kokoši ter petelina. Predrznega še iščejo.

KRONIKA NESREČ

PREHITRO V OVINEK — 13. februarja ob 6.30 se je 28-letna Margareta Foršek iz Novega mesta peljala z osebnim avtomobilom po regionalni cesti od Sentjerneje proti domu. Ko pa je v Gornji Brezovici zapeljala v pregledni desni ovinek, je avtomobil zaradi prevelike hitrosti zaneslo na desno banko, nakar se je vozilo prevrnilo v jarek. Varnostni pas je Forškovo zadržal v avtomobilu, pri nesreči pa se je hudo poškodovala. Odpejali so jo na zdravljenje v novomeško bolnišnico. Materialno škodo so ocenili na 20.000 din.

TRČIL V KOLO NA CESTI - 36-letni Srbojlov Milošević iz Velike Plane pri Smederevu se je 14. februarja ob 19. ur peljal z osebnim avtomobilom po magistralni cesti med Ljubljano in Zagrebom. Ko je pripeljal do Dobruške vasi, je na svojem delu vozičarja zagledal rezervno kolo, ki je odpadlo neznanemu tovornemu vozilu. Trčil je v kolo, pri čemer je njegov avtomobil zaneslo na desno b'nkino, nakar se je preko travnatega nasipa prevrnilo in obstalo na strehi. Voznik in njegov 31-letni sopotnik Prvoslav Savič sta se hudo ranila. Oba so prepeljali na zdravljenje v brežiško bolnišnico. Škode na zvitih ploščah vini je bilo za 20.000 din.

Kriminalna več, nesreč pa manj

Komandirja metliške in trebanjske postaje milice o spoznanjih v minulemu letu — Več kaznivih dejanj — Le prometna varnost zadovoljiva

METLIKA, TREBNJE — Če je soditi po prvih inventurah v minulemu letu opravljenega dela, potem je že moč reči, da je kriminal na Dolenskem znova razširil svoje lovkve. To ugotavljata tudi Andrej Šenica, komandir PM Metlika, in Stane Semolič, komandir trebanjske postaje. Ni pa obema postajama skupno le to, da sta lani zabeležili več kaznivih dejanj, pač pa najdemo tudi razveseljiv podatek: v obeh občinah se je prometna varnost v minulemu letu kar krepko izboljšala. Pogledimo najprej v Metliko. »Lanskih 12 odstotkov več kaznivih dejanj v primerjavi z letom 1988 gre predvsem na račun premoženjskih deliktov, vendar je treba v isti sapi povedati, da so vsi večji primeri raziskani, prav tako vložili v hiše, nekaj je neresenih le vlomov v zidanice in vikende,« je pred dnevi raportiral Andrej Šenica. »Bolj od tega zaskrbljuje, da je vse več organizirane kriminala, storilci prihajajo v naše kraje z namenom, da kradejo in vlamljajo. To so pač tiste slabe strani tranzitne ceste, ki pelje skozi našo občino, lani smo odkrili celo storilce iz drugih republik, ki so k nam hodili vlamljati. S tem bo očitno tudi vnaprej treba računati.«

Sicer pa kakšnih pretresljivejših dogodkov lani v Metliki ni bilo, če seveda odštejemo edini umor, ko je šlo za znani ciganski obračun na metliškem osrednjem trgu, ki pa je že tudi dobil sodni epilog. Prav tako v minulemu letu ni bilo večjih kršitev javnega reda in miru, tiste, ki so bile, gre večidel pripisati vinjenosti. Pomudimo se raje pri prometu.

»Skoraj za četrtino je bilo lani na metliških cestah manj nezgod in na ta podatek bi bili še veliko bolj ponosni, če ne bi bilo tiste črne številke, ki kaže, da so kar trije ljudje v lanskih nezgodah izgubili življenje,« razmišlja Šenica in dodaja, da je bilo lani tudi precej manj izrečenih ukrepov voznikom, celo alko-

hol, ki ima v Beli krajini domovinsko pravico, ni prepogosto sedal za volan.

Za razliko od metliških, so trebanjski miličniki lani imeli opravka kar s 380 kaznivimi dejanji, to pa je celih 15 odstotkov nad predlansko številko. »Na srečo so tudi rezultati našega dela boljše, povečala se je raziskanost,« ugotavlja Stane Semolič in dodaja: »Lani smo imeli opravka predvsem s tatvinami, vlommi, nekaj je bilo tudi krvnih deliktov. Omenim naj le poskus umora, posilstvo in deset hudih telesnih poškodb, medtem ko so bile predlani vsega tri. Celo dva ropa smo zabeležili in eno roparsko tatvino. Na srečo ugotavljamo, da se delež otrok in mladoletnikov v teh podatkih zmanjšuje, problem postajajo Romi, ki so lani zagrešili 46 kaznivih dejanj, kar je četrtina več od leta 1988.«

Med lanskoletne trebanjske posebnosti sodijo tudi kršitve občinskega odloka o javnem redu in miru, saj jih je bilo kar 53, predlani pa le 10. Največ gre za sekanje dreves brez dovoljenja, brskanje po smeteh, šotorjenje na nedovoljenih krajih, obiranje lipe in še kaj. Skupni imenovalc vsem tem bržkone ni

težko najti. Dodajmo temu nemara le še, da so trebanjski miličniki lani zabeležili tudi devet primerov klatenja in beračenja, predlani tega ni bilo.

»Če smo že s kriminalom in kršitvami javnega reda in miru krepko premaknili predlanske številke, potem smo vsaj z ugotovitvami, kaj je lansko leto prineslo na trebanjskih cestah, lahko zadovoljni. Imeli smo 55 nesreč, toliko kot predlani, vendar so bile posledice milejše. Na naših cestah — magistralna cesta Ljubljana—Zagreb ni všteta — sta lani izgubili življenje dve osebi (predlani 5), hujše ali laže poškodovanih pa je bilo 51 oseb (predlani 58). Med vzroki najdemo na prvih mestih neprimerno hitrost, izsiljevanje prednosti, redkeje alkohol. Nemara gre za slabe spoznanja pripisati tudi naši povečani aktivnosti. Voznikom smo v minulemu letu izrekli kar 3.049 mandatnih kazni, to pa je za blizu 60 odstotkov več kot predlani. Prav tako smo napisali še 875 predlogov sodniku za prekrške, največ zaradi vožnje brez voznškega dovoljenja ali z neregistriranimi in tehnično oporečnimi vozili,« je zaključil Semolič.

B. B.

Andrej Šenica: »Tranzitna cesta nam je prinesla oblike organizirane kriminala in storilce iz drugih krajev in republik.«

Stane Semolič: »Zadovoljni smo lahko le s prometno varnostjo, posledice nezgod so bile lani precej milejše.«

V manj kot uri položili orožje

Polom novomeških odbojkarjev v srečanju 3. kola končnice prvenstva v A 2 ligi — Stavbar MTT — Pionir 3:0 — Sedaj doma z Željeznikarjem

Slovenski prvoligaški odbojarski derbi med Stavbarjem MTT in Pionirjem je v mariborsko dvorano Tabor privabil kakih 600 ljubiteljev tega športa, vendar so že po pičlih 52 minutah razočarani zapuščali tribune. To je bila namreč igra mačke z mišjo, Novomeščani so pokazali zagotovo najslabšo igro doslej; ne le da so dvoboj izgubili z 0:3, pač pa so v treh nizih osvojili vsega deset točk, drugega so celo izgubili na 0.

Česa takega niso pričakovali niti največji pesimisti, še posebej po igri in rezultatu v srečanju s Spartakom ne. Več kot očitno postaja, da v vrstah novomeškega prvoligaša nekaj hudo škriplje in da je izgovor, da so temu krive finančne težave, na sila majavih nogah. Tega se bodo morali slej ko prej zavedati tudi v klubski upravi, ne nazadnje bi kazalo odgovoriti tudi na takšne in drugačne kuloarske govorice, ki jih je slišati vse več. A o tem več kdaj drugič. Vrnimo se k sobotnemu srečanju v Mariboru. Ze podatek, da je srečanje trajalo vsega 52 minut, pove vse. Drugi set so Mariborčani odločili sebi v prid v pičlih trinajstih minutah, kar je v

dvorano pod Marofom prihaja ekipa osi- ješkega Željeznikarja, ki je v soboto prese- netljivo gladko izgubila proti Spartaku. Pionirjevci s formo in odnosom do igre, kot so ga pokazali v Mariboru, v tekmi s prvouvrščeno ekipo lige ne morejo upati na presenečenje. Do točk peljeta le po- polna zavzetost, borbenost in seveda tudi primerna forma, o kateri pa, po sobotnem rezultatu sodeč, ne moremo govoriti.

Za prijetno presenečenje pa so v sobot- nem drugem spomladanskem kolu prven- stva v prvi republiški ligi poskrbele No- vomeščanke. Po porazu prejšnji teden doma so v Brezovici po ogroženem boju s 3:1 ugnale vrsto Krima, ki se poteguje za mesta povsem pri vrhu lestvice. Za oslab- ljeno vrsto pionirjev je ta uspeh seveda izredno pomemben in spodbuden, No- vomeščanke so znova ujele korak z eki- pami pri vrhu in upanje je, da jim v nada- ljevanju ligaških obračunov ne bo več zastal.

B. B.

PIONIRJI ZA OBČINSKE NASLOVE

SEVNICA — ŠK Milan Majcen in OŠ Savo Kladič iz Sevnice sta pred dnevi pripravila občinsko pionirsko šahovsko prvenstvo, udeležili pa so se ga predstavi- niki iz Boštanj, Studenca, Blance, Loke in Sevnice. Skupaj je nastopilo 18 pionir- jev in 54 pionirjev. Med mlajšimi pionirki je zmagala Verhovčeva pred Volaričeva in Cesarjevo (vse Loka), pri mlajših pionir- jih Močivnik (Bošanj) pred Percem in Glasom (oba Sevnica), pri starejših pionir- kah je bila prva Mateja Koren, druga Polona Koren in tretja Volaričeva (vse Sevnica), medtem ko je pri starejših pionir- jih slavil Grilec (Sevnica), drugi je bil Alojz Radej, tretji pa Ivan Rabej (oba Blanca). Najuspešnejši so si priborili pravo- pravo nastopa na regijskem prvenstvu, ki bo letos 24. ali 31. marca v Sevnici.

J. BLAS

Z novim porazom vse bliže izpadu

Košarkarji Novolesa ostaja- jajo pri petih zmagah

Žal je sobotno osemnajsto kolo v prvi republiški košarkarski ligi potekalo po pričakovanjih, za košarkarje novomeškega Novolesa je to pomenilo, da so se ne- nadoma znašli povsem na dnu prvenstve- ne lestvice.

Naj so se Novomeščani še tako trudili v Celju, proti prvouvrščeni ekipi niso mogli iztržiti kaj več od častnega poraza. Priče- tekme je za goste veliko obetalo, povedli so s 26:18, vendar je takrat na igrišče vstopil Medved in stvari postavil na svoje mesto. V prvem polčasu se je prednost Celjanov povišala že na 12 točk, toda no- volesovci se niso predali. Predvsem po za- slugi Brodnika — ta je zadel kar šest troj- — in Bajca so vseskozi držali korak z go- stitelji, vendar njihove zmage niso mogli ogroziti. Da je njihova smola še večja, je Rudar doma prepričljivo ugnal Koprčane in se tako po točkah izenačil z Novomeš- čani, Comet in Iskra Delta Jezica pa sta nenadejano osvojila točki na težkih gostov- anjih v Medvodah oziroma Domžalah.

Ali je vmes tudi kaj »kuhinjske«, je težko govoriti, Novomeščanom ostaja spozna- je, da se bodo morali v boju za obstanek osloniti zgolj nase in na svoje moči. Iz ne- varnih voda vodijo le zmage, to si velja zapomniti tudi v soboto, ko prihaja v no- vomeško športno dvorano pod Marofom ekipa kranjskega Triglava, ki je očitno v dobri formi. V soboto so namreč doma ugnali vrsto Minerala Slovana.

PARTIZAN ZASEDA V PONEDELJEK

MIRNA — Društvo Partizan Mirna bo imelo 26. februarja ob 18. uri v tukaj- šnjem domu Partizana programsko volil- no sejo. V nadaljevanju tega delovnega srečanja bodo predstavili projekt Lipa, tj. predlog spremenjene programske zasnov- delovanja Partizana. To zasnovno priprav- lja po naročilu Partizana Slovenije kopr- ska Sport polo agency — Agencija za športni inženiring, marketing in izvajanje športnih programov. Na seji bodo predvi- doma izvolili novo vodstvo, ki naj bi za- menjalo dosedanje dokaj uspešno ekipo vodilnih Partizana Mirna.

Motokros v Novem mestu vse bolj priljubljen

Letos bo okrepljena vr- sta tekmovalcev AMD

NOVO MESTO — Vse kaže, da dobi- va Dolenjska še eno močno središče mo- tokros športa. Že lani se je ime novomeš- kega AMD po zaslugi mladega Roberta Andoljška in Jureta Murna nekajkrat po- javilo na dirkah za republiško in državno prvenstvo; Andoljšek je bil lani v šestevku za državno prvenstvo celo osmi, Murn pa šestnajsti, vse pa kaže, da se bo novomeš- ka vrsta letos še okrepila.

Robert Andoljšek naj bi letos vozil tako v kategoriji do 80 kot do 125 kubikov, medtem ko bo Murn tekmoval le v razre- du do 80 ccm. Obema pa se bo v letošnji sezoni pridružil še mladi Ludvik Mežnar, ki bo nastopal na pionirskem prvenstvu v starostni skupini do dvanajstih let. Mež- nar, ki je lani uspešno končal šolo moto- krosa v Jastrebarskem, bo vozil 80- kubično hondo. Sicer pa bomo prvi odgovor na to, kako so pripravljene no- vomeški tekmovalci, dobili že 1. aprila, ko bo na sporedu prva dirka za državno pr- venstvo v kategoriji do 80 kubikov v Sen- tvidu pri Stični.

Dolenjskim atletom štiri zmage

Dobri rezultati na republiškem dvoranskem prvenstvu in Ljubljani — Medalje v Novo mesto, Dolenjske Toplice, Brežice in Kočevje

LJUBLJANA — Kar sto atletov in atletinj iz šestnajstih klubov se je minuli vi- kend udeležilo letošnjega republiškega dvoranskega prvenstva za starejše mladince in mladinke ter člane in članice. Delež dolenjskega zastopstva v domala dvanajst- njih bojih še zdaleč ni bil zanemarljiv, osvojili so štiri naslove prvakov, od tega vete- ran Milan Šimunič, ki tekmuje za IBL Olimpija, dva.

Sicer pa pojdemo po vrsti. Atleti in atle- tinje novomeške Iskre Tenela se iz Ljub- ljane vračajo z dvema medaljama; bronas- to je v teku na 60 metrov z ovirami osvojila Jankovičeva s časom 9,8, prav tako tretja je bila v skoku v daljino s 505 cm Podkrižnikova. Med ostalimi najboljši

pa si je delil prvo mesto s 195 cm. V član- ski konkurenci je blestel Rovani, ki je bil v skoku v daljino drugi s 692 cm, v skoku v višino je bil tretji s 190 cm, medtem ko je v teku na 60 metrov z ovirami dosegel peti čas (5,50). Od ostalih dolenjskih dosež- kov velja omeniti še drugo mesto Kočevca Zupančiča v skoku v višino s 190 cm, v skoku v daljino pa je bil njegov klubski kolega Vidmar s 655 cm peti.

Kot že rečeno, so odlično nastopili tudi topliški atleti v dresu IBL Olimpije. Vete- ran Milan Šimunič je zmagal v troskoku s 15,15 m, prav tako pa je bil prvi v skoku v daljino s 715 cm. Bronasto medaljo si je v mladinskem troskoku priboril tudi njegov sin Boštjan s 13,42 m, Djuričeva je bila v članski konkurenci v daljino s 519 cm druga, Špelčičeva je zmagala v troskoku z 11,67 m, medtem ko je bila Lukšičeva v tej dis- ciplini tretja z 11,11 metra. Svojo drugo medaljo si je Špelčičeva priborila v skoku v višino, kjer je bila s preskočenimi 150 cm, tretja.

V OBDOJKI ZMAGA GORENJA

DRAGATUŠ — TVD Partizan iz Dragatušja je v nedeljo, 18. februarja, or- ganiziral v počastitev črnomaljskega ob- činskega praznika tradicionalni turnir v odbojki. V finalnem delu je Gorenje pre- magalo Partizan z 2:0, ekipo OŠ z 2:1, medtem ko je Partizan ugnal OŠ z 2:0. Vrstni red: 1. Gorenje, 2. Partizan Dra- gatuš, 3. OŠ Dragatuš.

DOLENJSKI LIST 19

POLOM V MARIBORU — Po zmagi nad Spartakom smo pričakovali, da se je novomeškim odbojkarjem naposled odprlo. Toda pionirjevci so vnovič razočarali: v slovenskem derbiju so osvojili vsega deset točk; ekipe enostavno ni bilo moč prepoznati, poročila govore, da so igrali zmedeno in začetniško. Petkovič (na posnetku med sprejemom žoge) in tovariši se bodo morali v soboto, ko jim prihaja v goste Željeznikar, neprimerno bolj potruditi, če se bodo hoteli izogniti reprizi iz Maribora. (Foto: B. B.)

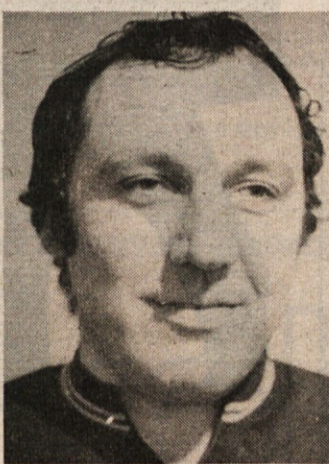
Polovico medalj pobrali krkaši

Državna prvaka v ciklokrosu sta Igor Kranjec med starejšimi mladinci in Sandi Papež pri članih — Osem od petnajstih medalj v Novo mesto

NOVI SAD — Tudi letošnje državno prvenstvo v ciklokrosu se je končalo po napovedih. Z drugimi besedami povedano: glavno besedo so imeli znova novomeški kolesarji, od skupaj petnajstih medalj so jih osvojili kar osem; državna prvaka sta postala Sandi Papež pri članih in Igor Kranjec med starejšimi mladinci. Sicer pa velja za letošnje prvenstvo, da je bilo dobro organizirano, potekalo pa je po progi v Kameničkem parku.

Kar 150 tekmovalcev iz dvajsetih jugoslovanskih klubov se je udeležilo nedeljskega prvenstva, konkurenca pa je bila v vseh kategorijah izredno močna, to potrjuje tudi podatek, da je bilo celo v ženski konkurenci na startu dvajset deklet. Sicer pa velja med značilnostmi nedeljskih bojev za medalje dodati še to, da je prvenstvo potekalo brez prisotnosti zveznega kape- tana Cvitka Bilicia, nemalo pa je prisotne čudil tudi odnos predsednika Kolesarske zveze Jugoslavije, ki se ni zmenil ne za tekmovalce ne za spremljevalce. Sicer pa

ustavila okvara na kolesu in padec. Ne- srečno je padel tudi Robič, ki se je prav ta-

Janez Jagodič ima ta čas zanesljivo naj- boljše ekipo starejših mladincev v Ju- goslaviji. To se je pokazalo tudi v No- vem Sadu, čeprav Bogdan Fink tu ni nastopil.

ko potegoval za mesto povsem pri vrhu. Razočaral pa je v nedeljo Eržen; tekmo je sicer dobro začel, nato pa vse bolj zaostal. Kaj lahko bi bila namreč novomeška bera bogatejša še za kakšno medaljo.

B. B.

Drugo mesto Zupanca med mlajšimi mladinci ter šesto Koširja in deseto Ko- vača so vsekakor nov dokaz, da krško kolesarsko društvo Videm navzlic ne- mogočim pogojem za delo in mačehov- skemu odnosu odgovornih vztraja. »Z rezultati bomo dokazali, kje je naše me- sto v krškem športu,« pravijo.

priveditev pokazala, da razmerje sil v jugoslovanskem kolesarstvu ostaja ne- premenjeno, tekmovalci Krke slej ko prej ostajajo razred zase. Zdjaj pa pogledajmo rezultate.

Mladinke: 1. Nikolić (Mladost Novi Sad), 2. Gošnik, 3. Krnc (obe Krka); člani- ce: 1. Hatala (Mladost), 2. Marjeta Sa- vavec (Krka), 3. Eržebet (Mladost); mlajši mladinci: 1. Bajt (Sava), 2. Zupan (Vi- tem), 3. Murn, 4. Filip, 5. Markovič (vsil Krka); starejši mladinci: 1. Kranjec (Kr- ja), 2. Pilar (Sava), 3. Stangelj, 4. Mervar, 5. Majde (vsil Krka); člani: 1. Papež (Kr- ka), 2. Pagon (Sava), 3. Božič (Krka), 4.

SREBRNA MEDALJA — Marjeti Sa- vavec je obmorski trening s fanti očitno koristil, v Novem Sadu si je v članski konkurenci prikolesarila in pritekla srebrno medaljo.

PRI FANTIH ŠMIHEL, MED DEKLETI PREVOLE

NOVO MESTO — Kar sedem dekliš- kih in štiri fantovske ekipe so se udeležile nedavnega občinskega prvenstva osnov- nih šol v odbojki, kar je vsekakor razvese- ljiv podatek. V dekliški konkurenci je zmagala pripadla vrsti Prevol, ki je imela tudi nekaj športne sreče, kajti kar štiri eki- pe so se enakovredno kosale za prvo me- sto. Rezultati: Mirna Peč — Katja Rupena II 1:2, Dolenjske Toplice — Šmihel 0:2, Katja Rupena I — Žužemberk 0:2, Pre- vole — Katja Rupena II 2:0, Šmihel — Žužemberk 0:2, Prevole — Žužemberk 2:0. V konkurenci fantov je zmagala ekipa Šmihela pred Žužemberkom, Dolenjski- mi Toplicami in Katjo Rupena.

NOV TESEN PORAZ UNITEHNE

NOVA GORICA — V drugem kolu kvalifikacij za vstop v prvo republiško ligo so košarkarji trebanjske Unitehne nastopi- li v Novi Gorici in izgubili s 85:87 (42:44). Koše za Trebanjce so dosegli: Kotar 11, Vaupotič 26, Erčulj 12, Skube 10, Bevc 12, Bunc 12, Grandovec 2. Trebanjci go- stujejo tudi v naslednjem kolu, tokrat pri ekipi Slovenske Bistrice.

M. G.

VZGOJNOVARSTVENA ORGANIZACIJA NOVO MESTO, Ragovska 18

razpisuje
vpis otrok v VVO Novo mesto za leto 1990—91.
Vpis bo od 1. do 20. 3. 1990 od 9. do 16. ure na upravi VVO, Ragovska 18.
Vpis v VVE Šentjerneji bo od 1. do 9. 3. od 13. do 15. ure v vrtcu Šentjerneji.
Vpis v VVE Straža bo 6. 3. od 15. do 17. ure in 7. 3. od 8. do 10. ure v vrtcu Straža.
Zaradi boljše organizacije vzgojnovarstvene dejavnosti bomo evidencialni različne potrebe staršev po varstvu otrok.
VVO NOVO MESTO

TEKSTILNO PODJETJE JURJEVICA, p. o. Jurjevica 49, 61310 Ribnica

razpisuje
v skladu z 41. členom statuta dela in naloge
DIREKTORJA
Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje:
— da ima višješolsko ali srednjo izobrazbo tekstilno-tehnične, ekonomske ali druge ustrezne smeri z delom pridobljene delovne izkušnje
— da ima najmanj 5 let delovnih izkušenj na vodilnih ali vodstvenih delih,
— da je sposoben organizirati in voditi poslovanje podjetja ter zagotavljati uspešno poslovanje
— da aktivno obvlada znanje tujega jezika (angleščina, nemščina)
— da izpolnjuje pogoje iz 59. člena Zakona o podjetjih.
Izbranega kandidata bomo imenovali za 4-letno mandatno dobo.
Pisne prijave z dokazili naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov:
Tekstilno podjetje Jurjevica, p. o. Jurjevica 49, 61310 Ribnica, s pripisom — za razpisno komisijo. O izbiri bomo kandidate ob- vestili v 30 dneh po poteku roka za prijavo.

DELAVSKE ŠPORTNE IGRE GREDO PROTI KONCU

ČRNOMELJ — Delavske športne igre v črnomaljski občini se približujejo koncu. Pred kratkim so končali tekmovanje v malem nogometu, kjer je zmagal Rudnik pred Beltom in Kovinarjem. V kegljanju so bile pri moških najboljše ekipe Rudni- ka, Iskre in Belta, pri ženskah pa Iskra. Pri šahu je slavil Stari trg pred J.L.A. v roko- metu pa Iskra.

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 23. II.

8.35 — 11.35 in 15.30 — 1.40
TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 TV MOZAIK
15.55 SVET NA ZASLONU, ponovitev
16.30 DNEVNIK 1
16.40 POSLOVNE INFORMACIJE
16.45 TV MOZAIK
TEDNIK, ponovitev
17.45 IMPRESIJE, balet na glasbo G. Verdija
18.15 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.20 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK 2
19.59 ZRCALO TEDNA
20.20 NAFTA, zadnji del angl. dok. serije
21.15 KOTLAR, KROJAC, VOJAK, VOHUN, angl. nadalj., 1/6

Vohunska nadaljevanka je nastala po romanu znanega Johna Le Carréja. Njegov najbolj znani junak je George Smiley, majhen, skromen mož z očali, ki pa je vendar, čeprav pravo nasprotje tajnih agentov tipa James Bond, eden najbolj učinkovitih uslužbencev britanske tajne službe. George je že upokojen; upokojili so ga, ker so ga imeli za nepotrebnosti ostane hladne vojne. Toda brez njega ne morejo. Pokličejo ga nazaj, da bi jim pomagal razkrinkati izdajalca v njihovih vrstah — ruskega vohuna. Smiley sumi pet svojih nekdanjih sodelavcev...

22.10 DNEVNIK 3
22.30 EX LIBRIS:
OB DVESTOLETNICI SLOVENSKEGA GLEDALIŠČA
23.25 CIKLUS FILMOV F. FELLINIJA:
GINGER IN FRED, italij. film (CB)
1.30 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

16.30 Satelitski programi — 17.55 Studio Maribor — 19.00 Domači ansambli: Bratje iz Oplotnice — 19.30 Dnevnik — 20.00 Zarišče — 20.30 I 90 (pred SP v nogometu) — 21.00 Človek in glasba (ponovitev 4. oddaje) — 21.50 Satelitski programi

TV ZAGREB

8.20 TV koledar — 8.30 Saram baram — 9.00 Šolski program — 12.40 Prezrli ste, pogledajte — 13.30 Kvizoteka (ponovitev) — 15.00 Ponovitev nočnega programa — 17.00 Dnevnik 1 — 17.20 Znanost — 17.50 Saram baram — 18.20 Številke in črke — 18.45 Muppet show — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Zakon v Los Angelesu — 20.55 Zvezdni prah (zabavnoglasbena oddaja) — 21.40 Dnevnik 3 — 22.00 V petek (oddaja o kulturi) — 23.00 Sport danes — 23.05 Noč z vami — 1.05 Poročila — 1.10 Electric Blue (erotični program)

SOBOTA, 24. II.

8.35 — 11.50 in 12.45 — 1.15
TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 IZBOR TEDENSKE PROGRAMSKE TVORNOSTI
11.15 NAŠA PESEM, ponovitev 22. oddaje
13.10 VIDEOGODBA, ponovitev
13.55 I '90, oddaja o SP v nogometu, ponovitev
14.25 LASSIE IN NEEKA, ameriški film
15.55 ŽARIŠČE, ponovitev
16.30 DNEVNIK 1
16.40 POSLOVNE INFORMACIJE
16.55 DP V KOŠARKI — VOJVODINA: SMELT OLIMPIJA
18.30 IZ TROPSKEGA DEŽEVNEGA GOZDA, 5. del dok. serije
19.30 DNEVNIK 2
19.59 UTRIP
20.20 ŽREBANJE 3x3
20.30 KRIŽKRAJ
22.05 DNEVNIK 3
22.30 LEPI UPI, 6. del franc. nadalj.
23.20 ZGODBA O ŽIVLJENJU, ameriški film
1.05 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

11.50 SP v smučarskih poletih — 16.00 Satelitski programi — 17.30 Peter's pop show — 18.30 Danes skupaj — 19.00

Skupščinska kronika — 19.30 Dnevnik — 20.15 Filmske uspešnice: Telesna rast (ameriški film) — 22.05 Radenci '90

TV ZAGREB

8.50 TV koledar — 9.00 Izbor iz izobraževalnega programa — 10.30 Čebelica Maja — 11.00 SA 1 (informativno-zabavna oddaja) — 13.00 Prezrli ste, pogledajte — 14.30 Ciklus filmov W. Disneya: Velika dirka lokomotiv — 16.00 Kritična točka — 16.45 Dnevnik 1 — 17.00 Narodna glasba — 17.30 Boljše življenje — 18.15 Sedmi čut — 18.25 Teleobjektiv (dokum. oddaja) — 19.30 Dnevnik 2 — 20.15 Sto za peterico (ameriški film) — 21.55 Dnevnik 3 — 22.15 Smehotvorci (humor. serija) — 23.15 Sport danes — 23.20 Noč z vami — 1.20 Poročila

NEDELJA, 25. II.

8.25 — 13.10 in 13.15 23.10 TELE-TEKST
8.40 VIDEO STRANI
8.50 OTROŠKA MATINEJA
10.10 LEPI UPI, 4. del franc. nadalj.
11.00 ALO, ALO, ponovitev
11.30 VIDEOMEH
12.00 KMETIJSKA ODDAJA
13.30 PRISLUHNI MO TIŠINI
14.10 DEDIŠČINA GULDENBURGO-VIH, 8. del nemške nadalj.
14.55 KOLO SREČE, ponovitev
16.30 DNEVNIK 1
16.40 POSLOVNE INFORMACIJE
16.45 SP V SMUČARSKIH POLETIH
17.40 TA PRESNETA FRKLJA, franc. film (CB)
19.05 TV MERNIK
19.30 DNEVNIK 2
20.05 DOM ZA OBEŠANJE, zadnji del nadaljevanke
21.20 ZDRAVO
22.40 DNEVNIK 3
23.00 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

10.00 Oddaje za JLA in igрани film — 13.00 SP v smučarskih poletih — 15.00 Nedeljsko športno popoldne — 19.30 Dnevnik — 20.00 Kartoteka Zemlje (11. del amer. dok. serije) — 20.30 Iz črnega dosjeja: Kazen za umor (dokum. oddaja) — 21.10 Satelitski programi — 22.50 Športni pregled

TV ZAGREB

9.30 Poročila — 9.35 Rakuni — 10.00 Nedeljsko dopoldne za otroke — 11.00 Kmetijska oddaja — 12.00 Resna glasba — 13.00 Pusta hiša (angl. nadalj.) — 14.00 Poročila — 14.05 Nedeljsko popoldne — 16.05 Po letu 2000 (poljudnoznanstvena serija) — 17.05 Zadnji safari (ameriški film) — 18.45 Rakuni — 19.10 TV sreča — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Dom za obešanje (zadnji del nadalj.) — 21.00 Igrani film — 22.30 Dnevnik 3 — 22.50 Športni pregled — 23.30 Nočni program — 1.45 Poročila

PONEDELJEK, 26. II.

8.35 — 10.50 in 16.05 — 23.25
TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK, ponovitev
10.40 VIDEO STRANI
16.30 DNEVNIK 1
16.40 POSLOVNE INFORMACIJE
16.50 MOZAIK, ponovitev
ZDRAVO
18.15 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.05 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
20.05 D. Jančar: KLEMENTOV PADEC, TV priredba gledališke predstave
22.10 DNEVNIK 3
22.35 OSMI DAN
23.15 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

16.30 Satelitski programi — 19.00 Pustolovščina slikarstvo — 19.30 Dnevnik — 20.00 Zarišče — 20.30 Po sledeh napredka — 21.10 Sedma steza (športna oddaja) — 21.25 Zadar za Evropo — 22.10 Satelitski programi

TOREK, 27. II.

8.35 — 10.55 in 15.30 — 22.20
TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK, ponovitev
15.55 ŽARIŠČE, ponovitev
16.30 DNEVNIK 1
16.40 POSLOVNE INFORMACIJE
16.50 MOZAIK - ŠOLSKA TV, ponovitev
17.50 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.30 DNEVNIK 2
20.15 STO ZA PETERICO (ameriški film) — nadalj.
21.00 PETER'S POP SHOW
21.50 TEDNIK
22.10 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

16.30 Satelitski programi — 18.10 Svet športa — 19.00 Slovenski ljudski plesi — 19.30 Dnevnik — 20.00 Zarišče — 20.30 Žrebanje lota — 20.35 Portret skladatelja — 22.00 Satelitski programi

SREDA, 28. II.

8.35 — 12.15 in 15.30 — 22.55
TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK, ponovitev
15.55 ŽARIŠČE, ponovitev
16.30 DNEVNIK 1
16.40 POSLOVNE INFORMACIJE
16.50 MOZAIK, ponovitev
18.10 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.30 DNEVNIK 2
20.05 FILM TEDNA
POLICAJ, turški film
21.40 DNEVNIK 3
22.00 EVROSONG 90, 2. oddaja
22.45 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

16.30 Satelitski programi — 18.30 Alpe Jadran — 19.00 Divji svet živali — 19.30 Dnevnik — 20.00 Zarišče — 20.30 Tristan in Izolda (3. del opere) — 21.50 Svet poroča — 22.50 Satelitski programi

TV ZAGREB

8.30 Otroška oddaja — 9.00 Šolski program — 12.40 Igrani film — 14.10 Šolski program — 14.45 Ponovitev nočnega programa — 17.00 Dnevnik 1 — 17.20 Izobraževalni program — 17.50 Oddaja za otroke — 18.20 Številke in črke — 18.45 Potopis — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Filmski večer — 22.35 Dnevnik 3 — 22.55 Sport danes — 23.00 Noč z vami — 1.00 Poročila

ČETRTEK, 1. III.

8.35 — 11.05 in 15.30 — 23.25
TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK, ponovitev
15.55 ŽARIŠČE, ponovitev
16.30 DNEVNIK 1
16.40 POSLOVNE INFORMACIJE
16.50 MOZAIK, ponovitev
18.20 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.20 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK 2
20.05 PARACELUS, zadnji del nadaljevanke
21.00 TEDNIK
22.05 DNEVNIK 3
22.25 RETROSPEKTIVA FILMA
RKC, slovenski film
23.15 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

16.30 Satelitski programi — 18.00 Studio Ljubljana — 19.00 Alo, alo — 19.30 Dnevnik — 20.00 Zarišče — 20.30 Pragozd pred našimi vrati — 21.15 Mali koncert — 21.25 Tibetanske impresije (potpisna reportaža) — 21.50 Večerni gost — 22.35 Satelitski programi

Potovanje lahko postane prijeto!

Načinov je tisoč in več Ste pomislili na ZELENI VLAK? ZELENI VLAK — SODOBNOST, UDOBJE, ČISTOČA IN ... PRIHRANEK!

Vsa druga prevozna sredstva (avtobus, avto) nudijo manj, zahtevajo pa več.

Potovanje z Zelenim vlakom je mogoče še poceniti, če kupite:

- povratno vozovnico (20% nižja cena),
- blok desetih enosmernih vozovnic (20% nižja cena),
- letno vozovnico, ki jo lahko uporabite vsak dan, zagotavlja pa vam rezerviran sedež na Zelenem vlakom (od 25 do 50% nižja cena).

Zeleni vlak povezuje Ljubljano z Mariborom, Mursko Soboto, Novim mestom, Metliko in Zagrebom, ter Pulo z Zagrebom (preko Ljubljane). Prestopil je celo jugoslovansko mejo, saj povezuje Ljubljano, Celje in Maribor z Ljubicom in Gradcem.

TUDITO JE DELČEK EVROPE...

zeleni vlak

ADRIA

Smo podjetje, ki ima petindvajsetletno tradicijo v izdelovanju počitniških prikolic.

Smo izvozno usmerjeni in večji del svojih izdelkov prodamo na zahodnoevropski trg. Naše prikolice so atraktivne in rezultat domačega znanja.

Naš cilj sta kvaliteta in profit.

Zaradi potrebe po boljši kvaliteti smo se v Adrii odločili za tehnološki in inventivni razvoj. Pri tem se zavedamo, da so delo, znanje in sposobnosti ljudi ključnega pomena za uspešno poslovanje.

Zato vabimo vse mlade, ambiciozne, sposobne kadre za delo v obratih ŠENTJERNEJ in ČRNOMELJ na področju:

- vodenja proizvodnje
- tehnologije
- konstrukcije
- priprave dela
- planiranja proizvodnje
- neposredne proizvodnje

Vabilo velja za:

- dipl. inž. lesarstva
- inž. lesarstva
- lesne tehnike
- kvalificirane lesarske delavce

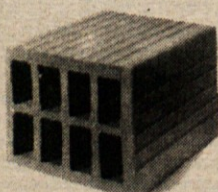
Ob zaposlitvi nudimo tudi pomoč pri reševanju stanovanjskega problema.

V kolikor ste zainteresirani in želite ustvarjati skupaj z nami, se oglasite osebno ali pisno v IMV ADRIA, kadrovske splošno področje, Zagrebška 20, Novo mesto, ali po telefonu 23-311, int. 227.

OPEKARNA NOVO MESTO p. o. Zalog 21

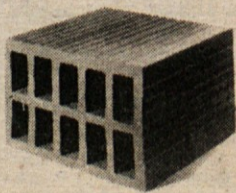
OPEKARNA NOVO MESTO p. o. Zalog 21 68000 Novo mesto
Tel. n. c. (068) 21-403, 22-291 • Komerc. vodja 85-644 • Telefax: 068/21-490

BLOK BH 7/1

30% popusta v maloprodaji tudi za člane stanovanjskih zadrug. Organiziran prevoz in raztovarjanje.

Akcija prodaje od 22. 2. do 8. 3. 1990

BLOK BH 8/1

ETOS ETOS Krško, d.o.o.
Izobraževalni center
RAZPIS TEČAJEV RAČUNALNIŠTVA

V podjetju ETOS smo se odločili, da bomo za vse, ki si želijo pridobiti ali izpopolniti znanje s področja računalništva, v **Krškem** organizirali več računalniških tečajev, in sicer:

- osnovni tečaj računalništva 20 ur
- Write; program za pisanje tekstov 12 ur
- Lotus 1-2-3, začetni 20 ur
- Lotus 1-2-3, nadaljevalni 20 ur
- D base III+, začetni 20 ur
- D base III+, nadaljevalni 20 ur
- Drugi tečaji po potrebi.

Tečaji bodo organizirani dopoldne od 10.30 do 14.30 ter popoldne od 15. do 19. ure, in sicer vsak dan od ponedeljka do petka. Vse informacije dobite po pošti ali na telefon (0608) 31-275. Pokličite nas in radi vam bomo pomagali.

Podjetje Blagovnotransportni center JAVNA SKLADIŠČA LJUBLJANA, p.o., Šmartinska 152, Ljubljana

nudi urejene prostore za diskontno prodajo in išče ponudbo podjetij v privatni in družbeni lasti za organiziranje in opravljanje diskontne dejavnosti, in sicer:

- na območju BTC Javna skladišča v Ljubljani, Šmartinska 152, v velikosti 800 m²
- na območju BTC Javna skladišča v Novem mestu, Ljubljanska 27, v velikosti 400 m²
- na območju BTC Javna skladišča v Murski Soboti, Nemčevci 1 d, v velikosti 400 m²

Pisne ponudbe pošljite v 15 dneh po objavi na naslov: BTC Javna skladišča Ljubljana, Šmartinska 152, 61110 Ljubljana, z oznako DISKONT.

Delavski svet podjetja Belokranjska železolivarna in strojna tovarna BELT ČRNOMELJ

razpisuje dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

1. VODJA PROIZVODNE ENOTE LIVARNA
2. VODJA PROIZVODNE ENOTE MEHANSKA OBDELAVA
3. VODJA KADROVSKO SPLOŠNEGA SEKTORJA

Poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- Pod 1:
- visoka ali višja izobrazba metalurške smeri
 - 50 mesecev delovnih izkušenj na vodilnih delih in nalogah
 - aktivno znanje tujega jezika
- Pod 2:
- visoka ali višja izobrazba strojne ali organizacijske smeri
 - 50 mesecev delovnih izkušenj
 - aktivno znanje tujega jezika

- Pod 3:
- visoka ali višja izobrazba pravne ali druge ustrezne smeri
 - 48 mesecev delovnih izkušenj na podobnih delih in nalogah oz. na delih in nalogah, za katera se zahteva visoka ali višja izobrazba pravne ali druge ustrezne smeri

Delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi se imenujejo za dobo 4 let. Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati oddajo v 8 dneh po objavi na naslov: Podjetje Belt Črnomelj, Cesta heroja Starihe 17, 68340 Črnomelj. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po končanem razpisu.

97/8

Podjetje DOLENJKA, p. o.
Novo mesto, Glavni trg 23

objavlja prosto delovno mesto

SAMOSTOJNA PLANSKO-ANALITSKA DELA

Pogoji:

- višja ali visoka izobrazba ekonomske smeri in 3 leta ustreznih delovnih izkušenj
- obvladanje metod planiranja
- zaželeno poznavanje računalništva.

Delovna doba se sklone za nedoločen čas s trimesečno poizkusno dobo. Prijave z dokazili o izobrazbi pošljite na gornji naslov v roku 8 dni. O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po objavi.

MERCATOR - GRADIŠČE, d. d.
Goliev trg 11, Trebnje

razpisuje prosto delovno mesto

VODJE RAČUNOVODSTVA

Pogoji: VI. ali V. stopnja strokovne izobrazbe ekonomske smeri, 3 oziroma 5 let delovnih izkušenj

Poleg navedenih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še z zakonom in družbenim dogovorom o kadrovske politiki predpisane pogoje in imeti ustrezne organizacijske sposobnosti. Razpisano delovno mesto je s posebnimi pooblastili in odgovornostmi in se razpisuje za štiriletno mandatno obdobje; delavec je po preteku te dobe lahko ponovno imenovan, kakor določa zakon in splošni akti podjetja.

Pisne prijave z dokazili o izobrazbi sprejema 8 dni po objavi splošna služba trgovskega podjetja Mercator-Gradišče, d. d., Goliev trg 11, Trebnje. O izbiri bomo kandidate obvestili v 8 dneh po izbiri.

OSMRTNICA

Sporočamo žalostno vest, da je umrla naša upokojena delavka

VIDA SUBIČ

Ohranili jo bomo v lepem spominu.

ZDRAVSTVENI DOM NOVO MESTO

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža in atija

JOŽETA KAIČA

gostilničarja iz Ljubljane

se toplo zahvaljujemo vsem sorodnikom, znanec in prijateljem za izraze sočutja, pisno in ustno sožalje ter podarjeno cvetje. Posebna zahvala LD Smuk Semič, Metlika in Laze iz Ljubljane, tov. Pogorniku za lovski obred, tov. Tonetu Plutu in Slavu za organizacijo poslovnih pesmi, godbi iz Metlike, tov. Stanetu Plutu in tov. Jegliču za poslovilne besede doma, Janezu Bukovcu pa pri odprtem grobu ter vsem vaščanom Cerovca za vso pomoč v naših težkih trenutkih. Hvala g. kaplanu za lep obred. Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala!

V imenu vseh žena Joži

Ljubljana, 16. 2. 1990

*Delo, skrb in trpljenje
tvoje je bilo življenje.
Bolečine si prestal,
zdaj boš v grobu mirno spal.*

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 58. letu starosti zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

FRANC BERUS

iz Cegelnice 51

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znanec in prijateljem, ki ste nam kakorkoli pomagali, nam izrazili sožalje, darovali cvetje ter našega očeta spremili na zadnji poti, Onkološkemu inštitutu v Ljubljani, pljučnemu oddelku bolnice Novo mesto, delavcem KZ Krka-Blagovnica Žabja vas, delavcem ginekološko-porodniškega oddelka, pevcem za zapete žalostinke in gospodu župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: vsi njegovi

UGODEN NAKUP

novoles

Salon pohištva Novoles v Novem mestu in salon kopalniške opreme Metlika-Rosalnice

OD 12. 2. DO 24. 2. 1990

Nakup pohištva (stoli, mize, jedilnice, spalnice, kuhinje) in kopalniške opreme KOLPA-SAN

PRODAJNI POGOJI:

6 obrokov

— 1. obrok

— 30% — stroški kreditiranja za 5 obrokov 5%

tedenski koledar

Četrtek, 22. februarja — Marjeta Petek, 23. februarja — Marta Sobota, 24. februarja — Matija Nedelja, 25. februarja — Matevž Ponedeljek, 26. februarja — Matilda Torek, 27. februarja — Pust Sreda, 28. februarja — Romana

LUNINE MENE
25. februarja ob 9.54 — mlaj

kino

BREŽICE: 23. in 24. 2. (ob 20. uri) ameriška komedija Nadina. 25. (ob 18. in 20. uri) in 26. 2. (ob 20. uri) ameriško znanstvenofantastični triler Hidden. 27. in 28. 2. (ob 20. uri) ameriški erotični film Jack in Jill — II. del.
ČRNOMELJ: 22. 2. (ob 19. uri) ameriški akcijski film Programirana, da ubija. 23. 2. (ob 19. uri) ameriški akcijski film Barve nasilja. 23. 2. (ob 21. uri) ameriški erotični film Grešno zadovoljstvo. 25. 2. (ob 20. uri) angleški akcijski film Burni ponedeljek. 27. 2. (ob 19. uri) ameriška komedija Ženska v rdečem.
KRŠKO: 23. 2. (ob 18. uri) in 25. (ob 16. uri) ameriški risani film Kdo je potupal Roggerja Zajca, ter (ob 22.

uri) ameriški erotični film Seks na Beverly Hillsu. 25. 2. (ob 18. uri) ameriški znanstvenofantastični film Mikrokozmos. 27. 2. (ob 20. uri) ameriški avanturistični film Hoja po ognju. 28. 2. (ob 17. uri) risanka ter (ob 18. uri) ameriška komedija Vozniško dovoljenje.
NOVO MESTO — DOM JLA: Od 23. do 25. 2. (ob 17. in 19. uri) ameriški film Ljubezven v minusu. 26. in 27. (ob 17. uri) ter 28. 2. (ob 17. in 19. uri) ameriški film Policijska zaseda. 26. in 27. 2. (ob 19. uri) domači film Donator.
NOVO MESTO — DOM KULTURE: Od 22. do 25. 2. (ob 18. in 20. uri) ameriški akcijski film Smrtonosno orožje — II. Od 23. do 25. 2. (ob 16. uri) ameriška policijska komedija Policija iz Beverly Hillsa — II. Od 23. do 25. 2. (ob 22. uri) ameriška ljubezvena drama — predpremiere Nevarna razmerja. 26. 2. (ob 16., 18.15 ter 20.30) premiera James Bond 007 — Dovoljenje za ubijanje. 27., 28. 2. ter 1. 3. (ob 17.30 in 20. uri) italijanski film Jezus iz Nazareta.
KRMELJ: 24. 2. ameriški avanturistični film Tarzan in sirene.
SEVNICA: 22. IN 23. 2. ameriški avanturistični film Tarzan in sirene. 24. in 25. 2. ameriški žrjivji film Hiša II. 26. in 27. 2. nemška drama Nebo nad Berlinom.

nja vas 18, 68361 Dvor. (545-MV-8)
Z 750, letnik 1976 (karoserija letnik 1982), registrirano do 1991, prodam za 8.000,00 din. Tel. 24-825. (546-MV-8)
LADO 1300 S, letnik 1985, ugodno prodam. Tel. 59-432. (547-MV-8)
ZASTAVO 128 prodam: Pero Matič. Slavka Gruma 42, Novo mesto, tel. 28-404. (548-MV-8)
126 P, letnik 1978, ugodno prodam. Tel. 20-476. (578-MV-8)
GOLF DX, letnik 1987, ugodno prodam. Tel. (0608) 32-446. (P8-115MO)
GOLF, letnik 1985, nanovo registriran, prodam. Tel. 76-514. (P8-78MO)
GOLF diesel, letnik 1989, prodam. Nenad Vukčević, Bojanci 26, Vinica, tel. 55-392. (P8-82MO)
GOLF, letnik 1982, prodam. Kaferle Roman, V Brezov log 27, 68000 Novo mesto.
Z 750, letnik 1980, obnovljen, prodam. Tel. (0608) 88-829 po 15. uri. (P8-83MO)
Z 101, letnik 1978, ugodno prodam. Gor. Kamence 1, Novo mesto. (P8-85MO)
JUGO 45, letnik december 1986, prodam. Vrh pri Pahi 9, Otočec. (P8-86MO)
AUDI 60, dobro ohranjen, v voznem stanju, registriran, ugodno prodam. Rajko Jevič, Ul. 21. maja, stanovanje 25, Brežice. (P8-88MO)
ASKONO 16 S, letnik 1987, prodam. Tel. 24-517 po 19. uri. (P8-89MO)
JUGO skala 55, letnik december 1988, prodam. Tel. (068) 58-326 v četrtki in petek popoldne. (P8-90MO)
DYANO, registrirano do januarja 1991, prodam. Tel. 22-415. (P8-91MO)
GOLF diesel, bordo, letnik 1985, S paket, garaziran, ugodno prodam. Tel. (0608) 33-576 po 16. uri. (P8-93MO)
126 P, letnik 1980, obnovljen, lepo ohranjen, in vivovauxhall prodam. Tel. 25-894. (P8-94MO)
Z 128 skala, letnik 1988, prodam. Stanko Gorenc, Gorenja vas 21 A, Šmarjeta, tel. 73-490. (P8-95MO)
ŠKODO 120 L, letnik 1987, prevoženih 15.000 km, prodam. Ogled vsak dan. Anton Kelher, Vrhje 12, Kapele. (P8-97MO)
JUGO 45, junij 1987, prodam. Tel. 65-329, popoldne. (P8-101MO)
Z 101 SC, letnik 1979, v odličnem stanju, prodam. Dušan Sušin, Vojsno, Globoko. (P8-106MO)
Z 101 GTL, letnik 1983, prevoženih 63.000 km, prodam. Tel. 26-608. (P8-108MO)
126 P, star 17 mesecev, prevoženih 10.000 km, prodam. Tel. (0608) 61-142 ali Vegelj, Dol. Skopice 18 A, Krška vas. (P8-109MO)
Z 101 GTL 5 S, letnik 1986, bela, garazirana, prodam za 37.000 din. Tel. (0608) 81-786. (P8-111MO)
PEL ASKONO, letnik 1976, prodam. Tel. (0608) 79-691. (P8-113MO)
Z 101 skala, star 19 mesecev, dodatno opremljen, in nov 126 PGL, prodam — delno tudi na kredit. Zorc, Slavka Gruma 60/5, Novo mesto, tel. 27-554. (ček-MV-8)
PEL REKORD 1900, letnik 1975/77, registriran do julija 1990, prodam. Srečko Krhin, Pod smreko 4, 68340 Črnomelj. (608-MV-8)
R 4, letnik 1985, poceni prodam. Šiler, Golobnjek 1 A, Mirna Peč. (607-MV-8)
Z 128, 989, rdeče barve, prevoženih 7.000 km, dodatno opremljena, registrirana do 25. 1. 1991, ugodno prodam. Tel. (068) 40-246. (606-MV-8)
JUGO KORAL 55, dodatno opremljen, letnik 1988, ugodno prodam. Tatjana Može, Velike Brusnice 31. (605-MV-8)
R 5 campus, nov, in jugo 45, letnik 1988, prodam. Tel. 21-125 popoldne ali 28-328, popoldne. (ček-MV-8)
GOLF JX, letnik 1986, prodam. Struna, Potov Vrh 1 b, Novo mesto. (599-MV-8)
ŠKODO prodam za 11.000 din in novo kombinirko mio standard 20% ceneje. Tel. 24-140, popoldne. (600-MV-8)
POCENI prodam registrirano ascono 1.2, letnik 1972. Tel. 27-427. (601-MV-8)
Z 128, staro tri leta, prodam. Tel. 65-366 med 15. in 17. uro. (597-MV-8)
126 P, letnik 1986, prodam. Tel. 26-648. (598-MV-8)
GOLF X diesel, letnik 1987, z dodatno opremo, prodam. Tel. 28-794. (595-MV-8)
GOLF diesel, nov, prodam 10% ceneje. Naslov v upravi lista. (579-MV-8)
126 P, letnik 1984, prodam. Tel. (0608) 62-973, Brežice. (P8-64MO)
126 P, karamboliran, starejši letnik, prodam za 400 DEM. Tel. 22-395, dopoldne. (P8-66MO)
KADETT 1,6 D, letnik 1985, rdeče barve, prodam. Tel. 22-674. (587-MV-8)
GOLF TURBO diesel, letnik 1986, 54.000 km, prvi lastnik, ugodno prodam. Zvonimir Tomac, Dol. Reka 5, Jastrebarsko. (P8-67MO)
Z 101, letnik 1978, registriran do 14. 2. 1991, prodam. Tel. (0608) 33-411. (P8-68MO)
Z 128, bele barve, letnik 1984, prodam. Ivan Žnidaršič, Jezero 5, Trebnje. (P8-70MO)
126 P, letnik 1987, dobro ohranjen, prodam za 4.600 DEM. Milena Gognjavec, Dol. Ponikve 23, Trebnje. (P8-71MO)
JUGO 45 koral, september 1989, prodam. Tel. 27-573. (589-MV-8)
CTX, letnik 1989, registriran, avtomatik in športno kolo poceni prodam. Brađač, tel. 65-654. (590-MV-8)
Z 850, letnik 1985, registriran do februarja 1991, prodam. Tel. 44-883. (P8-77MO)
126 P, junij 1988, rdeče barve, prodam. Tel. 60-542. (592-MV-8)
LADO RIVO 1300, temno rdeče barve, stara 1,5 let, prodam. Tel. 24-435. (594-MV-8)
126 P, letnik 1980, prodam. Janc, V Brezov log 49, Novo mesto. (P8-116MO)

prodam

ŽREBICO, staro 7 mesecev, prodam. Luzar, Smalčja vas 12, Šentjernej. (569-PR-8)
MEŠALEC za beton Lifam, nov, prodam. Tel. 43-568. (P8-47MO)
ELEKTRIČNI ŠTEDILNIK (4 ogrevalne plošče) novejši, prodam za 3.500,00 din. Tel. (0608) 31-381, Kragelj. (P8-7MO)
PRODAM več novih 10-satih AŽ panjev. Tel. (0608) 69-172. (P8-51MO)
GORSKO KOLO, novo, prodam. Tel. 26-541. (P8-42MO)
SUHO KORUZO v zrnu prodam. Mišjak, Boričevo, Novo mesto. (557-PR-8)
PRALNI STROJ, malo rabljen, in barvni televizor znamke Gorenje prodam. Tel. 26-931. (555-PR-8)
UGODNO PRODAM štedilnik (4 plin, 2 električni), trajno žarečo peč Magmota Tobi 7, rabljeno eno sezono, ter traktorsko priklopo domačega dela (3,5 tone). Barbo, Češence 34, Mirna Peč. (554-PR-8)
MOTOR, bencinski, za betonski mešalec ter elektro motor (2,2 KW), enofazni, prodam. Tel. 42-352.
GUMIVOZ (15 col), železni, prodam. Stanko Romšek, Na bregu 20, Črnomelj. (P8-22MO)
HIDROPAKT, nov, nerabljen, prodam. Anton Srebrnjak, Brusnice 23. (P8-27MO)
DVOJNA GARAZNA VRATA, železna, velikosti 4 x 3,10 in 2,65 x 3,10, prodam. Tel. 84-619. (534-PR-8)
NOVO TEROBIŠEVO strešno opeko (3000 kom.) ter 30 kostonjevih stebričkov prodam. Tel. (068) 25-368. (544-PR-8)
2000 kg dobrega sena prodam. Češča vas 22, Novo mesto. (550-PR-8)
PRODAM črnobeli TV Gorenje na daljinsko upravljanje. Tel. 25-000.
PRODAM oljni gorilec nemške izdelave, ter vlečno kljuko za BMW 316 i novi model. Tel. 24-314.
PRALNI STROJ, star dve leti, prodam. Tel. popoldne 25-881. (P8-60MO)
ŠIVALNI STROJ Dragica prodam za 3.000,00 din. Tel. 65-304. (P8-65MO)
NUTRIJO (bober), št. 40-42, novo, prodam. Tel. 25-986. (P8-66MO)
POMIVALNI STROJ, manjši, nov, prodam. Informacije popoldne: Javornik, Mirana Jarca 43, Novo mesto. (581-PR-8)
TRODELNO visoko garderobno omaro, še neuporabljeno, prodam. Bernarda Božič, Slakova ulica 2a, 68000 Novo mesto. (584-PR-8)
SPALNICO ANITA prodam. Tel. 26-233. (P8-69MO)
FOTO POVEČEVALNIK DURST, z barvno glavo, prodam. Tel. 23-231, od 16. ure dalje. (P8-72MO)
INDUSTRIJSKI šivalni stroj Singer prodam. Tel. 23-893, popoldne. (P8-73MO)
PRODAM 3000 kom. rabljene strešne opeke in ostrešje 8 x 15 m. Martin Kastelic, Zhabja vas 39, Novo mesto. (P8-74MO)
UGODNO prodam srednjemočno zračno puško Wostog. Tel. 25-747.
PRODAM 5 ton hribovskega sena. Tel. 47-414.
ŠTEDILNIK (2 plin) brez pečice prodam. Tel. 27-586. (P8-98MO)
PRODAM kompresor, dobava 275 l/min, 7,5 do 10 bar, rezervar 300 l, premično izvedbe, star dve leti, malo rabljen. Telefon dopoldne (0608) 32-630, (0608) 60-134. (P8-80MO)
UGODNO PRODAM rabljeno spalnico z jogiji, za samsko sobo omaro, vitri-no, poteljo z jogijem in hladilnik. Slavica Jesenko, Bohoričeva 5, Krško, tel. (0608) 31-883. (P8-87MO)
VINO — CVIČEK po 18 din, kvaliteten, prodam. Tel. 73-552. (P8-92MO)
SMREKOVE STROPNE obloge prodam. Jerman, Krka 3, Novo mesto, tel. 27-794. (P8-103MO)
UGODNO PRODAM moško športno kolo na 5 prestav in novo moško kolo na 10 prestav. Tel. 49-037. (P8-104MO)
DVE CB postaji z antenami prodam ali zamenjam za motorno kolo. Tel. (0608) 79-691. (P8-112MO)
ŽENSKO PONY KOLO 24 col in moško kolo 24 col na pet prestav prodam. Tel. 23-398, popoldne. (603-PR-8)
ZAMRZOVALNO SKRINJO Obodin, novo, še nerabljeno, prodam. Tel. 26-648. (598-PR-8)
BARVNI TV 62 cm, daljinsko vodenje, letnik 1984, prodam za 590 DEM. Telefon (0608) 61-784, od 16. do 19. ure.

PRODAM KOZO. Zoran, Dol. Kamence 47, Novo mesto, tel. 20-554. (533-PR-8)
OSEM NASELJENIH in dvanajst nenaseljenih, malo rabljenih AŽ panjev deset ter sedemstarijev s potrebno opremo prodam. Tel. (0608) 31-400. (531-PR-8)
ŽREBICO, staro eno leto, prodam. Jarc, Dol. Podbošt 7, 68216 Mirna Peč. (505-PR-8)
UGODNO PRODAM ekscentrično stiskalnico, novo, 25 t kružnik polavtomat in krožno žago za železo. Tel. (068) 84-647. (ček-PR-8)
TELEVIZOR Gorenje Körting, barvni (velik ekran), 6 let star, prodam. Tel. (068) 47-400 od 18. do 20. ure. (516-PR-8)
POCENI prodam spalnico. Tel. 26-661. (P8-1MO)
ZAPRAVLJIVČKA prodam. Jože Čarman, Primčeva 32, Škofljica. (P8-2MO)
VEČJO količino kvalitetnega sena prodam po ugodni ceni. Anton Hočevnar, Ponikve 23, Studence. (P8-4MO)
OBŽAGAN GRUŠT 10 x 10 prodam. Naslov v upravi lista. (530-PR-8)
RUŽO STEP S elektronik, šivalni stroj, star dve leti, prodam. Ema Miklič, Cegelnica 42, Novo mesto, tel. 21-166, dopoldne. (ček-PR-8)

kupim

STAREJŠO HIŠO, lahko z nekaj zemlje, ali gradbeno parcelo v Novem mestu ali okolici kupim. Tel. 26-248. (P8-54MO)
SUHE SMREKOVE PLOHE (1 m³ — 5 cm) kupim. Tel. 23-355. (571-KU-8)
KUPIM rabljen starejši avto. Tel. 85-406. (580-KU-8)
MIZARSKI POK — skobeljnik kupim. Pokličite v soboto ali nedeljo na tel. (068) 65-488. (532-KU-8)
PISMA in razglednice do 1945 ter stare ilustrirane knjige kupim. Gregl, Kidričeva 11, Brežice, tel. (0608) 61-084. (P8-11MO)
PARCELO za gradnjo hiše v bližini okolice Sevnice kupim. Sifra: »NAVEDITE VELIKOST IN CENO«. (P8-10MO)
KUPIM starejšo hišo ali vzajem v našem s poznejšim odkupom v okolici Brežic — Čateža. Tel. (063) 32-626, popoldne. (P8-12MO)
Kupim kolerabo, peso, repo, korenje, kavlo, topinambur in podobne prstine. Tel.: 28-250, zvečer.

posest

VIKEND in 16 a vinograda na Sromljah prodam. Tel. (0608) 77-395, popoldne. (P8-37MO)
ZELO UGODNO oddam v najem na Ratežu 6 let star vinograd ob žici, (cca 300 trt cepeljen). Dostop z vsakim vozilom, 300 m od asfaltne ceste. Naslov v upravi lista. (559-PO-8)
VINOGRAD (12 arov) na žici, obdelan, in hram, 100 m od asfalta, na Radovici, in 1200 kg sena prodam. Bračička, Gotna vas 40, Novo mesto. (538-PO-8)
MONTAŽNO HIŠO v Črnomlju, novo, še ne vseljeno, prodam. Mihelčič, tel. (068) 51-543 in 51-270. (P8-24MO)
PRODAM na Dobravci pri Henčkovem domu parcelo (cca 37 arov) s 340 trtami, sadovnjak in njiva. Tel. 26-361. (P8-50MO)
NOVO MONTAŽNO HIŠO s cca 1000 m² sadovnjaka v Šentjernejem prodam. Informacije na telefon (061) 313-286. (P8-58MO)
VIKEND z vinogradom v Straži prodam. Informacije na telefon 84-895. (503-PO-8)
NOVEJŠO HIŠO nad Kostonjico ter njivo v okolici Krškega. Tel. (063) 27-606. (420-PO-7)
OPUŠČEN VINOGRAD (22 a) z gradbeno parcelo v Veniňah, Leskovec pri Krškem, prodam. Prekrasna lega. Tel. (061) 343-963. (418-PO-7)
PRODAM njive, travnike, gozdove v Birčini vasi. Tel. (061) 263-993, od 7. do 19. ure. (P6-5MO)
PARCELO (216 m²) pri Pulju in čoln ter motor Volvo penta 39, prodam. Sonja Vojnovič, Glavni trg 6, Novo mesto, v popoldanskem času od 16. ure dalje. (ček-PO-8)
HIŠO v Črnomlju prodam. Tel. 57-739. (P8-8MO)
NJIVI v izmeri 1400 m² in 2100 m² (Sela-Otovec pri Črnomlju) prodam. Tel.

52-053, popoldne. (P8-14MO)
MANJŠO KMETIJO, 20 km od Krškega mesta, oddam v najem. Tel. (06) 57-380. (P8-15MO)
VIKEND BRUNARICA — lesni vinski hram 6 x 17 m, lahko nadomestilokacija, sadovnjak, gozd, opuščen vinograd, skupaj cca 2 ha, v bližini Čateža Toplice, Brežice, med vinogradi, ob asfaltni cesti v Sromljah, prodam. Tel. (061) 215-783, zvečer. (348-PO-6)
VINOGRAD z zidnico (24 arov), treben obnav, od asfaltni cesti Do Kostonjice (Ravne), prodam. Strop Franč-Jožica, Cesta prvih borcev 68280 Brestanica. (P8-11MO)
GRADBENO PARCELO z lokalno dokumentacijo, 1500 m², z vodno elektriko na parceli, prodam v Sevnici — Hlastan — Kranjc Roman, Planinska 64, Sevnica. (P8-79MO)
NAPRODAJ je enostanovna hiša z vinogradom. Skupna površina zemljišča 52,99 arov — v okolici Brestanice in novega. Dovoz možen z vsakim vozilom. Informacije vsak dan na tel. (064) 57-888. (P8-96MO)
PRODAM novo, takoj vseljivo visokoprično stanovanjsko hišo na Muljavi Ivančni Gorici, primerno tudi za obrt. Tel. (061) 783-142 dopoldne, rabote, ali osebno na naslovu: Jože Janič, Krka 5 F, 61301 Krka. (P8-99MO)
VINOGRAD, brunarico in vikend prvi fazi izgradnje, v velikosti 24 arov Krški vasi pri Brežicah prodam. An Topolovec, Prežihova 11, Brežice. (105MO)
VINOGRAD, Pečice pri Brežicah, arov in nekaj zemljišča za vikend, dostop avtom, možnost priključitve elektrike vode, prodam. Informacije vsak dan 18. ure dalje na tel. (068) 73-737. (574-PO-8)
HIŠO v Sevnici, v središču Šmarjtdvoriščno stavbo in vrtno prodam. merno za kakršenkoli lokal in obrt. (0608) 88-814, dopoldne, Kragl (P-61MO)
GOZD, skoraj 2,5 ha, 3 km od Čatež Toplic, prodam. Tel. (0608) 61-736. (P8-62MO)
VINOGRAD na Medvedjeku prodam ali dam v najem. Korenitička, 8, Velika kca. (588-PO-8)
VINOGRAD s 450 trtami, približno zazidaljiva, primerna za vikend, v bližini Trebnjega, prodam. Starič, Trebelno tel. 49-649. (591-PO-8)
ZIDANICA z vinogradom, 14 arov Straški gori prodam. Tel. 23-575. (575-PO-8)

kmetijski stroji

IMT 539, tovarniško nov, in audi diesel, oktober 1987, prodam. Tel. (06) 69-629. (P8-40MO)
TRAKTOR FERGUSON 35z bo kosilnico, osebni avto R 4, letnik 1975, v dobrem stanju, prodam. Andrej Zloganje 33, Škocjan, tel. 76-456. (563-KS-8)
NAKLADAČ za hlevski gnoj, prodam za 20% ceneje. Tel. (068) 47-382. (P8-21MO)
PLUG za traktor Slavonec prodam. Jože Nadu, Jelševce 2, Mokro (P8-26MO)
TRAKTOR Štore 402 prodam. (068) 60-080. (P8-28MO)
IMT 533, starejši, prodam. Ivan lob, Vranje 30, 68290 Sevnica. (29MO)
CISTERNO za gnojeko in siloko bajn VIHAR 80 prodam. Blažič, Žd vas 1, Otočec. (543-KS-8)
TRAKTOR TV 730 s priključki (p obračalniki, kosa) prodam. Kirar, Žnek, Škocjan, tel. 76-156. (P8-33MO)
IMT 533 prodam. Bruc, Smolenja 14, Novo mesto. (565-KS-8)
TRAKTOR IMT 539 (160 ur) in per priklopo prodam. Tel. 73-567. (567-KS-8)
NOV TRAKTOR FERGUSON (KM) prodam. Tel. (068) 56-517. (517-KS-8)
TRAKTOR TV 730 in dvobrat plug prodam. Zupančič, Slančji Vrh žišče. (518-KS-8)
TV 418, dobro ohranjen, in priključni enobrazdni plug, obračalnik za sena krotne brane (rene) prodam. Tel. (0) 47-515. (P8-7MO)
TRAKTOR UNIVERZAL 445, nov, prodam. Tel. (0608) 77-483. (P8-13MO)
TRAKTOR URSUS 35, 2700 prodam. Kuhar, Dol 16, Podbošt (P8-5MO)

službo dobi

ŽENSKO OSEBO zaprosi gostilna KOS, Ivančana Gorica. OD stimulativen. Pošljite pisemne ponudbe. (521-SD-8)
NUDIM informacije o možnostih zaposlitve v tujini vsak delavnik od 8. do 10. ure. Tel. (061) 51-218. (P8-16MO)
NK DELAVCA takoj zaposlim. Jože Lenčič, tel. 42-168. (P8-84MO)
HONORARNO DELO ob vikendih. Odlični zaslužki. Avto obvezen. Ločna 8/a, Novo mesto — petek ob 17. uri. (582-SD-8)
STANOVALCI na Kristanovi 30 išče čisto čistilno za čiščenje hodnika v 4 nadstropnem bloku. Vprašajte na telefon 24-528 zvečer.

SLUŽBO IŠČE

IŠČEM zaposlitev v okolici Radeč do Krškega. Tel. (0608) 88-814 int. 42, dopoldne. (P8-56MO)

motorna vozila

FORD FIESTA, letnik 1980, ugodno prodam. Anton Turk, Kočarija 18, Kostonjica na Krki. (508-MV-8)
OPEL KADETT 1600 Diesel, letnik 1986, limuzina, prodam ali menjam za novejši manjši avto. Tel. (068) 84-647. (ček-MV-8)
KARAMBOLIRANO ZASTAVO 101 GTL, letnik 1986, v delih, z motorjem, letnik 1982, prodam. Tel. (0608) 62-341. (509-MV-8)
R 18, letnik 1982, prodam. Tel. 44-137. (511-MV-8)
VW, letnik 1975, registriran do 5. 2. 1991, prodam. Anton Hočevnar, Škocjan 44. (514-MV-8)
TOMOS AVTOMATIK Colibri, APN 6 S, ugodno prodam. Tel. 43-718. (515-MV-8)
LADO SAMARO (3 V), letnik 1988, prodam. Milan Štupar, Slavka Gruma 50, Novo mesto. (519-MV-8)
126 P, letnik 1986, dobro ohranjen, prodam. Tel. (068) 65-394. (P8-39MO)
126 P, letnik 1981, prodam. Tel. 65-444. (564-MV-8)
126 P, letnik 1977, registriran, motor obnovljen, ter BT 50, letnik 1988, malo vožen, prodam ali zamenjam. Andrej Gabrijel, Gornja Dobrava 1, Trebnje. (561-MV-8)
JETTO diesel, staro štiri mesece, prodam ali zamenjam za golf D ali opel kaddett D. Tel. 85-301. (ček-MV-8)
GOLF JX, letnik 1987, prodam. Adamičeva 9, Novo mesto, tel. 28-446. (ček-MV-8)
OPEL KADETT in WARTBURG Karavan, ugodno prodam. Uzman, Črnošnjeva 48, Stopiče. (553-MV-8)
R 4, letnik 1978, registriran do februarja 1991, prodam. Miklavčič, Roje 11, Šentjernej. (552-MV-8)
GOLF, letnik 1979, obnovljen, prodam. Tel. (068) 44-313. (P8-35MO)
126 P, letnik 1982, prodam. Golob, Rodine 23, Trebnje. (P8-20MO)
KOMBI ZASTAVO 435 S, letnik 1980, in traktor IMT 558, prodam. Jože

Lajkovič, Vel. Mraševo 42, Podbošče. (P8-23MO)
R 4 GTL, avgust 1984, rdeč, prodam. Tel. (068) 44-098. (P8-30MO)
GOLF DIESEL S paket, letnik 1985, prodam. Jože Prah, Gor. Prekopa 23 a, Kostonjica. (P8-17MO)
ATC 50 C, star 3 mesece, prodam. Tel. (0608) 69-200. (P8-18MO)
Z 101 GT 55, letnik 1984, bele barve, ter Z 101, letnik 1976, rdeče barve, prodam. Alojz Požes, Sokolska 12, Mirna, tel. (068) 44-920, dopoldne. (P8-19MO)
TAM Magarus, dobro ohranjen, prodam ali zamenjam za osebni avtomobil. Anton Penca, Ržišče, Kostonjica. (535-MV-8)
TOMOS ATX 50 C, letnik 1988, prodam. Tel. (068) 26-795 od 20. do 21. ure. (539-MV-8)
Z 101 GT, letnik 1986, prevoženih 31.000 km, registrirano do januarja 1991, prodam. Tel. (068) 84-614, zvečer. (P8-59MO)
R 4, letnik 1983, registriran do septembra, prodam. Tel. 45-174 popoldne ali 44-751 dopoldne. Trbanc. (P8-55MO)
Z 101 GTL 55, letnik 1984, prodam. Tel. (0608) 43-143. (P8-53MO)
JUGO 45, star 5 mesecev, dodatno opremljen, prodam. Tel. (0608) 69-172. (P8-52MO)
126 P, letnik 1987, prodam. Tel. 42-194. (P8-49MO)
ZASTAVO 101, letnik 1977, registrirano do 1991, prodam. Dol. Nemška vas 13, Trebnje, Mustafič. Ogled vsak dan, popoldne. (572-MV-8)
LADO 1300 karavan, letnik 1989, registrirano do 13. 10. 1990, prodam. Roman Celesnik, Škocjan

TRAKTOR FERGUSON 35 ugodno prodam. Hrastar, Smolenja vas 15. (01-KS-8)

NAKLADALCO PIONIR 20 proam. Tel. 85-975. (P8-102MO)

TRAKTOR ZETOR 5245, star 18 mesecev, 300 del. ur, prodam. Jože Mršec, Zabukovje 6, Trebelno. (P8-107MO)

TRAKTOR IMT 558 prodam. Cena dogovor. Stane Starič, Brinje 5, Šempert, tel. 40-174. (P8-110MO)

UGODNO PRODRAM traktor Fe 59, brejo kravo ali telico, nov pihalnik z elektromotorjem ter starejši molzni stroj. Votan, Gor. Kamence 19, 68000 Novo mesto. (577-KS-8)

TRAKTOR STORE 404 prodam. Tel. 44-839. (P8-63MO)

TRAKTORSKO PRIKOLICO, primerno za TV, prodam. Informacije na telefon (068) 76-280. (585-KS-8)

NOV MOTOKULTIVATOR Goloni, 14 KS, diesel, s petimi priključki, prodam 15% ceneje. Tel. (068) 25-087. (88-KS-8)

MOTOKULTIVATOR (8 KM + reza) prodam ali zamenjam za les za sečje. Tel. (061) 574-304. (P8-76MO)

TRAKTOR URSUS 335 s kabino, star 11 let, ter motor avtomatik, star eno leto, prodam. Tel. 76-171. (475-KS-8)

TRAKTOR IMT 567, star tri leta, ugodno prodam. Tel. (0608) 67-068. (8-3MO)

GAZNO

GAZAŽO v centru Novega mesta odmo. Tel. (061) 217-145. (520-RA-8)

POSLOVNI PROSTOR v centru novega mesta, primeren za frizersko obrt, prodam. Tel. (061) 217-145. (520-RA-8)

S 15. marcem nujno potrebujemo varvo za 18-mesečnega otroka na našem domu. Tel. (068) 41-070. (P8-25MO)

VODIM poslovne knjige za obrtnike. Tel. 27-585. (537-RA-8)

V VARSTVO vzamem dva otroka. Tel. 24-465. (P8-34MO)

NAJAMEM prostor cca 70 m² v Novem mestu. Ponudbe pod šifro: »TRGOVINA«. (P8-81MO)

POSLOVNI PROSTOR za intelektualno storitveno dejavnost v Novem mestu ali v Črnomlju, velikost od 15 do 24 m², vzamem v najem. Anton Mihelič, Ul. Jože Pijade 6, Črnomelj, tel. 51-014, od 6. ure dalje. (P8-114MO)

12. februarja 1990 je bil zgubljen paket (beli službeni kostimi) na vlaku Ljubljana—Novo mesto—Karlovac. Posrednega najditelja prosim, da ga proti nadari vrne na železniško postajo Novo mesto. (604-RA-8)

ženitne ponudbe

FANT, star 26 let, z dobrim poklicem, avtom, želi spoznati kmečko dekletko od 22 do 25 let. Zaželjena slika, katero na svojo vrnem. Šifra: »PRIDI, NE BO TI AL«. (522-ŽP-8)

preklici

JOŽE ŠTERK, Golek 2, Dragatuš, odpovedujem ANTONU MATKOVIČU, Golek 11, Dragatuš, pašo kokoši in članje kakršnekoli škode na mojih parcelah.

lah. Če tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal. (P8-41MO)

obvestila

JARKICE, rjave, stare 6 tednov, in beli piščanci, večji, bodo v prodaji 5. do 10. marca dalje. Jože Jeršin, Račje selo, Trebnje, tel. 44-389. (P8-100MO)

NESNICE, mlade jarkice pasme hisex, rjave, stare 12 tednov, iz kooperacijske reje, opravljena vsa cepljenja. Prodajamo po ugodnih dnevnih cenah! Naročila sprejema in daje vse informacije Jože PROSENIK, gostilna Humek, Dobova, tel. (0608) 67-607. (P8-6MO)

MAŠKARADNE nove obleke za otroke in odrasle prodam. Tel. (061) 266-940, po 10. uri. (278-OB-5)

O POSLOVNOSTI ZASEBNEGA SEKTORJA VAS NAJBREŽ NI TREBA PREPRICAVATI!

KANASTA

zasebni salon pohištva iz Ozlja vam nudi pohištvo renomiranih firm tudi do 50 odst. cenejši!

Dostava brezplačna!

Obiščite naš razstaveni prostor v Ozlju, Sopot 9, telefon (047) 76-085.

24. februarja bo na Grabrovcu št. 5 na novo odprta TRGOVINA Z MEŠANIM BLAGOM. Za obisk se priporoča Anica Jenič-Petric. Delovni čas:

- vsak dan, razen ponedeljka, od 7. do 11. ure in od 15. do 19. ure.
- sobota od 7. do 19. ure.
- nedelja od 8. do 16. ure (542-OB-8)

STRANKE OBVEŠČAMO, da sprejemamo naročila za 4-tedenske piščance, bele, rjave, grahaste. Jablan 23, Mirna Peč, v popoldanskem času. (560-OB-8)

JONIC PERO

OKREPČEVALNICA »BIFE«

JONIC PERO

STRANSKA VAS 48

68000 NOVO MESTO

43-560

Vabimo vas na pustne krofe in veselje v soboto, nedeljo in torek

IZVAJAM STROJNE INSTALACIJE:

- centralna kurjava
- sončna energija
- vodovod
- plinska napeljava
- dela po naročilu
- za intervencijska popravila

NON-STOP

na naslov Drago KLENOVŠEK, Partizanska 29, Novo mesto, tel. (068) 27-871

Se priporočam!

ZAHVALA

V 70. letu starosti nas je zapustila naša draga žena, mama in stara mama

MARIJA STIPANOVIČ

rojena Stipanovič

iz Marindola 18, Adlešiči

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam kakorkoli pomagali, darovali vence in cvetje, izrazili sožalje ter našo mamo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Najlepša hvala DO Belt Črnomelj, Mesnini Otiški Vrh, DO Novoteksu Metlika in DO Gorenje Črnomelj za izraženo sožalje, pomoč in vence. Pristrčna hvala gospodu župniku za lepo opravljen obred. Še enkrat vsem pristrčna hvala!

Žalujemo: mož Mile, hčerki Danica in Zorka z družino, sin Rade z družino in sin Veljko z ženo Majdo

Marindol, Otiški Vrh pri Dravogradu, Mali Nerajec, Rodine

Trpljenja mnogo, cvetja malo, to ti je življenje dalo. Povsod praznina, a v srcu bolečina.

ZAHVALA

Po težki in hudi bolezni nas je 29. 1. 1990 v 67. letu starosti zapustila draga mama, stara mama, sestra in teta

FRANČIŠKA MAVSAR

iz Semiča 63

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem, kolektivu Iskra Semič za izrečeno sožalje, podarjene vence in cvetje ter spremstvo na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo zdravnikom in osebju kirurškega oddelka bolnice Novo mesto, zdravniškemu osebju ZD Črnomelj in Semič, govornici in gospodu župniku za opravljeni obred.

Žalujemo: vsi njeni

ZAHVALA

Ob smrti našega očeta in starega očeta

ALOJZA ROZMANA

z Boldraža 13

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, Antonu Radošu za ganljive besede pred domačo hišo in gasilskemu društvu Slamna vas. Posebna hvala sosedom za pomoč, družinam Škof, Nemanič in Mavretičevim.

Hčerka Marija z družino in sin Lojze

VSPOMIN

19. februarja je minilo leto, odkar nas je zapustil dragi mož, oče in stari oče

STONE JENE

Zavinek 2, Škotojan

Žalujemo: vsi njegovi

Pomlad bo na tvoj vrt prišla in čakala, da prideš ti, in sedla bo na rožna tla in jokala, ker tebe ni.

ZAHVALA

Vsem, ki ste bili z nami ob slovesu naše drage

NEDE LAH

iz Mladice pri Semiču

iskrena hvala. Zahvaljujemo se za izrečena sožalja, za vsako solzo, za vsak cvet, za vsako dobro misel, za vsak trenutek radosti, ki ste ga nudili naši dragi teti Nedi v življenju. Hvala dr. Limaniju in internemu oddelku bolnišnice v Novem mestu, dobrim sosedom, prijateljem in znancem, zastavonošem, govornicam, pevcem, trobentaču za zaigrano Tišino, DU Semič in gospodu župniku za lep pogrebni obred.

Žalujemo: vsi njeni

ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je nepričakovano zapustila mama, stara mama in sestra

ANA GRANDLJIČ

iz Hrastja 10 pri Mirni Peči

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem in dobrim vaščanom, ki so nam v težkih trenutkih pomagali ter pokojnico spremili na zadnji poti in zasuli njen grob s cvetjem. Posebno se zahvaljujemo Krki, tovarni zdravil, Novo mesto, VVO Novo mesto za podarjene vence in župniku za opravljeni obred.

Vsi njeni

Trud in trpljenje tvoje je bilo življenje, veliko si preстал, sedaj boš pa mirno spal.

ZAHVALA

V 71. letu starosti nas je zapustil dragi mož, oče in stari oče

FRANC STEGNE

iz Zilj pri Vinici

Iskrena zahvala vsem vaščanom, sorodnikom, prijateljem in znancem za nesebično pomoč, podarjene vence in cvetje, Mercatorju STP Metlika, Obrti Črnomelj, Novoteksu-konfekcija Novo mesto, ZZB Vinica, GD Zilje ter govornikom za poslovilne besede. Posebna zahvala g. župnikoma za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat hvala!

Žalujemo: vsi njegovi

ZAHVALA

V 84. letu nas je zapustila naša draga mama, stara mama in prababica

PAVLA BANIČ

roj. Bregar, iz Dobrave

Iskrena hvala vsem, ki so nam pomagali v težkih trenutkih, darovali cvetje in vence ter nam izrekli sožalje. Hvala g. župniku za opravljeni obred in govornici za prelepe besede slovesa.

Žalujemo: vsi njeni

Dobrava, Ljubljana, Milwaukee

ZAHVALA

V 78. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, oče, stari oče in praded

FRANC LEŠNJAK

iz Kristanove ul. 55

Vsem, ki so mu lajšali življenje v teži bolezni, in vsem, ki so z nami sočustvovali in tiho žalovali, se iskreno zahvaljujemo. Posebno zahvalo smo dolžni internemu oddelku novomeške bolnišnice za večletno skrb in nego. Od pokojnika smo se tiho poslovili v krogu domačih dne 17. februarja na šmihelskem pokopališču.

Žalujemo: vsi njegovi

ZAHVALA

V 88. letu nas je zapustil naš dragi mož, oče, tast, stari oče, brat, svak in stric

FRANC TOMAŽIN

iz Gmajne pri Raki

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za pomoč, sočustvovanje in darovano cvetje ter g. župniku za opravljeni obred.

Žalujemo: vsi njegovi

ZAHVALA

V 57. letu starosti nas je zapustila naša dobra žena, mami, stara mama in sestra

PAVLA FISTER

iz Telč 16, Tržišče

Ob boleči izgubi se pristrčno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem, posebno družini Mlakar in Slapšak in vsem, ki ste kakorkoli pomagali, darovali cvetje in nam izrekli sožalje. Posebna hvala OŠ Tržišče, KPD Dob, PE Lisca Krmelj, obema govornikom in gospodu za opravljeni obred. Vsem še enkrat hvala, da ste pokojno v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti.

Žalujemo: mož Ivan, otroci Bojan, Pavla in Veronika z družinami ter ostalo sorodstvo

Ljuba mama, minilo je trpljenje in ti ne slišiš več naših klicev, ne čutiš prelikih solza, ker ti v grobu mirno spiš in tisoči cvetov te nikoli več ne prebude.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame, stare mame, babice in tete

ROZALIJE POTOČAR

iz Gor. Vrhpolja pri Šentjerneju

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki so nam pomagali v težkih trenutkih, izrekli sožalje, darovali cvetje in svete maše. Lepa hvala sodelavcem Iskre — tovarni Upori in Hipot. Posebna zahvala g. župniku za opravljeni obred in tople besede slovesa.

Žalujemo: hčerke z družinami in ostali sorodniki

JOŽE SLAK

ki bi ga že zdavnaj potreboval. Jože pravi, da se sedaj z enakimi merili lotevajo tudi Novega mesta. »Bistveno pri tem je, da so kriteriji za posege v prostor kvalitetna naravna in kulturna dediščina ter optimalno funkcioniranje ekološkega sistema. Gre za to, da so novi posegi možni le na osnovi poznavanja prostora, tega pa je mogoče spoznati le skozi temeljite analize vseh odnosov,« pravi Jože Slak. Najbolj enostavno in razumljivo bi lahko rekli, da poskuša arhitekti skozi študij vseh stvari dosežati razvoj kraja in njegovih posameznih delov, z upoštevanjem trenutnega stanja in funkcije določiti njegov skladen nadaljnji razvoj in meje njegove notranje in zunanje rasti. To je zelo kompleksen pristop, ki nujno pripelje k nekaterim bolečim ugotovitvam: »Normalen prostorski razvoj je bil prekinjen po drugi svetovni vojni. Takrat se je pričelo izredno nasilje nad prostorom, prišlo je do zlitja dveh negativnih teženj, namreč politične ideologije graditve socializma z ideologijo funkcionalizma, kar je pripeljalo do neskladij in porušilo stoletja vzpostavljene red. Nisem vnaprejšnji pristaž prvenstvenega vračanja na staro, vendar gre za upoštevanje načel, ki so veljali nekoč in so sprejemljivi še danes, nastali pa so kot logična posledica prostora in ljudi, ki tu živijo. Naša naloga je pokazati prostorske probleme, kje so nasprotja, to je stvar stroke, ugotavljanje krivcev za tako stanje pa je že stvar politike. Poglejmo Novo mesto. Ni ga več, imamo le še kuliso starega jedra z ohranjeno mestno strukturo, vse drugo je le pozidan prostor.«

Jože, ki je končal srednjo gradbeno šolo v Novem mestu, je Pionirjev štipendist, vendar se še ne namerava vrniti v Novo mesto. Večje ga nadaljnje raziskovalno delo, podiplomski študij, vpisal pa je tudi na prvi letnik filozofije, da bi dal svojemu strokovnemu znanju kar najširše dimenzije. Pravi pa, da se Novemu mestu nikakor ne namerava odpovedati.

T. JAKŠE

Letošnjega 8. marca so bile že dvainštirideseti zapored podeljene univerzitetne Prešernove nagrade študentom, ki so se v preteklem letu izkazali z najbolj izvirnimi dosežki v znanstveno-raziskovalni in umetniški dejavnosti. Merila določa poseben pravilnik, ki med drugim pravi, da mora biti ocenjeno delo samostojno in kvalitetno, upoštevati pa je treba tudi njegovo uporabnost v praksi.

Med letošnjimi dobitniki Prešernovih nagrad je tudi Jože Slak, šestindvajsetletni absolvent arhitekture, doma iz Mirne Peči. Nagrado je dobil za raziskovalno nalogo Prenova arhitekturne dediščine, ki jo je izdelal pod mentorstvom profesorja dr. Petra Fistr. Že sam naslov naloge kaže, da gre pri nas za dokaj nov način razmišljanja, še bolj določen pa je njen podnaslov: Prispevek h kvalitetnemu sistemu urejanju prostora. Vsekakor je za nas laskavo, da je dobil to ugledno nagrado Dolenjec, še bolj pomembno pa je, da njegova raziskovalna naloga izhaja iz ugotovitev in je praktično preizkušena na prostorsko-ureditvenih planih Žužemberka, Dolenjskih Toplic, Šmarje, Mirne Peči in Otočca, pa tudi Straže in Šentjerneja, pri katerih izdelavi je Jože Slak sodeloval. To namreč kaže, da naš prostor dobiva strokovnjaka za prostorsko urejanje.

Kramberger s komunisti v želodcu

Predvolilna agitacija Ivana Krambergerja na Glavnem trgu — Ko bo on predsednik Slovenije, v Novem mestu ne bo več Romov — Torbo denarja za porodnišnico

NOVO MESTO — Novomeški Glavni trg je bil v četrtek popoldan spet poln ljudi, ki jih je s svojo »tiskovno konferenco na prostem« zabil na kup burkasti dobrotnik iz Negove Ivan Kramberger, ki je prepričan, da se bo na volitvah za prvega moža Slovenije pomeril s predsedniškima kandidata Milanom Kučanom in Jožetom Pučnikom. Odločil se je zmagati in rešiti slovensko ljudstvo, še prej pa mora zbrati 5.000 podpisov za kandidatura. Nima volilnega štaba, sam dirka po trgih in mestih. Vsak nastop ga velja, kot je rekel, prek 10 starih milijard. Vse to počne zato, da bi zbral potrebne podpise.

To, kar je Ivan zapisal na svojih predvolilnih plakatih, je na novomeškem Glavnem trgu brez odmoru razlagal debelo uro. Novomeščani so se mu na glas

ponujali nova partija, bo hušji od najhujšega kapitalizma. Slepi in gluhi generali naj gredo v penzijo, nam zlostujejo dobro opremljeni miličniki. Slodenci ne bomo nikogar podili. Živeli bomo skupaj v slogi, bratstvu in enotnosti. Bosanci lahko pridejo brez vizuma, Srbi pa naj ga zaenkrat le imajo v žepu,« je z govorniškega odra vpil Kramberger.

Nekajkrat se je spril nad sredstva javnega obveščanja, še posebej televizijo. Dolenjskemur listu je napovedal lepo prihodnost. Ko bo on predsednik, bo list izhajal vsak dan, Studio D pa bo kot najboljša radijska postaja dobila anteno do Boga, da jih bo lahko poslušal tudi Milošević v Beogradu. Zunanja podoba predsednika po njegovem sploh ni pomembna. »Pomembno je srce, duša in pamet. Pa naj pokaže en komunist, kaj je naredil za narod. Bil sem hlapček in dimnikar, čistil sem sekrete po Nemčiji in nisem znal ne brati ne pisati, pa sem

izpopolnil umetne ledvice in koliko sem daroval za revne in bolne. Na tone zdravil in na kupe denarja. Pred dnevi sem dal 200 milijard za bolnico na Jesenicah, čez teden dni bom odnesel torbo denarja za bolnico v Trbovljah. Ko bom predsednik, bom odšel do ameriškega predsednika Busha in se vrnil s torbo dolarjev. Kam bo šel Kučan? Če ga bomo poslali v Srbijo, ga bojo ubili, v Ameriki se ga bodo bali, ker je komunist. No denar dobil od ruske perestrojke? Kramberger ni neumen, kot mislijo nekateri. V enem letu sem napisal osem knjig in tak pisatelj se rodi le vsakih pet tisoč let. Mojo prvo knjigo sem prodal v 120.000 izvodih,« se je pohvalil. »Komunisti, lahko noč, drugi pa po formulaciji in volite Ivana Krambergerja,« je končal svoj govor, hip zatem pa se je vlil dež. So ga poslali komunisti?

• Ivan Kramberger je natanko to, kar si zaslužimo: naokrog sprehajajoča se živa groteska slovenske demokracije. (Darka Zvonar v Katedri)

smejali in mu ploskali, kadar je zabelil s kakšno vročo temo tudi na račun naših največjih mož. Kot je obljubil, je začel z novomeškimi problemi. »Posebej pozdravljam Cigane. Ko bom predsednik, jih ne bo več tu. V Ljubljano jih bomo izvozili. Vsak komunist bo dobil po eno cigansko družino. Tudi Milan Kučan in Pepca Kardelj.

Gradili bomo ceste in torbo denarja bom prinesel za vašo novo porodnišnico. Tovarno Krko pa bomo stisnili za vrat. Tam je tak smrad, da sem sam mislil, da mrliče kar zunaj pušče,« je povedal Ivan in se spril na komuniste. »Dosti je bilo plačkanja 40 let. Ne smemo jim dovoliti, da se bodo spet usedli na svoje stolčke, s katerih jih ne bo mogoče več spraviti. Sistem, ki ga

KRAMBERGER IMA LJUDI — Tako poln je bil Glavni trg v Novem mestu, ko je v četrtek popoldan nagovoril množico Ivan Kramberger. Pripeljal se je v belem mercedesu, v beli srjaci in s kravato, a brez svoje spremljevalke opice Ančke. Ga bo množica ljudi, ki se je dodobra nasmejela njegovim domislicam, podprla pri njegovi kandidaturi? (Foto: J. Pavlin)

VIKEND PAKET

DOLENJSKE TOPLICE — Zdravilišče Dol. Toplice prireja na pustno soboto, 24. februarja, ob 20. uri veselo pusto vanje v restavraciji Zdraviliškega doma. Za dobro glasbo bo poskrbel ansambel Ivana Puglja. Poseben program bodo pripravili krajani Dolenjskih Toplic. Seveda ne bo manjkalo slastnih krofov, v enega izmed njih pa bodo topliški kuharji namesto marmelade dali zlat prstan. Z malo sreče torej lahko dobite lepo darilo. Vse maske bodo imele na pustno soboto prost vstop. Posebna komisija bo najlepše in najizvirnejše maske nagradila. Zelo vabljiva je nagrada za najboljšo masko, in sicer vikend paket za dve osebi v Zdravilišču Dolenjske Toplice.

Trgovina, kakršnih je malo

V Gami naprodaj avtomobili, motorji in kolesa

BREŽICE — Prve dni letošnjega leta je brežiški obrtnik Ivan Vogrinc skupaj z ženo Sonjo in Ljubljancem Dragom Gasparjem v svoji hiši na Brezini odprl trgovino Gama center, ki je ena redkih takšnih v Sloveniji. Za izločbenim oknom te trgovine stojijo avtomobili iz japonskih in drugih tovarn,

uspešno posluje. Osem modelov honda so do sedaj že odpeljali, saj v Gama centru prodajajo Hondine najnovejše modele civic in shuttle, mogoče pa bo kupiti tudi iskane warbturge, škode in Cimosova vozila. Avtomobile dobivajo preko uvoznika Avtokomercia iz Ljubljane.

Trgovina je dobro založena tudi z avtomobilskimi deli in avtoopremo iz uvoza. Velika je izbira motornih koles iz programa Tomos, seveda pa je velik del trgovine namenjen kolesom. Prav njim naj bi v bodoče posvetili še več pozornosti. 21. aprila bodo na dvorišču te trgovine pripravili tudi kolesarski sejem rabljenih koles in veliko prodajo novih modelov. Že sedaj je v Gama centru marsikaj dobili tudi na ugodno obročno odplačevanje. »Želim postati konkurenčni in upamo, da nam bo to uspelo, sicer zasebna trgovina lahko zapre vrata,« je povedal podjetnik Dragom Gaspar, ki v Ljubljani skrbi za pralovanje te brežiške trgovine.

J. P.

VELIKA OTROŠKA MAŠKARADA

NOVO MESTO — Za pustni tord popoldan, 27. februarja, pripravila Zveza prijateljev mladine tradicionalno otroško maskarado s sprevedom maskar kar za osnovnošolarje in predšolske otroke. Pustovanje se bo pričelo pri osnovno šolo Grm, kjer bo na Trdine cesti ob 15.30 zbor vseh maskar in o hod povorke v spremstvu gasilske go be do športne dvorane. Tu bo od 16. u do 18.30 rajanje ob glasbi ansamb Rubini. Program bosta povezovala R nata Mikec in Darja Damjanovič Studia D. Pokrovitelja maskarade s delovni organizaciji Krka in IMV.

NA PLES K ŽOLNIRJU

KOSTANJEVICA — Poznana in njena gostilna Žolnir ob petkih privabljuje svoje goste z družabnimi plesnimi večerji. Od 20. ure naprej se bo v veliki restavraciji te gostilne dogajalo marsikaj zanimivga, predvsem pa ne bo manjkalo plesnih družabnih iger in zabave.

ŠELMARJI ZVESTI TRADICIJI

KOSTANJEVICA — V društvu Perforcenthaus, ki nepretrgoma deluje že od leta 1854, se tudi letos že temeljito pripravljajo na tradicionalno šelmanje. Pustovanje bodo pričeli nedeljo ob 5. uri, ko bo Kostanjevičane zbudila budnica šelmarske »pleh muzke«, ki deluje le za čas Pusta. Istega dne ob 13. uri bo slovenski otvoritev šelmanja pred kulturnim domom, ob 15. uri pa oklic Kurenta povorko otroških mask po ulicah Kostanjevice in nagrajevanje mask na »malem placu«. V ponedeljek ob 18. uri bo baklada s sprevedom po ulicah, ob 19. uri pa težko pričakovani občinski zbor Perforcenthaus v kulturnem domu. Tu bodo brali kroniko o grehah, ki so jih Kostanjevičani naredili preteklem letu, pripravili so kabaretni program in volitve novega predsednika, ki so sila zanimive in povezane precej tekanja. Istega dne bo ob 21. uri ples v maskah. Zanimiv pustni program, ki ima še največ vrednosti svojem zgodovinskem izročilu, bo torkaj zjutraj, ko bodo po ulicah gonili medveda, popoldan pa sejali in orali. Pogreb Kurenta bo v sredo ob 15.30 zvečer pa bo vesela sedmina.

Halo, tukaj je bralec »Dolenjca«

Klic iz Ribnice in pritožba z Otočca — Novinar naj pride v Libno — Velike težave z odvozom smeti v Občicah — Elektrofilska opeka vznemirja stanovalce

NOVO MESTO — Tudi prejšnji četrtek je naš dežurni telefon pridno zvonil, v eni uri je novinar za njim prislusnil problemom enajstih bralecev, ki so klicali iz vse Dolenjske.

Najprej je poklicala M. L. iz Ribnice. Potožila je, da delavke v VVO Majde Šilc v Ribnici ne razumeje sistema obračuna ur. Delajo namreč tedensko petkrat po osem ali šestkrat po sedem ur, tako jim jih vsaj pišejo. Dejansko delajo po osem ur in pol, a jim na koncu meseca manjkajo ure. Pišejo pa jim ves dopust ali bolniško. Vodstvu ne kaže drugega, kot da se loti temeljite razlage te zapletene matematike zaposlenim in zadovoljstva.

Štefka P. iz Otočca se je pohudovala nad trgovino Jožeta Perka iz Otočca, v kateri da so navili cene, ko je bila zaprta tamkajšnja Mercatorjeva trgovina. Pravi, da so nekateri primerjave s cenami v Novem mestu izrazito v škodo trgovine Perko in da se plačala pred nakupi malo pogledati naokrog.

Bralec iz Krškega, ki se ni želel predstaviti, je povabil našega novinara, naj pride v »Libno«, krški tozdr novomeškega Laboda. Ustavil pa naj se ne bi le pri direktorju, ampak šel med delavke, ki bi imele marsikaj povedati o težavah in nepravilnostih v kolektivu. Omenje-

ne so bile slabe plače, delo vse sobote, za kar ni vnaprej sprejet delovni koledar itd.

Poklicala nas je tudi Jože Oklički iz Gor. Vrhopolja pri Šentjerneju. Že pred leti je v naše uredništvo prinesel fotografijo s svoje zlate poroke in vse kaže, da se je zgodilo, kar se le redko, da se je. »Grafija z zubi ali vsaj založila, in to ceito, ne da bi bila objavljena v Dolenjskem listu. Zdjaj Jože večkrat posluša ženske očitke, da ji je še edino silo z zlate poroke zapravlil in zaveda res ni prijetna.

V imenu več krajanov Občic nam je telefoniral B. K. v zvezi s težavami, ki jih imajo z odvozom smeti. Lanskega maja so dobili navodilo za odvoz, pripeljali so jim tudi kontejner na z odlokom določeno odjemno mesto. Krajanji niso hoteli plačati, češ da bi ga sami dobili ceneje, in so napisali pritožbo Komunalni, na katero pa do danes ni prišel nikakršen odgovor. Komunalna jim ves ta čas seveda pošilja račune za odvoz smeti, čeprav oni smeti ne odlagajo v kontejner in tudi računov ne plačujejo. Zdjaj jim je zagroženo s sodiščem. Klicalec je imel pripombo tudi k zneskom na zadnjih računih, njegov da znaša kar 240 din, kar je seveda zelo veliko. V Komunalni Novo mesto pa smo zvedeli, da je bila akcija za odvoz smeti v tistem koncu vodena skupaj s krajevno skupnostjo Dolenjske Toplice in je seveda v skladu z občinskim odlokom. Kontejner je kupila krajevna skupnost, ker je bilo tako ceneje, potem pa bi ga seveda morala plačati gospodinjstva, ki ga bodo uporabljala. Na Komunalni vedo za cenejše posode, a bistveno slabše, drugačnega tipa, pri teh, ki jih nabavljajo za vso občino, ni neposrednega stika s smetmi, ker se pokrov odpre s pritiskom noge. Pri Komunalni tudi vedo, da v Novi Gorici družba kupi kontejnerje, zaradi česar je manj težav z vključevanjem novih krajev v organiziran odvoz odpadkov, ki jih imamo seveda vsi. Kje pristanejo, če jih ljudje ne oddajo za na smetišče? Kar se tiče cen, smo zvedeli, da Komunalna letos še ni pošiljala računov, da je 240 din dejansko 24 sedanjih oz. 240.000 lanskih dinarjev. Zakaj pošiljajo račune, če ljudje ne oddajajo odpadkov? Smetarji se pač redno vozijo tam mimo, če bi smeti bile, bi jih vzeli.

Elektrofilska opeka, za katero so v Celju ugotavljali, da seva velike količine radona, zaradi česar bivanje v objektih iz takšne opeke ni nenevarno, bo očitno še burila duhove. V prejšnji šte-

vilki smo povzeli odgovor na delegatsko vprašanje mladincev, iz katerega je razvidno, katere stavbe v novomeški občini so iz te opeke. Preštete so seveda le družbene, z zasebnimi bo težje. V četrtek sta bila dva tovrstna zaskrbljena klica, slišali smo, da ljudje hodijo spraševati tudi na sekretariat za urbanizem. Bralki iz Podljudna, ki ima hišo iz zagrebške opeke, je težko dati točen odgovor, kdo vse je to opeko delal. Zaenkrat je znano, da opekarji v Zagorju in Titovem Velenju, a vprašanje je, če so bili edini.

Janez nas je poklicala iz Novega mesta. Zanimalo ga je, ali je kaj možnosti, da bi v njihovih blokih na Trdinovi naredili izolacijo, ker zamaka, in pa, ali bi se dalo kaj izvirati z napeljavo centralnega ogrevanja. Marjeta Primic, bivša tajnica stanovanjske skupnosti, je povedala, da kar se izolacije tiče, možnosti so v okviru rednega vzdrževanja, zainteresirani naj bi poklicali Draga Čelica v službo za vzdrževanje stanovanj, ki bo opravila ogled. S centralno bo seveda težje. Stanarine so zamrznjene, letošnji del programa, ki je bil narejen pred zamrznitvijo, prvič po daljšem času ne bo uresničen. Centralno ogrevanje naj bi tako financirali lastniki stanovanj (podjetja) iz amortizacije, za katero pa je glede na zamrznitev tudi vprašanje, koliko je letos bo.

Bralcu iz Straže, ki bi rad zvedel, kdaj bo, če sploh bo, oddajnik na Trdinovem vrhu začel oddajati tudi kopski program TV, bomo odgovorili prihodnjič. Z. L.-D.

motorji, kolesa in drugo. Takšno trgovino lahko odpre le podjetje, zato so se v Gama centru tako organizirali, v svoji registraciji pa so prijavi načrtovanje, proizvodnjo in trgovino. Slednja že

AVTO SEJMI TUDI V ČRNOMLJU

ČRNOVELJ — V Črnomlju je pričelo delovati zasebno podjetje Avtošop, ki je registrirano za prodajo vozil in avtomobilskih delov. Prireja pa tudi avtomobilske sejme, in sicer vsako soboto od 8. do 12. ure na Belokranjski cesti.

KRAMBERGER V KRŠKEM

KRŠKO — Samostojni kandidat za predsednika predsedstva Slovenije Ivan Kramberger, dobri človek iz Negove, bo imel svojo predvolilno predstavo tudi v Krškem. Krščanom bo spregovoril v ponedeljek, 26. februarja, ob 16. uri na Trgu Matije Gubca.

kozerija

KOMU NAJ ČLOVEK ŠE VERJAME?

Predsednik Ante Marković je zamrznil osebne dohode. Prav, četudi ni prav. Obljubil je 13-odstotno inflacijo. Lepo, čeprav ljudstvo ne verjame vanjo. Tržno gospodarstvo, ki ga je tudi uvedel predsednik Marković, naj bi privredlo do padanja cen. Menda zaradi konkurence na trgu. To je verjela tudi moja sestra Marija. Kupila bom peč za etažno ogrevanje, je bila vsa v ognju. Moraš že biti milijonar, da se podajaš v kaj takega. Ni ti ne, v Črnomlju stane 6

tisoč dinarjev. Če upoštevaš, da je telefonska slušalka tri tisočake, so to mačje solze. Čakaj. Enaka peč je v Novem mestu že 11 tisoč. Potem jo kupi v Črnomlju. V Karlovcu je 8 tisočakov. Še zmeraj je najcenejša v Črnomlju. Prav. Toda telefonarila sem v Emo Celje. In? Prijazna uslužbenka mi je rekla: »Ne bodite trapasti, gospa.

Počakajte teden, dva. Naši izdelki se bodo pocenili.« Na moje preseenečenje je še dodala: »Ukrepi izvršnega sveta nas silijo v to.« Sklepam, da si čakala. Zmeraj sem te enikala zaradi tvojega logičnega razmišljanja. Čakala si, kajne? Kdo ne bi, saj navsezadnje ne pobiram denarja po cesti! Radoveden sem, za koliko so v Emu pocenili peč. Vidim, da bi tudi tebe človek žejnega prepeljal čez vodo.

Pe Stirinajstih dneh sem poklicala v prodajalno v Črnomlju. »Ja, imamo peč, gospa. Ena stane trinajst tisoč konvertibilnih dinarjev.« V Novem mestu so bile po petnajst, v Karlovcu pa po dvanajst tisočakov. Predvidevam, da si klicala tudi Emo Celje. Res je. Pa? Pa mi je isti glas, ki je govoril o pocenitvi, rekel, da sem res navna, čem sem verjela v pocenitve. TONI GAŠPERIČ

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prislusnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličete nas lahko vsak četrtek popoldan, med 18. in 19. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prislusnil.

studio D
DISEJ NAJBOLEŠI

Lestvica narodnozabavne glasbe
Studia D in Dolenjskega lista

Izmed tistih, ki so poslali svoje predloge za našo in lestvico Studia D, je zreb izbral ANI-CO KAPLAN iz Dobrnici. Nagrado bo v kratkem prejela po pošti. Čestitamo ji, vsem ostalim pa velja vabilo: pošljite svoje predloge za lestvico na Studio D!

Lestvica pa je za ta teden takšna:

- (5) Ljubezni mi nisi dala — FANTJE Z VSEH VETROV
- (1) Jasmin — SPOMIN
- (6) Radi imamo vse ljudi — ANSAMBEL I. RUPARJA
- (3) Vzcvetele so veje jasmina — DOLENJSKI FANTJE
- (9) Dovolj tujine — ANSAMBEL LIPA
- (2) Spomini — ANSAMBEL I. PUGLJA
- (4) Če bi bil delegat — KRT
- (—) Perestrojka — TOPLAR
- (7) Zavrtimo se — ANSAMBEL V. PETRIČA
- (8) Na svideenje — GORJANCI

Predlog za prihodnji teden: Dolenjski kaveljci — A. I. PUGLJA

Glasujem za:

Moj naslov:

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto